

Dân Chúa

www.danchua.eu

online

CẦU CHO CÁC GIÁO XỨ

Chúng ta hãy cầu nguyện cho các giáo xứ, biết đặt sự hiệp thông làm trung tâm, để ngày càng trở nên những cộng đoàn đức tin, huynh đệ và mở ra đón tiếp những ai thiếu thốn nhất.

Dân Chúa online số 90 - tháng 2.2023

Số 90 / 2 / 2023

Lá thư Chủ nhiệm

Thời điểm Hội Thánh

Đức Thánh Cha trước những thách đố của Congo và Nam Sudan

Tháng 2 : Vào Mùa Chay

1. Ý nghĩa Mùa Chay
2. Mùa Chay là gì ?

Mục vụ gia đình

1. 8 Cách Cha Mẹ có thể dạy và nhận được sự tôn trọng từ con cái.
2. Giải đáp thắc mắc cho người trẻ : Sống Trung Thành Trong Giao ước Hôn Nhân
3. Giải đáp thắc mắc cho người trẻ : Gia đình khác đạo.
4. Sao lại có loại đàn ông ác nhân vô trách nhiệm thế!

Trang Giáo lý

1. Kinh Thánh giúp biết Chúa Giêsu.

2. Để sống Năm Mới với Đức Maria.

3. Quỷ mang hình người.

Chứng Từ

1. Những thần học gia lớn của thế kỷ XX: Joseph Ratzinger.
2. Tưởng nhớ Đức Giáo Hoàng Bênêđictô XVI

Trang La Vang

1. LA VANG:
Lễ Minh Niên Năm Quý Mão 2023.

Trang Văn hóa

1. Tản mạn về Phi Châu.
2. Chuyện phiếm Gã Siêu : Mèo 2.

Trang Sức khỏe

1. Tiếng cười có tầm vóc quan trọng như thế nào ?.

Tin Thế giới

Tin Giáo Hội - Tin Giáo hội Việt Nam

Nguyệt San Công Giáo - Katholische on line - Monthly Catholic on line - Email: info@danchua.de - Herausgeber: Franz Xaver e.V. - Dân Chúa Katholische on line

DÂN CHÚA ÂU CHÂU: Dân Chúa online - <https://danchua.eu/>

Chủ nhiệm: Lm Stêphanô Bùi Thượng Lưu / **Phụ tá chủ nhiệm:** Lm Paul Đào Văn Thanh

Thư ký: Sr. Anne Marie Nguyễn Thị Hường / **Chủ biên thần học:** Lm Vincent Lê Phú Hải omi.

Chủ biên văn hóa: Sh Bona. Trần Công Lao / **Hình bìa:** Lm Giuse Trần Anh Dũng omi

MỤC ĐÍCH & TÔN CHỈ DÂN CHÚA

Mục đích: Góp phần vào việc phục vụ tập thể Công Giáo Việt Nam và đồng bào để cùng thăng tiến toàn diện.

Tôn chỉ: Trung thành với Tin Mừng Chúa Kitô và Giáo Huấn của Hội Thánh Công Giáo:

1. Phát triển đời sống Đức Tin sống động, trưởng thành và lòng yêu nước nồng nhiệt, sáng suốt.
2. Phổ biến và hướng dẫn những dư luận ngay chính.
3. Bảo tồn và phát huy Văn Hóa Truyền Thống Việt Nam trong tinh thần dung hợp với nhân bản Công giáo.
4. Cổ vũ hiệp nhất, canh tân tâm tư, ngôn từ và hành động để nếp sống Đạo đáp ứng những đòi hỏi thời đại mới.

Lá thư Dân Chúa

"VẬY, ĐÂY LÀ THỜI THIÊN CHÚA CHỈ AN, ĐÂY LÀ NGÀY THIÊN CHÚA ỨU ĐỘ." (2CÔ 6,2)

**MÙA CHAY THÁNH 2023, LẮNG NGHE TIẾNG GỌI CỦA CHÚA
CŨNG NHƯ TIẾNG KÊU CỦA CỘNG ĐỒNG NHÂN LOẠI.**

úy độc giả thân mến,

Đặt bút viết lá thư Dân Chúa cho số báo tháng 2.2023 đúng vào ngày Đức Thánh Cha Phanxicô khởi hành từ giáo đô Roma đến thăm viếng mục vụ hai nước Phi Châu là Cộng Hòa Congo và Nam Sudan từ ngày 31.01.23 đến ngày mừng 05.02.23. Chúng ta cùng đồng hành cầu nguyện với Vị Cha Chung trong chuyến công du mục vụ nhằm mục đích góp phần xây dựng hòa bình và hòa giải cho hai dân tộc Phi Châu này, đã bị chiến tranh và bạo lực xâu xé từ bao chục năm qua.

Cũng không quên đặc biệt cầu nguyện xin Chúa là Thiên Chúa từ bi nhân ái, soi sáng cho các nhà cầm quyền hai nước Nga và Ukraine, cùng các vị lãnh đạo các dân tộc trên thế giới, mau tìm ra con đường chấm dứt cuộc xâm lăng phi nhân phi nghĩa do Nga khởi xướng từ hơn 11 tháng qua, đang tàn phá đất nước và dân tộc tử đạo Ukraine, khiến máu và nước mắt chảy thành sông, tiếng than khóc vang vọng tới trời cao, nhà tan cửa nát vì bom đạn và nhất là lòng người oán hận ngút ngàn!!!

Nhìn lại lịch sử nhân loại, các thảm họa thường xảy đến từ 5 nguyên nhân: chiến tranh, nạn đói, khủng hoảng kinh tế, đại dịch và thảm họa khí hậu. Thế giới chúng ta vừa bước vào

Mùa xuân dương lịch năm 2023, và các nước Á châu cũng vừa đón mừng Xuân âm lịch Quý Mão...Nhiều thành phố đót pháo bông đón giao thừa, cầu chúc cho nhau vui hưởng một mùa xuân thanh bình ấm no... Nhưng nhìn lại những biến cố năm qua, và cuộc xâm lăng phi nhân phi nghĩa đã kéo dài sang tháng thứ 12, gần một năm trôi qua tại Ukraine, toàn thể nhân loại đang hướng nhìn về tương lai với tất cả những lo âu, vì nhận ra rằng cả 5 nhân tố trên đây đều cộng hưởng với nhau theo cách chưa từng có vào đầu năm mới này. Thế giới đang đứng trước thời khắc nguy hiểm nhất, đang đứng bên bờ vực thảm tự diệt!

Theo bản tin của hãng thông tin Reuters: Do mối đe dọa từ chiến tranh Nga- Ukraine, năm

nay đồng hồ ngày tận thế được điều chỉnh chỉ cách mốc nửa đêm 90 giây. Các nhà khoa học và chuyên gia hôm 24.1 đã vận kim Đồng hồ Tận thế vào phút 90 giây trước nửa đêm. Đây là mức cận kề nhất với thời điểm diệt vong của loài người kể từ khi chiếc đồng hồ này được tạo ra vào năm 1947.

"Năm nay, BAS dịch chuyển kim phút của đồng hồ ngày tận thế về phía trước do những mối đe dọa từ chiến tranh ở Ukraine. Đồng hồ hiện nay ở mốc 90 giây trước nửa đêm, gần nhất với thảm họa toàn cầu từ trước tới nay", BAS cho biết.

Thông báo được công bố lần đầu tiên bằng cả tiếng Anh, tiếng Ukraine và tiếng Nga với hy vọng cảnh báo sẽ thu hút sự chú ý ở các quốc gia liên quan tới chiến sự, theo Rachel Bronson, giám đốc điều hành BAS.

Đồng hồ ngày tận thế được giới thiệu lần đầu tiên khi bắt đầu Chiến tranh Lạnh vào năm 1947 và cài ở mốc 7 phút trước nửa đêm. Năm 2020, đồng hồ đặt ở mốc 100 giây trước nửa đêm, mốc gần nhất từ trước tới nay. Trong hai năm qua, đồng hồ vẫn dừng ở mốc này.

Chiếc đồng hồ này được tạo ra vào năm 1947 bởi một nhóm nhà khoa học nguyên tử, trong đó có Albert Einstein, người từng làm việc trong dự án Manhattan vào Thế chiến II. Kết quả của dự án này là các quả bom nguyên tử đầu tiên trên thế giới. Đồng hồ Tận thế là thiết bị mang tính tượng trưng, giúp công chúng hiểu được thế giới đang ở gần thời điểm diệt vong đến mức nào. Thời điểm nửa đêm trên mặt đồng hồ đánh dấu sự kết thúc của loài người.

Những yếu tố tác động đến quyết định đặt mốc thời gian trên đồng hồ của các nhà khoa học bao gồm căng thẳng địa chính trị, nguy cơ nổ ra xung đột sử dụng vũ khí hủy diệt hàng loạt, sự phát triển của công nghệ, tình trạng biến đổi khí hậu và sự bùng phát của đại dịch.

Một tổ chức phi lợi nhuận ở thành phố Chicago, Mỹ có tên Bulletin of the Atomic Scientists chịu trách nhiệm cập nhật thời gian trên Đồng hồ Tận thế mỗi năm dựa trên những mối đe dọa hiện hành đối với sự tồn vong của loài người và Trái Đất.

Nhóm nhà khoa học chịu trách nhiệm đặt thời gian trên đồng hồ cũng có các chuyên gia trong những lĩnh vực như công nghệ hạt nhân và khoa học khí hậu. Nhóm chuyên gia, bao gồm 13 nhà khoa học đạt giải Nobel, đánh giá mức độ nghiêm trọng của các sự kiện lớn trên thế giới để quyết định vị trí đặt các kim trên Đồng hồ Tận thế. (Nguồn: Đồng hồ ngày tận thế nhích thêm 10 giây (vnexpress.net))

Chúng ta thử hỏi xem Đồng Hồ tận thế muốn gửi sứ điệp nào cho nhân loại hôm nay nói chung và nói riêng về phía tín hữu công giáo, sắp bước vào Mùa Chay Thánh 2023, chúng ta đón nhận tín hiệu này thế nào???

Khi nhìn vào thực tại thế giới vào buổi sáng hôm nay, hình như thế giới chẳng quan tâm tới hồi chuông báo tử của Đồng hồ ngày tận thế: chỉ còn 90 giây, tức là một phút rưỡi nữa thôi, sẽ là ngày tận thế?! Báo tử thì báo tử, thế giới còn hay mất, cuộc sống vẫn quay cuồng, bom đạn vẫn gào thét, con người vẫn mản ngơ giả điếc, vẫn bịt mắt bưng tai, không thèm nghe, không thèm nhìn, con người vẫn thờ ơ trước cảnh chém

Lá Thư Dân Chúa

giết, vẫn sống theo triết lý ích kỷ: sống chết mặc bay!

Tiếng chuông báo động cho nhân loại về hiểm họa chiến tranh hạt nhân đã được nhiều lần gióng lên trên các phương tiện truyền thông qua các vị đại diện đạo đời có uy tín như Đức Giáo Hoàng Phanxicô, ông tổng thư ký Liên Hiệp quốc...: quả thực nhân loại đang ở bên bờ vực thảm tận diệt do chiến tranh nguyên tử.

Chiến tranh tại Ukraine và nhiều nơi trên thế giới vẫn diễn ra mỗi ngày thêm ác liệt tàn khốc. Bao nhiêu tiền bạc, thay vì xây dựng cầu cống, rèn đúc lưỡi cày, mua cơm bánh giúp bao triệu người lâm cảnh túng nghèo và bị chết đói... lại đổ vào súng đạn, xe tăng, bom đạn, hỏa tiễn, bom hạt nhân...nhằm hủy diệt và chém giết nhau càng nhiều càng tốt...

Tiếng kêu la của thế giới đang bị hủy diệt, môi sinh đang bị con người tàn phá. Tổng thư ký Liên Hợp Quốc António Guterres gióng hồi chuông ,báo động đỏ‘ cho nhân loại: „Hồi chuông cảnh báo này đang bị làm thính, và bằng chứng cho việc này là không thể chối cãi: Sự phát thải khí nhà kính từ nhiên liệu hóa thạch cũng như cháy rừng đang bóp nghẹt hành tinh của chúng ta cũng như đặt hàng tỷ người trước những rủi ro cấp bách“.

Ủy ban liên chính phủ về Biến đổi Khí hậu (IPCC) đã công bố báo cáo đánh giá toàn diện nhất từ trước tới nay về biến đổi khí hậu. Báo cáo đưa ra những lời cảnh tỉnh ở mức cao nhất cho loài người.

Ngày 30.1.2023, Tổ chức Y tế thế giới (WHO) tiếp tục đánh giá đại dịch COVID-19 vẫn là tình trạng y tế khẩn cấp gây lo ngại trên toàn cầu (PHEIC). Như vậy, WHO đã quyết định duy trì cảnh báo ở cấp độ cao nhất trên toàn cầu với đại dịch COVID-19 sau 3 năm ban hành, cho rằng đại dịch vẫn gây ra một cuộc khủng hoảng ở cấp độ quốc tế.

Nhưng thử hỏi những hồi chuông báo tử, những còi hú báo động vang khắp hang cùng ngõ hẻm, qua các phương tiện truyền thông, qua truyền thanh truyền hình... có âm vang và có ảnh hưởng gì đến cách hành xử của mỗi cá nhân chúng ta trong cuộc sống hàng ngày,

Thử hỏi vì sao, vì đâu mà con người ngày nay trong đó có ông có bà, có anh có chị, có tôi... vẫn tiếp tục cuộc sống ích kỷ và những nhưng, sống chết mặc bay này?!

Cùng với toàn thể Hội Thánh, chúng ta bước vào Mùa Chay thánh 2023 bắt đầu từ Thứ Tư Lễ Tro (ngày 22.02.2023), với nghi thức lãnh nhận tro trên đầu, kèm theo lời nhắc nhở trong Kinh Thánh: khi xúc tro ghi dấu Thánh Giá trên trán, linh mục sẽ đọc: “Ta là thân cát bụi – sẽ trở về cát bụi” (St 3,19) hoặc “Hãy ăn năn sám hối và đón nhận Tin Mừng” (Mc 1,15).

Trong Mùa Chay 2023, mỗi tín hữu chúng ta bắt đầu một hành trình cố gắng mới tuy đòi hỏi nhưng đem lại sự giải thoát, đưa mỗi người chúng ta tới cuộc sống mới: biết mở tai, mở tâm hồn để lắng nghe tiếng gọi của Chúa cũng như tiếng kêu của cộng đồng nhân loại.

Ròng rã 40 ngày, mỗi tín hữu chúng ta bước theo Chúa, chúng ta trải qua 6 tuần lễ liên tục, vượt qua chặng đường 40 ngày để chuẩn bị lễ Phục Sinh. Sáu tuần lễ chăm chú lắng nghe Lời Chúa và tăng cường tập luyện sống đức tin

đức cậy và đức mến chính là trọng tâm ý nghĩa thiêng liêng và định hướng sống đạo của Mùa Chay thánh. Nói khác đi, sống Mùa Chay có nghĩa là nhờ Chúa Giêsu mà thay đổi đời sống và qui hướng về Thiên Chúa, và nhờ đó biết nhìn nhận ra người thân cận của mình như anh em.

Ngay từ đầu Mùa Chay Thánh, Thánh Phaolô trong thư thứ hai gửi tín hữu Corintô (2Co 5,20-6,2) đã lớn tiếng kêu gọi mọi người hãy giao hòa với Thiên Chúa, vì “đây là thời Thiên Chúa thi ân, đây là ngày Thiên Chúa cứu độ.” (2Co 6,2)

Thiên Chúa kêu gọi chúng ta trở nên một tạo vật mới. Ngài muốn tái tạo và ban ơn cứu độ cho chúng ta. Song Ngài chỉ có thể tái tạo và cứu độ chúng ta khi nào ta tự hạ để nhìn nhận thân phận cát bụi của mình trước Thiên Chúa và nhận ra người anh em đang sống bên cạnh mình, trong gia đình, cộng đoàn và xã hội. Mùa Chay trao tặng cho chúng ta cơ hội để thay đổi và hoán cải cuộc đời.

Vậy tôi phải làm gì đây trong Mùa Chay thánh năm 2023?

1) Cầu nguyện xin ơn hoán cải nội tâm: mỗi người chúng ta cần phải mở tai mở lòng để lắng NGHE LỜI CHÚA. Xin ơn can đảm để nói thật và sống thật với bản thân và với Thiên Chúa. Điều kiện căn bản và tiên quyết là: Sống Thật.

2) Cộng tác với ân thánh của Chúa để bắt đầu cuộc sống mới: Tập thể dục thường xuyên để gìn giữ sức khỏe. Bỏ bớt những đam mê về phim ảnh, rượu bia, thuốc lá. Đọc kinh cầu nguyện thường xuyên hơn. Đọc một đoạn Thánh Kinh mỗi ngày và suy niệm

3) Xin ơn biết mở tai mở lòng để nghe và đáp lại tiếng kêu của tha nhân của nhân loại mỗi ngày: Thay đổi lời ăn tiếng nói và cách hành xử: thay vì dửng dưng, đổi thành niềm nở tiếp đón + Thay vì nói hành nói xấu người khác, thì tìm những điều tốt để bàn thảo và noi theo + Thay vì chê trách nhau, thì khen ngợi và cảm ơn cùng với lời chân thành yêu mến, khích lệ người nghe

+ Thay vì nói lời làm buồn lòng hoặc gây hoang mang, nghi kỵ và phân bì cho người nghe, thì ta quyết tâm nói những điều có lợi, tức là tạo niềm vui, bình an và tin tưởng cho người nghe.

4) Mỗi gia đình nuôi một "con heo giúp đỡ người nghèo": Khuyến khích con cái, gia đình bớt ăn uống xa xỉ, để dành tiền lẻ, đồ hộp, quần áo, thức ăn khô, rồi chọn một ngày trong tháng, đem đến giáo xứ hoặc một cơ quan từ thiện nào đó để trao tặng, giúp cho người nghèo

5) Lý tưởng: Ít ra một lần một tuần, gia đình tề tựu với nhau trong giờ cầu nguyện trước bàn thờ Chúa. Trong buổi cầu nguyện, ông bà, cha mẹ và mỗi một người con trong gia đình nêu lên một thái độ, cách ăn nết ở, hoặc một cách cư xử nào đó mà mình muốn thay đổi để làm cho mối tình gia đình chan hòa đầm ấm hơn. Chia sẻ một tin tức thế giới để cầu nguyện xin Chúa thay dạ đổi lòng.

Chân thành nguyện chúc tất cả quý độc giả, gia đình bà con thân quyến một mùa chay thánh đầy hồng ân và đầy TIN CẬY MẾN, để chuẩn bị tâm hồn đón mừng Chúa Phục Sinh,

Lm. Chủ Nhiệm

THỜI ĐIỂM HỘI THÁNH

Đức Thánh Cha trước những thách đố của Congo và Nam Sudan

LTS- Chuyến tông du thứ 40 của ĐTC Phanxicô "hành hương hoà bình và hoà giải" đến thăm Cộng Hòa Congo và Nam Sudan từ ngày 31.01.2023 đến 05.02.2023 với sứ mệnh hòa giải và hòa bình cho vùng đất Phi Châu này. Chúng ta cùng hiệp thông trong cầu nguyện: cầu mong cho những mục đích cao cả của chuyến tông du thứ 40 của Vị Mục Tử Giáo Hội Hoàn Vũ, đem lại những hoa trái hòa bình và hòa giải cho các dân tộc Congo và Nam Sudan đang bị xâm xé vì bạo lực từ bao năm nay. Danchua.online số 91 sẽ công hiến quý độc giả tin tức tổng kết trong bài thời điểm Hội Thánh Tháng 3.2023.

Sáng thứ Ba ngày 31/1/2023 Đức Thánh Cha Phanxicô sẽ khởi sự chuyến tông du thứ 40 của ngài tại nước ngoài với hai chặng dừng: trước tiên tại Cộng hòa Dân Chủ Congo cho đến sáng ngày 3/2/2023, và tiếp đó là tại Nam Sudan, cho đến ngày 5/2/2023. Cuộc viếng thăm tuy ngắn ngủi nhưng khẩn trương. Giáo Hội và xã hội tại 2 nước đều nồng nhiệt mong đợi cuộc viếng thăm này của Đức Thánh Cha. Nhưng đâu là những thách đố đang được đề ra cho chuyến đi của ngài?

Cộng hoà dân chủ Congo cũng như Nam Sudan đều phải đương đầu với những xung đột và bạo lực, nhân dân khao khát hòa bình từ lâu. Họ hy vọng chuyến viếng thăm của Đức Thánh Cha sẽ là một tác nhân góp phần quan trọng vào việc bình định đất nước của họ.

Công Giáo tại Cộng hòa dân chủ Congo

Giáo Hội tại Congo thuộc vào số những Giáo Hội kỳ cựu nhất tại Phi châu nam Sahara, có từ cuối thế kỷ 15 với cuộc trở lại của nhà vua và hoàng gia nhờ các thừa sai Bồ Đào Nha vào năm 1491. Trải qua bao thăng trầm, ngày nay Giáo Hội tại Cộng hoà dân chủ Congo tiếp tục là một trong những Giáo Hội sinh động nhất ở Phi châu. Số tín hữu tiếp tục gia tăng: trong số gần 106 triệu dân cư tại đây, có 49% là tín hữu Công Giáo, tức là 52 triệu 200 ngàn người thuộc 48 Giáo phận do 62 Giám mục coi sóc, với sự cộng tác của hơn 6.100 linh mục triều và dòng.

Có hơn 1.300 tu huynh và 10.500 nữ tu. Số đại chúng sinh là 4.100 thầy. Nhiều linh mục Congo đang phục vụ Giáo Hội tại các nước Phi châu khác, Âu và Mỹ châu theo diện “Fidei Donum”, Hồng ân đức tin.

Một đặc điểm quan trọng của Giáo Hội Công Giáo Congo là sự dẫn thân tích cực của giáo dân, qua nhiều hội đoàn và phong trào giáo dân, hợp thành Hội đồng Tông đồ giáo dân. Gần 77 ngàn giáo lý viên hoạt động trong các lãnh vực khác nhau. Trong lãnh vực truyền thông, Giáo Hội Congo có hơn 30 đài phát thanh, nhiều kênh truyền hình Giáo phận và sách báo Công Giáo.

Mặt khác, Giáo Hội Công Giáo Congo cũng phải đương đầu với nhiều thách đố: nạn mê tín, phù thủy và ma thuật vẫn còn lan rộng trong các cộng đoàn Công Giáo. Ngoài ra, những giáo phái độc lập mệnh danh là Kitô cũng đang lan tràn tại nước này. Thêm vào đó có vấn đề làm sao phòng ngừa người trẻ đừng tham gia vào các băng đảng bạo lực, và các nhóm dân quân nhất là tại miền Đông Congo.

Thảm trạng xung đột tại

Thực vậy, từ gần 30 năm nay, miền Đông Cộng hòa dân chủ Congo sống trong tình trạng khủng hoảng và trong năm qua càng gia tăng cường độ đến độ giai đoạn chót là thành phố Goma, dự kiến trong chuyến viếng hồi thánh 7 năm ngoái của Đức Thánh Cha, đã bị hủy bỏ trong chương trình viếng thăm sắp tới đây, chủ yếu vì lý do an ninh.

Goma ngày nay là biểu tượng một cuộc xung đột nội địa và liên miền, với sự can dự của 120 nhóm vũ trang ở tỉnh bắc và nam Kivu, cùng với tỉnh Ituri. Trong số các lực lượng đó, có Lực lượng liên minh dân chủ (Allied Democratic Forces, Adf), một phong trào Hồi giáo gốc Uganda, hoạt động đặc biệt tại vùng Beni-Butembo, và Phong trào M23 được Ruanda láng giềng ủng hộ. Nhóm này chiếm được một vùng rộng bằng nước Bỉ, bao quanh và đe dọa Goma, thủ phủ của tỉnh Bắc Kivu. Giáo phận Goma bị chia làm đôi, vì có 32 Giáo xứ thuộc vùng do lực lượng phiến quân M23 chiếm đóng.

Nhóm M23 có tổ chức và vũ trang hùng hậu hơn cả quân đội chính quy Congo và cả lực lượng bảo hòa Monusco của Liên Hiệp Quốc. Hoạt động của nhóm này đã làm gia tăng số thường dân bị thiệt mạng và gần 400 ngàn người phải di tản, theo con số của Liên Hiệp Quốc, không kể con số 5 triệu 600 ngàn người tị nạn tại nước này.

Các cuộc tấn công của nhóm M23 đang gây căng thẳng lớn giữa Cộng hòa dân chủ Congo và Ruanda. Quốc gia này bị Congo tố cáo là ủng hộ các phiến quân tại đây, còn Ruanda thì tố cáo Congo trợ giúp Lực lượng dân chủ giải phóng Ruanda, một nhóm phiến quân có căn cứ tại miền bắc Kivu.

Chương trình của Đức Thánh Cha tại Congo

Trong bối cảnh trên đây, Đức Thánh Cha sẽ đến thủ đô Kinshasa chiều ngày 31/1 và sẽ có 11 sinh hoạt diễn ra tại 6 địa điểm. Đặc biệt ngài sẽ cử hành thánh lễ ngày thứ Tư, 1/2 tại phi trường Ndolo với hơn 1 triệu tín hữu. Ban chiều cùng ngày này, tại tòa Sứ Thần Tòa Thánh, ngài sẽ gặp đại diện của các nạn nhân bạo lực ở miền Đông Congo.

Sáng ngày 2/2, Đức Thánh Cha sẽ gặp gỡ giới trẻ Congo tại Sân vận động các vị tử đạo và ban chiều, ngài đến Nhà thờ chính tòa Kinshasa

để gặp các linh mục, phó tế, tu sĩ nam nữ, chủng sinh. Sau cùng sáng ngày 3/2, Đức Thánh Cha sẽ gặp các Giám mục Congo trước khi lên đường sang thăm Nam Sudan.

Hành hương đại kết tại Nam Sudan

Cuộc viếng thăm tại Nam Sudan được gọi là “Cuộc hành hương đại kết hòa bình nơi đất nước và nhân dân Nam Sudan”, vì có sự tham dự của hai vị thủ lĩnh Liên hiệp Anh giáo và Giáo Hội Scotland là 2 Cộng đoàn Kitô có đông tín hữu tại nước này.

Đất nước và Giáo hội tại Nam Sudan

Nam Sudan rộng gấp đôi Việt Nam với hơn 654 ngàn cây số vuông, nhưng dân số chỉ có 13 triệu 800 ngàn người thuộc nhiều bộ tộc khác nhau, trong đó 7 triệu 200 ngàn người là tín hữu Công Giáo, chiếm 52% dân số, và thuộc 7 Giáo phận do 10 Giám mục coi sóc, với sự cộng tác của 300 linh mục triều và dòng. Có 35 tu huynh và 218 nữ tu.

Nam Sudan được độc lập năm 2011, nhưng chỉ 2 năm sau thì xảy ra nội chiến. Tính đến năm 2018, là năm có hiệp định đình chiến đầu tiên, đã có khoảng 400 ngàn người chết và hàng triệu người di tản. Ngày nay, hai nhân vật đối thủ vốn cạnh tranh nhau, Salva Kiir Mayardit và Riek Machar đang làm tổng thống và phó tổng thống trong chính phủ thống nhất quốc gia. Dựa trên căn bản “Tuyên ngôn Roma” hồi năm 2020, các cuộc thương thuyết vẫn tiếp tục với những nhóm phiến quân không ký vào hiệp định hòa bình năm 2018. Trong hiệp định này, chính phủ và phiến quân nhìn nhận các vị lãnh đạo Công Giáo, Anh giáo và Tin Lành Trưởng Lão đã không ngừng kêu gọi cho hòa bình, hòa giải và tình huynh đệ.

Viếng thăm

Theo chương trình, khi đến thủ đô Juba chiều thứ Bảy 4/2, Đức Thánh Cha sẽ gặp chính quyền, đại diện xã hội dân sự và ngoại giao đoàn. Chúa

nhật hôm sau, 3 vị lãnh đạo sẽ gặp riêng các Giám mục, linh mục và các chức sắc thuộc Giáo Hội liên hệ. Ban chiều 3 vị gặp gỡ và lắng nghe những người di tản nội địa, trước khi đến lǎng John Garang, vị lập quốc, để cử hành buổi cầu nguyện đại kết vào lúc 6 giờ. Sáng Chúa nhật 5/2, Đức Thánh Cha sẽ cử hành thánh lễ tại khu vực lǎng này trước khi lên đường trở về Roma.

Tầm quan trọng về đại kết

Một chuyên gia về Nam Sudan, ông John Ashworth, một thừa sai Công Giáo tại Nam Sudan trong 40 năm, đặc biệt nhấn mạnh đặc tính đại kết trong chuyến đi của Đức Thánh Cha tại Nam Sudan.

Trong cuộc phỏng vấn dành cho hãng tin Công Giáo Đức KNA, truyền đi ngày 12/1 vừa qua, ông Ashworth nhận định rằng, nói đúng ra, đây không phải là một cuộc viếng thăm của Đức Giáo Hoàng, nhưng là một cuộc “hành hương” chung với Đức Giáo Chủ liên hiệp Anh giáo Justin Welby và vị thủ lĩnh Giáo Hội Trưởng Lão xứ Scotland, Mục Sư Iain Greenshields.

Ông Ashworth cho biết các Giáo Hội Kitô tại Nam Sudan có tinh thần đại kết rất cao. Chuyến đi chung của các vị lãnh đạo của 3 Giáo Hội Kitô không phải chỉ là một biểu tượng. Sự kiện các vị đã cùng nhau hoạt động cho hòa bình tại Nam Sudan từ nhiều năm nay là điều rất có ý nghĩa. Điều bây giờ là chờ xem 3 vị lãnh đạo Kitô có thể khơi lên một sự thay đổi thêm trong tâm hồn giới lãnh đạo chính trị của Nam Sudan

trong cuộc viếng thăm sắp tới hay không. “Dầu sao chuyến đi này sẽ là một cuộc viếng thăm quan trọng, đẩy mạnh tình liên đới đối với các Giáo Hội và nhân dân Nam Sudan”.

Mặt khác, trong một bản tin truyền đi hôm 26/1 vừa qua, Hội đồng đại kết các Giáo Hội Kitô ở Genève, Thụy Sĩ, cho biết có sự gia tăng hy vọng, hồi hộp và chờ mong tại Nam Sudan trước cuộc hành hương đại kết của ĐGH và 2 vị thủ lãnh Anh giáo và Tin Lành tại nước này.

Mục sư Thomas Tut Puot Mut, thủ lãnh Giáo Hội Tin Lành trưởng lão Nam Sudan nói rằng: “Dân chúng ý thức về cuộc viếng thăm và họ rất phấn khởi. Họ đã thất vọng vì việc hủy bỏ chuyến viếng thăm của 3 vị lãnh đạo hồi tháng 7 năm ngoái, nhưng nay họ vui mừng và sẵn sàng... Thật là một đặc ân cho Giáo Hội Nam Sudan được đón các vị lãnh đạo sắp tới”.

Mục sư Joseph Alhag Lo Abel thuộc Anh giáo ở thủ đô Juba, nói rằng Giáo Hội và các vị lãnh đạo Giáo Hội địa phương rất lạc quan về kết quả cuộc viếng thăm này vì các vị lãnh đạo thế giới đang đến gặp gỡ nhân dân Nam Sudan tại đất nước của họ. “Khi dân chúng thấy các vị lãnh đạo đến, họ hy vọng rằng đất nước của họ có thể ra khỏi tình trạng chiến tranh hiện nay. Không thể tìm được một giải pháp nếu không có sáng kiến”. Cụ thể Mục sư Lo Abel hy vọng cuộc hòa đàm bế tắc sẽ được mở lại giữa các vị thủ lãnh các phe mà Vatican đã khởi sự.

Nguồn: vaticannews.va/vi

ĐTC cử hành Thánh Lễ

Hơn một triệu người sẽ tham dự thánh lễ ĐTC cử hành tại sân bay Ndolo của CHDC Congo

Theo Điều phối viên kỹ thuật của hoạt động chuẩn bị địa điểm, kỹ sư Jesus-Noël Sheke, hơn một triệu tín hữu dự kiến sẽ tham dự Thánh lễ do ĐTC cử hành tại sân bay Ndolo ở thành phố Barumbu vào ngày 1 tháng 2 năm 2023.

Phát biểu trong cuộc họp báo được tổ chức cùng với Phát ngôn viên chính phủ, Patrick Muyaya, và Sứ thần Tòa Thánh tại Cộng hòa Dân chủ Công, Đức cha Ettore Balestrero, ông Sheke nói thêm: “Đó là một khu vực rộng 850.000 m2 với 34 làn đường tiếp cận địa điểm, có khán đài rộng 1.440 m2 được trang bị thang máy.

“30 khu vực được lên kế hoạch để đón tiếp các tín hữu và hệ thống âm thanh cũng như màn hình khổng lồ cũng sẽ được lắp đặt để họ có thể tham dự cử hành Thánh Thể một cách tốt đẹp.”

Kỹ sư Sheke cũng cho biết, tại 6 địa điểm được chọn gồm Dinh Quốc gia, Sân vận động các vị Tử đạo, Nhà thờ Đức Bà Congo, Tòa Khâm sứ, trụ sở của HĐGM Congo..., dành cho các hoạt động khác nhau của ĐTC, công việc chuẩn bị sắp xếp đã hoàn thành 85% và theo chỉ thị của Thủ tướng Sama Lukonde trong chuyến thăm gần đây của ông tới các địa điểm khác nhau, tất cả các công việc phải được bàn giao trước ngày 25 tháng 1 tới đây.

Về phần mình, Đức cha Balestrero tuyên bố rằng “Chuyến thăm của ĐTC Phanxicô tới Cộng hòa Dân chủ Congo được giải thích bởi thực tế là Congo là quốc gia Công giáo đứng thứ nhất ở Châu Phi với số lượng tín hữu đông nhất và đứng thứ 6 trên thế giới và quốc gia của giám mục da màu đầu tiên của lục địa châu Phi.”

Theo ngài, ĐTC muốn thể hiện qua chuyến viếng thăm có chủ đề “Tất cả được hòa giải trong Chúa Giêsu Kitô”, tình bạn, tình liên đới, sự cảm thông và sự gần gũi của Giáo hội hoàn

Thời Điểm Hội Thánh

vũ đối với sức sống của GHCG ở Cộng hoà Dân chủ Congo.

Còn Bộ trưởng Patrick Muyaya thì nói về tầm quan trọng của sự kiện lịch sử này, diễn ra 37 năm sau chuyến thăm của một vị Giáo hoàng. Do đó chính phủ tham gia vào sự thành công của chuyến viếng thăm này với việc phát động chiến dịch truyền thông 22 ngày trước chuyến thăm của ĐTC.

Theo chương trình, ĐTC sẽ thăm Cộng hoà Dân chủ Congo từ 31/1 đến 3/2 trước khi thăm Nam Sudan từ 3/2 đến 5/2. (Hong Thủy - Vatican News)

Ca đoàn 700 người sẽ hát trong Thánh lễ ĐTC cử hành tại CHDC Congo

Cha Cola Emmanuel Lubamba, người điều khiển ca đoàn hát trong Thánh lễ ĐTC sẽ chủ sự tại Sân bay Ndolo ở thủ đô Kinshasa của Cộng hòa Dân chủ Congo vào thứ Tư ngày 1/2/2023, cho biết, dự kiến một ca đoàn gồm 700 người sẽ hát trong Thánh lễ này.

Cha Lubamba cho biết, ca đoàn này gồm ca đoàn giáo phận của Tổng giáo phận Kinshasa và các ca đoàn của các giáo phận trong giáo tỉnh.

Ca đoàn này được thành lập để hát trong Thánh lễ quan trọng này. Ca đoàn đã tập dượt 20 buổi và dự kiến còn 10 buổi tập khác trước ngày ĐTC cử hành Thánh lễ.

Ba bước chuẩn bị

Cha Lubamba cũng chia sẻ ba bước đã được thực hiện trong quá trình chuẩn bị cho sự kiện ngày 1/2. “Bước đầu tiên là học các bài hát và hòa âm, và thứ hai, cố gắng cảm nhận”. Cha nói thêm: “Chúng tôi cũng làm việc theo nhóm nhỏ và bây giờ chúng tôi đang ở giai đoạn thẩm mỹ, cố gắng xem những gì còn thiếu và sau đó là thời gian, bởi vì tôi nghĩ toàn bộ Thánh lễ

sẽ kéo dài hai giờ nên ca đoàn đóng một vai trò quan trọng liên quan đến thời gian.”

Các bài Thánh ca hát trong Thánh lễ

Chia sẻ với các nhà báo hôm 20/1/2023 về các bài hát sẽ được hát trong Thánh lễ, Cha Lubamba nhấn mạnh: “Chúng tôi sẽ hát các bài hát hoàn toàn của Congo, nhưng chúng tôi cũng sẽ thêm một số bài hát phổ biến. Ví dụ, một bài hát của Giáo hội hoàn vũ, chẳng hạn như Kinh Tin kính.” Cha nói: “Chúng tôi đã chọn những bài hát quen thuộc để đảm bảo sự tham gia tích cực của các tín hữu trong Thánh lễ này.”

Các màu của cờ Vatican và cờ CHDC Congo

Cha Lubamba là người sáng tác bài hát chủ đề của chuyến viếng thăm của Giáo hoàng, “Benvenuto papa Francesco” (Chào mừng ĐGH Phanxicô), cũng giải thích về màu sắc của trang phục mà các thành viên của ca đoàn sẽ mặc. Theo cha, màu trắng và vàng là biểu tượng màu cờ của Vatican, thêm vào đó, các màu đỏ, xanh dương và vàng là các màu cờ của Cộng hoà Dân chủ Congo. (Hong Thủy - Vatican News)

ĐHY Parolin: Đức Thánh Cha viếng thăm châu Phi để thúc đẩy hoà giải

Đức Hồng Y Pietro Parolin, Quốc vụ khanh Toà Thánh hy vọng chuyến tông du của Đức Thánh Cha đến Cộng hoà Dân chủ Congo và Nam Sudan sẽ giúp thúc đẩy chấm dứt bạo lực, và có thể đánh dấu một bước ngoặt trong các

sự kiện thường bị thăm trong hai quốc gia châu Phi này.

Trước cuộc viếng thăm của Đức Thánh Cha đến châu Phi từ ngày 31/01 đến 05/02, Truyền thông Vatican có cuộc phỏng vấn với Quốc vụ khanh Toà Thánh. Trong cuộc trò chuyện này, Đức Hồng Y Parolin đã đề cập đến một số vấn đề liên quan đến cuộc viếng thăm.

Trước hết, về mong muốn của Đức Thánh Cha. Đức Hồng Y nói: “Cũng như các chuyến tông du, mong muốn trước hết của Đức Thánh Cha là được gần gũi, gặp gỡ Giáo hội và người dân địa phương. Nhưng trong cuộc viếng thăm đến châu Phi, mong muốn này đặc biệt mạnh mẽ, vì chuyến tông du đã được chờ đợi từ lâu và Đức Thánh Cha đã phải hoãn lại vì đau đầu gối. Và bởi vì đây là hai quốc gia có một hoàn cảnh đặc biệt khó khăn vì những xung đột đang diễn ra. Do đó, khi đến đó, Đức Thánh Cha như một vị mục tử đi gặp gỡ dân Chúa và đồng thời cũng là một người hành hương hoà bình và hoà giải”.

Theo Đức Hồng Y, chính vì mong muốn đặc biệt này mà cuộc viếng thăm có hai khía cạnh: Khía cạnh mục vụ, sự gần gũi với các Giáo hội địa phương và các cộng đoàn; và khía cạnh chính trị xã hội. Từ quan điểm này mọi người mong đợi sự hiện diện của Đức Thánh Cha, cũng như lời nói, chứng tá của ngài có thể giúp thúc đẩy việc chấm dứt bạo lực và củng cố các quá trình hoà bình và hoà giải đang diễn ra.

Đối với điểm dừng chân đầu tiên, Cộng hoà Dân chủ Congo, Quốc vụ khanh Toà Thánh đề

cập đến cuộc gặp gỡ với các nạn nhân ở miền đông đất nước. Ngài hy vọng sự kiện này sẽ giúp chữa lành vết thương cho người dân. Vết thương sâu và kéo dài trong nhiều năm bởi bạo lực, đối lập và xung đột. Do đó việc Đức Thánh Cha gặp gỡ các nạn nhân sẽ là một cử chỉ an ủi, đồng thời khích lệ họ không đánh mất niềm tin, hy vọng, không trả thù, không làm gia tăng sự chia rẽ, lấy hoà bình là mục tiêu chính. Như thế, sự hiệp thông và tình huynh đệ sẽ là mục đích khi Đức Thánh Cha gặp gỡ các nạn nhân này.

Từ Congo Đức Thánh Cha sẽ đến Nam Sudan. Ở quốc gia này được ghi nhớ bởi cử chỉ quý hân chân các lãnh đạo quốc gia của Đức Thánh Cha vào năm 2019, để xin hoà bình. Trong cuộc phỏng vấn Đức Hồng Y Parolin cho biết ở quốc gia này, các Giáo hội Kitô có một vai trò quan trọng, có thể làm những điều mà chính chính phủ và thậm chí các tổ chức quốc tế cũng không làm được. Vì được người dân và chính quyền chính tin tưởng, các Giáo hội có một vai trò quan trọng trong cuộc đối thoại quốc tế phức tạp. Đức Hồng Y tin rằng cuộc viếng thăm sẽ mang lại tính liên tục cho khía cạnh tích cực này, để có thể đưa ra những lựa chọn cụ thể, những quyết định thiết thực để tiến trình hoà bình có thể đạt được mục tiêu.

Đức Thánh Cha sẽ đến Nam Sudan cùng với Đức Tổng Giám Mục Canterbury và vị điều hành Tổng công nghị của Giáo hội Scotland. Về điều này, Quốc vụ khanh Toà Thánh nói: “Đây là một biểu hiện đại kết thực sự, một chứng tá đại kết. Cả ba vị lãnh đạo đi cùng nhau là một dấu hiệu cho thấy có thể tìm ra cách hiệp thông vượt lên trên sự khác biệt hoặc qua sự khác biệt. Rồi chính sự dẫn thân chung này từ phía các nhóm tôn giáo hiện diện trong nước cũng sẽ là chứng tá của Tin Mừng, những người thúc đẩy hoà bình. Vì vậy, sự kiện này sẽ là một sự hiện diện và sẽ là một hành trình rất quan trọng”. (Ngọc Yên - Vatican News)

Phước Nam tổng kết

Lịch Phụng vụ Tháng 2-2023

Ý cầu nguyện của ĐTC: Cầu cho các giáo xứ

Chúng ta hãy cầu nguyện cho các giáo xứ, biết đặt sự hiệp thông làm trung tâm, để ngày càng trở nên những cộng đoàn đức tin, huynh đệ và mở ra đón tiếp những ai thiếu thôn nhât.

- Thứ Tư 1 Hr 12, 4-7.11-15; Tv 102; Mc 6, 1-6
  - Thứ Năm 2 **DÂNG CHÚA TRONG ĐỀN THỜ** Mt 3,1-4 & Hr 2, 14-18 ; Tv 23 ; Lc 2,22-40
  - Thứ Sáu 3 Hr 13, 1-8; Tv 26; Mc 6, 14-29
  - Thứ Bảy 4 Hr 13, 15-17.20-21 ; Tv 22; Mc 6, 30-34
  - **Chúa Nhật 5 Chúa Nhật V Thường Niên** Is 58, 7-10; Tv 111; 1Co 2, 1-5; Mt 5, 13-16
  - Thứ Hai 6 Thánh Phaolô Miki và các bạn, Tử đạo Nhật Bản St 1, 1-19; Tv 103; Mc 6, 53-56
  - Thứ Ba 7 St 1,20-2, 4a; Tv8; Mc 7, 1-13
  - Thứ Tư 8 St 2, 4b-9.15-17; Tv 103; Mc 7, 14-23
  - Thứ Năm 9 St 2, 18-25; Tv 127; Mc 7, 24-30
  - Thứ Sáu 10 Thánh Cô-lát-ti-ca St 3 1-8; Tv 31 ; Mc 7, 31-37
  - Thứ Bảy 11 St 3, 9-24; Tv 89; Mc 8, 1-10
  - **Chúa Nhật 12 Chúa Nhật VI Thường Niên** Hc 15, 15-20; Tv 118; 1Cr 2, 6-10; Mt 5, 17-37
  - Thứ Hai 13 St 4, 1-15.25; Tv49; Mc8, 11-13
  - Thứ Ba 14 Thánh CYRILLE & METHODE Cv 13, 46-49; Tv 116; Le 10, 1-9
  - Thứ Tư 15 St 8, 6-13.20-22; Tv 115; Mc 8, 22-26
  - Thứ Năm 16 St 9, 1-13; Tv 101 ; Mc 8, 27-33
  - Thứ Sáu 17 Bầy thánh lập dòng Tôi Tớ Đức Mẹ St 11, 1-9; Tv 32, Mc 8, 34 à 9, 1
  - Thứ Bảy 18 Hr 11, 1-7; Tv 144, Mc 9, 2-13
  - **Chúa Nhật 19 Chúa Nhật VII Thường Niên** Lv 19, 1-2.17-18; Tv 102; Cr 3,16-23, Mt 5. 38-48
  - Thứ Hai 20 Si 1, 1-10; Tv 92; Mc 9, 14-29
  - Thứ Ba 21 Thánh Phê-rô Đa-mi-a-nô Hc 2, 1-11 ; Tv 36; Mc 9, 30-37
  - Thứ Tư 22 Thứ Tư LỄ TRO Ge 2, 12-18; Tv 50; 2Cr 5, 20 - 6, 2; Mt 6, 1-6.16-18
- “Mùa Chay nhằm chuẩn bị cử hành Lễ Vượt Qua. Phụng vụ mùa Chay giúp các dự tòng và các tín hữu, cử hành mầu nhiệm Vượt Qua. Các dự tòng được chuẩn bị qua những giai đoạn khác nhau của việc nhập đạo, còn các tín hữu thì qua việc tưởng niệm bí tích Thánh Tẩy và việc sám hối” (AC 27).
- Trong mùa Chay, không được bày hoa trên bàn thờ và chỉ được dùng nhạc cụ để đệm cho giọng hát mà thôi.
- Thứ Năm 23 Thánh Pô-li-ca-pô Dt 30, 15-20; Tv 1 ; Le 9, 22-25
  - Thứ Sáu 24 Is 58, 1-9a; Tv 50, Mt 9, 14-15
  - Thứ Bảy 25 Is 58, 9b-14; Tv 85; Lc 5, 27-32
  - **Chúa Nhật 26 Chúa Nhật I Mùa Chay** St 2, 7-9 et 3,1-7a; Tv 50; Rm 5,12-19; Mt 4. 1-11
  - Thứ Hai 27 Lv 19,1-2.11-18, Tv 18s; Mt 25. 31-46
  - Thứ Ba 28 Is 55, 10-11; Tv 33, Mt 6,7-15

Ý nghĩa Mùa Chay

Trong Mùa Chay, chúng ta cùng sống với Đức Kitô 40 ngày trong sa mạc, để trải qua cuộc hành trình 40 năm của dân Itraen tiến về Đất hứa. Trong suốt thời gian dài đằng đẳng này, đoàn dân ông Môsê lãnh đạo thường phải đói khát, đôi khi nản chí và lảo đảo quỵ ngã bất trung. Nhưng đặc biệt, chính trong cuộc “trường hành” này, họ đã có được cái kinh nghiệm độc nhất vô nhị về sự dạy bảo và lòng ưu ái thiết tha của Thiên Chúa dành cho họ.

Trong Mùa Chay, chúng ta cùng sống với Đức Kitô 40 ngày trong sa mạc, để trải qua cuộc hành trình 40 năm của dân Itraen tiến về Đất hứa. Trong suốt thời gian dài đằng đẳng này, đoàn dân ông Môsê lãnh đạo thường phải đói khát, đôi khi nản chí và lảo đảo quỵ ngã bất trung. Nhưng đặc biệt, chính trong cuộc “trường hành” này, họ đã có được cái kinh nghiệm độc nhất vô nhị về sự dạy bảo và lòng ưu ái thiết tha của Thiên Chúa dành cho họ.

Ý nghĩa Mùa Chay

I. Ý nghĩa phụng vụ Mùa Chay

Trong tiếng Latinh, Mùa Chay là QUADRAGESIMA, từ này có nghĩa là “40”. Trong Mùa Chay, chúng ta cùng sống với Đức Kitô 40 ngày trong sa mạc, để trải qua cuộc hành trình 40 năm của dân Itraen tiến về Đất hứa. Trong suốt thời gian dài đằng đẳng này, đoàn dân ông Môsê lãnh đạo thường phải đói khát, đôi khi nản chí và lảo đảo quỵ ngã bất trung. Nhưng đặc biệt, chính trong cuộc “trường hành” này, họ đã có được cái kinh nghiệm độc nhất vô nhị về sự dạy bảo và lòng ưu ái thiết tha của Thiên Chúa dành cho họ.

Cuộc trải nghiệm đó cũng chính là kinh nghiệm thân mật với Chúa mà tất cả cộng đoàn Dân Mới, những người đã chịu phép rửa, cũng như các Dự Tông, muốn sống một lần nữa trong lúc lên đường chuẩn bị mừng Đại Lễ Phục sinh, và để tìm được trong đó niềm vui của tâm hồn

được thanh luyện, khi thông hiệp với Đức Kitô Đấng đã hoàn tất cuộc Vượt Qua bằng cái chết và sự sống lại của mình.

Trong Mùa Chay, Dân Chúa bắt đầu một cuộc cố gắng tuy đòi hỏi nhưng đem lại sự giải thoát, đưa họ tới chỗ lắng nghe tiếng gọi của Chúa cũng như tiếng kêu của cộng đồng nhân loại. Khi họ tự cắt giảm những của ăn trần thế, dưới những hình thức khác nhau, họ sẽ học biết cách thưởng thức hơn Bánh Lời Chúa và Bánh Thánh Thể; đồng thời cũng am hiểu hơn những nghĩa vụ của sự sẻ chia bác ái huynh đệ.

Ngày xưa, khi bước vào Mùa Chay, Hội Thánh nhấn mạnh đến những cách thể hy sinh hãm mình. Ngày nay, Hội Thánh nhắc lại cho chúng ta mục đích và ý nghĩa của công việc đó. Việc hy sinh hãm mình trong Mùa Chay qui hướng về Thiên Chúa, tôn vinh Người, đồng thời cũng qui hướng về tha nhân, để lưu tâm giúp đỡ, sống tình bác ái huynh đệ.

Khi ăn chay hãm mình như thế, chúng ta chứng tỏ một cách hùng hồn lòng tuân phục khiêm tốn của người môn đệ Đức Kitô đối với hai giới răn yêu mến. Bài Kinh Tiền Tụng thứ III của Mùa Chay đã tìm được lời lẽ thích hợp để nói lên điều đó như sau:

“Cha dạy chúng con là những kẻ tội lỗi phải ăn chay hãm mình, làm của lễ hy sinh đền tạ. Như vậy, chúng con vừa bớt được tính kiêu căng,

Mùa Chay

vừa biết noi gương Cha từ bi nhân hậu, mà chia cơm xẻ áo cho kẻ đói nghèo...”

Đối với tất cả những ai không đóng cửa lòng lại, nhưng lắng nghe tiếng Chúa, thì ngay từ bây giờ, Hội Thánh hứa hẹn là khi đi hết độ đường trong ánh sáng Đêm Thánh, “họ sẽ được tràn đầy ân sủng mà Chúa dành sẵn cho con cái thảo hiền.”

II. Sứ điệp Lời Chúa trong Mùa Chay

Khi một con người, vào lúc nào đó trong đời, bừng tỉnh dậy trước đức tin và khám phá ra Đức Kitô, nếu muốn bước vào sự hiệp thông trọn vẹn với Hội Thánh, họ cần được chuẩn bị và học hỏi.

Hơn nữa, không người Kitô hữu nào có thể tự hào rằng vì mình đã sống lâu năm trong đức tin, nên đã biết đầy đủ về mầu nhiệm phục sinh của Chúa Kitô, và đã chuẩn bị sẵn sàng để tham dự mầu nhiệm ấy.

Do đó, chúng ta phải qua 6 tuần lễ liên tục, vượt qua chặng đường 40 ngày để chuẩn bị lễ Phục Sinh. Sáu tuần lễ chăm chú lắng nghe Lời Chúa và tăng cường tập luyện sống đức tin chính

là trọng tâm ý nghĩa thiêng liêng và định hướng sống đạo của Mùa Chay thánh.

Đối với các Dự Tòng sắp lãnh nhận các bí tích gia nhập Kitô giáo vào dịp Phục sinh, thì mấy tuần lễ này là thời gian tối quan trọng và cần thiết. Đây chính là thời điểm mà mầu nhiệm Kitô giáo, dưới ánh sáng của Lời Chúa, được trình bày cho họ trong tất cả vẻ rực rỡ của chân lý cứu rỗi, và với tất cả những đòi hỏi nghiêm túc của hành trình đức tin. Bởi vì thời gian này cũng chính là lúc họ phải chấp nhận đời sống trong Hội Thánh như một cuộc dẫn thân đi theo Chúa Kitô và phụng sự Người.

Sống Tinh Thần Mùa Chay

Chúng ta đã vào Mùa Chay. Cũng như mọi năm, Mùa Chay bắt đầu từ thứ tư Lễ Tro và kéo dài trong 40 ngày. 40 ngày này nhằm chuẩn bị cho chúng ta sống mầu nhiệm cuộc Thương khó của Chúa Giêsu, đón nhận cái chết và mừng ngày Phục sinh của Người. Ngoài ra, Mùa Chay còn nhắc cho chúng ta thời gian 40 đêm ngày Chúa ăn chay cầu nguyện, trước khi công khai ra truyền đạo, để mặc khải cho nhân loại sứ mệnh cứu nhân độ thế của Người. Trong Mùa Chay, Hội thánh muốn đón nhận sứ điệp cứu độ với một tấm lòng quảng đại đặc biệt. Vì thế, Hội thánh rất chú ý lắng nghe những lời của Chúa Kitô loan báo Nước Thiên Chúa. Lời nói cuối cùng của Người chính là cái chết trên cây Thập Tự để làm lễ giao hòa chúng ta với Thiên Chúa.

Vậy có ba ý tưởng chính cho chúng ta suy nghĩ và đem ra thực hành trong Mùa Chay.

1. Thánh giá

Trong Mùa Chay, mọi người chúng ta phải chú ý đặc biệt nhìn lên Thánh Giá để tìm hiểu thêm ý nghĩa hùng hồn mà Thánh Giá muốn nói với chúng ta. Khi nhìn lên Thánh Giá, chúng ta không chỉ nhớ lại những biến cố đã xảy ra cách đây hơn hai ngàn năm mà còn đón nhận một bài học cho thời đại chúng ta, cho người ngày nay vì “Đức Kitô hôm qua cũng như hôm nay và muôn

đời vẫn là một” (Dt 13,8). Thánh Giá của Người là một lời kêu mời mạnh mẽ thúc giục chúng ta ăn năn hối cải và thay đổi đời sống, vì chính Người đã bằng lòng chịu chết treo trên cây Thập Tự để cứu chuộc chúng ta, để biến đổi chúng ta từ tình trạng là những kẻ thù nghịch với Thiên Chúa trở nên con cái và thừa hưởng gia nghiệp muôn đời. Cho nên, chúng ta phải coi lời kêu gọi này là gửi đến cho mỗi người và mọi người nhân dịp Mùa Chay. Nói khác đi, sống Mùa Chay có nghĩa là nhờ Chúa Giêsu mà thay đổi đời sống và qui hướng về Thiên Chúa.

2. Cầu nguyện

Ý tưởng thứ hai là cầu nguyện. Trong Tin Mừng, rất nhiều lần Đức Giêsu nói đến cầu nguyện và gắn liền cầu nguyện với thay đổi đời sống. Phải cầu nguyện, tiếp xúc với Thiên Chúa mới mong thay đổi được đời sống, vì nhờ cầu nguyện, con người chúng ta được lay động thức tỉnh, từ đó nhìn ra những điều cần phải thay đổi trong đời sống của mình mà ăn năn hối cải. Trong Mùa Chay, chúng ta phải cầu nguyện, cố gắng cầu nguyện, tìm thời giờ và những nơi để cầu nguyện. Cầu nguyện đưa chúng ta ra khỏi thái độ dửng dưng và làm cho chúng ta nhạy cảm với những điều có liên quan đến Chúa và các linh hồn. Cầu nguyện cũng giáo dục lương tâm chúng ta và Mùa Chay rất thích hợp cho công việc này. Trong Mùa Chay, Hội Thánh nhắc

bảo chúng ta phải xưng tội để lương tâm được trong sạch mà sống mẫu nhiệm Phục sinh của Chúa Kitô, không phải trong phụng vụ mà thôi nhưng trong cả tâm hồn nữa.

3. Ăn chay, chia sẻ

Làm phúc, bố thí và ăn chay là những phương thế liên hệ mật thiết với nhau để giúp chúng ta ăn năn hối cải. Ăn chay không chỉ có nghĩa là bớt ăn hay không ăn mà còn có nghĩa là thắng mình, là đòi hỏi với chính mình, sẵn sàng từ chối ăn uống và chấp nhận hy sinh những vui thích. Và làm phúc có nghĩa là chia vui sẻ buồn với người khác, giúp đỡ người ta, nhất là những ai lâm cảnh thiếu thốn, phân phát cho người ta không nguyên của cải vật chất mà cả tinh thần nữa. Chính vì thế, chúng ta phải tỏ ra cởi mở đối với người khác, biết nhận ra những nhu cầu của họ và cảm thông những nỗi đau buồn của họ, đồng thời tìm cách đáp ứng những nhu cầu đó và làm cho những nỗi đau thương của họ vơi nhẹ đi.

Như vậy, cầu nguyện để kết hợp với Thiên Chúa đồng thời cũng hướng chúng ta tới tha nhân. Khi chúng ta đòi hỏi đối với bản thân và quảng đại đối với tha nhân, nhất là đối với những ai đau khổ và thiếu thốn là chúng ta sống kết hợp với Chúa Kitô chịu đau khổ và bị đóng đinh vì Người tự đồng hóa với họ như Người nói: “Nào những kẻ Cha Ta chúc phúc, hãy đến thừa hưởng Vương Quốc dọn sẵn cho các ngươi từ thuở tạo thiên lập địa. Vì xưa Ta đói, các ngươi đã cho ăn; Ta khát, các ngươi đã cho uống; Ta trần truồng, các ngươi đã cho mặc; Ta đau yếu, các ngươi đã thăm viếng; Ta ngồi tù, các ngươi đã hỏi han” (Mt 25, 35-36).

Trong Mùa Chay, chúng ta thường nghe đọc: “Đây là lúc Chúa thi ân, đây là ngày Chúa cứu độ.” Vậy chúng ta hãy tận dụng thời gian này vì là thời thuận tiện và là thời Chúa ban ơn để chúng ta sám hối và tin vào Tin Mừng như Chúa dạy: “Thời kỳ đã mãn và triều đại Thiên Chúa

Mùa Chay

đã đến gần. Anh em hãy sám hối và tin vào tin Mừng” (Mc 1, 15).

Ý nghĩa “Tro”

Hàng năm, mỗi người Công Giáo đều đến tham dự Thánh Lễ vào Thứ Tư đầu Mùa Chay. Còn được gọi là Thứ Tư Lễ Tro.

“Tro” có ý nghĩa gì đối với con người? Có liên quan gì đến đời sống Đức Tin người Công Giáo chúng ta? Và tại sao lại phải xức “tro” trên trán?

Từ ngàn xưa vào thời Cựu Ước, “tro” đã mang hai ý nghĩa nhắc nhở con người phải biết sống như thế nào. Thứ nhất, “tro” tượng trưng cho “sự thống hối ăn năn” và thứ hai, cho “đời sống khiêm nhường.”

Trong sách Sáng Thế 18,27, chúng ta nghe Abraham tự thú nhận: “Này tôi quả đường đột thưa với Chúa tôi – tôi chỉ là tro bụi.”

Về sau vào thế kỷ thứ 4, Giáo Hội mới bắt đầu dùng tro trong các nghi thức phụng vụ. Trong thời điểm này, những kẻ tội lỗi và hối nhân rắc tro trên thân mình. Họ bị trục xuất ra khỏi cộng đoàn trong một thời gian ngắn để thống hối ăn năn vì những trọng tội họ đã phạm – như tội phản đạo, chối đạo, sát nhân và ngoại tình.

Đến thế kỷ thứ 7, nghi thức thống hối này đã biến dạng và được áp dụng vào ngày Thứ Tư Lễ Tro. Kẻ có tội phải mặc áo nhặm và xức tro trên mình. Đồng thời, phải sống xa gia đình suốt cả Mùa Chay. Những người này không được bước vào Nhà Thờ và cũng không được nói chuyện với bất cứ một ai. Họ phải làm việc đền tội, cầu nguyện và ngủ dưới đất hoặc trên rơm và cũng không được tắm rửa hoặc cắt tóc cạo râu. Vào ngày Thứ Năm Tuần Thánh, những hối nhân này được ban ơn xá giải và trở về với gia đình.

Truyền thống này bắt đầu phổ biến và được áp dụng cho toàn thể Giáo Hội hoàn vũ vào thế kỷ thứ 11 – dưới triều đại của Đức Thánh Cha Urbanô đệ II.

Ngày nay, vào mỗi Thứ Tư Lễ Tro, các linh mục dùng tro gạch dấu Thánh Giá trên trán của bản thân mình và từng Giáo hữu. Tro này chính là tro của những chiếc lá vụn tuế của Lễ Lá năm trước đã được đốt đi. Tro nhắc nhở các giáo hữu về thân phận con người. Con người được dựng nên từ bụi tro. Tro được sức lên trán để khắc ghi vào tâm trí thực tại cát bụi của con người chúng ta. Vì vậy, khi dùng tro ghi dấu Thánh Giá trên trán, linh mục sẽ đọc: “Ta là thân cát bụi – sẽ trở về cát bụi” (St 3,19) hoặc “Hãy ăn năn sám hối và đón nhận Tin Mừng” (Mc 1,15).

Thế thì “Mùa Chay” và “Lễ Tro” có liên can gì đến tôi?

Lá vụn tuế năm trước được đốt đi thành tro là một dấu chỉ thích đáng cho ý nghĩa của Mùa Chay. Lá vụn tuế năm trước được đốt đi cốt ý mời gọi mỗi một tín hữu chúng ta phải nhìn lại cuộc sống của chúng ta trong năm qua. Ta phải xét lại những thói hư tật xấu, cách cư xử và thái độ sống của mình đối với tha nhân. Ta phải thiêu đốt tất cả những gì xấu xa tội lỗi của ta thành tro bụi và quyết tâm tu sửa cuộc đời mình.

Đồng thời, ta cũng cương quyết theo gương Chúa Giêsu bước vào sa mạc cát bụi để đối diện kẻ thù của mình – chính là Satan. Satan hằng luôn xúi dục ta chiều theo tính đam mê xác thịt,

ham hồ quyền hành và tham lam tiền của. Nhìn nhận mình là bụi cát, ta noi gương Chúa Giêsu sống tín thác, tự khiêm và kính sợ Thiên Chúa.

Thiên Chúa kêu gọi chúng ta trở nên một tạo vật mới. Ngài muốn tái tạo và ban ơn cứu độ cho chúng ta. Song Ngài chỉ có thể tái tạo và cứu độ chúng ta khi nào ta tự hạ để nhìn nhận thân phận cát bụi của mình. Chỉ lúc đó, như Đavít nói, Thiên Chúa sẽ: “Cất nhắc tôi lên từ đồng phân tro.”

Mùa Chay trao tặng cho chúng ta cơ hội để thay đổi và hoán cải cuộc đời. Tro là dấu chỉ nhắc nhở chúng ta thực tại Ôn Cứu Độ của Thiên Chúa.

Tôi phải làm gì đây?

Nếu quý anh chị em thật sự muốn thực hiện những điều sau đây, thì chúng ta cần phải xin ơn can đảm để nói thật và sống thật với bản thân và với Thiên Chúa. Điều kiện căn bản và tiên quyết là: Sống Thật.

Một vài đề nghị:

Gia đình tề tựu với nhau trong giờ cầu nguyện. Trong buổi cầu nguyện, ông bà, cha mẹ và mỗi một người con trong gia đình nêu lên một thái độ, cách ăn nết ở, hoặc một cách cư xử nào đó mà mình muốn thay đổi để làm cho mối tình gia đình chan hòa đầm ấm hơn.

Thí dụ về thái độ cần sửa đổi:

- Bất cập: “Đâu phải việc của tôi đâu mà tôi phải “xía” vào. Đổi thành quan tâm và tích cực hơn: “Tôi có thể giúp được gì không?”

- Ôm đồm: “Không có tôi thì chẳng có ai làm được gì cả.” Đổi thành chia sẻ, cộng tác và thoát ly – không dính bén: “Tôi cần sự giúp đỡ của bạn.”

- Hấp tấp – Nhiều người tự bào chữa rằng làm nhanh làm lẹ tức là nhanh nhẹ, tháo vát, sáng trí. Nhiều công việc kéo dài trì trệ vì hấp tấp. Đổi lại thành điềm đạm, thận trọng và nhẫn nại hơn.

- Lê thê – chậm chạp cà rề. Nói cách khác, lười. Đổi lại thành phấn khởi, tổ chức và chủ động hơn.

Thí dụ về cách ăn nết ở:

- Dọn dẹp phòng ở hằng ngày.
- Gìn giữ vệ sinh cá nhân thường xuyên: đầu tóc, quần áo, thân thể ...
- Tập thể dục thường xuyên để gìn giữ sức khỏe
- Bớt ăn bớt uống.
- Bỏ bớt những đam mê về phim ảnh, rượu bia, thuốc lá.
- Đọc kinh cầu nguyện thường xuyên hơn
- Đọc một đoạn Thánh Kinh mỗi ngày và suy niệm

Thí dụ về cách cư xử:

- Thay vì âu sầu, đổi thành tươi vui với người.
- Thay vì đứng đưng, đổi thành niềm nở tiếp đón – chào hỏi người thân, khách lạ hoặc bạn đồng nghiệp.
- Thay vì nói lại chuyện xấu của người khác – tức là phao đồn tin xấu, thì tìm những điều tốt để bàn thảo và noi theo.

Mùa Chay

- Thay vì chê trách nhau, khen ngợi và cảm ơn nhau nhiều hơn.

- Thay vì nói một lời có nhiều ngụ ý ám chỉ, thì nói lời chân thành yêu mến, khích lệ người nghe.

- Thay vì nói lời làm buồn lòng hoặc gây hoang mang, nghi kỵ và phân bì cho người nghe, thì ta quyết tâm nói những điều có lợi, tức là tạo niềm vui, bình an và tin tưởng cho người nghe.

2. Đặt ra kế hoạch giúp đỡ người nghèo. Để dành tiền lẻ, đồ hộp, quần áo, thức ăn khô, rồi chọn một ngày trong tháng, đem đến Nhà Xứ hoặc một cơ quan từ thiện nào đó để trao tặng.

MJTruongLuan C.Ss.R

Ý Nghĩa Mùa Chay | GIÁO PHẬN MỸ THO
(giaophanmytho.net)

Mùa Chay là gì ?

Mùa Chay là khoảng thời gian sửa soạn lễ Phục Sinh, trung tâm điểm đức tin Kitô giáo cử hành Chúa Kitô sống lại.

Năm nay mùa Chay bắt đầu với thứ Tư Lễ Tro ngày 22.02.2022 và kết thúc vào Chúa nhật 2.04.2022.

Tuần Thánh bắt đầu với Chúa nhật Lễ Lá (2.04.2022), tưởng nhớ bữa Tiệc Ly, sự Thương Khó và cái chết của Chúa Kitô trên thập giá. Tới thứ bảy Tuần thánh (08.04.2022) và Chúa nhật Phục sinh (09.04.2022), Kitô hữu cử hành Chúa Kitô sống lại.

Một thời gian hoán cải

Mùa Chay kéo dài 40 ngày (không kể những ngày Chúa nhật) qui chiếu 40 năm dân Do thái đi trong sa mạc trên đường về đất hứa ; 40 ngày này còn qui chiếu về 40 ngày Chúa Kitô sống trong sa mạc (Mátthêu 4, 1-11) giữa biển cổ Đức Giêsu chịu phép rửa và bắt đầu cuộc đời công

khai. Con số 40 mang biểu tượng thời gian sửa soạn cho những cái mới bắt đầu.

Mùa Chay là thời gian hoán cải, dựa trên sự cầu nguyện, sám hối và chia sẻ. Sám hối không phải mang mục đích chính cho mình nhưng tìm kiếm một sự sẵn sàng lớn hơn về đời sống nội tâm. Chia sẻ có thể mang nhiều hình thức cụ thể như việc cho một quà biếu tặng.

Thứ Tư Lễ Tro, ngày đầu mùa Chay

Thứ Tư Lễ Tro, ngày đầu mùa Chay đánh dấu với việc xúc tro : Cha chủ tế gạch một ít tro trên trán mỗi tín hữu, dấu chỉ con người mỏng manh, nhưng còn là hy vọng vào lòng thương xót Chúa.

Khi ghi dấu tro, vị chủ tế nói : « hãy sám hối và tin vào Tin Mừng ». Bài Tin mừng hôm nay trích từ tin mừng Mátthêu, chương 6 câu 1-16 và câu 16-18, khuyến khích người tín hữu cầu nguyện và hành động, không phải một cách kiêu ngạo nhưng trong bí mật của tâm hồn : « Các con có bố thí, thì làm sao đừng để tay trái

biết việc tay phải làm, để việc con bố thí được giữ kín và Cha con, Đấng thấu suốt mọi bí ẩn, sẽ trả công cho con (...)

Khi cầu nguyện, thì vào phòng đóng cửa và cầu nguyện cùng Thiên Chúa Cha (...) Khi ăn chay, hãy xúc dầu thơm trên đầu và rửa mặt, để thiên hạ không biết con ăn chay, nhưng chỉ tỏ ra cho Cha con, Đấng ngự nơi bí ẩn, và Cha con thấu suốt mọi bí ẩn, sẽ trả công cho con ».

Thứ tư Lễ Tro là gì ?

Để giữ trọn 40 ngày chay thánh (không kể những ngày Chúa nhật, vì là ngày lễ mừng Chúa Kitô sống lại - cho dù là trong mùa Chay), vì thế nên mùa Chay được bắt đầu vào ngày thứ tư.

Để đánh dấu đi vào mùa Chay, nên trong ngày lễ thứ tư có dấu chỉ xúc tro. Trong Cựu ước Tro gợi lên hình ảnh tội lỗi và cái mỏng manh của con người. Khi một người được phủ tro, tức là họ nhìn nhận mình tội lỗi trước mặt Thiên Chúa. Vì thế họ xin Chúa tha thứ nên họ sám hối.

Ăn Chay... hầu đưa ta khao khát Thiên Chúa và Lời Ngài

Việc ăn chay mang mục đích đưa ta khao khát Thiên Chúa và Lời Ngài. Ăn chay không phải chỉ là dấu chỉ sám hối, nhưng còn mang dấu chỉ tình liên đới với những người nghèo, và còn là một lời mời gọi đi vào chia sẻ.

Giáo Luật số 1251 ghi : « Vào các ngày thứ sáu trong năm, nếu không trùng với một trong những ngày lễ trọng, thì phải kiêng thịt hoặc phải kiêng một thức ăn nào khác, theo quy định của Hội Đồng Giám Mục; nhưng phải kiêng thịt và ăn chay trong ngày thứ tư Lễ Tro và ngày thứ sáu kính cuộc Thương Khó và tử nạn của Đức Giêsu Kitô Chúa chúng ta (SC 110 ; CIS 1250-1252 ; CIO 882) ».

Những người không bắt buộc ăn chay : những người trên 60 tuổi ; những ai chưa đến 18 tuổi và những đàn bà mang thai.

Sống mùa Chay cách nào ?

Nếu sống mùa Chay không đưa ta đến gần Thiên Chúa, anh em và mang bộ mặt sầu buồn thì coi như không. Thời gian này cần giúp ta nhẹ nhàng, thanh thản và vui mừng.

Tại sao ăn chay trong mùa Chay ?

Khi mùa Chay được bắt đầu thực hành vào thế kỷ thứ IV như thời gian ăn năn sám hối, thì luật bắt buộc ăn chay rất gắt gao : chỉ ăn vào buổi tối nhưng không ăn thịt, không có sữa hay rượu. Dần dà theo thời gian ăn chay bớt gắt gao nhiều hơn. Từ năm 1949 trở đi, ăn chay mùa Chay chỉ có hai ngày : thứ tư Lễ Tro và Thứ Sáu Tuần Thánh. Và nếu như chúng ta dùng bữa ăn trưa đầy đủ, thì buổi tối chỉ cần ăn nhẹ nhàng.

Bạn có biết những truyền nào liên kết với mùa Chay ?

Lễ hội “carnaval” là một thời gian vui chơi đáp trả lại nhu cầu làm cho quên đi những lo âu trong cuộc sống hằng ngày trước khi đi vào mùa Chay. Lễ hội “carnaval” làm cho con người giải trí quên đi những mối bận tâm và hiện hữu của họ được theo khuôn. Đó là ý nghĩa hiện nay của lễ hội “carnaval”, còn mang biểu tượng lễ hội bình dân.

Lễ hội cũng nghịch lý, vì từ « carnaval » đến từ tiếng La tinh « carnelevare » có nghĩa « bỏ ăn thịt » là điều được kêu gọi trong mùa Chay, nhưng trong lễ hội carnival người ta lại ăn uống thoải mái không biết dừng. Ý nghĩa gốc của từ carnival gây tranh luận nhưng không thay đổi ý nghĩa lễ hội carnival.

Ý nghĩa gốc của từ “carnaval” là một đảo ngược trật tự xã hội bình thường, ví dụ những người nghèo hóa trang thành người giàu có, và người giàu có trở nên người nghèo. Người ta có thể hát nhảy múa trong nhà thờ

8 CÁCH CHA MẸ CÓ THỂ DẠY VÀ NHẬN ĐƯỢC SỰ TÔN TRỌNG TỪ CON CÁI

Như là nền tảng của các mối tương quan lành mạnh, tôn trọng là biết thể hiện sự tử tế, nhã nhặn, đúng mực với người khác. Tôn trọng có ý nghĩa quan trọng, trước hết là với bản thân, sau đó là với người khác, được khởi đi từ trong gia đình.

Như là những người thầy, bậc cha mẹ xứng đáng và cần được tôn trọng đặc biệt vì vị thế và trách nhiệm của họ. Là chủ gia đình, cha mẹ chịu trách nhiệm về phúc lợi, sức khỏe và sự an toàn của con cái, đồng thời giúp chúng phát triển trí tuệ, năng lực và tính cách. Nếu tin vào Thiên Chúa, Đấng giao phó con cái cho chúng ta, thì chúng ta cũng có trách nhiệm để đưa chúng đi vào mối tương quan với Thiên Chúa.

Điều này sẽ khó khăn hơn nhiều nếu trẻ em không tiếp thu sự hướng dẫn của chúng ta khi chúng không có thái độ tôn trọng cơ bản đối với thẩm quyền, quy tắc và giáo huấn đạo đức của chúng ta.

Việc chúng ta dạy con cái tôn trọng uy quyền của mình tốt như thế nào sẽ tạo nền tảng cho sự phát triển đạo đức trong tương lai của chúng. Chúng ta không thể chu toàn bổn phận của cha mẹ mà không có sự tôn trọng của con cái.

Dưới đây là 8 cách giúp bậc cha mẹ dạy và đón nhận sự tôn trọng từ con cái.

1. Tin tưởng và hành động như thể bạn có quyền được tôn trọng

Việc „có thẩm quyền“ liên quan đến những kết quả tính cách tích cực nhất đối với trẻ em. Một đặc điểm quan trọng của việc nuôi dạy con

cái một cách có thẩm quyền đó là thực thi quyền lực một cách tự tin.

Để thực thi quyền lực một cách tự tin, trước tiên chúng ta phải tôn trọng chính mình. Hãy nhớ nguyên tắc này: Chúng ta nhận được sự tôn trọng mà chúng ta đòi hỏi và nhận được sự thiếu tôn trọng mà chúng ta cho phép.

2. Tôn trọng con cái

Nếu muốn con cái tôn trọng mình, chúng ta hãy dành điều đó cho chúng.

Nếu muốn bọn trẻ nói với chúng ta “làm ơn”, “xin lỗi” và “cảm ơn”, chúng ta cũng nên thực hành phép lịch sự tương tự như vậy với chúng. Trái lại, nếu không muốn con cái mỉa mai mình, chúng ta nên tránh mọi lời mỉa mai khi nói với chúng. Nếu muốn bọn trẻ nói với giọng tôn trọng, chúng ta cũng nên làm mẫu cho chúng.

Chúng ta cũng nên tôn trọng con cái theo một nghĩa sâu sắc hơn - bằng cách đối xử với

chúng như những cá nhân độc nhất vô nhị. Thể hiện sự quan tâm thực sự đến suy nghĩ, cảm xúc, và những gì đang xảy ra trong cuộc sống của chúng. Hãy dành thời gian để trò chuyện riêng với trẻ, và thu xếp để cùng làm việc nhà chung với nhau.

Chắc chắn, bọn trẻ sẽ tôn trọng chúng ta hơn khi chúng cảm thấy được tôn trọng và yêu thương.

3. Làm gương về sự tôn trọng trong lời nói và hành động của chính mình

Là cha mẹ, chúng ta nên nêu gương về sự tôn trọng qua cách chúng ta đối xử với nhau. Một người mẹ nhớ lại: „Bố mẹ tôi không hoàn hảo nhưng họ tôn trọng nhau và ủng hộ nhau trong các quyết định nuôi dạy con cái. Không ai trong gia đình chúng tôi bị chửi mắng“.

Một số cách khác để mô hình hóa sự tôn trọng:

- Thể hiện sự tôn trọng qua cách chúng ta đối xử và nói về những người bên ngoài gia đình, bao gồm họ hàng, hàng xóm, và giáo viên. Người mẹ nói về bài tập về nhà của đứa con, „Đây là một bài tập ngớ ngẩn!“ là không tôn trọng giáo viên. Sự thiếu tôn trọng thường bắt đầu ở mức độ thấp. Trẻ em trở nên miễn cảm với nó.

- Tránh nói về lỗi lầm và thất bại của người khác một cách không cần thiết. Hãy giải thích cho trẻ hiểu rằng chúng ta không thích khi người khác nói xấu sau lưng chúng ta. Trái lại, hãy cố gắng trở thành kiểu người biết nhìn thấy và nhận xét về những điều tốt đẹp ở người khác.

- Khi tranh luận với tư cách là cha mẹ, chúng ta có duy trì sự tôn trọng không? Chúng ta có tránh dùng những từ ngữ lạm dụng không?

- Chúng ta có thực sự nỗ lực để „lắng nghe tích cực“ quan điểm của người khác để họ cảm thấy được lắng nghe và thấu hiểu không?

- Chúng ta có biết góp ý, giáo dục, nâng đỡ tinh thần khi người khác sai phạm chứ không vì thế mà làm tổn thương, hạ thấp phẩm giá của họ không?

- Chúng ta có làm hòa và tha thứ ngay sau một lần “cãi nhau” thay vì ôm hận và oán giận không? Nhiều nghiên cứu cho thấy những cuộc hôn nhân lành mạnh thường có „nghi thức hòa giải“ giúp họ làm lành và bước tiếp.

4. Nhấn mạnh sự tôn trọng trong mọi tương tác gia đình.

Chúng ta không cho phép anh chị em nói nhau là „câm đi“, gọi nhau một cách thô lỗ, mỉa mai hoặc thiếu tôn trọng theo bất kỳ hình thức nào khác. Nhắc bọn trẻ nói “làm ơn”, “xin lỗi” và “cảm ơn” với nhau một cách chân thành, và giải thích rằng cách cư xử như thế thể hiện sự tôn trọng đối với người khác.

Dạy bọn trẻ không được ngắt lời, nhắc chúng nhìn vào người đang nói chuyện với, thay vì chỉ chăm chăm nhìn vào màn hình, điện thoại của mình.

5. Khi trẻ vô lễ, hãy đưa ra phản hồi sửa sai rõ ràng

Mỗi khi trẻ có lời nói, hoặc thái độ vô lễ, chúng ta cần đưa ra phản hồi sửa sai rõ ràng ngay khi thấy cần thiết.

Ví dụ:

- „Như thế là tôn trọng sao?“
- „Giọng nói của con có ý gì vậy?“

- “Con có thể vui lòng nói lại điều đó một lần nữa, theo cách tôn trọng hơn được không?”

- „Con có thể không có ý thiếu tôn trọng, nhưng nó đã xảy ra theo cách đó“

Hãy điều chỉnh mọi hành vi thiếu tôn trọng của trẻ. Ngay cả trong những chi tiết nhỏ, chẳng hạn như em trợn mắt nhìn khi chúng ta yêu cầu chúng làm việc nhà hoặc nhắc nhở chúng về một quy tắc mà chúng đang quên.

Đừng để trẻ có những hành vi thiếu tôn trọng chỉ vì bạn đang ở nơi công cộng, dù đó là việc trẻ thô lỗ từ chối chào một vị khách.

Hãy lưu tâm sửa chữa những điều nhỏ nhặt, dạy các tiêu chuẩn hành vi và hình thành lương tâm của trẻ. Nếu không kiên quyết và nhất quán điều chỉnh sự thiếu tôn trọng, chúng ta sẽ thấy vùng chịu đựng đối với sự thiếu tôn trọng của mình ngày càng rộng hơn, đồng thời, sự thiếu tôn trọng của trẻ ngày càng trở nên tồi tệ hơn. Thật thế, nếu không sửa chữa sự thô lỗ ở một đứa trẻ 6 tuổi, sẽ không ngạc nhiên nếu chúng ta phải đối phó với việc chửi thề và dằn mặt khi chúng 16 tuổi.

6. Thiết lập một hậu quả cho sự thiếu tôn trọng

Trong lúc bình tĩnh, chúng ta hãy giải thích cho trẻ hiểu sự tôn trọng là một vấn đề nghiêm trọng. Hãy đưa ra những hậu quả một cách công bằng và hiệu quả nếu trẻ tiếp tục thiếu tôn trọng sau khi được nhắc nhở.

7. Huấn luyện trẻ cách thể hiện sự tôn trọng

Trên thực tế, trẻ em nghe và nhìn thấy rất nhiều hành vi tôn trọng lẫn thiếu tôn trọng nhưng không phân biệt được đúng, sai một cách rõ ràng. Do đó, chúng ta cần giúp trẻ ý thức và biết cách thể hiện sự tôn trọng bằng ngôn ngữ và hình thể, chẳng hạn như âm thanh, giọng điệu,

cử chỉ. Đồng thời cũng cho trẻ biết sự thiếu tôn trọng thường được thể hiện như thế nào.

8. Thiết lập văn hóa gia đình đề cao sự tôn trọng lẫn nhau.

Điều gì sẽ xảy ra nếu các tương tác trong gia đình có rất nhiều sự thiếu tôn trọng và chúng ta đã bỏ qua? Hãy thay đổi điều đó bằng cách thực hiện các bước có chủ ý để tạo ra văn hóa gia đình biết tôn trọng nhau.

Một cách cụ thể, trong ứng xử hàng ngày tránh những lời nói, cử chỉ, hành vi, gây tổn thương hay hạ thấp nhân phẩm của nhau; tôn trọng cá tính, sở thích, nhu cầu của nhau; mỗi người bớt đi cái Tôi, tính độc đoán, và ích kỷ; chân thành chia sẻ niềm vui, nỗi buồn cũng như thuận lợi và khó khăn trong cuộc sống, ...

***

Thông qua lời nói, cử chỉ, hành vi có thể đánh giá được chúng ta có đang tôn trọng người khác và chính bản thân mình hay không? Đôi khi chỉ những hành động nhỏ chúng ta cũng khiến người khác thấy ấm lòng, thoải mái và vui vẻ vì nhận ra rằng họ đang được ghi nhận và coi trọng.

Hơn nữa, khi dành sự tôn trọng cho người khác, chúng ta cũng sẽ nhận được sự tôn trọng tương ứng. Đây cũng là hệ quả rõ nét trong việc cha mẹ dạy dỗ và nhận lại được sự tôn trọng từ chính con cái.

Thomas Lickona

Nt. Anna Ngọc Diệp, OP Dòng Đa Minh Thánh Tâm

Theo: catholiceducation.org

Giải đáp thắc mắc cho người trẻ

Sống Trung Thành Trong Giao ước Hôn Nhân

Hỏi:

Thời đại nay nhiều vợ chồng dễ dàng bỏ nhau, ly thân hoặc ly dị. Lời hứa trước mặt Chúa thuở ban đầu đã không đủ mạnh để họ chung thủy với nhau. Xin hỏi chúng ta làm cách nào để vợ chồng có thể trung thành với nhau trước mặt Chúa?

Trả lời:

Bạn thân mến,

Nếu bạn là người đang chuẩn bị bước vào đời sống hôn nhân thì hẳn đây là mối bận tâm lớn nhất đối với bạn trong lúc này. Bạn cảm thấy hoang mang vì thấy nhiều người đi trước đã không có được một cuộc hôn nhân trọn vẹn như mơ ước, và rồi không biết đến lượt bạn sẽ như thế nào. Bạn không biết liệu mình có thể sống trung thành trọn đời với một người hay không; mà cho dù bạn giữ lời cam kết thì vẫn không dám chắc người kia có chung thủy với mình hay không. Đường như đây những bất trắc đang chờ chực phá hoại cuộc sống hôn nhân tương lai của bạn.

Là một người Công giáo, bạn càng có lý do để lo sợ nhiều hơn, vì hôn nhân của bạn được đóng ấn bởi bí tích hôn phối, bất khả phân ly theo luật Giáo hội. Khi hai người tuyên xưng tình yêu của mình trước mặt Thiên Chúa và Giáo hội, họ cam kết sẽ sống trung thành với nhau cho đến trọn đời. Thế nhưng thực tế như bạn thấy, nhiều người Công giáo đã không thể chu toàn lời hứa của họ. Chắc chắn bạn không muốn mình phải lâm vào hoàn cảnh giống như họ, vì thế bạn luôn thao thức làm cách nào để lời thề hứa chung thủy trong hôn nhân được thực hiện trọn vẹn trước mặt Chúa. Tôi nghĩ rằng đó không chỉ là mối bận tâm của riêng bạn mà còn là của những người Công giáo nói chung. Tôi muốn được chia sẻ với bạn đôi điều về vấn đề này.

Sống trung thành trong giao ước Hôn Nhân

Giuse Lê Đức Thống, SJ

"Sự gì Thiên Chúa đã kết hợp, loài người không được phân ly"

Trước hết, việc bạn đặt vấn đề về sự chung thủy chứng tỏ bạn rất nghiêm túc và có trách nhiệm với đời sống hôn nhân của mình. Đây là nền tảng cần thiết cho đời sống gia đình. Chỉ khi nào bạn thực sự quan tâm đến một giá trị nào đó thì bạn mới cố gắng tập trung vun đắp xây dựng nó. Trong hôn nhân cũng vậy, nếu bạn đề cao sự chung thủy thì chắc chắn bạn sẽ đặt “chế độ ưu tiên” và tìm mọi cách để bảo vệ nó trong bất cứ hoàn cảnh nào. Theo lẽ thường thì hầu hết mọi người đều hướng đến sự chung thủy trong đời sống hôn nhân. Tôi không nghĩ rằng có một người nào đó tiến tới hôn nhân lại giả định rằng nó sẽ sớm kết thúc hay để mặc tới đâu thì tới!

Tuy nhiên, ý muốn chung thủy chỉ trở thành hiện thực khi vợ chồng cùng vun đắp xây dựng chứ không thể tự nhiên mà có được. Sự chung thủy không phải là một phép màu được ban một lần qua lời hứa trong ngày lễ hôn phối và có hiệu ứng trong suốt phần còn lại của đời sống vợ chồng. Trái lại, nó là hạt giống cần được tưới tẩm, che chở, bảo vệ trước mưa gió và nắng nôi của cuộc đời để có thể dần dần lớn lên thành cây to cứng cáp và đơm hoa kết quả. Hứa một lần, sống cả đời! Khi bạn muốn một cuộc hôn nhân trọn vẹn, bạn cũng hãy sẵn sàng đóng góp công sức đầu tư xây dựng nó trong suốt cuộc đời bạn.

Hôn nhân phải bắt đầu từ khâu chuẩn bị và tiếp tục kéo dài trong suốt thời gian vợ chồng chung sống với nhau. Trong nghi thức hôn phối, trước khi hai người bạn đời nói lên lời ưng thuận với nhau trước mặt Chúa và Giáo hội, họ tuyên xưng rõ ràng rằng họ “tự do đến với nhau chứ không bị ép buộc.” Tự do không chỉ là không có bất cứ sự ép buộc nào từ bên ngoài mà còn là tự do với chính mình. Tự do với chính mình nghĩa là mỗi bên đã dành đủ thời gian tìm hiểu bên kia, ý thức rõ những điều kiện hai bên cần có để có sống hòa hợp với nhau. Một khi đã nói lên lời ưng thuận rồi thì mỗi bên phải hoàn toàn chịu trách nhiệm với quyết định của mình.

Do đó, để được tự do đến với nhau, đôi bạn cần phải trải qua một thời gian tìm hiểu, cân nhắc kỹ càng về gia thế, công việc và tính cách của nhau. Thời gian tìm hiểu đòi hỏi sự chân thành từ cả hai phía, phát xuất từ thái độ cởi mở và tin tưởng lẫn nhau. Nếu một bên nào đó nghĩ rằng đây chỉ là thời gian để “lấy le” hay thậm chí là “lừa lọc” nhau bằng cách phô diễn những hành vi giả tạo, hoặc dùng tiền của, thậm chí là xác thịt, để lôi cuốn người kia thì sớm muộn gì cuộc hôn nhân đó nếu có cũng sẽ tan thành mây khói, bởi vì ngay từ đầu hai bên đã mất tự do khi đến với nhau.

Sự tự do gắn liền với trách nhiệm của mỗi người khi đưa ra quyết định của mình. Có những

cặp vợ chồng sau khi về chung sống với nhau một thời gian thì quyết định chia tay với một lý do đơn giản là hai bên “không hợp nhau.” Có phải đến lúc đó họ mới nhận ra hai bên “không hợp nhau” hay không? Tôi không tin rằng tính cách một người nào đó có thể thay đổi hoàn toàn sau vài năm kết hôn. Nếu như nơi một người có điểm nào đó không thể chấp nhận được thì chắc chắn điều nó đã được biểu hiện mạnh mẽ trong thời gian tìm hiểu trước đó rồi. Vấn đề là trong khi tìm hiểu, dù hai người đã biết “thói hư tật xấu” của nhau nhưng vì tình yêu nên họ vui lòng đón nhận và sẵn sàng bỏ tức cho nhau. Do đó, nếu một người lấy lý do là người kia thay đổi khiến họ không thể chấp nhận được thì sự thật đôi khi là người kia không hề thay đổi, chỉ có khả năng đón nhận hay tình yêu của họ dành cho người kia là thay đổi mà thôi.

Để tránh phải hối hận muộn màng, tôi khuyên bạn đừng chọn bạn đời theo kiểu “cổ đám ăn xôi,” ví dụ như dù không thích tính em lăng lơ nhưng vì em đẹp, hoặc là không chịu nổi anh cộc tính nhưng vì nhà anh giàu. Bạn nên hiểu rằng đến một lúc nào đó “xôi” sẽ không còn ngon lành như trước, và lúc ấy bạn cũng không còn đủ sức hay không muốn chịu “đám” nữa. Bởi vậy ngay từ đầu bạn hãy thành thật với chính mình và khôn ngoan sáng suốt khi chọn lựa bạn đời. Giữa những thang giá trị khác nhau thì bạn phải biết nên dành ưu tiên cho giá trị nào.

Bạn phải xác định trước tính cách nào có thể chấp nhận được, còn tính cách nào khiến hai bên không thể sống với nhau. Tìm hiểu là do bạn, quyết định là ở bạn, và đó là cuộc đời bạn chứ không phải của bất cứ người nào khác. Như thế, trong thời gian tìm hiểu, và đặc biệt là khi nói lên lời ưng thuận của mình, bạn phải chịu trách nhiệm với quyết định của mình trong việc đón nhận không những điểm tốt mà cả điểm chưa tốt của người kia, không chỉ trong ngày lễ hôn phối mà còn trong suốt cả đời bạn.

Vì thời gian tìm hiểu là cực kỳ quan trọng, giống như việc đổ nền móng để xây dựng tòa nhà hôn nhân sau này nên đòi hỏi cả hai bên phải đầu tư nghiêm túc. Nhiều nơi khuyến khích đôi bạn nên trải qua các kỳ kiểm tra tâm lý để chuẩn bị tốt cho việc chung sống với nhau về sau. Thậm chí có nơi còn bắt buộc các cặp vợ chồng tương lai phải xét nghiệm bệnh lý, tránh trường hợp có những căn bệnh lây lan.

Ông bà mình ngày xưa dù không tìm hiểu nhau một cách trực tiếp và không có kiểm tra tâm lý hay thể lý gì cả, nhưng thực ra gia đình hai bên đã dòm ngó và có thể nói là đã dò xét nhau rất kỹ, không chỉ về đương sự mà còn cả tông ti họ hàng bên kia nữa. Yếu tố làm nên hạnh phúc của những đôi bạn được “sắp đặt” như vậy không chỉ là sự chuẩn bị lâu dài từ hai bên gia đình mà quan trọng hơn, đó là hai người sẵn sàng đón nhận nhau trong yêu thương và cả trong đức tin nữa.

Đây là điều mà thế hệ trẻ ngày nay thua xa ông bà của họ và cũng chính là nguyên nhân chính khiến nhiều gia đình chia ly. Sống kiểu “vui ở, dở đi” thì hôn nhân chẳng mấy chốc sẽ đổ vỡ thôi. Thật vậy, chọn bạn đời không phải là đi tìm một nửa mảnh ghép của mình để tạo ra một “cặp đôi hoàn hảo” nhưng là tìm người sẵn sàng cùng mình chung tay xây dựng tổ ấm,

đón nhận mọi khác biệt và đôi khi là cả những xung đột. Cứ theo lẽ thường thì không dễ để bắt cứ hai con người nào có thể sống hòa hợp trọn vẹn với nhau suốt cả cuộc đời. Mỗi người một tính cách, để trung thành với nhau thì cần một sức chịu đựng nhất định từ cả hai phía. Nói cách khác là hai bên phải hy sinh cho nhau thì mới có thể cùng nhau vun đắp hạnh phúc bền lâu.

Bạn đời không phải là một người bạn nhảy phối hợp ăn ý theo điệu nhạc vui thích nhằm mang lại sự khoái cảm trong chốc lát. Trái lại, họ là người đồng hành với bạn trên suốt chặng đường dài phía trước. Nơi đó hai người không chỉ cùng nhau chiêm ngắm vẻ đẹp của ánh sáng bình minh nhưng còn dắt tay nhau bước đi trong đêm đen dày đặc. Hai người không chỉ lâng lâng bên nhau trước cảnh sương mù lãng mạn mà còn phải biết nâng đỡ nhau trong những lúc giông tố bão bùng. Theo ngôn từ được sử dụng trong nghi thức hôn phối, đôi bạn phải giữ lòng chung thủy với nhau trong mọi hoàn cảnh, “khi thịnh vượng cũng như lúc gian nan, khi bệnh hoạn cũng như lúc mạnh khỏe.”

Do đó, khi đi đến quyết định sống đời hôn nhân với một người nào đó, từ phía bạn phải chuẩn bị cho mình đầy đủ hành trang tình yêu. Chỉ có tình yêu mới mang lại cho bạn sức mạnh và lòng quảng đại để chấp nhận và nâng đỡ người bạn đời của mình trong suốt chặng đường dài. Một khi cả hai cùng chuẩn bị tâm thế sẵn sàng đồng hành bên nhau đi đến hết đường đời thì sự hấp dẫn của những thứ hoa lá cỏ cây hay trời mây chim chóc hai bên đường chỉ làm cho cuộc hôn nhân thêm thi vị chứ không thể khiến hai người rời tay nhau trong từng nhịp bước.

Tiếp đến, muốn có được hạnh phúc bền lâu trong đời sống chung thủy vợ chồng thì đôi bạn cần nhận ra đâu là giá trị nền tảng giúp xây dựng và củng cố giao ước hôn nhân của mình. Cho dù hai bên có tìm hiểu kỹ càng như thế nào đi nữa thì khi hai mảnh đời ghép lại với nhau, xung đột vẫn phải xảy ra. Do đó, để giao ước hôn nhân

mang lại ý nghĩa trọn vẹn, hai người cần phải tuyên xưng lời hứa “yêu thương và tôn trọng nhau” mọi ngày trong suốt cuộc đời mình. Lời hứa này không chỉ nằm trên môi miệng cô dâu chú rể trong ngày làm phép cưới mà còn phải được thực hiện trong những tình huống cụ thể của cuộc sống, nhất là những lúc gặp khó khăn.

Muốn yêu thương nhau thì trước hết phải tôn trọng người bạn đời của mình, tức là đón nhận sự khác biệt cũng như điểm mạnh, điểm yếu của nhau. Điều kiện tiên quyết của việc tôn trọng nhau đó là hai bên phải mở lòng ra với nhau, không giấu giếm hay lừa dối nhau bất cứ chuyện gì, đến mức “hai người trở thành một xương một thịt” mới được. Tâm hồn mỗi người là một thế giới riêng tư cần nhiều thời gian để khám phá tìm hiểu. Như thế, việc mở lòng ra với nhau để hiểu nhau hơn, cũng như thái độ tôn trọng và đón nhận nhau, không chỉ cần thiết trong bước đầu chuẩn bị hôn nhân mà còn phải là một tiến trình liên tục suốt cả đời chung sống với nhau.

Thật ra không dễ dàng để yêu thương đón nhận người khác, đặc biệt là trong đời sống vợ chồng. Theo lẽ thường thì chúng ta chỉ muốn yêu thương và đón nhận những gì đáng yêu đối với chúng ta, còn những gì không đáng yêu hay thậm chí là đáng ghét nữa thì chúng ta tìm cách tránh xa hay loại bỏ khỏi cuộc đời mình. Thế nhưng trong đời sống hôn nhân chúng ta không được phép hành xử như vậy. Một khi đã quyết định gắn bó với nhau trong bậc vợ chồng thì chúng ta cần phải đón nhận tất cả mọi điều đáng yêu lẫn không đáng yêu từ người bạn đời của mình.

Điều này đòi hỏi sự kiên nhẫn chịu đựng, biết tha thứ, nhường nhịn từ người vợ lẫn người chồng, và chung quy nhất là phải biết sống quảng đại hy sinh cho nhau. Trong nhiều trường hợp, hai vợ chồng không chỉ hy sinh cho nhau mà còn cùng nhau hy sinh cho con cái nữa. Tuy nhiên, sức hy sinh chịu đựng của con người không phải là không có giới hạn.

Do đó, sự hy sinh đòi hỏi phải đến từ cả hai phía. Hai người chung vai vác cùng một gánh nặng thì vẫn nhẹ nhàng hơn là để một người phải chịu đựng. Thật khó để một người có thể hy sinh nếu người kia không biết trân trọng sự hy sinh của họ. Tóm lại, đời sống hôn nhân không thể tự nhiên mà hòa hợp được. Nó cần được điều chỉnh, uốn nắn và đòi hỏi sự hy sinh của cả hai bên. Thế nên các cặp vợ chồng cần biết ơn nhau vì sự hy sinh dành cho nhau trong suốt cuộc đời hôn nhân.

Cuối cùng, để có thêm động lực và thấp lên hy vọng cho một cuộc hôn nhân hạnh phúc, bạn hãy nhìn vào mẫu gương của những cặp vợ chồng trung tín với nhau trọn đời mà bạn quen biết. Chúng ta dễ bi quan khi thấy nhiều gia đình tan vỡ nhưng thực ra chúng ta hoàn toàn có lý do để lạc quan tin tưởng rằng Chúa ban cho con người đủ sức giữ được lời cam kết chung thủy trong đời sống hôn nhân. Không cần tìm đâu xa, bạn hãy nhìn về bố mẹ, ông bà hay những người trong họ hàng của bạn để thấy được họ sống chung thủy với nhau như thế nào.

Chúng tôi đoán là bạn đã nghe biết hoặc tận mắt chứng kiến những lần rạn nứt trong mối quan hệ của họ. Thế nhưng, bạn cũng hiểu ra rằng nhờ kinh nghiệm đức tin mà họ đã vượt qua mọi sóng gió thử thách trong đời sống gia đình.

Do đó, sự chung thủy trong đời sống vợ chồng không phải là vấn đề may rủi, kiểu như do hên mà gặp được anh chàng kia hiền lành hoặc cô nàng nọ đảm đang. Trái lại, động lực sâu xa giúp gắn kết mọi cặp vợ chồng Công giáo không chỉ là tình yêu đối với nhau mà còn là đức tin của cả hai người. Người Công giáo tin rằng hôn nhân là kế hoạch tác thành của Thiên Chúa. Tình yêu chung thủy Thiên Chúa dành cho Hội thánh của Người trở thành khuôn mẫu của sự chung thủy trong hôn nhân Công giáo.

Để kết thúc bài chia sẻ này, tôi xin nhắc lại một điều là trong hôn nhân Công giáo, không chỉ là hai người tìm đến với nhau mà còn là Chúa dẫn hai người đến với nhau. Do vậy câu “sự gì Thiên Chúa đã kết hợp, loài người không được phân ly” không nên được hiểu như một gánh nặng bó buộc vợ chồng. Đúng hơn, đó là một lời chúc phúc đến từ Thiên Chúa từ thuở tạo dựng con người. Theo nghĩa đó, hôn nhân Công giáo được Thiên Chúa chúc phúc nên không một thế lực loài người nào có thể phá hoại được.

Nói cách khác, nếu bạn tin tưởng vào tình yêu thương quan phòng của Thiên Chúa trong cuộc hôn nhân của bạn thì bạn sẽ không phải lo sợ về sự phân ly, trừ khi chính bạn muốn sử dụng tự do của mình để khước từ sự tác thành của Thiên Chúa và lựa chọn con đường phân ly mà thôi.

Chúng ta biết rõ thân phận yếu đuối của con người, tự sức mình không thể vượt qua những thách đố của việc hy sinh chịu đựng nhau trong đời sống vợ chồng. Tuy nhiên, vì tin tưởng rằng hôn nhân Công giáo được Chúa chúc phúc nên chúng ta luôn cậy nhờ ơn Chúa giúp qua lời cầu nguyện và cả những nỗ lực hy sinh cộng tác của mình trong đời sống gia đình. Như vậy sự trung thành trong giao ước hôn nhân của người Công giáo minh chứng một điều rằng tình yêu và ân sủng của Thiên Chúa chiến thắng mọi thế lực sự dữ gây chia rẽ vợ chồng ở trần gian này.

Giuse Lê Đắc Thắng, SJ

(Trích Giải Đáp Thắc Mắc cho người trẻ Công giáo, Tập 4, Nxb Tôn Giáo, 04/2021)

Giải đáp thắc mắc cho người trẻ

Ý Nghĩa Bí Tích Giao Hòa

Hỏi:

Thưa cha, con thấy nhiều lúc xưng tội xong được vài hôm thì phạm tội lại, rồi lại tiếp tục đi xưng tội. Nhiều khi con chán nản, chẳng muốn đi xưng tội nữa. Xưng tội rồi phạm tội, vậy xưng làm gì? Và Giáo hội khuyên con cái mình như thế nào trong việc lãnh nhận Bí tích Giao hòa?

Trả lời:

Bạn thân mến,

Câu hỏi của bạn là một kinh nghiệm rất thực tế mà có lẽ nhiều người trong chúng ta cũng đã trải qua. Hẳn rằng ai trong chúng ta sau khi xưng tội xong đều muốn được sống trong sạch, luôn

cố gắng để không phạm tội, chứ không ai muốn phạm tội trở lại. Thế nhưng, với bản tính mỏng dòn và yếu đuối của con người, nhiều lúc chúng ta đã không thể chiến thắng được sự yếu đuối của bản thân, và rồi chúng ta đã phạm tội. Có lẽ chính sự thất vọng vì cứ xưng tội rồi lại phạm tội khiến chúng ta nhiều lúc chán nản, muốn buông xuôi, hoặc không muốn đi xưng tội, hay cũng có khi nảy sinh ý nghĩ chờ đến lúc cuối đời rồi xưng tội cho chắc ăn. Vì thế, với thao thức này của bạn cũng là cơ hội để mỗi người chúng ta biết nhìn lại giá trị và ân sủng của Bí tích Hòa giải mà Chúa Giêsu đã ban cho nhân loại, qua đó, giúp chúng ta thấu hiểu hơn về tình thương tha thứ của Thiên Chúa dành cho nhân loại, cũng như biết nỗ lực vươn lên với ơn thánh

Chúa sau mỗi lần xưng tội, hầu sống những giá trị đích thực trong ơn gọi làm người và làm con Chúa nơi hành trình dương thế của chúng ta.

Kinh nghiệm về tội lỗi

Trong hành trình cuộc sống nơi dương thế này, con người luôn trải qua những thử thách và cám dỗ, khiến đời sống nhiều lúc bị đắm chìm trong sự dữ và tội lỗi. Con người dễ bị những cám dỗ lôi cuốn và dẫn đến phạm tội: “Sự thiện tôi muốn thì tôi không làm, nhưng sự ác tôi không muốn, tôi lại cứ làm” (Rm 7,19). Những lúc như thế, con người thấu hiểu chính mình hơn trong sự yếu đuối và giới hạn của bản thân trước những cám dỗ của dòng đời: “Nếu chúng ta nói là chúng ta không có tội, chúng ta tự lừa dối mình, và sự thật không ở trong chúng ta” (1Ga 1,8). Đó không chỉ là nỗi khổ đau, là sự dằn vặt lương tâm về những điều sai trái, và những sự xấu xa, nhưng còn là dấu chỉ để con người nhận ra được bản chất mỏng dòn yếu đuối của mình, cũng như tỏ lộ sự khiêm nhường hầu đón nhận tình thương tha thứ từ Thiên Chúa.

Thực tại tội lỗi là điều con người không thể chối từ và tránh né. Nó luôn ẩn tàng, lôi cuốn và hấp dẫn con người trước những đòi hỏi và quyết định cho cuộc sống, để rồi trong giới hạn và yếu đuối của bản thân, nhiều lúc con người đầu hàng trước sự dữ, chọn lấy những điều xấu xa và tội lỗi.

Vì thế, con người cần chạy đến với tình thương tha thứ và chữa lành các vết thương do tội gây ra nơi Bí tích Giao hòa nhiều hơn: “Lạy Thiên Chúa, xin thương xót con là kẻ có tội” (Lc 18,13). Để từ đó tội nhân biết

mở lòng mình ra, để thấy được những hậu quả của tội, ý thức về sự yếu đuối của bản thân, và để cảm nếm được tình thương tha thứ từ Thiên Chúa. Người nào càng nhận thức được sự mỏng dòn yếu đuối của bản thân trong việc ăn năn hối cải cách đơn sơ và chân thành, trong ý thức về việc cần thiết của ơn tha tội, thì lại càng thấy được tình thương tha thứ của Thiên Chúa lớn lao và dịu ngọt bấy nhiêu; cũng như giúp bản thân biết nỗ lực để vươn lên và vượt thắng được những đam mê tội lỗi trong cuộc đời mình.

Xưng tội để sống tình thương tha thứ của Thiên Chúa

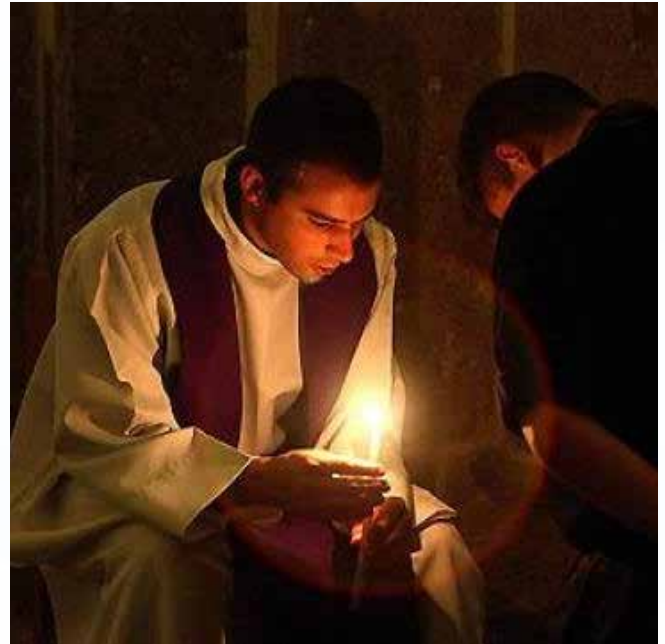
“Nếu chúng ta thú nhận tội lỗi, Thiên Chúa là Đấng trung thành và công chính sẽ tha tội cho chúng ta, và sẽ thanh tẩy chúng ta sạch mọi điều bất chính” (1Ga 1,9). Thiên Chúa là Đấng luôn yêu thương và sẵn sàng tha thứ tội lỗi cho chúng ta. Tình thương tha thứ đó đã được diễn tả qua những trang Kinh Thánh, nơi mà con người thường xuyên phạm tội, còn Thiên Chúa thì giàu lòng thứ tha cho con người (x. Lc 15,11–32; Mt 18,21–22; Mc 2,5). Sự tha thứ của Thiên Chúa quảng đại đến độ, chỉ cần con người biết hối cải ăn năn, biết tìm về với nẻo chính đường ngay, thì Ngài không chấp cứ tội con người. Bởi vì Thiên Chúa còn thiết tha và sẵn sàng tha thứ hơn là chính chúng ta xin Người tha thứ[1].

Vì thế, khi đến với Bí tích Giao hòa, con người không chỉ được Thiên Chúa tha thứ tội lỗi, nhưng còn cảm nhận được tình thương nơi ơn tha thứ đó. Tình thương tha thứ cho tội nhân chính là món quà nhưng không của Thiên Chúa; một món quà để chữa lành những vết thương do hậu quả của tội gây ra, cũng như để trao ban sức mạnh giúp con người có thể vượt thắng những cám dỗ trong đời sống thường ngày[2].

Càng ý thức mình là tội nhân bao nhiêu, con người lại càng cần đến tình thương tha thứ của Thiên Chúa bấy nhiêu. Bởi sự tha thứ trong yêu thương của Thiên Chúa chính là tình thương của một người Cha hằng chờ đợi chúng ta trở về với Ngài. Tình thương tha thứ của Thiên Chúa nhằm chữa lành những thương tích do tội gây ra cho con người, và cho chính cả Thiên Chúa, Đấng cũng bị thương tích khi con người phạm tội; cũng như ban lại mối tương quan thân tình giữa tội nhân với Thiên Chúa và với tha nhân[3]. Tình thương tha thứ của Thiên Chúa cao cả đến mức chính Ngài cũng biết rằng, con người với bản tính mỏng dòn yếu đuối, với tính xác thịt và sự hướng chiều về tội sẽ không thể tránh khỏi phạm tội trong đời sống của mình sau khi xưng tội, nhưng Ngài vẫn sẵn lòng tha thứ và yêu thương, bởi vì bản chất của Thiên Chúa là tha thứ và yêu thương: “Thiên Chúa là Đấng chờ đợi chúng ta, Thiên Chúa là Đấng tha thứ cho chúng ta. Ngài không mệt mỏi tha thứ cho chúng ta là những người luôn mệt mỏi cầu xin sự tha thứ”[4].

Ý thức mình là tội nhân, con người chạy đến với Chúa qua Bí tích Giao hòa để được tha thứ, được yêu thương và chữa lành. Thiên Chúa yêu thương và tha thứ cho chúng ta, không những chúng ta chỉ là thụ tạo Thiên Chúa ưu ái dựng nên, mà Ngài còn muốn cứu độ ta từ thuở đời đời. Ngài yêu thương và tha thứ vì chúng ta là những kẻ đáng để lãnh nhận tình yêu nhưng không của Thiên Chúa.

Khi chúng ta nhận ra rằng Thiên Chúa là Đấng yêu thương, là người yêu chứ không phải ông chủ hà khắc, chúng ta sẽ đáp trả bằng tình yêu, chứ không phải sợ hãi: “Tình yêu không biết đến sợ hãi; trái lại, tình yêu hoàn hảo loại trừ sợ hãi” (1Ga 4,18). Chính khi cảm nhận và sống tình yêu, chúng ta biết chạy đến với Bí tích Giao Hòa như một cuộc gặp gỡ đầy yêu thương, với sức mạnh của tha thứ và chữa lành[5]. Bao lâu ở trong tình yêu, chúng ta không cảm thấy mệt mỏi và chán chường để được gặp gỡ, chia sẻ, tha thứ và nâng đỡ đời sống của mình trong và qua Bí tích Giao hòa. Vì tình yêu chính là sức mạnh giúp chúng ta nhận ra được thực tại yếu đuối của bản thân, để rồi cũng nhờ tình yêu, chúng ta được chữa lành, và đón nhận niềm vui của người được yêu thương.

Xưng tội để thăng tiến mỗi ngày nhờ ơn Chúa.

Mỗi lần chúng ta xưng tội, thì tình yêu và ân sủng Chúa giúp ta nhận ra được vẻ đẹp của đời sống thánh thiện, giá trị của sự bình an nội tâm, và sự dạt dào của tình yêu thương được chữa lành. Chính những lúc đó, nỗ lực để quyết tâm sống thánh thiện lại thôi thúc mỗi người tiến bước trong niềm vui và ân sủng của Thiên Chúa cách dạt dào và đầy sức sống; dẫu rằng

những phút giây đó có thể qua đi cách nhanh chóng, khi chúng ta lại tiếp tục đối diện với thực tại cuộc sống của những cám dỗ, thực tại của bản thân với những yếu đuối và đam mê, để rồi chúng ta lại đi vào lối mòn của những tội lỗi trước đó. Những lúc như thế, Giáo Hội giúp chúng ta hiểu rằng, Bí tích Giao hòa là ơn ban giao hòa chúng ta với Thiên Chúa, và “với sự trợ lực của ân sủng của Đức Kitô, họ vượt qua được những thử thách trong cuộc chiến đấu của đời sống Kitô hữu” (GLHTCG, 1427). Đây là một cuộc chiến đấu liên li để hoàn thiện chính mình, và từng bước sống thánh mỗi ngày trong đời sống Kitô hữu.

Bởi vì, Bí tích Giao hòa không nhằm hủy diệt sự yếu đuối và hướng chiều về tội nơi con người tự nhiên của chúng ta, nhưng là giúp chúng ta hoán cải, và biến đổi mỗi ngày nhằm có khả năng chọn lấy những tốt, điều thiện để đưa chúng ta đạt tới sự thánh thiện trong đời sống Kitô hữu, như lời mời gọi của Chúa Giêsu: “Anh em phải nên hoàn thiện, như Cha anh em ở trên Trời là Đấng hoàn thiện” (Mt 5,48).

Tình yêu Thiên Chúa được tỏ lộ và trao ban trong Bí tích Giao hòa nhằm: “mang lại sự bình an và thư thái trong lương tâm, kèm theo là niềm an ủi dạt dào trong tâm hồn,... hoàn trả lại phẩm giá và những điều thiện hảo cho đời sống làm con Thiên Chúa, mà cao quý nhất là tình thân nghĩa với Thiên Chúa” (GLHTCG, 1468). Chính khi đón nhận tình thương tha thứ đó, mỗi người được mời gọi để nỗ lực biến đổi đời sống mình ngày một nên tốt hơn, nên thánh thiện hơn, nhằm từng bước thăng tiến trên con đường nhân đức Kitô giáo. Tình yêu tha thứ của Thiên Chúa trong Bí tích Giao hòa giúp ta ý thức rằng, xưng tội không phải là một cuộc phán xét, nhưng là gặp gỡ với Thiên Chúa, Đấng tha thứ mọi tội lỗi cho chúng ta, và vui mừng vì chúng ta biết cậy nhờ vào tình yêu thương của Ngài.

Chỉ khi chúng ta cảm nhận và sống trong tình thương yêu của Thiên Chúa, thì việc xưng

tội không còn là nỗi sợ hãi, là gánh nặng cho chúng ta, nhưng là cơ hội để ta được gặp gỡ cách cá vị với Thiên Chúa. Chính nơi cuộc gặp gỡ này, Thiên Chúa kéo con người ra khỏi tình trạng tội lỗi, tỏ cho họ thấy họ được yêu vì chính họ; cũng như cho thấy tình thương Thiên Chúa luôn đi bước trước và luôn tha thứ, không đặt giới hạn cho lòng thương xót, cả về thời gian lẫn trong ý định, để từ đó giúp con người từng bước vươn lên, thay đổi bản thân trước những yếu đuối tội lỗi, và thăng tiến để đạt được những giá trị cao quý của ơn gọi làm con Chúa[6].

Tạm kết

Khi mỗi người chúng ta sống trong ý thức về mối tương quan tình yêu với Thiên Chúa, thì việc xưng tội không còn là nỗi lo sợ, hoặc là một sự tránh né vì cứ xưng rồi lại tái phạm, nhưng là một cuộc gặp gỡ đầy yêu thương và thân tình giữa tội nhân với Đấng giàu lòng thương xót và thứ tha:

“Hạnh phúc thay, kẻ lỗi lầm

mà được tha thứ,

người có tội mà được khoan dung.

Hạnh phúc thay, người Chúa không hạch tội,

và lòng trí chẳng chút gian tà.

*Bao lâu con lặng thinh không thú lỗi,
thì gân cốt rã rời, cả ngày con gào thét.
Vì ngày đêm con bị tay Ngài đè nặng,
nên sức lực hao mòn, như bị nắng mùa hè
thiêu đốt.
Bởi thế, con đã xưng tội ra với Ngài,
chẳng giấu Ngài làm lỗi của con.
Con tự nhủ: “Nào ta đi thú tội với Chúa,”
và chính Ngài đã tha thứ tội vạ cho con”.*
(Tv 32, 1-5).

Sự tha thứ của Thiên Chúa dành cho con người không hề có giới hạn. Ngài sẵn sàng tha

thứ và đón nhận những ai lầm đường lạc lối, khi biết ăn năn thống hối và quyết tâm trở về qua việc xưng tội. Mỗi lần chúng ta chạy đến với Bí tích Giao hòa, là mỗi lần ta được gặp gỡ trong yêu thương và tha thứ của Thiên Chúa, là ý thức hơn về thân phận mỏng dòn của mình và cảm nếm tình yêu dịu ngọt của Chúa; để rồi chính qua cuộc gặp gỡ này, chúng ta được biến đổi, được trao ban sức mạnh nhằm nỗ lực sống đức tin cách trung kiên hơn, tốt lành hơn trong đời sống của mình.

Phêrô Dương Hải Văn, SDB

(Trích Giải Đáp Thắc Mắc cho người trẻ Công giáo, Tập 4, Nxb Tôn Giáo, 04/2021)

Sao lại có loại đàn ông ác nhân vô trách nhiệm thế!

Vụn Vặt Suy Tư:

Em bê cái bụng bầu nặng nề vào Nhà xứ.
Mặc dù Em vẫn mặc bộ áo mưa cá nhân (đang mưa bay), nhưng vẫn toát sự nặng nề.
Nhưng khuôn mặt Em nặng nề, sầu khổ hơn gấp vạn, lộ rõ.
Em đi với một Chị bạn vào Nhà xứ...
Cả hai đều dè dặt khi vào nhất là khi gặp ông cha'.
Gặp tở, Chị bạn Em tên H. bạch lộ trước.
Đại khái, chúng con cùng quê Thanh Hoá, vào làm công nhân... Đang trọ ở khu Định Quán...
Em, tên T. quen yêu một chàng, ăn ở như vợ chồng, ngoài hôn phu.
Rồi Em có bầu, Bạn trai Em hiện nguyên hình tên sở khanh, độc ác, cứ xúi- rồi buộc Em phá thai đi rồi mới lấy mới sống tiếp, mới tính chuyện cưới xin...

Em không chịu phá thai, không muốn giết đứa con mình cưu mang!...

Thế là ,gia đình' có sự xung khắc...

Gia đình thành lò lửa, thành biển dậy sóng, mức độ thường trực!...

Em, mới 20 tuổi, trảy xa quê đi làm...

Bơ vơ quá (!) cô đơn quá (!)

Cũng may có Chị Em chung nhà trọ chia sẻ, đỡ nâng... nhưng các Chị bạn thời gian cũng có hạn, Hồ tẻ càng có hạn...

Sắp đến thời kỳ nở nhụy khai hoa, Em rất cần một mái ấm gia đình cho đứa con chào sinh.

Làm sao có Gia đình mái ấm an toàn được, khi người cha ác nhân và vô trách nhiệm luôn thường trực cầm dao ,đâm' chết con của chính mình qua việc cố tình đẩy con vào cái chết, hành hạ Mẹ con...

Hơi ấm Gia đình ở đây là về nhà Cha Mẹ ở thôn nghèo Thanh Hoá.

Em có một niềm vui lớn, giải toả được cái khổ dần vật... Sau khi thú tội, Cha Mẹ Em buồn lắm, và có lẽ cả giận lắm (!) ... Nhưng vượt trên buồn giận, Cha Mẹ vẫn giang rộng đôi tay chờ đón Em về để Em có chốn sanh nở bình an.

Nhưng... Em còn một lần cần nhỏ nhỏ, liên quan đến Hồ tệ...

Tiền trợ ba tháng kể như có Chị Em công nhân ở lại, đảm bảo thanh toán dần. Nhà chủ trọ cũng đồng ý kế hoạch trả dần ấy...

Nhưng tiền xe về quê quả là...

Giữa lúc bế tắc ấy, thì...

Chị tên H tiếp:

- Cha còn nhớ chị Th. quê Thanh Hoá không ạ ?

- Nhớ... Nhưng cô ta về quê và sanh nở rồi mà !

- Vâng. Chúng con đồng hương, bạn làm công nhân với nhau... Chúng con vẫn liên hệ... Chị Th. có Đạo còn chúng con thì không... Và được chị Th. Giới thiệu đến cha.

(Chết chưa!)

...

- Tiền xe về quê giờ bao nhiêu ?

- Khoảng chín trăm, kể cả ăn uống !

Qua trao đổi, thấy có độ chân tình...

Và tớ cũng chẳng muốn khoét sâu nỗi đau, nhất là ,điều tra' hỏi kiểu...tò mò, nhà báo.

Tớ giới thiệu: - Bên Đạo có mái ấm cư mang Chị Em cơ nhờ, bắt kể lương giáo, thậm chí nghe nói có cư mang cả ,ni cô' thai nhờ... Nếu cần thì giới thiệu...

Nhưng Em vẫn muốn về với Cha Mẹ!

Tớ ủng hộ quyết định Em, bởi không ai tốt và yêu thương mình hơn Cha Mẹ...

Và không có ,mái ấm' nào tốt hơn vòng tay Cha Mẹ...

Nhất là lúc sanh con, ví như vượt qua cửa mồ.

...

Tớ xin được chia sẻ Hồ tệ, không chỉ tiền xe- tiền ăn mà thêm chút tiền...giải khát.

Xin Cha Trời đồng hành cùng Em!

Lm. Đaminh Hương Quất

Kinh Thánh giúp biết Chúa Giêsu

Nhiều bạn hỏi tôi rằng: “Cha ơi làm sao con có thể biết Chúa Giêsu?” Đây là một câu hỏi không chỉ để hỏi, nhưng là để sống. Lý do là vì chỉ khi chúng ta biết được Chúa Giêsu, chúng ta mới có thể yêu mến Ngài và sống tốt đẹp đời. Vô tri bất khả mộ. Có bạn đưa tay hỏi: “Dạ, con thấy nhiều người đâu biết nhiều thông tin về Chúa Giêsu, nhưng họ vẫn sống tốt.” Thật thú vị khi có nhiều người rất yêu mến Chúa Giêsu, nhưng đề nghị họ giải thích hoặc giới thiệu Chúa Giêsu cho người khác thì rất khó khăn với - “cảm thức đức tin-sensus fidei”. Lý do này dường như thuộc về lãnh vực sự phạm hoặc kiến thức thuần túy. Trong khi đó, họ cảm nhận Thiên Chúa bằng con tim và rất dễ làm theo Lời Chúa hoặc Giáo hội dạy. Hoa trái là họ có thể sống hạnh phúc với những đức tin bình dân nhưng thật sâu sắc[1].

Tôi muốn viết bài này cho người trẻ. Lý do là các bạn một mặt yêu mến Chúa, nhưng mặt khác lại không biết nhiều thông tin về Chúa Giêsu. Hơn nữa, khi các bạn thoát khỏi “lũy tre

làng”, để sống và làm việc nơi thành phố, nhiều người hỏi bạn về Thiên Chúa, hỏi về đạo Công giáo, nhiều bạn lúng túng không biết chia sẻ thế nào. Không sao, đây là lúc chúng ta tìm cách để bổ sung kiến thức Kinh thánh cho chính mình.

Thông tin về Chúa Giêsu

Nếu bạn muốn biết thông tin của ai, chúng ta thường hỏi “bác Google”, lên mạng để tìm kiếm. Nếu người ấy là nhân vật nổi tiếng, thì bạn càng dễ tiếp cận được thông tin của họ. Chúa Giêsu Kitô của chúng ta chắc chắn là nhân vật nổi tiếng, bạn cũng có thể tìm thấy nhiều thông tin của Ngài trên Internet. Tuy nhiên, Kinh Thánh luôn là nguồn mạch phong phú cung cấp hầu hết các thông tin liên quan đến Ngài. Nếu Internet có các bài viết về Chúa Giêsu thì ít nhiều cũng bắt nguồn từ Kinh Thánh. Do đó, nếu bạn muốn biết Đức Giêsu, hãy cứ mở Kinh Thánh ra đọc.

Đức Giêsu, một con người lịch sử

Lúc đầu Kinh Thánh là những lời rao giảng khởi đầu (“Kerygma- κήρυγμα”) của các môn

đệ rất đơn sơ: “Đức Giêsu đã chết và nay đã sống lại.”[2] Lời rao giảng ấy quan trọng và thu hút được nhiều người. Tin ấy càng lan nhanh, người ta càng đặt câu hỏi: “Ông Giêsu là ai?”. Trước những thắc mắc liên quan đến Giêsu, các môn đệ nhớ lại thời gian các ông ở với thầy mình, nhớ lại những bài giảng của Ngài, thậm chí nhớ lại lúc Chúa Giêsu sinh ra. Những câu chuyện này được các ông truyền khẩu, kể lại cho nhau và cho nhiều người khác nữa. Đó là Tin Mừng của truyền khẩu, của thời Giáo hội sơ khai. Hẳn nhiên có người nhớ điều này, quên điều nọ. Thậm chí giữa các môn đệ có những câu chuyện khác nhau về Chúa Giêsu. Càng kể cho nhau nghe, càng rao giảng về Chúa Giêsu, các môn đệ càng thấy những điểm tương đồng. Điều quan trọng là họ nắm bắt được rất nhiều thông tin chính xác về cuộc đời Chúa Giêsu.

Trong nhóm người truyền khẩu ấy, tạ ơn Chúa, chúng ta có những người viết lại một cách chi tiết hoặc tương đối về Chúa Giêsu như là một nhân vật lịch sử. Chúng ta biết rằng các tác giả được linh hướng, nghĩa là “ảnh hưởng của Thiên Chúa trên các nhà viết Kinh Thánh, giúp ta có thể coi chính Thiên Chúa như là tác giả của Kinh Thánh.” Dĩ nhiên qua những dữ kiện có thật, các tác giả cho thấy thông điệp của Thiên Chúa. Nhất là sứ điệp cứu độ xuyên suốt có thể được nhận ra trong các bản văn Kinh Thánh. Ở

đây chúng ta đang nói đến 27 cuốn sách trong Tân Ước, vốn viết trực tiếp đến Đức Giêsu như là nhân vật lịch sử và là Đấng Cứu độ trần gian. (Kể cả 46 cuốn Cựu Ước, ta quen gọi là qui điển các sách Kinh Thánh. Nghĩa là 73 cuốn sách này chính thức do Hội thánh quy định sách nào là sách Kinh thánh Cựu và Tân ước.

Nếu mở bốn cuốn Tin Mừng[3], chúng ta đều thấy các tác giả ghi lại cuộc đời Chúa Giêsu một cách hệ thống. Là con người[4], Đức Giêsu có gia phả, có dân tộc và lịch sử. Ngài sinh trong một gia đình, với ngày tháng năm sinh[5] (x. Mt 2,6; Mk 5,1). Đức Giêsu cũng có tuổi thơ như biết bao đứa trẻ Do Thái thời ấy. Chỉ khác là những năm đầu đời, Tin Mừng kể Hai Nhi Giêsu gặp nhiều khó khăn. Rồi suốt những năm sau đó, Tin Mừng đột nhiên không kể chi tiết, nhưng chuyển sang giai đoạn Đức Giêsu rao giảng Nước Trời. Hành trình rao giảng này cũng có khởi đầu và kết thúc. Khởi đầu tương đối huy hoàng, với việc chọn 12 tông đồ. Họ ở với Chúa Giêsu để lắng nghe và chứng kiến những lời giảng dạy của Ngài (sequela christi). Trong số họ có những tác giả viết các sách trong Tân ước. Một số khác được nghe kể lại, nhưng họ cũng viết rất chính xác về Đức Giêsu. Nếu có giờ, bạn hãy cầu nguyện với những bài giảng này của Chúa Giêsu, rất phong phú về nội dung và quan trọng cho hành trình đức tin của mình. Càng hiểu được những bài giảng này, bạn càng hiểu biết Chúa Giêsu. Do đó, bạn càng dễ chia sẻ những thông tin ấy cho bạn bè.

Cuối hành trình rao giảng của Chúa Giêsu là biến cố tại Giêrusalem. Nhất là trong bốn cuốn Tin Mừng, các tác giả đều kể khá chi tiết về Đức Giêsu. Mỗi chi tiết là một câu chuyện hoặc bài học thú vị cho hành trình đức tin của mỗi người. Nếu tham dự Tuần Thánh, bạn cũng có thể nghe và chứng kiến rất nhiều chi tiết về Chúa Giêsu trong giai đoạn này. Dĩ nhiên những thông tin ấy được lấy ra từ Kinh Thánh, ít là về mặt sự kiện. Khi càng hiểu Kinh Thánh trong giai đoạn

này, bạn càng hiểu tại sao Giáo hội lại cử hành những nghi thức ấy, và tại sao Tuần Thánh lại quan trọng cho chúng ta. Kết thúc hành trình rao giảng, Chúa Giêsu đã chịu chết trên thập giá[6]. Sau ba ngày, Chúa Giêsu đã sống lại. Có lẽ vì bốn cuốn sách ghi lại biến cố này, nên chúng ta gọi là Tin Mừng, hay Phúc Âm.

Chúa Giêsu trong Kinh Thánh

Hẳn nhiên các tác giả không chỉ ghi lại tiểu sử của Đức Giêsu cho bằng việc giới thiệu cho độc giả thấy chính Thiên Chúa. Từng câu chuyện Tin Mừng làm nổi bật khuôn mặt Đấng Cứu Thế, Đấng Mêsia. Ngài đến từ trời cao, từ Thiên Chúa Cha. Khi ở với con người, Ngài đã làm rất nhiều phép lạ, đã giới thiệu Nước Trời cho mọi người. Đỉnh cao trong cuộc rao giảng này là cái chết[7] và sự phục sinh của Đức Giêsu[8]. Nếu Đức Giêsu không sống lại, chúng ta không có Kinh Thánh Tân Ước, không có Giáo hội (1Cr 15,14-19). Sự thật là Đức Giêsu đã phục sinh để minh chứng Ngài chính là Thiên Chúa thật. Chúng ta thử liệt kê vài đặc tính của Chúa Giêsu, vốn rất nổi bật trong Tin Mừng:

1) Thiên Chúa yêu thương con người. Kinh Thánh trình bày Đức Giêsu như là mục tử chăm sóc từng con chiên. Ngài kết thân với những người tội lỗi để giúp họ trở lại nẻo chính đường ngay. Ngài như người cha chờ từng người con trở về để hết lòng yêu thương. Đức Giêsu muốn

kết bạn với từng người, thậm chí vì yêu nên Ngài đã hy sinh tính mạng vì bạn hữu của mình. Cũng vì tình yêu nên Đức Giêsu dành rất nhiều thời gian để giảng dạy cho con người về tình yêu, về Nước Trời, về hạnh phúc và bình an, v.v. Với một trái tim của người giàu lòng bao dung và trắc ẩn, Ngài đã tha thứ và nhẫn nại đợi chờ từng người. Chính Đức Giêsu hiểu rằng chỉ có ai liên lạc được với Thiên Chúa, tin vào Chúa Giêsu, người ấy mới hạnh phúc thành toàn. Cũng vì thế mà Ngài đã đi hết làng này đến thành thị khác để loan báo Tin Mừng.

2) Thiên Chúa không ngại đối diện với khó khăn. Trong những lần rao giảng Tin mừng, Chúa Giêsu không ít lần gặp nhiều thử thách. Số là giới lãnh đạo tôn giáo thời đó luôn đề mắt đến đường đi nước bước của Ngài. Nhiều lần Tin Mừng cho thấy họ đã thử thách Chúa Giêsu. Vài lần chính Đức Giêsu cũng chất vấn giáo lý của họ. Đó là những căng thẳng mà Chúa Giêsu cảm thấy; nên ít là ba lần Chúa Giêsu đã tiên báo về cái chết của Ngài. Nhiều nhà thần học thì cho rằng cái chết của Đức Giêsu không chỉ mang yếu tố lịch sử, nhưng quan trọng hơn, nó chứa đựng ơn cứu độ dành cho con người (Cứu độ học: thập giá). Điều ấy hoàn toàn đúng. Chúa chết vì tôi, vì bạn để làm giá chuộc muôn người, giải thoát chúng ta khỏi tình trạng nô lệ tội lỗi (Mt 20,28; Mc 10,45). Nhờ đó, chúng ta có thể được hưởng hạnh phúc với Ngài trên quê trời.

3) Đức Giêsu là con của Thiên Chúa. Đây là chủ đề rất thú vị vốn được các nhà thần học tiếp cận với nhiều góc nhìn khác nhau. Ở đây nếu mở Kinh Thánh ra, chúng ta cũng có thể thấy không chỉ các môn đệ tuyên xưng Đức Giêsu là con Thiên Chúa[9], nhưng cả người dân (Mc 15,39), người tội lỗi, kể cả thần ô uế cũng phải thốt lên rằng: “Lạy ông Giêsu, Con Đấng Tối Cao...” (Mc 3,11). Trên hết, nhiều lần Đức Giêsu xác nhận căn tính của mình đến từ Chúa Cha, và chính Ngài là Thiên Chúa. Trong tương quan Cha-Con này, chúng ta cũng được thừa hưởng

Trang Giáo Lý

quyền làm con cái của Thiên Chúa nhờ Đức Giêsu Kitô. Như vậy trong Kinh Thánh, chúng ta cũng sẽ bắt gặp nhiều chỗ nói về bản tính thần linh này của Đức Giêsu.

Đức Kitô vừa là con người vừa là Thiên Chúa

Từ những điểm trên đây, chúng ta thấy Kinh Thánh luôn đề cập đến cả hai bản tính nơi Đức Giêsu Kitô: nhân tính và thần tính. Cả hai kết hợp trong Đức Giêsu đến nỗi không thể tách rời. Cả hai đều hiện hữu trong một Ngôi Vị, là chính Ngôi Lời đã xuống thế làm người. Chẳng hạn câu đầu tiên trong Tin Mừng Gioan: “Lúc khởi đầu đã có Ngôi Lời. Ngôi Lời vẫn hướng về Thiên Chúa, và Ngôi Lời là Thiên Chúa.” (Ga 1,1). Hoặc, Lời thần linh của Thiên Chúa, Người đã trở nên người phàm. (Ga 1,14). Giáo hội dạy rằng: “Đức Giêsu Kitô là Ngôi Vị Thần Linh, vì là Ngôi Con làm người. Người là Thiên Chúa Thật và là người thật, đồng bản thể với Chúa Cha theo thần tính mà cũng đồng bản thể với loài người theo nhân tính.” (GLHTCG 466-467). Thực ra Giáo hội xác nhận điều này vì Kinh Thánh đã mạc khải đúng như thế.

Có lẽ nhiều bạn trẻ hoa mắt chóng mặt với chút ý tưởng rất khó hiểu trên đây. Không sao đâu! Lý do là suốt dòng lịch sử đã có rất nhiều cuộc tranh cãi nảy lửa về những điều trên. Nếu bước vào lãnh vực thần học Chúa Ba Ngôi, hoặc Kitô học, bạn sẽ bắt gặp những cuộc tranh cãi như thế. Ở đây, chúng ta tạm chưa dấn thân vào học thuật, nhưng thật may Kinh Thánh đơn giản đề cập đến Đức Giêsu. Ngài có khả năng làm phép lạ, sống gần gũi với con người. Sau suốt hành trình rao giảng, Ngài đã chết và đã sống lại. Càng trò chuyện với Ngài, chúng ta càng hiểu Đức Giêsu vừa là Thiên Chúa, lại vừa là con người. Đó là Thiên Chúa của chúng ta.

Tạm kết

Tôi không muốn giới thiệu cho bạn một Chúa Giêsu khó hiểu và phức tạp. Ngược lại,

Thiên Chúa chúng ta thì gần gũi và có tương quan. Rất nhiều chỗ trong Kinh Thánh giới thiệu cho bạn về chân dung Thiên Chúa như thế. Theo nghĩa này, thánh Giêrônimô rất có lý khi cho rằng: “Không biết Thánh Kinh là không biết Chúa Giêsu Kitô!” Bạn đừng hy vọng hiểu hết về Thiên Chúa, về Chúa Giêsu. Điều ấy không thể, vì chúng ta là thụ tạo với nhiều giới hạn. Thay vào đó, với con tim yêu mến, với tâm trí rộng mở, bạn cứ để Đức Giêsu kể về chính Ngài trong Kinh Thánh. Lúc đó, bạn vừa có kinh nghiệm về Thiên Chúa, vừa có những thông tin để chia sẻ với bạn bè.

Mong thay!

Lm. Giuse Phạm Đình Ngọc SJ

Nguồn: Kinh Thánh giúp biết Chúa Giêsu (hdgmvietnam.com)

[1] <https://www.hddaminhthanhlinh.net/a2258/phuc-am-hoa-bang-long-dao-duc-binh-dan->

[2] <https://hdgmvietnam.com/chi-tiet/cot-loi-cua-rao-giang-tin-mung-chua-nhat-iii-phuc-sinh-nam-b--41758>

[3] Tin mừng thánh Mátthêu, viết tắt là: Mt; Tin mừng thánh Máccô: Mc; Tin mừng thánh Luca: Lc; và Tin mừng thánh Gioan: Ga.

[4] Mt 1,1-17; x.Lc 1,26-38; Lc 2,1-7; x.Mt 1,1-23; Lc 3,23-38; x.Mc 1,35; Pl 2,6-8).

[5] <https://www.simonhoadalat.com/HOCHOI/THANHOC/GiesuKyto/02SinhRaNamNao.htm>

[6] Mt 26-27; Mc 14-15; Lc 22-23; Ga 18-19.

[7] Mt 16,16; Mt 27,40.43; Mc 1,34; Mc 9,9; Mc 15,39; Lc 8,24; Lc 7,36-50; Ga 1,1-14; Ga 13,13; x.Gl 1,15-16; Cv 2,36; Cv 9,20.

[8] Mt 28,1-8; Mc 16,1-8; Lc 24,1-11; Ga 20,1-9; 1Cr 15,14.19.

[9] Mt 27,45-50; Mc 15,33-41; Lc 23,44-49; Ga 19,28-30.

Để sống Năm Mới với Đức Maria

Có một câu chuyện kể về một cậu bé rất sợ bóng tối. Mẹ cậu vào phòng để an ủi và nhắc rằng cậu luôn có Chúa ở bên. Cậu bé nói với mẹ: “Con biết là Chúa luôn ở bên con nhưng đôi khi con cần sự an ủi, vỗ về”. Khi suy niệm về dịp Lễ Giáng Sinh, tôi chợt nhận ra rằng đây là điều Đức Maria làm cho chúng ta. Tiếng “Xin Vâng” của Mẹ đã mang đến cho chúng ta Đấng Cứu Độ qua việc nhập thể, và như là người mẹ, Đức Maria luôn ở bên và an ủi chúng ta.

Trong Năm Mới này, chúng ta hãy quyết tâm để sống đẹp lòng Chúa hơn, qua việc sống thân tình hơn với Đức Maria. Và, để giống như Mẹ, chúng ta hãy tập suy ngẫm và ghi nhớ trong tâm hồn những điều kỳ diệu mà Thiên Chúa thực hiện trong cuộc đời chúng ta (x. Lc 2, 19).

Dưới đây là một vài phương cách cụ thể:

1. Hãy nài xin sự chuyển cầu của Đức Maria qua những lời cầu nguyện đơn giản hàng ngày.

Hãy bắt đầu ngày mới với Mẹ và Mẹ sẽ giúp chúng ta “sống hết mình” với Chúa. Trong nền văn hóa hiện đại, chúng ta càng ngày càng khó để sống sự thanh sạch. Một thực hành đơn giản nhưng hiệu quả mà một số tác giả tâm linh đề nghị là: Dâng 3 Kinh Kính Mừng[1] khi thức dậy, và trước khi đi ngủ để xin Mẹ giúp ta biết giữ tâm hồn trong sạch.

Ngoài ra, còn một lời kinh mạnh mẽ khác là Kinh Hãy nhớ[2]. Thánh Têrêsa Calcutta có thói quen đọc 9 Kinh Hãy nhớ để làm Tuần Cửu nhật mỗi khi có việc khẩn cấp. Ngoài ra, có một kinh nghiệm khác, là khi bị phân tâm trong việc cầu nguyện, chúng ta nên “mời Đức Mẹ vào” để giúp chúng ta bằng cách cầu nguyện với lời Kinh Hãy nhớ này. Đấng Đáng kính Fulton J. Sheen cũng thường bắt đầu mỗi khi cầu nguyện như sau: “Xin Mẹ yêu dấu dạy con cách cầu nguyện! Đức Chúa chỉ là Cậu bé của Mẹ, xin hãy chỉ cho con biết con phải nói gì!”

2. Dâng mình cho Đức Mẹ.

Mẹ tôi thường đặt trong nhà Bếp một bức ảnh nhỏ mô tả Đức Mẹ đang quét dọn và trẻ Giêsu ôm lấy Mẹ.

Đức Giêsu đã tỏ lòng tôn kính, yêu mến Mẹ của Người, và chúng ta cũng được mời gọi noi gương Người để tôn kính và yêu mến Mẹ như vậy. Một cách hữu hiệu để đến gần Chúa Giêsu đó là dâng mình cho Đức Mẹ, vì khi dâng mình cho Mẹ, chúng ta mời Mẹ dẫn chúng ta đến gần Con của Mẹ. Chính nhờ sự luôn mở lòng và làm theo ý Thiên Chúa của Đức Mẹ mà Ngọn Lửa Tình Yêu của Thiên Chúa đã đi vào

Trang Giáo Lý

thế giới. Noi gương Mẹ, chúng ta cũng thưa với Chúa „Tôi đây là nữ tỳ của Chúa, xin Chúa cứ làm cho tôi như lời sứ thần nói“ (Lc 1, 38) và mở rộng lòng mình để đón nhận và chia sẻ Ánh Sáng của Thiên Chúa với người khác.

3. Lăn chuỗi Mân Côi hằng ngày.

Khi biết người chị họ là Êlisabét có thai, Đức Maria “chỗi dậy” và “vội vàng” đến giúp chị mà không quản ngại đường xa, mệt nhọc, vất vả (x. Lc 1, 39). Chúng ta cũng được mời gọi để cùng với Mẹ cất bước trong một cuộc phiêu lưu truyền giáo! Đôi khi đang làm những công việc hàng ngày, dù là nấu nướng, dọn dẹp hoặc vô số những việc nhỏ nhặt không tên khác, tôi cố hình dung Đức Mẹ sẽ yêu thương làm những việc này cho Con của Mẹ như thế nào. Nếu tôi cố gắng bắt chước tâm tình và cung cách của Mẹ, thì nhiệm vụ của tôi sẽ trở nên nhẹ nhàng hơn, tôi sẽ bớt cầu nhàu khi gặp trái ý, hoặc không dễ mất kiên nhẫn khi mọi việc không diễn ra như kế hoạch.

Trong nhiều lần hiện ra, Mẹ Maria luôn nhắc nhở chúng ta lăn chuỗi Mân Côi. Đức Giáo Hoàng Piô IX đã tuyên bố: “Nếu bạn muốn có hòa bình trong tâm hồn, trong gia đình, đất nước và trên thế giới, hãy đọc Kinh Mân Côi”. Nếu chưa có thói quen lăn chuỗi Mân Côi hàng ngày, chúng ta hãy thử và cam kết bắt đầu: Lăn hạt bất kỳ lúc nào có thể, dù là trên đường đi làm,

khi đi bộ hoặc là một phần trong giờ cầu nguyện hàng ngày của chúng ta.

4. Hãy để Đức Maria dạy chúng ta thờ lạy và yêu mến Thánh Thể

“Họ thấy Hải Nhi với thân mẫu là bà Maria, liền sắp mình bái lạy Người” (Mt 2, 11) Xin Đức Maria giúp chúng ta biết chuẩn bị đón rước Con của Mẹ qua Bí tích Thánh Thể. Thánh Têrêsa đã từng hình dung mình là một đứa trẻ bị lấm lem khi chơi đùa và xin Đức Mẹ giúp sửa soạn cho thật sạch đẹp để có thể xứng đáng rước Chúa Giêsu vào lòng. Thánh Peter Julian Eymard, vị tông đồ vĩ đại của Bí tích Thánh Thể, đã viết một lời cầu nguyện xin sự chuyển cầu của Đức Trinh Nữ Maria để trở thành “những người tôn thờ đích thực Chúa Giêsu Thánh Thể”.

5. Kết thúc từng ngày sống với Đức Maria.

Cuộc sống của chúng ta ngày nay có quá nhiều mối bận tâm, có thể đó là những lo lắng về sức khỏe, công việc, gia đình; về những mất mát, đổ vỡ, bấp bênh... chúng ta hãy bước đi với Đức Maria, và Mẹ nâng đỡ trong những thời điểm khó khăn đó. Để được như vậy, chúng ta hãy khép lại ngày sống của mình với lời Kinh Lạy Nữ vương (Salve Regina)[3]. Chính ánh mắt triu mến của Mẹ sẽ nhìn đến sự đơn sơ, tin tưởng của chúng ta, sẽ bảo vệ chúng ta trong chiếc áo choàng bảo vệ của Mẹ, và sẽ chỉ cho chúng ta “hoa trái phúc lành” của cung lòng Mẹ là Chúa Giêsu.

Bước vào Năm Mới, ước mong chúng ta biết đặt từng ngày sống và hành trình phía trước trong tay Đức Maria, với niềm tin tưởng rằng, Mẹ sẽ luôn hướng dẫn chúng ta đến gần Đức Giêsu, Con của Mẹ hơn.

Mary Beth Bracy

Nt. Anna Ngọc Diệp, OP

Dòng Đa Minh Thánh Tâm

Lược dịch từ: catholicexchange.com (02. 02. 2023)

Quy mạng hình người

Năm 1971, báo chí có đăng tải một câu chuyện là lạ có thật mà cũng khó tin như thế này: Ở Vineland bang New Jersey, một thanh niên 21 tuổi tên là Mike đã làm một nghi lễ tôn thờ Satan bằng cách bóp nát 2 con chuột cống trong 2 bàn tay của mình và lấy máu bôi lên áo rồi yêu cầu 2 người bạn của mình trói tay chân của anh ta lại rồi thả xuống nước. Mike tha thiết thuyết phục 2 người bạn đẩy anh ta xuống hồ nước để nhìn xem anh ta vùng vẫy và chết như thế nào. Tại sao lại như vậy?

Thưa, Mike là một người thờ ma quỷ. Anh ta bị ám ảnh bởi tư tưởng quỷ quái này: là nếu anh bị sát hại, thì sẽ tái sinh thành vị tướng chỉ huy 40 đạo quân ma quỷ? Chúng ta nghe chuyện, cho anh chàng Mike này là mát là hâm là chậm điện, khi không lại thờ ma quỷ với tư tưởng quỷ quái ! Nhưng chúng ta đừng quên tại Hoa Kỳ, một số người đang quay trở về thờ ma quỷ. Một khu phố ở San Francisco có ngôi đền thờ Satan, với hơn 10 ngàn người lui tới vái lạy...

Bộ mặt của ma quỷ: đen thui (đối với người da đen : quỷ màu trắng !), có sừng, có đuôi, gớm ghiếc mà vẫn có người thờ. Hành động thờ nó cũng ghê rợn, máu me, quái ác, vậy mà cũng có kẻ thực thi, đi theo... huông gì là ma quỷ khôn ngoan lắm, “ma nó quỷ lắm,” “quỷ nó ma lắm” (chỉ thua Đức Chúa Trời một chút !), nó không đại gì xuất đầu lộ diện nguyên hình xấu xí của nó, mà nó ẩn mình dưới nhiều bộ mặt đáng yêu, như thế thì sức mấy ta không tôn thờ. Trong

Tây Du Ký, yêu quái xuất hiện như những nàng tiên cá mồi Đương Tăng. Trong Thạch Sanh - Lý Thông: yêu quái xuất hiện như chàng thanh niên giỏi giang tuấn tú, để cướp cho được công chúa mỹ miều. Và còn muôn vàn bộ mặt đáng yêu đáng quý khác như vàng bạc lấp lánh, quyền thế oai linh, danh vọng tốt đỉnh, mà quỷ ma núp bóng, ẩn mình, che mặt để ta phải sụp lạy.

Trong muôn vàn bộ mặt đó, hôm nay chỉ nhắc đến một bộ mặt : đó là bộ mặt “người” : vì Mùa Chay, mùa nhắc chúng ta đến Phép Rửa mà Công Đồng đã ra lệnh phải làm nổi bật trong 40 ngày này.

Ma quỷ ẩn hình dưới dạng con người để nhân loại phải thờ lạy. Khi người ta không thờ lạy Thiên Chúa, thì người ta phải tìm một cái gì khác để lạy lức. Satan đã khôn ngoan tìm giúp ta: con người. Con người có 3 mặt : con người

Trang Giáo Lý

nói chung (nhân loại); con người là một người nào đó; con người là chính mình.

1.- Qui dưới bộ mặt con người nói chung: chúng ta thấy rõ lắm. Càng khoa học, càng tối tân, con người càng nghĩ rằng chính con người sẽ trả lời tất cả mọi đòi hỏi, thắc mắc của con người: máy tính điện tử do con người sáng tạo, mạnh như Deep Blue của hãng IBM sẽ trả lời hết các câu hỏi, kể cả câu hỏi “có Chúa không, có đời sau không?” Điển hình cho việc thờ lạy loài người là bài xã luận sau lần đầu tiên con người phóng thành công vệ tinh Spoutnik lên không gian, đưa Gagarin vào quỹ đạo. Bài xã luận coi đây là ngày thứ 8 của công cuộc sáng tạo : “Chúng tôi đã hoàn tất công cuộc sáng tạo. Chúng tôi còn qua mặt công cuộc sáng tạo nữa. Vệ tinh chúng tôi phóng lên đang chạy vòng quanh trái đất, tuân theo ý muốn của con người. Từ nay không ai còn có thể nói được có một Thiên Chúa đã điều khiển vũ trụ trắng sao.”

Ta không bình luận bài xã luận đó. Nhưng nêu lên để cho ta thấy một điển hình muốn nâng con người lên hàng Thượng đế, có khi hơn cả Thượng Đế !

Các nhà khoa học ở Trường Đại học Tyne (Anh) tuyên bố họ đã sẵn sàng trong việc tạo tinh trùng từ tủy xương phụ nữ. Nghĩa là, trong tương lai gần, phụ nữ không cần tinh trùng của đàn ông để sinh con. Bước đột phá này sẽ mở đường cho những cặp “vợ chồng” đồng tính nữ có con một cách tự nhiên

Song song, các đôi “vợ chồng” đồng tính nam cũng hoàn toàn có hy vọng tạo con từ bản thân họ. Các nhà khoa học nói trên cũng đang nghiên cứu tạo trứng từ tủy xương của đàn ông. Trứng này sẽ được phối với tinh trùng của người bạn đời đồng tính rồi thuê tử cung của một phụ nữ để sinh con.

2.- Quỷ dưới dạng một con người nào đó: rõ ràng, cụ thể: người khác. Ta nói thờ lạy, chứ không chỉ tôn kính, coi trọng. Thờ lạy là coi người khác đó chính là thần tượng của mình. Thần tượng chỉ huy (viễn khiển: remote control) tất cả lời nói, hành động của ta và ta làm gì nói gì cũng qui về người đó, vì người đó. Hitler của đệ nhị thế chiến, nay nhiều bạn trẻ còn muốn làm sống lại. Ngày nay cũng có những kẻ thờ lãnh tụ. Có thời Lý Tiểu Long là thần tượng của võ thuật phim ảnh, Maradona của bóng đá, Madonna của ca hát một thời, Brigitte Bardot minh tinh cũng từng là thần tượng lắm kẻ theo. Ở Việt-Nam ta có các ca sĩ mà ta kết làm thần tượng, minh tinh tài tử Hàn Quốc mà ta không thấy mặt là chịu không được: thế là hót tóc cho giống, nhuộm tóc cùng màu, quần áo y chang, nói đúng từng chữ. Hình ảnh thần tượng ta phóng to đặt lên bàn...thờ, dán trong buồng ngủ để trước khi nằm nhìn thấy mà gặp trong mơ. Đi đường mang theo trong ví, có hình thần tượng để ngắm mà lấy sức mạnh...

3.- Quỷ là chính ta. Đây đích thị là kiêu ngạo, ta thờ lạy ta, ta tự hào về mình. Một trong bảy mối tội đầu và cũng là tội nguyên thủy như Adong và Eva nguyên tổ loài người.

Adong và Evà muốn biết tất cả (thiện, ác) như Thiên Chúa, muốn làm chủ mình, một mình.

Về mặt này, ma quỷ tinh vi lắm, đến độ mình thờ mình mà không biết.

Một người học giỏi cậy mình thông minh. Một người có tài cậy mình tháo vát. Một anh giàu cậy mình lắm của. Một cô duyên dáng cậy mình dễ thương, một cô đẹp dễ ý mình là Tây Thi, một người quyền thế coi mình là tất cả. Ta thấy lặp đi lặp lại chữ “mình.” Mình là nhất, tìm cho ra được một cái nhất nào đó để thờ mình. Nếu không đẹp, thì có duyên nhất; nếu không có duyên nhất, thì giàu nhất; nếu không giàu nhất thì đạo đức nhất; nếu không đạo đức nhất, thì ta đành đưa mình lên hàng khiêm nhường nhất. Mà mình là nhất thì Chúa phải nhì ! Nhất vợ thì trời phải nhì.

Có con quỷ kia cám dỗ nhà vua. Nó thấy nhà vua ngủ dậy trễ, nó đến cám dỗ bằng cách lay nhà vua dậy để đọc kinh. Tại sao vậy? Bởi khi nhà vua dậy đúng giờ đọc kinh, thì tự hào tự cao, còn nhà vua dậy trễ, hối hận, xin tha, Chúa tha, là quỷ thua xa rồi. Chúa ghét kẻ kiêu ngạo, và yêu thương kẻ khiêm nhường. Mà nhiều khi ta nghĩ ta khiêm nhường nhất, lại chính lúc ta kiêu ngạo số một.

Quý cám dỗ để ta thờ ta mà ta không biết : nó núp bóng dưới một cái nhất nào đó của ta để ta dễ vênh vang...

Không biết Chúa Giêsu xưa được quỷ hiện ra dưới hình dạng nào để cám dỗ về của ăn, về giàu có, về quyền cao, chứ ngày nay, quỷ thường hiện hình dưới dạng con người để cám dỗ ta, dưới ba dạng người: người nói chung; một người cụ thể, và người đó chính là ta. Ta khó thoát đi đâu.

Tuy nhiên ta cũng có một vũ khí thắng quỷ : qui về Chúa.

Thiên Chúa tạo dựng con người giống hình ảnh Thiên Chúa, chứ không phải hình ảnh quỷ ma. Vì thế con người là nhất : đúng. Ngay từ đầu thuở sáng tạo, con người là nhất. Khi tổ tông phạm tội Chúa không bỏ mặc nhưng đã tái sáng tạo qua công trình cứu chuộc của Đức Giêsu. Sáng tạo đã kỳ diệu, tái tạo càng diệu kỳ hơn. Nếu sáng tạo con người là nhất thì tái tạo là nhất hơn nữa. Mà Chúa tái tạo, tái sinh ta qua Bí tích Thánh Tẩy (trong đêm vọng Phục sinh chúng ta long trọng cử hành hoặc nhớ lại). Vậy thì : Nếu quý cám dỗ tôi: Minh ơi, mày là nhất đó. thì tôi không ngần ngại gì mà không dĩ độc trị độc, tương kế tựu kế mà trả lời với quỷ rằng : “OK, sure, đúng thế, chính tao là nhất, là năm bơ oăn. Nhưng đó là do Chúa cho. Chúa làm người để người làm Chúa. Mà làm Chúa là nhất !”

Qua Phép Rửa tái sinh, ta được sinh lại làm con Chúa Cha, làm em Chúa Con, đồng thừa tự Nước Trời với Chúa Kitô (sunkleronomos)

Không phải chỉ hồn làm con Chúa, mà cả xác lẫn hồn đều được cứu, được làm con Chúa, được cùng đồng phục sinh với Chúa Kitô. Ôn này lớn lao quá: Nếu vênh vang là công ta mà có, ta đã lọt bẫy quỷ ma. Nếu ta hướng về Chúa Cha mà cảm tạ, thì đó chính là vũ khí thắng ma quỷ. Chúa nhận ta làm con qua Phép Rửa tái sinh mà mùa chay là mùa nhắc ta nhớ lại vậy. Amen

Lm. Anphong Nguyễn Công Minh, ofm

Những thần học gia lớn của thế kỷ XX: Joseph Ratzinger

Joseph Ratzinger, Đức Bênêđictô XVI tương lai, sẽ vẫn là một bậc thầy của việc cải cách Giáo hội và canh tân thần học trong việc trở về nguồn Thánh Kinh và các Giáo Phụ. Là một nhà trí thức hết sức tôn trọng bất kỳ cuộc tìm kiếm sự thật nào, ngài nổi bật bởi nền văn hóa rộng lớn của mình và sự chặt chẽ của tư tưởng, điều này cũng biến ngài trở thành một nhà tư tưởng sáng chói đối với chủ thuyết tương đối của thuyết Tân Thời.

Vốn đã là một thần học gia xuất sắc trước khi trở thành Hồng y-Tổng Giám mục Munich dưới thời Đức Phaolô VI, sau đó, ở Rôma, là người gìn giữ kỷ luật trí thức và luân lý dưới thời Đức Gioan-Phaolô II, Joseph Ratzinger vẫn là như thế khi trở thành Giáo hoàng Bênêđictô XVI và ngay cả sau khi từ chức.

Cuộc đời

Đức Joseph Ratzinger sinh năm 1927 trong một gia đình ở miền Bavaria sùng đạo sâu sắc và phản đối chủ nghĩa Quốc xã. Ngài vào chủng viện Munich vào năm 1945 và, vốn là một nhạc sĩ, ngài đam mê văn học và triết học bên cạnh thần học. Được phong chức linh mục vào năm 1951, ngài tiếp tục việc nghiên cứu của mình. Luận án đầu tiên của ngài là về thánh Augustinô, vị Giáo Phụ Latinh chính yếu. Luận án thứ hai

của ngài tập trung vào thánh Bônaventura (một thần học gia lớn của dòng Phanxicô vào thế kỷ XIII, thần bí hơn và ít duy lý hơn so với thánh Tôma Aquinô, dòng Đaminh, đương thời với thánh nhân) và khiến ngài gặp một số rắc rối vì không phù hợp với chủ thuyết Tôma tân kinh viện đang thịnh hành thời bấy giờ.

Tuy nhiên, ngài vẫn được nhận vào giảng dạy và tham gia với tư cách là chuyên viên tại Công đồng Vatican II (1962-1965). Ngài quan niệm « aggiornamento » (cập nhật hóa) cần thiết là trở về nguồn Thánh Kinh và các Giáo Phụ, tái khám phá ý nghĩa của phụng vụ và cải cách các phương pháp của Thánh bộ Đức tin (hậu duệ của Tòa thẩm vấn chịu trách nhiệm truy lùng lạc giáo), để những nỗ lực đào sâu tư tưởng Kitô giáo không còn bị trấn áp một cách có hệ thống. Đồng thời, ngài tố giác chủ nghĩa marxit như một chủ thuyết thiên sai đã trở thành chuyên chế bởi một chủ thuyết vô thần trong đó một « khoa học » đã lỗi thời thay thế Thiên Chúa và trao cho một quyền lực tuyệt đối. Lo sợ bởi những giải thích về Công đồng theo hướng của chủ nghĩa tự do duy tương đối, vào năm 1969 ngài chuyển đến Ratisbonne từ Tübingen, nơi mà Hans Küng, nhà thần học vẫn còn chưa công khai bất đồng chính kiến, đã đón tiếp ngài. Ngài cũng rời tạp chí Concilium để gia nhập Communio vào năm

1972, nơi mà von Balthasar, Daniélou và de Lubac coi Vatican II là một lời mời gọi canh tân trở về nguồn chứ không phải là một đoạn tuyệt với quá khứ.

Được bổ nhiệm làm Tổng Giám mục Munich vào năm 1977 và năm tiếp theo được tấn phong Hồng y, ngài được Đức Thánh Cha Gioan-Phaolô kêu gọi vào năm 1981 để đứng đầu Bộ Giáo lý Đức tin, một Bộ kế thừa Thánh bộ Đức tin, như ngài mong muốn. Chức vụ này khiến ngài nổi tiếng là người kiểm duyệt nghiêm ngặt, nhưng không ngăn cản ngài nhanh chóng được bầu kế vị Đức Gioan-Phaolô II vào năm 2005. Ý thức về sự suy yếu do tuổi tác của mình, ngài đã từ chức vào năm 2013.

Sự nghiệp

Các tác phẩm của Đức Joseph Ratzinger có hai ưu điểm: một mặt, tầm sâu rộng của thông tin mà chúng rút ra và được kín mức cả trong nền văn hóa thế tục cũng như trong Truyền Thống và lịch sử của Giáo hội ; mặt khác, sự chặt chẽ của tư tưởng và trình bày. Trong sản phẩm phong phú của mình (hơn 50 cuốn sách, một vài cuốn trong số đó được hợp tác sau các cuộc tranh luận công khai, chưa kể một số ghi chép và bài báo), các đường nét mạnh đều xuất hiện. Đầu tiên là tính trội vượt của Lời Chúa vừa là nguồn mạch vừa là thẩm phán của bất kỳ việc hình thành quan niệm thần học nào, cho phép hay không biến nó thành một học thuyết hoặc đơn giản là một giả thuyết khả thi. Thánh Kinh như được Chúa Thánh Thần truyền lại trong Truyền Thống của Giáo hội không được dùng để biện minh cho những suy lý, vì Thánh Kinh có trước chúng như là chuẩn

mục. Kết quả là không có bất kỳ hệ thống trường phái nào có độc quyền hay bị tiên thiên từ chối. Đó là những gì được rút ra từ nhiều chuyên luận (1966, 1973, 1982) về bản chất của các tín điều và các nguyên

tắc của thần học Công giáo. Tất nhiên, phạm vi ứng dụng đầu tiên là cuốn « Thiên Chúa của Đức Giêsu-Kitô » (1976), suy tư về Chúa Ba Ngôi. Đức Bênêđictô XVI đã hoàn thành Kitô học của Joseph Ratzinger với ba tập « Đức Giêsu thành Nadarét » (2007-2012), được xuất bản với tư cách thần học gia, chứ không phải với tư cách Giáo hoàng.

Giáo hội đã là chủ đề của nhiều ấn phẩm, đặc biệt các cuốn « Dân mới của Thiên Chúa » (1969), « Được kêu gọi để hiệp thông » (1991), « Giáo hội như là hiệp thông » (2002). ĐHY Ratzinger đã chú tâm nhấn mạnh tầm quan trọng và những đòi hỏi của các cuộc cử hành, đặc biệt trong cuốn « Tinh thần của Phụng vụ » (2000). Ngài cũng thường xuyên tham luận về việc thông truyền đức tin trong các suy tư về việc dạy giáo lý (1983, 1995, 2008). Người ta vẫn còn tìm thấy những cuốn sách về luân lý Kitô giáo (1975), Đức Trinh Nữ Maria (1978), Các Bí tích (1979), Đối thoại đại kết (1987), Công trình tạo dựng và sự sa ngã (1986), Châu Âu (1991), Mầu nhiệm của Israel (1998), Những « giá trị » của chủ nghĩa tự do và chủ nghĩa đa nguyên (1988, 1993, 2003)... Cuốn « Dẫn vào Kitô giáo » (1968) của ngài đã trở thành một cuốn sách kinh điển trong các phân khoa thần học ở Đức. Ba thông điệp lớn của ngài: « Deus caritas est » (2005), « Spe salvi » (2007) và « Caritas in veritate » (2009) đã được ca ngợi như là những bản tổng hợp cốt lõi của đức tin.

Để đọc

Toàn bộ tác phẩm của thần học gia-Giáo hoàng đang được biên tập dưới sự chỉ đạo của

ĐHY Ludwig Müller, người kế vị ngài ở Bộ Giáo lý Đức tin, và được xuất bản dần dần bằng tiếng Pháp tại nhà xuất bản Parole et Silence. Đối với người tiếp cận đầu tiên, chúng ta có thể dùng hai cuốn sách trả lời cho các nhà báo: « Entretiens sur la foi » (Đối thoại về đức tin) (1985) và « Voici quel est notre Dieu » (Đây là Thiên Chúa của chúng ta) (2001). Trong số nhiều bộ sưu tập nhỏ được thực hiện từ những bản văn khác nhau sau khi ngài được bầu làm Giáo hoàng hay sau khi ngài từ chức, chúng ta có thể giới thiệu cuốn « Đức tin Kitô giáo hôm qua và hôm nay » (2013).

Jean Duchesne

Tý Linh

Chuyên ngữ từ: fr.aleteia.org (31.05.2020)

Nguồn: xuanbichvietnam.net (09.01.2023)

Những thần học gia lớn của thế kỷ XX: Joseph Ratzinger (hdgmvietnam.com)

CHÚC THƯ THIÊN LIÊNG CỦA TÔI

Tôi cảm ơn cha mẹ tôi, những người đã cho tôi cuộc sống trong những thời điểm khó khăn và chuẩn bị cho tôi một ngôi nhà tuyệt vời với tình yêu thương của các ngài, một điều đã tỏa sáng suốt những ngày đời tôi như một ánh sáng rực rỡ cho đến ngày hôm nay. Đức tin sáng suốt của cha tôi đã dạy anh chị em chúng tôi tin tưởng và đứng vững như kim chỉ nam giữa mọi hiểu biết khoa học của tôi; lòng mộ đạo chân thành và lòng tốt bao la của mẹ tôi vẫn là một di sản

mà tôi không thể cảm ơn bà cho đủ. Chị gái tôi đã phục vụ tôi một cách vị tha và đầy quan tâm ân cần trong nhiều thập niên; anh trai tôi đã luôn mở đường cho tôi bằng sự sáng suốt trong các phán đoán của anh ấy, với quyết tâm mạnh mẽ và sự hân hoan của trái tim anh ấy; không có sự luôn luôn tiến lên và đồng hành này, tôi đã không thể tìm ra con đường đúng đắn.

Tôi cảm ơn Thiên Chúa từ tận đáy lòng vì có rất nhiều bạn bè, nam cũng như nữ, những người mà Người luôn đặt ở bên cạnh tôi; những người đồng nghiệp ở mọi giai đoạn trên con đường của tôi; những giáo viên và học sinh mà Người đã

ban cho tôi. Tôi xin phó thác, một cách biết ơn, tất cả họ cho lòng nhân hậu của Người. Và tôi muốn cảm ơn Chúa vì ngôi nhà xinh đẹp của tôi ở chân đồi Bavaria thuộc dãy Alps, nơi tôi có thể nhìn thấy vẻ huy hoàng của chính Đấng Tạo Hóa tỏa sáng hết lần này đến lần khác. Tôi cảm ơn người dân quê hương tôi đã cho tôi nhiều lần trải nghiệm vẻ đẹp của đức tin. Tôi cầu nguyện cho đất nước của chúng tôi sẽ mãi mãi là một đất nước của niềm tin và tôi yêu cầu anh chị em, những người đồng hương thân mến, đừng để niềm tin của anh chị em bị lung lạc. Cuối cùng, tôi tạ ơn Chúa vì tất cả vẻ đẹp mà tôi có thể cảm nghiệm được trong các giai đoạn khác nhau của cuộc hành trình dương thế, nhưng đặc biệt là ở Rôma và Ý, nơi đã trở thành quê hương thứ hai của tôi.

Từ tận đáy lòng, tôi cầu xin sự tha thứ của tất cả những ai tôi từng sai phạm cách nào đó.

Điều tôi đã nói trước đây với đồng bào của mình, giờ đây tôi muốn nói với tất cả những ai được ủy thác cho sự phục vụ của tôi trong Giáo hội: Hãy vững vàng trong đức tin! Đừng để mình bị bối rối! Thông thường, dường như khoa học - một mặt là khoa học tự nhiên; mặt khác, là nghiên cứu lịch sử (đặc biệt là chú giải Kinh thánh) - có những hiểu biết không thể bác bỏ nhưng trái ngược với đức tin Công Giáo. Từ xa xưa, tôi đã chứng kiến những thay đổi trong khoa học tự nhiên và đã thấy những điều hiển nhiên chắc chắn chống lại đức tin đã biến mất như thế nào, chứng tỏ chúng không phải là khoa học mà chỉ là những diễn giải triết học biểu kiến cho khoa học - mặt khác chính trong đối thoại

với các khoa học tự nhiên, mà đức tin đã học được cách hiểu các giới hạn trong phạm vi các khẳng định của mình và tính đặc thù của nó. 60 năm nay, tôi đã đồng hành trên con đường thần học, đặc biệt là nghiên cứu Kinh thánh, và đã chứng kiến những luận điểm dường như không thể lay chuyển được nhưng đã sụp đổ cùng với sự thay đổi của các thể hệ, hóa ra chỉ là những giả thuyết: thể hệ tự do (Harnack, Jülicher, v.v.), thể hệ chủ nghĩa hiện sinh (Bultmann, v.v.), thể hệ chủ nghĩa Mác. Tôi đã thấy hết lần này đến lần khác, từ những mô giả thuyết rồi rầm đó, tính hợp lý của niềm tin đã xuất hiện và đang xuất hiện trở lại như thế nào. Chúa Giêsu Kitô thực sự là Đường, là Sự Thật và là Sự Sống - và Giáo Hội, bất kể những khuyết điểm của mình, thực sự là Thân Thể của Người.

Cuối cùng, tôi khiêm tốn xin mọi người: cầu nguyện cho tôi, để Chúa đón nhận tôi vào nơi vĩnh cửu, bất chấp mọi tội lỗi và khuyết điểm của tôi. Đối với tất cả những người được giao phó cho tôi, lời cầu nguyện chân thành của tôi vang lên ngày này qua ngày khác.

+ Bênêđictô thứ 16

Tưởng nhớ Đức Giáo Hoàng Bênêđictô XVI

Đức Bênêđictô XVI đã được Chúa gọi về lúc 9g30 (giờ Roma), hưởng thọ 95 tuổi. Sự ra đi của ngài không quá bất ngờ vì sức khỏe ngài đã sa sút nhiều trong những tháng qua. Cùng với niềm thương tiếc, đây là lúc chúng ta nhìn lại cuộc đời ngài để tạ ơn Chúa đã ban cho Hội Thánh vị Giáo hoàng thông thái và thánh thiện, đồng thời đón nhận những bài học và tấm gương ngài để lại cho các tín hữu trong Hội Thánh.

1. VỊ GIÁO HOÀNG CỦA CÔNG ĐỒNG VATICANÔ II

1.1. Cả cuộc đời gắn bó với Công Đồng Vatican II

Ở thời điểm kỷ niệm 50 năm Công Đồng Vatican II, người ta tính ra còn được 6 hồng y đã tham dự Công Đồng từ đầu mà nay còn

sống, và tất cả đều ngoài 80. Đức Bênêđictô XVI là trường hợp ngoại lệ, vì vào lúc ấy, tuy chưa làm giám mục nhưng ngài đã có mặt tại Công Đồng ngay từ đầu. Joseph Ratzinger khi đó còn là một linh mục trẻ 35 tuổi nhưng đã là một giáo sư thần học có tiếng tăm. Khi Đức Gioan XXIII loan báo triệu tập Công Đồng, khắp nơi, cách riêng tại Âu châu, một bầu khí mới

xuất hiện, mọi người bàn tán và hi vọng. Đức hồng y Joseph Frings của Cologne đã nhờ cha Ratzinger soạn bài thuyết trình về Công Đồng trong một hội nghị ở Genoa do Đức Hồng y Siri tổ chức. Chính Thánh Giáo hoàng Gioan XXIII cũng biết đến bài thuyết trình này và rất tâm đắc. Sau đó, khi nhận được những tài liệu chuẩn bị Công Đồng vì ngài là thành viên Ủy ban soạn thảo trung ương, Đức hồng y Joseph Frings lại gửi cho cha Ratzinger để có những góp ý. Khi khai mạc Công Đồng, ngài đưa cha Ratzinger đi theo với tư cách cố vấn thần học, sau đó ngài còn tác động để cha Ratzinger được chọn làm peritus (chuyên viên, thần học gia chính thức của Công Đồng) (x. Milestone, 120-122).

Cùng với nhiều nhà thần học lớn của thời đại, cha Joseph Ratzinger đã làm việc rất tích

cực tại Công Đồng. Cụ thể là ngài đã ghi lại những suy tư và nhận định dọc dài thời gian của Công Đồng, sau này được tập hợp lại và in thành cuốn *Theological Highlights of Vatican II*. Tác giả xác định rõ đây không phải là cuốn sách kể lại thứ tự những gì xảy ra tại Công Đồng, hoặc những yếu tố sau hậu trường; nhưng “là một nỗ lực trình bày những khía cạnh bên trong, chân dung thiêng liêng của Công Đồng” (x. Preface). Vào thời điểm ấy, Ratzinger cũng được xếp vào hàng những nhà thần học cấp tiến.

50 năm sau, khi đã là Giáo hoàng và đưa ra quyết định từ nhiệm, một trong những bài thuyết trình cuối cùng của ngài là bài nói chuyện với hàng giáo sĩ Rôma, và đề tài là về Công Đồng Vatican II. Ngài đã nói về Công Đồng không phải bằng một diễn từ dọn sẵn nhưng ứng khẩu, khởi đi từ những kinh nghiệm và suy tư cá nhân của ngài, và bài nói chuyện đã thu hút người nghe cách đặc biệt (xem toàn văn trên Zenit.org).

1.2. Giải thích Công Đồng theo hướng canh tân trong tính liên tục

Nhắc lại những sự kiện trên để thấy Đức Bênêdictô XVI là vị Giáo hoàng hiểu biết, gần bó, tha thiết với Công Đồng, và điều ngài thường xuyên nhấn mạnh khi nói đến các văn kiện của Công Đồng là tính liên tục. Trong cuốn *Hồi Ký* (Milestone), ngay từ những năm 1965-1966, từ những gì quan sát được trong đời sống Giáo Hội, nhà thần học Ratzinger đã cảnh báo về việc phải phân biệt giữa canh tân thật và canh tân giả đến nỗi hồng y Döpfner phải ngạc nhiên về giọng điệu “bảo thủ” của Ratzinger. Không chỉ

một mình Ratzinger cảm nhận nguy cơ này, còn có những nhà thần học khác cũng chung cảm nghĩ, như De Lubac, Bouyer, Le Guillou, Medina, Balthasar. Đây cũng là quá trình dẫn đến sự hợp tác và hình thành tạp chí thần học *Communio*, được Ratzinger mô tả là “không chỉ thuần túy thần học. Vì khủng hoảng trong thần học đã lan ra khủng hoảng trong văn hóa, cho nên tạp chí phải bàn đến những lãnh vực văn hóa, và phải có sự cộng tác của những giáo dân có năng lực cao về lãnh vực này” (Milestone, 134-144).

Ngài phân biệt hai cách giải thích Công Đồng. Một đằng là cách nhìn Vatican II như sự đoạn tuyệt với quá khứ (hermeneutics of discontinuity and rupture), cùng với sự hỗ trợ của các phương tiện truyền thông, đã gây ra những hiểu lầm, lẫn lộn, mơ hồ trong đời sống Giáo Hội. Đằng khác là cách nhìn Vatican II như sự canh tân theo hướng liên tục (hermeneutics of reform in continuity), tuy lặng lẽ nhưng ngày càng đem lại hiệu quả tốt hơn. Vatican II không phải là sự đoạn tuyệt với quá khứ nhưng ở trong sự tiếp nối chặt chẽ với Vatican I (1869-1870) và Tridentinô (1545-1563), sự tiếp nối dòng chảy miên man của đức tin Kitô giáo trong đời sống Giáo Hội.

Chẳng hạn, Vatican II hoàn tất suy tư về Giáo Hội đã được khởi đi từ Vatican I. Nếu Vatican I nhấn mạnh khía cạnh hữu hình của Giáo Hội thì sau đó, ý niệm về Giáo Hội như Thân Thể Đức Kitô được triển khai mạnh mẽ dưới thời Đức Piô XII với thông điệp *Mystici Corporis*. Vatican II tiếp nối, trình bày Giáo Hội là Dân Thiên Chúa được hình thành trong Đức Kitô như Thân Thể của Người. Ý niệm ấy làm nổi bật chiều kích

Ba Ngôi nơi mẫu nhiệm Giáo Hội, giúp người ta tránh cái nhìn về Giáo Hội thuần túy chỉ là một cơ chế hữu hình, mặc dù là có nhưng không chỉ là thế.

Về tính hiệp đoàn của các giám mục cũng thế. Không thể giải thích trong tầm nhìn về đấu tranh quyền lực giữa trung ương và địa phương nhưng là trong tầm nhìn về Tông đồ đoàn. Các giám mục là những người kế vị các tông đồ xét như một toàn thể, và giám mục Rôma là người kế vị thánh Phêrô, người đứng đầu Nhóm Mười Hai.

Những cải tổ phụng vụ cũng cần được thực hiện trong tầm nhìn này, nếu không, không thể giải thích và áp dụng cách đúng đắn tinh thần của Công Đồng: “Mọi chọn lựa phe nhóm đều hủy diệt tính toàn thể (chính lịch sử của Giáo Hội) vốn hiện hữu như sự duy nhất bất khả phân chia” (Ratzinger Report, 26-31). Một đảng, việc cử hành Thánh Lễ bằng tiếng bản xứ là điều tốt, nhưng đảng khác, phải tôn trọng ngôn ngữ phụng vụ chứ không thể tầm thường hóa ngôn ngữ đặc thù ấy. Sự khó hiểu của ngôn ngữ ấy đòi hỏi chúng ta phải tìm hiểu và đào sâu để cử hành Phụng vụ cách ý nghĩa hơn.

Từ nhận định trên, sẽ hiểu tại sao nhà thần học Ratzinger có những suy nghĩ không tích cực lắm về việc cải tổ phụng vụ và sau này, khi làm Giáo hoàng, ngài cho phép làm lễ La tinh theo nghi lễ của Đức Piô V, cũng như sửa lại một số điều liên quan đến Phụng Vụ. Ngài cho rằng sự kiện Đức Phaolô VI ban hành Sách Lễ Rôma mới là chuyện bình thường, đồng thời nhìn nhận rằng Sách Lễ mới có nhiều tiến bộ

và phong phú. Nhưng vấn đề là ở chỗ cùng với việc ban hành Sách Lễ mới, Đức Phaolô VI ra lệnh, sau giai đoạn chuyển tiếp là 6 tháng, cấm hoàn toàn việc sử dụng Sách Lễ cũ. Như vậy là đặt công trình này chống lại công trình kia. Phụng Vụ không còn là sự phát triển sống động của một thân thể mà chỉ là sản phẩm của nghiên cứu và quyền bính. Tương tự như thế, một tác giả tên tuổi đặt câu hỏi : phải chăng Thánh Lễ mà thánh Têrêxa Hải Đồng Giêsu đã tham dự và giúp ngài nên thánh, nay bị coi như vô giá trị? Cách đặt câu hỏi này cụ thể hóa mối quan tâm thần học của Ratzinger. Phụng Vụ trở thành cái mà con người làm ra chứ không phải là cái được ban cho : “Khi Phụng Vụ là cái mà con người tự tạo ra, thì không còn có thể ban tặng cho ta điều độc đáo của Phụng Vụ, tức là sự gặp gỡ với Mẫu nhiệm vốn không phải là sản phẩm của ta nhưng là chính cội nguồn và sự sống của chúng ta” (Milestones, 148). Và Ratzinger nhận xét rất nặng nề : “Tôi xác tín rằng sự khủng hoảng trong Giáo Hội mà chúng ta đang trải nghiệm một phần lớn là do sự tan rã của Phụng Vụ” (Ibid.,145).

1.3. Định hướng cho đời sống Giáo Hội

Để tóm kết, tôi không muốn trích lời của Đức Bênêdictô XVI khi ngài làm Giáo hoàng, nhưng trích dẫn những gì ngài viết về Công Đồng Vatican II khi còn là một linh mục trẻ và nhà thần học của Công Đồng. Mục đích là để thấy tính liên tục nơi con người và lập trường của ngài mà nhiều người ta cho là thay đổi từ cấp tiến sang bảo thủ : “Sự canh tân Giáo Hội, trong đó tôi cộng tác theo cách của mình với tư cách là thần học gia của Công Đồng, không có nghĩa là tiến bộ theo nghĩa phát triển kỹ thuật và kinh tế. Đúng hơn sự canh tân này có ý hướng theo hai mặt. Điểm quy chiếu là con người đương đại trong thực tế và trong thế giới của họ. Thế nhưng thước đo của sự đổi mới là Đức Kitô, như Kinh Thánh làm chứng về Người. Nếu đổi mới là suy nghĩ thấu đáo để nói về Tin Mừng Đức Kitô theo cách thể làm cho con người đương đại hiểu được – nói theo từ ngữ quen thuộc là *aggiornamento* – thì rõ ràng mục đích là làm sao để người ta hiểu được Đức Kitô. Kết quả là con người được Đức Kitô nắm lấy, bây giờ có thể dâng bản thân mình cho Người, Đấng ôm trọn cái hôm qua và ngày mai của chúng ta trong cái hôm nay vĩnh hằng của Người. Cuốn sách này muốn phục vụ sự canh tân, đổi mới theo nghĩa đó, sự đổi mới nhằm tìm ra con đường đi từ cái hôm nay tạm bợ của chúng ta đến cái hôm nay vĩnh hằng của Thiên Chúa” (Joseph Ratzinger, *Theological Highlights of Vatican II*, Preface).

Canh tân Giáo Hội là để con người ngày nay có thể hiểu được Đức Kitô và đến với Người. Nói cách khác, việc canh tân phải hướng đến Phúc Âm hóa chứ không phải để thỏa mãn sở thích sáng tạo hoặc bất cứ ước muốn riêng tư nào của bản thân. Để được như thế, một đảng bản thân chúng ta phải gắn bó với Đức Kitô, đảng khác phải quan tâm đến con người thời đại với nỗi trăn trở, khát vọng, lối sống của họ. Thiết nghĩ định hướng Đức Bênêdictô XVI nêu ra phải trở thành ánh sáng soi đường cho chúng ta.

2. VỊ GIÁO HOÀNG GIẢNG DẠY

Ngay từ đầu triều đại giáo hoàng của ngài, rất nhiều người đã dự đoán trong tương lai, Đức Bênêdictô XVI sẽ được nhớ đến như một Giáo hoàng giảng dạy. Là một giáo sư thần học, Joseph Ratzinger hầu như rất ít làm việc mục vụ trong môi trường giáo xứ. Mặt mạnh của ngài là giảng dạy. Khi được gọi làm Giám mục, ngài chọn khẩu hiệu *Cooperatores Veritatis* - Cộng tác viên của chân lý, và giải thích : “Khẩu hiệu này diễn tả sự kết nối giữa nhiệm vụ trước đây của tôi là một giáo sư với sứ vụ mới của tôi. Dù có những khác biệt về cách thể nhưng điều chính yếu vẫn là một: bước theo sự thật, phục vụ sự thật” (*Milestones*, 153). Định hướng đó đã được thể hiện rõ nét trong triều đại giáo hoàng của Đức Bênêdictô XVI.

2.1. Những bài giáo lý hằng tuần

Khi Đức Bênêdictô XVI làm Giáo hoàng, nhiều người tự hỏi không biết người ta có đến Rôma nhiều như thời Thánh Gioan Phaolô II hay

không. Thực tế là các tín hữu vẫn đến và còn đông hơn. Nhiều người nhận xét rằng các tín hữu đến với Đức Gioan Phaolô II là để “thấy”, nhất là trong những năm cuối đời của ngài, còn đến với Đức Bênêdictô XVI là để “nghe” vị Giáo hoàng thông thái giảng dạy.

Trong gần 8 năm làm Giáo hoàng, những bài giáo lý hằng tuần của ngài tập trung vào những chủ đề lớn trong nội dung đức tin Kitô giáo: Các Tông đồ (2005-2006); Giáo phụ (2007); Thánh Tông đồ Phaolô (2008); Những vị thánh lớn trong lịch sử (2009-2010); Cầu nguyện với Thánh Vịnh (2011-2012); Kinh Tin Kính (2012-2013). Tất cả những bài giáo lý này đều hết sức súc tích, chắc chắn sẽ còn tiếp tục là tài liệu quý giá trong việc dạy giáo lý và loan báo Tin Mừng.

2.2. Tác phẩm Đức Giêsu Nazareth

Với công việc bề bộn của một vị Giáo hoàng, hiếm có vị nào có thể còn dành thời giờ cho việc viết sách. Đức Bênêdictô XVI là trường hợp ngoại lệ. Ngài dành thời giờ nghỉ ngơi thư giãn tại Castel Gandolfo để hoàn tất tác phẩm

đồ sộ Đức Giêsu thành Nazareth. Chắc chắn tác phẩm này không thể chỉ hoàn thành trong thời gian nghỉ hè ngắn ngủi; đúng hơn, nó đã được tác giả ấp ủ trong nhiều năm giảng dạy và nghiên cứu. Cũng chính vì thế, tác phẩm có giá trị đặc biệt.

Đức Giêsu thành Nazareth không chỉ là sách thiêng liêng theo nghĩa thường hiểu nhưng là tác phẩm có giá trị học thuật cao, cùng với những suy tư thần học và linh đạo được ứng dụng cho đời sống Giáo Hội cũng như đời sống đức tin của mỗi Kitô hữu. Một đàn ông tác giả nắm rất vững những tiên bộ trong ngành chú giải Kinh Thánh và nghiên cứu thần học; đàn ông khác tác giả chỉ cho thấy giới hạn của những phương pháp ấy, cụ thể là khoa phê bình lịch sử, và cố gắng trình bày chân dung đích thực của Chúa Giêsu Kitô, trung tâm điểm của đức tin Kitô giáo, từ đó định hướng đời sống của Giáo Hội và mỗi môn đệ Chúa Giêsu.

2.3. Những thông điệp

Cách riêng, Đức Bênêdictô XVI đã lưu lại cho Giáo Hội 3 thông điệp quan trọng.

Thông điệp đầu tiên của Đức Bênêdictô XVI là *Deus caritas est*, tóm kết giáo huấn của ngài về tình yêu. Tình yêu Thiên Chúa dành cho chúng ta là nền tảng cho đời sống và dẫn đến những câu hỏi quan trọng của đức tin : Thiên Chúa là ai? Chúng ta là ai? Vì Thiên Chúa yêu thương chúng ta trước, nên yêu thương không chỉ đơn thuần là điều răn phải giữ, nhưng là sự đáp lại của chúng ta trước tình yêu của Chúa. Tình yêu ấy bao gồm toàn bộ

đời sống con người. Trong tình yêu, phải biết cho đi và cũng biết đón nhận. Khi người Kitô hữu sống thân tình với Chúa, họ học nhìn người khác bằng cặp mắt của Chúa: “Nhìn bằng cặp mắt của Chúa Giêsu, tôi có thể trao tặng người khác những gì lớn lao hơn những nhu cầu bên ngoài, tôi có thể trao cho họ cái nhìn yêu thương mà họ khao khát”.

Thông điệp Spe salvi về niềm hi vọng Kitô giáo trình bày Chúa Giêsu như cội nguồn hi vọng mà nhân loại đang khao khát. Đức Thánh Cha nhận định rằng không có phương thế nhân loại nào có thể sửa lại những sai lầm khủng khiếp trong lịch sử nhân loại, như việc tàn sát người Do Thái, những tai họa trong thiên nhiên, chiến tranh và khủng bố. Không có phương thế nhân loại nào có thể mang lại sự công bằng trọn vẹn: “Không ai và không điều gì có thể trả lời cho những thế kỷ của khổ đau”. Chỉ nơi Chúa Giêsu mới có sự phục sinh thân xác, mới có công bằng trọn vẹn, và mọi giọt lệ mới được lau đi.

Caritas in veritate là thông điệp xã hội, cố gắng vượt lên trên sự tương phản người ta thường nêu lên giữa công bằng và bác ái, linh đạo và phát triển, đạo đức cá nhân và đạo đức xã hội, mối quan tâm của những nước giàu và nhu cầu của những nước nghèo. Đức Thánh Cha nhắc nhở chúng ta rằng những đòi hỏi của tình yêu mang cả hai chiều kích cá nhân và xã hội. Tình yêu phải được áp dụng cho những quan hệ ở tầm vi mô (với bạn bè, với gia đình, trong nhóm nhỏ), cũng như những quan hệ ở tầm vĩ mô (xã hội, kinh tế, chính trị). Ngài phê phán thứ kinh tế thị trường mà thiếu công bằng, hỗ trợ

việc giúp đỡ các nước nghèo, kêu gọi thiết lập những cấu trúc quốc tế để giải quyết tình trạng đói nghèo trên thế giới. Ngài kêu gọi tôn trọng môi sinh vì chúng ta cư xử với thiên nhiên thế nào thì thiên nhiên cũng ứng xử với chúng ta như thế. Cũng vậy, không tôn trọng quyền sống của tha nhân sẽ làm suy yếu lương tâm của xã hội, dẫn đến những hậu quả khó lường.

Chắc chắn những thông điệp này là những di sản tinh thần quý giá mà các tín hữu công giáo cần đón nhận và tiếp tục đào sâu trong suy tưởng cũng như ứng dụng trong thực hành. Tất cả những nỗ lực giảng dạy này đều phát xuất từ xác tín và chủ trương của Đức Bênêdictô XVI về sự tương hợp giữa lý trí và đức tin. Đây là bài học lớn cho các Kitô hữu nói chung, cách riêng cho những ai lãnh trách nhiệm giảng dạy trong Giáo Hội.

2.4. Vị Giáo hoàng giảng dạy và những vấn đề khó khăn trong quản trị

Trong Hồi Ký, khi nhắc lại sự kiện Đức hồng y Doefner của Munich qua đời và người ta bắt đầu đồn thổi rằng cha Ratzinger sẽ thay thế, ngài viết: “Tôi không quan tâm đến chuyện đó nhiều, do giới hạn của tôi về sức khỏe cũng như trong những vấn đề điều hành, quản trị. Tôi biết tôi được gọi vào đời sống của một học giả và không bao giờ quan tâm đến chuyện khác” (Milestones, 151). Trong thực tế, con người tự đánh giá mình là không có khả năng về điều hành và quản trị lại được gọi làm Tổng giám mục Munich, rồi Tổng trưởng Bộ Giáo Lý Đức

Tin, và làm Giáo hoàng. Không chỉ điều hành một giáo phận nhưng là cả Giáo Hội hoàn vũ! Nhưng như thế, chắc là ngài phải đau khổ nhiều khi đối diện với những việc phải giải quyết liên quan đến quản trị : Lạm dụng tình dục trẻ em, Viện giáo vụ, Vatileak...

3. THẦN HỌC NỐI KẾT VỚI LINH ĐẠO

3.1. Nguy cơ tách biệt thần học khỏi linh đạo

Trong những thập niên sau Vatican II, làn sóng tục hóa ngày càng dâng cao và tác động đến cả việc nghiên cứu, giảng dạy thần học. Theo chiều hướng chung của thời đại, thần học có nguy cơ biến thành một ngành nghiên cứu khoa học thuần túy, biến Thiên Chúa thành một khái niệm trừu tượng để nghiên cứu, không còn là một Ngôi Vị sống động để gặp gỡ. Nói về Chúa thì nhiều nhưng ít khi nói với Chúa. Chính trong bối cảnh này mà ngày 15-8-1990, Tông sắc Ex Corde Ecclesiae được Thánh Gioan Phaolô II ban hành (dĩ nhiên có vai trò của Hồng y Joseph Ratzinger, Tổng trưởng Bộ Giáo lý đức tin), trong đó yêu cầu các giáo sư thần học phải có mandatum (bài sai) từ Giám mục địa phương để chứng thực tính chính thống trong giảng dạy. Dĩ nhiên Tông sắc này đã gặp phải sự chống đối khá mạnh mẽ từ nhiều nhà thần học, nhưng cần đọc thấy ở đây mối quan tâm của Giáo Hội trước tình hình thần học bị biến thành môn nghiên cứu khoa học thuần túy, và nhiều khi không đồng hành với Huấn quyền trong Giáo Hội.

3.2. Joseph Ratzinger, nhà thần học nối kết linh đạo

Ngay từ khi còn trẻ và là giáo sư thần học có tiếng tăm, Ratzinger đã khẳng định : “Giáo Hội hiện diện tốt nhất không phải ở tổ chức, cải tổ, điều hành, nhưng nơi những người đơn sơ tin tưởng và đón nhận từ Giáo Hội hồng ân đức tin, cũng là sự sống cho họ” (x. Introduction to Christianity). Khẳng định này cho thấy nhà thần học Joseph Ratzinger rất quan tâm đến sự thánh thiện và đời sống đức tin của mỗi cá nhân Kitô hữu.

Trong Mật tuyền viện 2005, khi được các hồng y bầu làm Giáo hoàng, Đức hồng y niên trưởng Sodano hỏi xem ngài chọn danh hiệu gì, vị Giáo hoàng mới đã trả lời ngay, không do dự : Bênêdictô. Người ta nhớ lại chỉ một ngày trước khi Đức Gioan Phaolô II qua đời, hồng y Joseph Ratzinger có mặt tại tu viện thánh Bênêdictô ở Subiaco để nhận giải thưởng Premio San Benedetto. Trong dịp đó, vị Giáo hoàng tương lai đã đọc bài diễn văn dài, thiết nghĩ nên nhắc lại ý tưởng chính: “Trong thời điểm này của lịch

sử, điều chúng ta cần là những con người, bằng đức tin sống động và được soi sáng, làm cho Thiên Chúa trở thành đáng tin trong thế giới. Chúng từ tiêu cực của những Kitô hữu nói về Chúa nhưng lại sống chống lại Ngài, chúng từ ấy đã làm cho hình ảnh Thiên Chúa thành mờ tối và mở cửa cho sự vô tín. Chúng ta cần những con người mắt dán nhìn vào Thiên Chúa và học từ đó về ý nghĩa của một nhân loại đích thực. Chúng ta cần những con người có lý trí được ánh sáng của Chúa chiếu soi và tâm hồn được Chúa mở rộng, để lý trí của họ ngỏ lời với những lý trí khác và con tim của họ nói với những con tim khác. Chỉ qua những con người được Chúa chạm đến như thế mà Chúa mới trở lại với con người. Chúng ta cần những con người như thánh Bê-nê-đictô Norcia, trong một thời đại suy đồi và phân rã, đã chìm mình vào sự cô tịch sâu xa nhất, chấp nhận mọi sự thanh tẩy phải trải qua, để rồi làm cho ánh sáng bùng lên, trở về thành lập Montecassino, thành phố trên đồi. Ở đó, giữa những lụi tàn, ngài nối kết những năng lực từ đó một thế giới mới được hình thành. Do đó thánh Bê-nê-đictô cũng giống như tổ phụ Abraham, trở thành người cha của nhiều dân tộc”.

Trong một dịp khác, khi được hỏi về sự canh tân và đổi mới trong Giáo Hội, Đức Bê-nê-đictô cũng nhấn mạnh đến chiều kích tâm linh hơn là những thay đổi bên ngoài : Canh tân đích thực trong Giáo Hội “không có nghĩa là vất vả xây dựng những ngôi nhà mới”. Canh tân đích thực là “nỗ lực làm cho những gì là của chúng ta biến mất càng nhiều càng tốt, để những gì là

của Chúa Kitô được rõ nét hơn. Đây là chân lý tỏ tường nơi các thánh. Thật vậy, các thánh canh tân Giáo Hội ở chiều sâu, chứ không phải bằng cách đưa ra những kế hoạch cho cơ cấu mới, nhưng là canh tân chính bản thân mình. Thánh Bê-nê-đictô, một mẫu gương của canh tân, rút về tu viện của ngài, sống nghèo khó và đơn sơ, đời sống đã thúc đẩy phong trào đại chúng. Sự canh tân sẽ đến từ những con người xác tín mà chúng ta gọi là thánh” (Salt of the Earth, 111).

Những trích đoạn trên cho thấy lý do tại sao vị Giáo hoàng mới lại chọn danh hiệu Bê-nê-đictô (thay vì Gioan Phaolô III), và sâu xa hơn, cho thấy sự nối kết của lý trí và con tim, thần học và linh đạo, nơi con người này.

3.3. Linh đạo kenosis

Cách chủ quan, tôi nghĩ rằng nền linh đạo thẩm nhuần tư tưởng và đời sống của Đức Bê-nê-đictô XVI là linh đạo kenosis, mẫu nhiệm hủy-mình-ra-không nơi Chúa Giêsu. Có thể nhắc đến ở đây một vài quyết định khá đặc biệt của Đức Bê-nê-đictô XVI.

Trong ngày lễ khai mạc triều đại giáo hoàng, một ngày lễ thu hút số đông tín hữu đến Rô-ma tham dự, nhưng ngài lại muốn cử hành trong Đền thờ thay vì ngoài quảng trường thánh Phê-rô. Lý do là vì ngài muốn mọi sự tập trung vào Chúa Giêsu Kitô thay vì vào Giáo hoàng.

Tiếp nối vị tiền nhiệm, ngài có mặt trong Đại hội Giới Trẻ, và dấu ấn của Đức Bê-nê-đictô XVI là mời gọi các bạn trẻ dành thời giờ để cầu

nguyện Thánh Thể trong tĩnh lặng, một đề nghị xem ra ngược đời nhưng đã tạo những tác động lớn trong đời sống nhiều người trẻ.

Cuối cùng, Đức Bênêdictô XVI là vị giáo hoàng đưa ra quyết định từ nhiệm khi thấy sức khỏe sa sút, một quyết định gây ngỡ ngàng cho cả thế giới.

Nhìn lại những sự kiện trên và đọc lại lời đã trích dẫn : “Canh tân đích thực là nỗ lực làm cho những gì là của chúng ta biến mất càng nhiều càng tốt, để những gì của Chúa Kitô được rõ nét hơn”. Lại không thấy ở đây âm vang của bài Thánh thi Philip 2,5-11 hay sao? Lại không thấy ở đây màu nhiệm kenosis sao?

“Đức Giêsu Kitô, phận là Thiên Chúa, đã không đòi cho được ngang hàng với Thiên Chúa. Trái lại, Người đã hủy mình ra không, trở nên giống hần con người, vâng phục cho đến chết, và là cái chết trên thập giá”.

Sau khi từ nhiệm, vị Giáo hoàng đã sống màu nhiệm kenosis ấy tiếp tục phục vụ Giáo Hội của Chúa Kitô, nhưng trong một tâm thế khác. Theo cách nói đầy hình tượng của Hồng y Ravasi, ngài đang đóng vai trò của Môsê cầu nguyện trên núi trong khi dân Isarel chiến đấu với người Amalek. Bản thân Đức Bênêdictô XVI, trong giờ đọc Kinh Truyền Tin lần cuối với các tín hữu, cũng dùng hình ảnh Chúa Giêsu dẫn ba môn đệ lên núi cầu nguyện, và Người biến hình đang khi cầu nguyện. Từ hình ảnh đó, ngài khẳng định : “Tôi không bỏ rơi Giáo Hội nhưng

tiếp tục phục vụ Giáo Hội bằng cách khác, phù hợp hơn với tuổi tác và sức khỏe của tôi”.

KẾT LUẬN

“Bất cứ ai đảm nhận sứ vụ Phêrô đều không còn gì là cho riêng mình nữa. Người ấy hoàn toàn thuộc về mọi người, thuộc về Hội Thánh. Có thể nói là đời sống người ấy hoàn toàn bị tước mất sự riêng tư”. Những dòng này là tâm tình của Đức Bênêdictô XVI trong buổi triều yết chung lần cuối cùng, ngày 27-2-2013, khi ngỏ lời với hai trăm ngàn (200.000) tín hữu có mặt tại quảng trường thánh Phêrô, cũng như với cả tỉ người công giáo trên toàn thế giới. Tâm tình ấy được nói lên từ kinh nghiệm bản thân của ngài, vì thế thiết nghĩ có thể diễn tả như sau : “Khi đảm nhận sứ vụ thánh Phêrô, tôi không còn giữ điều gì cho riêng mình nữa. Tôi đã hoàn toàn thuộc về mọi người, thuộc về Hội Thánh”. Và như thế, dấu ấn Đức Bênêdictô XVI để lại là gì nếu không phải là dấu ấn tình yêu: tình yêu hủy mình ra không, tình yêu chấp nhận hi sinh, tình yêu thôi thúc phục vụ, tình yêu dẫn lối cuộc đời. Vì là dấu ấn tình yêu nên cũng sẽ là dấu ấn vĩnh hằng trong thế giới của Đấng hằng sống và cũng là Tình Yêu. Chúa gọi Đức Bênêdictô về với Chúa vào ngày cuối cùng của năm 2022, khi cả nhân loại đang chuẩn bị đón chào Năm Mới 2023. Chúa không cho ngài đón mừng Năm Mới 2023 nhưng Chúa đưa ngài vào Mùa Xuân vĩnh cửu.

Gm. Phêrô Nguyễn Văn Khảm

Nguồn: giaophanmytho.net

LA VANG

Lễ Minh Niên Năm Quý Mão 2023

Linh địa La Vang ngày Mồng 4 Tết Quý Mão (24. 01. 2023), mặc dầu trời mưa lạnh trong những ngày Đầu Xuân của miền Trung (và trời mưa từ đêm mồng 3 Tết, sáng sớm cho đến hết lễ, đến tận trưa). Tuy thế, không gì có thể ngăn cản bước chân đến với Mẹ, số người đến với Đức Mẹ La Vang rất đông, đông bất

ngờ ngoài sự tiên đoán của Bề trên, các vị trong ban tổ chức. Con cái khắp mọi miền đất nước, xa cũng như gần, đến với Mẹ như những người con thảo hiếu, kính mến Mẹ, nhớ về Mẹ, và không thể không về với Mẹ đầu xuân trong ngày đầu Năm Mới. Đến với Mẹ La Vang dịp Minh niên theo thông lệ, cũng là dịp Hành hương trong tinh thần Hiệp hành của con cái Giáo hội Việt Nam, từ giám mục, linh mục, tu sĩ, mọi tầng lớp giáo dân, tuyên xưng đức tin vào Thiên Chúa, Đấng sáng tạo muôn loài, Đấng quyền năng, yêu thương, cho bốn mùa luân chuyển vần xoay theo trật tự của thế giới tạo thành đẹp diệu kỳ trong quỹ đạo của vũ trụ.

Trước Linh đài Mẹ La Vang, vì trời mưa, những anh em thuộc giáo xứ La Vang đã dựng lên một rạp che bàn thờ, tòa đọc Sách Thánh, nơi Vị TGM Giuse, TGM Tổng Giáo phận Huế, chủ tế thánh lễ, Đức nguyên Tổng Phanxicô Xavier Lê văn Hồng, Quý Cha TĐD Antôn Dương Quỳnh, Cha Đại diện Giám mục Giuse Nguyễn văn Chánh về các dòng tu Nam nữ trong Giáo

phận đồng tế và linh mục phụ lễ. Còn rất đông các linh mục trong và ngoài giáo phận phải ở cấp bên dưới chung quanh Mẹ cùng đồng tế. Trên tòa cao bằng vân mây đá quý, Đức Mẹ uy nghi, tay bông Chúa Hải Nhi, đang chúc lành cho con cái Mẹ, Mẹ hiện diện nơi đây gần gũi, ánh mắt dịu hiền trìu mến nhìn đoàn con lũ lượt về bên Mẹ trong ngày đầu Năm Mới. Chung quanh bàn thờ, là đài Xuân dưới chân Mẹ, được chưng dọn rất nhiều đèn nến, hoa: Mai, Lan, Cúc trong các loại chậu lớn nhỏ... rực rỡ các sắc hoa, nở rộ mừng Mùa Xuân, mùa khởi đầu cho một tương lai 365 ngày của Năm Quý Mão.

Nhân dịp đầu Xuân, xin mời quý độc giả lui về một quá khứ đẹp Ngày khai mạc Năm Thánh Đức Mẹ La Vang 01.01.1998: Dâng Mẹ Hoa lá ba miền Đất Nước. Tác giả: Linh mục Phan Xuân Thanh, (Phêrô Phan Xuân Thanh, Lm giáo phận Huế, (1947 – 2015) bài thơ đã được sưu tập lại trong Tuyển tập thơ La Vang do Hướng Dương (Hướng Dương, Tuyển tập thơ La Vang, trang 102-103) dịp Kỷ niệm 200 Năm Đức Mẹ La Vang. Hoa lá được dâng lên Mẹ, vào

Mùa Xuân 1998 tượng trưng là Lá Vàng (chỗ La Vang) nơi Mẹ đã đặt chân đến và cho Ba miền Trung – Nam – Bắc của nước Việt Nam thân yêu.

Bài thơ: Hoa lá ba miền Đất Nước.

LÁ VÀNG

Xin dâng Mẹ La Vang
Lá Vàng, Lá của lòng Mẹ với con thơ
Vị thuốc dân gian đắng chát
Cuộc đời tân khổ
Mà lòng vẫn nhân hậu từ bi
Từ ngày gót chân Mẹ dạo bước đến nơi đây
La Vang, Lá Vàng ơn thiêng vẫn mãi đây.
HỒNG ĐÀO

Xin dâng Mẹ
Hồng đào rực lửa ĐỨC TIN
Mảnh đất ngàn năm văn vật
HỒNG HÀ đỏ thắm lớp lớp phù sa
Bồi đắp nền văn minh Tình thương và Sự sống.

HOÀNG MAI

Xin dâng Mẹ
Mai vàng rực rỡ âm đậm tình người
Dịu dàng LÒNG MẸN bao dung
CỨU LONG chín khúc uốn lượn
Yêu thương lai láng ngập tràn.

THANH TRÚC

Xin dâng Mẹ
Trúc xanh xanh liền một giải
Trường sơn cao cao ngút ngàn
Niềm CÂY TRÔNG bao la

**HƯƠNG GIANG hai sương một nắng
Soi bóng cả một trời Biển Đông.
(Lm Phan Xuân Thanh)**

Tại sao ban tổ chức Đại lễ Khai mạc Năm Thánh 1998 chọn bốn lễ vật này?

- Thiết nghĩ sau đây có thể là lý do và ý nghĩa tiềm ẩn trong các lễ dâng:

Nội dung bài thơ, toát lên niềm yêu mến, đạo đức, lòng thành tín với Người Mẹ của Giáo Hội Việt Nam. Maria La Vang, mà con dân ba miền đất nước luôn hướng về, Mẹ như là chiếc neo vững chắc bảo vệ đức tin của lòng đạo tử tôn cha ông truyền lại, người Mẹ yêu thương trở nên mẫu gương sống đẹp Thánh Ý Chúa trong đời sống làm con cái Ngài.

Bốn loài cây (hoa) được dâng lên Mẹ

1. Cây Lá Vàng: Những con chữ đơn thành mà sâu sắc trong bài thơ đã nói rõ công hiệu của Lá vàng, lá cây mọc quanh vườn Mẹ, để người xưa lúc trốn tránh quan quân bắt đạo, đói khổ bệnh tật, có thể lấy lá vàng sắc uống giải khát và giải độc, lá vàng cũng rất tốt cho phụ nữ sinh con “Lá của lòng Mẹ với con thơ, vị thuốc dân gian đắng chát. Cuộc đời tân khổ, mà lòng vẫn nhân hậu từ bi...” Cuộc đời Mẹ đầy gian truân, nhưng đối với chúng ta tình Mẹ vẫn tràn đầy, đời gian truân cay đắng nhưng có Mẹ, chúng ta vượt qua là hạnh phúc bình an. Lá vàng, bài thuốc dân gian ưa chuộng, nên tại các quầy bán lá La Vang cho khách hành hương, vẫn còn bán thứ lá này, người ta còn làm cao lá vàng nữa...

2. Cây Hồng Đào miền Bắc màu thắm Hồng lại biểu thị một nét đẹp nền nã, kín đáo, âm áp và bền lâu của Ngàn năm văn vật, thắm đỏ lớp phù sa, như tính cách sôi nổi và trầm tĩnh, văn minh của cư dân. Cây Hồng Đào đỏ thắm rực lửa Đức Tin, từ lâu Hồng Đào là một loài hoa báo Mùa xuân, sống lâu trong Mùa Xuân, khơi gợi trong lòng người bao nhiêu xúc cảm cũ xưa và tươi mới, dòng chảy của Văn minh Tình thương và Sự sống...

3. Cây Hoàng Mai miền Nam: Ngày Tết Nguyên Đán, những cánh hoa mai mang sắc vàng tươi, cái rực rỡ yêu kiều nét đặc trưng của mùa Xuân phương Nam. Hoa mai có cái cốt cách riêng trầm mặc và tao nhã... chút đài các, tràn đầy sức sống. “Mai vàng rực rỡ ấm đậm tình người, Dịu dàng Lòng Mến bao dung...” Trước nhan Mẹ La Vang, Mai vàng hài hòa với vẻ đẹp thanh tú, quyện vào và trộn lẫn với hương đất trời, tan vào không khí trong lành của buổi ngênh tân trên đất Mẹ. Mai vàng, loài hoa giản dị nhưng cao quý, thanh cao mà “yêu thương lai láng ngập tràn.” của Cửu long giang Chúa ban.

4. Cây Thanh Trúc miền Trung: biểu tượng của tính kiên cường, vượt qua nghịch cảnh, khả năng chống chọi với sóng gió cuộc đời. Thanh Trúc màu xanh, tuy là một loài cây đơn giản, thân thuộc, đã đi vào những nét truyền thống văn hóa của người Việt ta một cách giản dị, mang nhiều ý nghĩa sâu sắc, chân thực.”Trúc xanh xanh liền một dải, Trường sơn cao cao ngút ngàn” và gian nan bủa vây tứ phía. Miền đất mùa Đông, mùa Hè gì cũng nghiệt ngã, lũ dữ lao đao, thế nhưng Cây Thanh Trúc lại chính là biểu tượng cho bậc nam nhi quân tử, lối sống ngay thẳng, chính trực, hiên ngang, khí phách giữa trời xanh... Dâng Mẹ cây Thanh Trúc với lòng chân thành, khiêm

tôn. Mẹ hiểu, Mẹ yêu những người con nước Việt chịu thương chịu khó...và Mẹ đã hiện đến, chuyện trò với họ trên mảnh đất “Quê Mẹ đất cần hoa khiêm tốn” nhưng rất nên thơ bởi có Dòng Hương duyên dáng soi bao nhiêu thế kỷ để đô... dấu có sóng ngầm ẩn khuất, nhưng rồi thời gian đã qua đi Dòng Hương vươn ra, vượt cả Biển Đông,

HƯƠNG GIANG hai sương một nắng Soi bóng cả một trời Biển Đông.

Những dòng thơ chân thành, sâu đậm niềm tin và tình yêu của người đã khuất khi phụ trách thực hiện nét Nghệ thuật thánh và Văn hóa trong phần lễ nhạc tại La Vang, để lại cho chúng ta một kỷ niệm khó phai về những của lễ dâng Mẹ: “Lá Hoa Ba Miền Đất Nước”.

Bây giờ, qua những mùa Hoa, qua những mùa Xuân, qua những mùa hoa rực nở trong tháng Hoa, cung tiến hoa dâng Mẹ. Trước nhan Mẹ La Vang, ta cảm nhận một tình yêu thấm thiết và biết ơn Mẹ của đất nước thấm đẫm ơn lành Mẹ La Vang. Những người con Trung-Nam-Bắc vẫn một LÒNG MẾN, TIN YÊU, và CÂY TRÔNG. Đoàn con Đất Việt, những người con của Hội Thánh Việt Nam vẫn luôn có trong trái tim của Mẹ. Mẹ La Vang với bàn tay rộng mở Mẹ ôm vào lòng những đứa con gần xa, vì họ là em của Chúa Giêsu Con của Mẹ. Những đứa con đã được cứu chuộc bởi dòng Máu châu báu con Mẹ đã tuôn tràn.

Lá Vàng: La Vang ơn thiêng vẫn mãi đây và Ba màu: Xanh (Thanh trúc), Hoàng Mai và Hồng Đào của Ba miền Trung – Nam –Bắc đã được cung tiến Mẹ La Vang trong Mùa Xuân năm nào; rồi mỗi mùa Xuân mới nó lại chớm lên, ghi đậm thêm lần nữa về lễ dâng chưa hoàn tất trọn vẹn, và sẽ được tiếp nối xuyên suốt nhờ lòng Tin, từ quá khứ đến hiện tại và cả tương lai... Thanh Trúc, Hoàng Mai, Hồng Đào vẫn còn mang sự đẹp tươi nguyên của đoàn con của Mẹ. Kính dâng Mẹ Mùa Xuân. Dâng Mẹ tình Xuân. Dâng

Mẹ Tuổi Xuân. Dâng Mẹ sắc Xuân...của đoàn con tựu về bên Mẹ trong Xuân Quý Mão này.

Cuối Thánh lễ Minh Niên, Cầu bình an cho Năm Mới, Mừng Tuổi Đức Mẹ. Đức Tổng Giám Mục Giuse Nguyễn Chí Linh đã căn dặn cộng đoàn tín hữu về Ý hướng sống của HĐGMVN Năm 2023: Sống tinh thần Hiệp Thông với Hội Thánh. Kiên trì trong Lòng Tin, lòng Mến và lòng Cây trồng.

Trong bài giảng lễ, Đức Tổng Giám Mục Nguyễn Chí Linh, Ngài khuyên dạy cộng đoàn, mỗi người phải sống tinh thần của Mẹ Maria. Chúng ta không biết điều gì sẽ xảy ra với chúng ta trong năm mới tới đây, phúc hay họa, thành công hay thất bại, bệnh tật hay mạnh khỏe... chúng ta không biết. Nhưng trong mọi biến cố chúng ta hãy nhìn ngắm Mẹ Maria, SỐNG PHÓ THÁC CHO CHÚA TRONG MỌI HOÀN CẢNH NHƯ MẸ; dấu phải thử thách trăm bề, Mẹ luôn tin tưởng phó thác cho Thiên Chúa. Mẹ luôn sống trong tâm tình tri ân và ngợi khen. Mẹ luôn dâng lên Chúa bài ca: “Linh hồn tôi ngợi khen Chúa, lòng trí tôi hớn hở vui mừng trong Thiên Chúa của tôi. Vì Ngài đã thực hiện nơi tôi những điều trong đại, Danh Ngài là Thánh” (Lc 1, 46-55) Xin Mẹ giúp để những ngày tháng của Năm Mới Quý Mão này, chúng ta luôn sống trong phúc lành của Chúa, Bình an, Hạnh phúc, Yêu thương trong gia đình cũng như trong tương quan xã hội, có như vậy chúng ta xứng đáng là những người con trong Gia Đình Thiên Chúa. Và cuối cùng, như một lễ nghi đơn sơ thành tâm và rất truyền thống, Ngài dạy cộng đoàn cúi đầu Bái chào Mẹ ba cái, thể hiện tình triu mến, từ già Mẹ trước khi lên đường trở về nhà. Và hãy mời Mẹ cùng về với mỗi gia đình, mỗi người chúng ta. Sau khi ban phép lành với lời cầu chúc long trọng cho cộng đoàn hành hương, Ngài chúc mọi người lên đường với phúc lành Bình an của Mẹ La Vang. Hẹn gặp nhau vào mỗi thứ Bảy đầu tháng, và nhất Đại Hội La Vang tháng 8 năm 2023.

Nữ tu Maria Tuyết mtgh

TẢN MẠN VỀ PHI CHÂU

Vào thời đệ nhị thế chiến, tôi là học sinh trường tiểu học tại một huyện vùng gò đồi của đồng bằng duyên hải Trị Thiên. Ngoài một giải đất phù sa hẹp chạy dọc theo những dòng sông ngấn phát xuất từ giãy Trường Sơn thì toàn những dãy đồi bát úp nghèo nàn, với rừng cây thứ sinh cao vài mét, có nơi thảo nguyên với cỏ tranh. Gần phía chân núi thì đó là thiên đàng hạ giới về sự đa dạng muông thú: cọp, beo, hươu, nai, chim công, trĩ, gà rừng, heo rừng. Cọp thường hay núp trong các vùng cỏ tranh bắt người, bắt súc vật. Khí hậu vùng quê tôi thì khắc nghiệt: mùa hè gió Lào thổi nóng khô đất, khô cây; mùa đông, gió lạnh rin rít chưa kể lụt lội. Bệnh tật thì sốt rét hoành hoành, vì lúc đó, không có thuốc thang.

Quê tôi thời đó 1940 nghèo lắm. Chúng tôi đi học không guốc không giày. Rất ít nhà gạch. Lúc đó chiến tranh thế giới bùng nổ, Pháp thua trận với Đức; thống chế Pétain lãnh đạo nước Pháp. Riêng ở Đông Dương thì Pháp vẫn cai trị và học sinh khi đứng chào cờ thường hát bài sau đây mà tôi chỉ nhớ lõm bõm mấy câu:

Maréchal, nous voilà

Devant toi, le sauveur de la France

và cũng hát bài quốc ca Việt Nam, còn gọi là Đảng Dân Cung:

Kìa, núi vàng bể bạc

Có sách Trời, sách Trời định phần

Một dòng ta, gầy Non Sông vững chãi

Đã ba nghìn sáu trăm năm

Bắc Nam gồm một nhà:

Con Hồng, cháu Lạc

Văn Minh đào tạo

Màu gấm hoa càng đượm

Từ một đồng bằng nhỏ bé, ‘quê em nghèo cát trắng, ruộng nghèo không đủ thóc, vườn nghèo nông tầm thừa, ngõ buồn màu hoang loạn’ (nhạc Đan Thọ), thì cũng không ngờ vào thập niên 1980, tôi đã lặn lội nhiều nơi ở châu Phi. Châu Phi ? Đúng thế!

Tôi có dịp đi làm chuyên viên nông nghiệp ở nhiều xứ lục địa Phi Châu, nào Đông Phi như Rwanda, nào Tây Phi như Guinée Conakry, Guinée Bissau, nào miền Sahel ở Nam Sahara như Niger, Mali. Phi Châu có 3 vùng :

- một vùng gồm nhiều xứ nói tiếng Pháp như Sénégal, Togo, Mali, Burkina-Fasso, Cộng Hoà Trung Phi (xứ của Jean-Bedel Bokassa), Niger v.v. là các xứ thuộc địa cũ của Pháp và các xứ như Rwanda, Burundi, Cộng Hoà Zaire là các cựu thuộc địa của Bỉ

- một vùng gồm các xứ nói tiếng Anh như Nigeria, Kenya, Tanzania, Uganda vì đây là các xứ cựu thuộc địa của Anh.

- một vùng có những xứ như Angola, Mozambique nói tiếng Bồ (Portugal) : đó là những thuộc địa cũ của Bồ Đào Nha

Tuy vậy trong bất cứ một xứ nào ở Phi châu cũng có nhiều bộ lạc có ngôn ngữ khác nhau cho nên họ dùng chuyển ngữ chung để thông đạt : tiếng Pháp hoặc tiếng Anh. Trong một xứ thì tổng thống thuộc chủng tộc này, tổng trưởng thuộc chủng tộc khác, nên nói chuyện với nhau phải sử dụng chung một chuyển ngữ là tiếng Pháp hay tiếng Anh.

Khi nói đến châu Phi, ý niệm đầu tiên của mọi người là nóng, nóng, mặt trời..Thực ra, Phi Châu cũng có nhiều vùng khí hậu mát mẻ lắm như các cao nguyên xứ Ethiopie, các cao nguyên Kenya, Rwanda, Burundi trồng và xuất cảng nhiều cà phê, nhưng cũng có nhiều xứ

nóng cháy sa mạc, gió sa mạc thổi từng cơn mù mịt bụi lốc mù trời như ở các xứ nam sa mạc Sahara. Nhưng hãy nói đến dự án tôi làm đầu tiên ở Rwanda vào năm 1982. Rwanda là một xứ nhỏ, nằm trên đường xích đạo, gần các xứ như Kenya, Uganda. Muốn đến xứ này, máy bay dù là Air France hay Sabena đều đáp xuống trạm đầu tiên là Nairobi ở Kenya. Thông thường, máy bay rời Paris lúc nửa đêm để đến Nairobi lúc 8 giờ sáng. Hành khách xuống Nairobi rất nhiều vì có nhiều dân du lịch đi thăm muông thú. Sau đó máy bay tiếp tục đi Kigali là thủ đô xứ Rwanda. Dự án tôi làm ở tận miền bắc xứ Rwanda, giáp ranh với Uganda. Mục đích của dự án là biến cải một vùng hoang vu, có vài con suối chảy, có vài chỗ đầm lầy, nơi trú ẩn di chuyển của sư tử, hươu sao, nai, ngựa rừng thành một vùng trồng lúa, có hệ thống tưới tiêu, phân phát đất cho dân nghèo không ruộng nương; thoát đầu phải xây đập nước nhỏ ngăn suối, đào kênh mương tưới, tiêu sau khi đã làm bản đồ địa hình tỷ lệ xích lớn, phóng nọc, nhắm hàng trước khi đào kinh rồi đến phát đất, rồi đến chỉnh trang khu vực, hướng dẫn nông dân Phi châu trồng lúa và thu hoạch..Đó là một dự án huy động nhiều chuyên viên Canada, riêng tôi lo phần nông nghiệp; tôi có du nhập một giống lúa năng suất cao và hướng dẫn nông dân trồng

lúa với kỹ thuật như bón phân, tưới ruộng theo thời kỳ sinh trưởng. Một nhà báo Canada, trong tờ Le Devoir ở Montreal, năm 1986, có nhắc đến dự án này với tên tôi, trong một thiên phóng sự về Phi Châu. Các bạn nào học Pháp văn có dịp ôn lại Pháp văn cho vui, trong bài báo tựa đề ‘De l’université à la rizière’:

‘Une région fortement marécageuse coincée entre les vastes savanes herbeuses du Parc National de l’Akagera (où s’ébattent lions, antilopes et buffles) et les collines ondoyantes de la frontière ougandaise. Un vrai projet pour faire vibrer l’âme des coopérants canadiens toujours sollicités par le vertige qu’inspire l’appel des grands espaces vierges...Pourtant ce fut un coopérant d’origine vietnamienne ‘Oncle Thai’ qui réussit à implanter une variété de riz particulièrement résistante aux parasites après l’échec des emblavures et des plants de pomme de terre’.

Sau này tôi được biết nông dân cứ gọi tên giống lúa ấy là ‘Oncle Thi’.Ấu cũng là một an ủi tinh thần lớn.. Xứ Rwanda, tôi ở đó đến 2 lần vì mấy năm sau đó, vào năm 1988, tôi cũng có dịp đi làm cho một dự án ở Ruhengeri, gần chỗ khi giả nhơn (gorila) ở nên cũng đã có dịp lội bộ vào khu rừng tre này thăm khi giả nhơn.

Người Việt ở Phi Châu.

Nói đến người Việt ở Phi Châu, phải đề cập đến các quán cơm Việt Nam; nhiều nhất là ở Abidjean (Côte d’Ivoire); mở niên giám điện thoại thành phố này ra thì có nhiều quán ăn như Le Haiphong, le Hanoi, le Nam định. Các thủ đô như Bamako (Mali), Dakar (Sénégal), Niamey (Niger) đều có quán cơm Việt Nam do nhiều người Việt ở Pháp qua đó làm ăn, rất phát đạt. Sau 1975, vài xứ Phi Châu như Angola có tiếp nhận người Việt qua đây làm ăn. Angola là nước thân Cộng, trước kia là thuộc địa của Portugal như Mozambique. Sau khi Angola thu hồi độc lập, họ chào đón người Việt và hiện nay, người Việt

ở Angola khá đông với trên 40 000 người, phần lớn người từ miền Bắc, sống tại thủ đô Luanda và vài thành phố lớn. Thoạt đầu họ xin visa du lịch vào Angola, sau đó tìm cách hợp thức hoá giấy tờ, đầu tư kinh doanh và xin thẻ cư trú tại đây. Cũng có nhiều dân lao động phổ thông sang Angola vì có cơ hội việc làm với mức thu nhập cao hơn hẳn so với ở quê nhà.

Chuyên gia Việt Nam ở Phi Châu

Chuyên gia Việt Nam làm việc trong nhiều lãnh vực khác nhau: y tế, canh nông, công chánh, kinh tế, giáo dục v.v... và do nhiều cơ quan các chính phủ họ định cư tuyển dụng và gửi qua đó.

Vài ví dụ :

về canh nông : USAID tuyển nhiều chuyên viên nông nghiệp Việt định cư ở Mỹ sang Senegal

về công chánh : có ông Bùi Hữu Tuấn, trước Đồng lý văn phòng Bộ Công Chánh. Ông Tuấn có làm nghiên cứu dự án xa lộ Đông Tây cho Phi Châu. Xa lộ này nhằm mục đích nối liền các xứ từ Soudan bên Ấn độ dương sang tận Senegal bên Đại Tây Dương xuyên qua các xứ như Tchad, Niger, Burkina Fasso, Mali.

về giáo dục : Pháp cũng gửi chuyên gia Pháp gốc Việt sang các xứ Phi Châu : có người dạy Khoa học (Toán Đại học), có người dạy Nông Nghiệp (Trần Thiện Tín dạy ở Mali, Rwanda; Đỗ Cao Thiện dạy ở Burkina Fasso).

Các nước Phi Châu thường thích các chuyên gia Việt Nam hơn vì nhiều lý do: cùng xuất phát từ những nước chậm tiến, hiểu và thông cảm vấn đề hơn, còn các chuyên viên da trắng có vẻ trịch thượng, ta đây, kẻ cả, và vẫn còn giữ hội chứng 'thực dân' như củ (Bỉ, Pháp)

Phụ nữ Việt lấy chồng người Phi Châu.

Còn phải kể thêm nhiều phụ nữ Việt Nam, lấy chồng là người Phi Châu trước kia đi lính trong đoàn quân viễn chinh Pháp, nay rải rác bên Phi Châu..Tại Dakar, một hôm đang đi công

tác tại đó, tôi đang đọc báo địa phương, tình cờ đang lướt qua tờ báo thấy các chữ Dalat, Saigon, Gia Định, tôi càng chú ý đọc thêm mới hay tác giả bài báo là một phụ nữ lai giữa Phi và Việt, và viết ra câu chuyện trên, phỏng theo chuyện do bà ngoại kể chuyện lại. Bà phụ nữ lai này nói được tiếng Việt, nhờ bà ngoại ! Ở Bamako, Mali, có nhiều người Phi-Việt (cha Phi châu, mẹ Việt) làm lớn như chủ nhiệm một tờ báo thủ đô, giám đốc Thông tấn xã Mali. Người cha, chết rồi, bà mẹ còn sống và tôi có đến thăm. Cộng Hoà Trung Phi có Tổng Thống Bokassa, trước kia đi lính cho Pháp ở Việt Nam, có vợ Việt và có con gái đẻ tại Việt Nam tên là Martine, sau này, làm Tổng Thống, nhờ Toà Đại sứ Pháp ở Saigon tìm giùm mới khám phá ra Martine: người kiếm ra đầu tiên không phải là Martine con gái của Bokassa, mà phải kiếm thêm lần sau mới là chính con Bokassa. Đi máy bay Air Afrique từ Phi châu qua Paris, nếu gặp người Phi châu mà nước da đen rất nhạt thì xác suất người đó có dòng máu Việt trong người khá lớn ! (tôi đã hỏi tình cờ như vậy trong máy bay, thế mà đúng)

Cũng cần đề ý về phương diện tài chánh, nhiều xứ Phi Châu nói tiếng Pháp đều sử dụng một đơn vị tiền tệ chung gọi là CFA (communauté

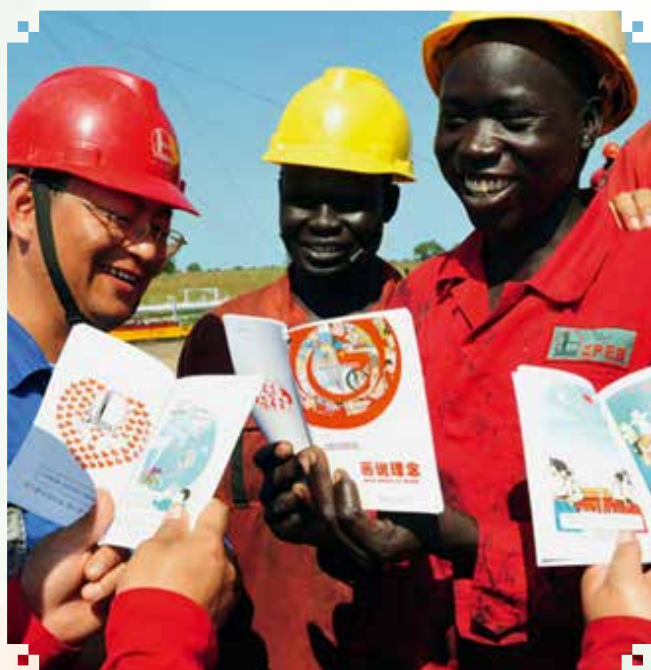
financière africaine) nên tiện lợi lắm vì cùng tiền đó xài cho nhiều xứ (Mali, Niger, Sénégal, Cote d'Ivoire, Tchad, Gabon). Tiền CFA hoán chuyển được với ngoại tệ mạnh nên buôn bán, giao thương rất tiện lợi.

Tài nguyên khoáng chất ở Phi Châu. Các xứ Phi Châu có nhiều tài nguyên thiên nhiên: xứ Niger có nhiều mỏ uranium, mà không có chất này thì không có chất liệu cho các nhà máy điện nguyên tử, xứ Côte d'Ivoire thì sản xuất nhiều cây cacao làm chocolate, Mali thì có dầu hoả trắng tức bông vải xuất cảng sang Pháp; Guinée-Conakry có nhiều mỏ bauxite trên đất đỏ, nguyên liệu làm ra chất nhôm mà không có nhôm thì không sản xuất máy bay được. Zaire và Cộng Hoà Trung Phi thì có mỏ hạt xoàn. Nam Phi thì có mỏ vàng. Gabon, Nigeria, Soudan, Libya, Algeria, Angola thì nhiều dầu hoả và hơi đốt.

Trung Quốc tại Phi Châu.

Càng ngày, Trung Quốc càng đầu tư nhiều vào Phi Châu. Vì sao ? Chính vì Phi Châu có nhiều tài nguyên trong khi Trung Quốc thiếu tài nguyên:

- tài nguyên đất vì Phi Châu còn có nhiều vùng đất rộng chưa khai phá.

- tài nguyên khoáng chất như đồng, sắt, chì, vàng nhưng chưa khai thác.

Trung Quốc cũng vào Phi Châu vì Phi Châu là một thị trường tiêu thụ rộng lớn cho hàng hoá Trung Quốc: áo quần, giày dép, vật liệu dùng trong nhà v.v cho cả một tỷ người tại lục địa này.

Nhiều công ty Trung Quốc bỏ thầu giá rẻ hơn các công ty của Tây phương nên từ Angola, Ghana đến Congo, họ đang xây đường sá, nhờ vốn vay của nhà nước và họ trả lại tiền vay qua sự khai quật nguyên liệu từ mỏ.

Càng ngày, người Trung Quốc càng đông tại Phi Châu vì dự án xong, nhiều người không thích về nước và ở lại luôn, lấy vợ Phi châu và sinh con để cái và ở lâu dài bên đó. Hoặc qua du lịch rồi đất lành chim đậu, thấy nhiều cơ hội làm ăn dễ dãi nên ở lại luôn.

Một câu chuyện bên lề, nhưng có thực: lúc tôi làm việc ở Mali năm 1993, đi vào các làng mạc, trẻ con trong làng gặp tôi tưởng là người Tàu nên nhao nhao hỏi ,nỉ hảo, nỉ hảo‘? (tiếng quan thoại tương ứng với How are you ?).

Hồi giáo tại Phi Châu. Phi Châu chính là lục địa đầu tiên có dân đạo Hồi ở ngoài bán đảo Arabia. Ngay từ thế kỷ 7 đã có người đạo Hồi tràn qua Tunisia, Algeria, Maroc và họ vượt eo bi ển Gibraltar xâm chiếm toàn bộ Tây Ban Nha và miền Nam nước Pháp trước khi bị đẩy lui. Phi Châu là một lục địa rất đông người có tín ngưỡng Islam (đạo Hồi). Phần lớn dân Hồi giáo bên Phi Châu thuộc dòng Sunni. Vào tháng Ramadan, họ không ăn từ lúc mặt trời mọc đến lúc mặt trời lặn. Người đạo Hồi không ăn thịt heo, không uống rượu, nhưng có quyền lấy nhiều vợ. Chuyện kể rằng, nhiều dân các xứ Hồi giáo ở Phi Châu muốn sang di dân ở Canada; khi làm đơn, họ ghi một lô 4 bà vợ cùng đi nên Immigration Canada bác đơn, nói là chỉ cho một bà vợ cùng đi thôi !

Hoang thú ở Phi Châu..Đã nói về Phi Châu là phải nói đến nhiều loài thú hoang dã

như Kenya có sư tử, hươu, ngựa rằn, trâu nước, heo rừng, trâu rừng; Rwanda có loài gorila sống trên các vùng núi cao, ở đây đã có một phụ nữ Mỹ từng sống một mình trong rừng già với loài gorila nhiều năm và là chủ đề một cuốn phim ,Gorila in the mist'. Đây chính là loại du lịch hấp dẫn rất nhiều du khách Âu Châu. Chỉ tiếc là nhiều xứ loạn lạc liên miên nên du khách là đối tượng của nhiều vụ khủng bố chứ không đây là một ngành dịch vụ có nhiều tiềm năng của châu Phi.

Tục ngữ ta có câu ,đi một ngày đàng, học một sàng khôn'; những gì học ở trường học giúp ta có một vốn liếng căn bản về học vấn, nhưng khi ra đời, chung đụng với đủ mọi người, cấp

bậc khác nhau ở Phi Châu, từ ông préfet (tỉnh trưởng) khó tính đến cán bộ lem nhem , mỗi xứ có tập tục riêng, văn hoá riêng thì khoa học chuyên môn không đủ mà tính linh động, thích nghi, hoà đồng, tức các ,soft skill' rất quan trọng; giữa các ,hard skill' và ,soft skill' có tương quan chặt chẽ trong khi làm việc; tuy nhiên, điều quan trọng là trong những ngày tháng ở Phi Châu, nếu gặp được người Việt dù trẻ, già mà nói với nhau bằng tiếng nói của quê hương, ,tiếng nước tôi, bốn ngàn năm rồng rã buồn vui , ' thì rất sung sướng, mà nếu có những người cùng nói ,mô, tê, răng, rứa' thì càng cảm động hơn, vì được nghe lại tiếng của lời mẹ ru, ru mây vào hồn..

Thái Công Tụng

Chuyện Phiếm Gã Siêu

MÈO 2

Mão, miêu hay mèo đó là một loại thú nhỏ thuộc giống ăn thịt, lông mềm, râu trắng, cứng và cử động được, vầu bén, mình nhẹ, leo giỏi và có tài bắt chuột. Có lẽ chính nhờ tài bắt chuột mà mèo được nhiều người, nhất là nông dân ưa ái nuôi ở trong nhà. Đối với lũ chuột thì mèo chính là đại vương sư tử. Người tàu thì bảo: Sát nhất miêu, cứu vạn thử. Nghĩa là giết được một con mèo thì cứu được vạn con chuột. Còn người tây thì nói: Absent le chat, les souris dansent. Đã có lần gã quan sát khi chuột thấy mèo thì hình như tứ chi bị tê liệt, co rúm và bắt nhóc nhách. Mặc dù mèo có làm ngo, ngoảnh mặt đi, thì chuột cũng không thể chạy thoát khỏi móng vuốt của mèo. Hồi còn bé, gã được học về một câu chuyện ngụ ngôn mang tựa đề là “Hội đồng chuột”. Câu chuyện ấy đại khái như thế này:

Họ hàng nhà chuột, sau một cuộc kiểm tra hộ khẩu, thấy dân số bị sút giảm trầm trọng, khả

đã đi tới chỗ tuyệt chủng. Thế là họ hàng nhà chuột bèn vội vã tổ chức đại hội bất thường, sớm hơn định kỳ để tìm phương thế cứu vãn tình hình. Trong cuộc đại hội này, vì sự sống còn của dòng tộc, tất cả từ chuột già đến chuột trẻ, từ chuột đực đến chuột cái, đều tích cực và hăng hái góp ý kiến. Những ý kiến này được ghi nhận, bàn bạc và thảo luận. Cuối cùng, ý kiến được coi là tuyệt vời nhất và được toàn thể hội nghị vỗ tay tán đồng, đó là tìm cách cột một chiếc chuông nhỏ vào cổ mèo. Hễ mèo đi tới đâu, chiếc chuông sẽ phát ra những tiếng leng keng báo động để họ hàng nhà chuột có đủ thời gian di tản chiến thuật, rút vào những nơi bảo đảm và an toàn nhất. Mọi chuột đều nhất trí và đồng ý với kế sách này. Thế nhưng khi hỏi xem có ai sẵn sàng đăng ký thực hiện, thì chẳng một chuột nào dám ghi tên. Và thế là từ chuột già đến chuột trẻ, từ chuột đực đến chuột cái, tất cả đều yên lặng rút lui có trật tự. Thậm chí cho tới

ngày hôm nay, mèo vẫn còn là một tai họa to lớn cho dòng họ nhà chuột.

Câu chuyện này làm cho gã bắn khoăn, bởi vì trong đời thường, rất nhiều kẻ và ngay chính bản thân gã cũng giống như loài chuột bởi vì mình nói thì nhiều mà làm chẳng được bao nhiêu. Nói thì đao to búa lớn, còn làm thì chỉ như cây tăm. Thậm chí trăm voi chưa chắc đã được một bát nước xáo.

Tuy nhiên, trong những năm gần đây, tại Việt Nam dòng họ nhà chuột khắp khởi mừng thầm, bởi vì dân bọm nhậu Việt Nam và Trung Quốc rất khoái món thịt mèo, được kê theo thực đơn nhà hàng là món “tiểu hổ”. Những tay lái buôn lòng sục khắp hang cùng ngõ hẻm để tìm mua mèo. Mèo mua về được bán cho các nhà hàng, khách sạn và nhất là được xuất khẩu sang Trung quốc. Thế là dòng họ nhà chuột phát triển theo cấp số nhân. Vì không còn mèo giám sát và canh chừng, nên dòng họ nhà chuột tha hồ, mặc sức đục khoét mọi kho lẫm. Và chuột bỗng trở thành một quốc nạn làm cho chính phủ phải lo lắng và ra tay can thiệp bằng cách trừng trị đích đáng những tay lái...mèo. Không hiểu thiên hạ chế biến món thịt mèo ra sao. Chứ người dân quê, chỉ cần một mớ rau má đem nấu hay xào với thịt mèo, thì đã là tuyệt vời. Nhất là ruột mèo vừa trắng lại vừa giòn quả là hết ý.

Từ cái tài bắt chuột, mà mèo bỗng được nhảy tót vào lãnh vực chính trị chính em. Bởi vì nếu gã không làm, thì một vị chính khách cỡ bự, thuộc hàng đầu của Trung quốc, đó là ông Đặng tiểu Bình, đã lấy mèo làm biểu tượng cho đường lối của mình khi tuyên bố: Mèo trắng, mèo đen không hệ gì, miễn là bắt chuột. Phải chăng lời phán dạy này đã khai đường dẫn lối cho chính sách mở cửa, tự do kinh doanh, ngoại quốc đầu tư... miễn sao làm cho dân được giàu và nước được mạnh?

Được ưu ái nuôi ở trong nhà, nên mèo rất gần gũi với người bình dân, đồng thời cũng đã

đi vào nếp sống và kinh nghiệm đời thường. Thực vậy, mèo vốn là dấu chỉ của sự xui xẻo và xúi quẩy: Mèo đến nhà thì khó, chó đến nhà thì sang. Bởi đó mấy anh lơ thường không cho hành khách mang mèo lên xe đò, kéo gập sự chẳng lành trong suốt cuộc hành trình của mình.

Rồi mỗi khi tự khen về những thành công và ưu điểm của mình, thì liền bị những kẻ thói mồm kê ngay túi đứng vào miệng: Rõ thật, mèo khen mèo dài đuôi. Câu kê túi đứng này còn nặng hơn cả câu: Mẹ hát con khen hay. Hoặc câu: Lươn ngắn lại chê trạch dài, thồn bơn méo miệng chê trai lệch mồm.

Với tuổi đời chồng chất, chúng ta thu tích được một mớ kinh nghiệm, thế nhưng nếu lỡ biến chúng thành những kinh nghiệm...sống sợ hãi bởi những ý đồ đen tối, thì chúng ta lập tức trở nên giống mèo, bởi vì: Mèo già hóa cáo, cáo già hóa chẳng tinh. Liệu chúng ta đã trở nên “cáo già” hay “chẳng tinh” chưa?

Thỉnh thoảng một đôi khi trong cuộc sống, chúng ta được vận may thăm viếng hay thần tài gõ cửa vào giữa lúc nghiệt ngã nhất. Thiên hạ không ngại liệt chúng ta vào hàng mèo, bởi vì lúc bấy giờ mắt chúng ta sáng rực như “mèo thấy mỡ” và thiên hạ sẽ không ngần ngại gọi chúng ta là “mèo mù vớ cá rán”. Và sau cùng, mèo hiền, mèo ngoan thường được yêu thương,

chẳng ai nữ đánh tập nó, như tục ngữ đã bảo: Mèo lành ai nữ xách tai, gái hư chồng để khoe tài nổi chi. Trong đời thường, hình như mối liên hệ giữa mèo và những người bạn sống quanh nó không được tốt đẹp cho lắm.

Trước hết là mối liên hệ với chuột. Như chúng ta đã thấy, hình như sự thù ghét chuột đã in sâu vào bản tính của mèo. Vì thế, hễ gặp chuột là mèo liền xoi tái, chẳng chút xót thương. Còn họ hàng nhà chuột, vốn ý thức thân phận nhược tiểu và yếu kém của mình, nên theo sự diễn tả của người bình dân, luôn tỏ ra biết điều và lễ độ: Bốn con chuột đưa xác con mèo, tò te tò tò tí tí te.

Tiếp đến là mối liên hệ với chó. Mèo ghét chuột thế nào, thì có lẽ chó cũng ghét mèo như thế. Nhà gã nhiều chuột, định nuôi vài con mèo cho bớt sự phá phách. Thế nhưng hễ xin được mèo con nào, nếu không canh giữ cẩn thận, thì liền bị chó cắn chết. Đang đêm mà nghe thấy mèo tru lên hai ba tiếng, thì thế nào sáng hôm sau cũng thấy mèo con phơi xác trên trận địa. Vì thế người Pháp đã bảo: Vivre comme le chien et le chat. Nghĩa là yêu nhau cũng thế như chó với mèo. Tuy nhiên một đôi lúc chúng ta cũng thấy mèo và chó sống chung hòa bình với nhau. Có những tay săn ảnh tình cờ chụp được những bức hình mèo ngủ yên trong vòng tay yêu thương của chó.

Xét về những đặc tính của mèo, gã ghi nhận mấy điều sau đây. Trước hết mèo có nhân đức “sạch sẽ”, bởi vì mỗi khi phóng uế, mèo đều vùi dấu thật kỹ, chứ không phóng uế một cách bừa bãi, thiếu văn hóa như nhiều người. Vì sạch sẽ mà vùi dấu, thế nhưng chính vì sự vùi dấu này mà mèo lại trở thành biểu tượng cho sự thiếu ngay thẳng, bởi vì thiên hạ thường bảo: Lắm la lắm lét như mèo dấu cứt!

Có lẽ vì phải thức đêm bắt chuột, mà suốt ngày mèo nằm ngủ li bì. Với sự nằm ngủ li bì như thế, mèo bị mang tiếng là lười biếng, lười đến độ chảy thây chảy xác, đồng thời tượng trưng cho những kẻ chệnh mảng, bôi bác, qua loa, đại khái, bởi vì họ làm như mèo rửa hay như mèo rửa mặt. Thực vậy, mèo tuy có nhân đức “sạch sẽ” nhưng lại rất sợ nước. Vì thế, để rửa mặt, mèo thường liếm vào bàn chân rồi đưa lên và quẹt quẹt vào mặt, giống như gã hồi còn nhỏ. Phải, hồi còn nhỏ, mỗi khi trời trở lạnh, gã rất thích nằm ngủ nướng, cuộn mình trong chăn sưởi rên méo điều hui. Mẹ đánh thức như gọi dò sang sông, thế mà gã chỉ ú ớ: Từ từ cái đã. Khi mở được cặp mi nặng trĩu, thì đã sáng bạch, thiếu điều ông mặt trời chiếu xỏ vào lỗ mũi. Và thế là phải ù té gấp gấp làm một số những công việc cần thiết, như: đi đái lấy nước súc miệng đánh răng! Thấy vậy, bao giờ mẹ gã cũng mỉm cười và bảo: Con làm cứ như mèo rửa mặt vậy.

Một đặc tính khác của mèo là thích được vuốt ve, mơn trớn và chiều chuộng. Gã nuôi một con mèo, ban sáng ngủ dậy, vừa ngồi vào ghế, thế nào nó cũng đến và cạ vào chân gã. Cạ một vài lần mà không thấy gã nhúc nhích hay động tĩnh gì, thì thế nào nó cũng cắn nhẹ vào chân gã, khiến gã đau điếng. Vì thế, nhiều hôm vừa mới bắn xong điều thuốc lão, mà theo dân ghiền thì điều quan trọng nhất trong ngày, chính là điều đầu tiên ban sáng, chắc chắn thế nào cũng...phê. Đang thả hồn theo khói thuốc, cũng phải cố gắng đá nhẹ cho nó một phát thì nó mới chịu để cho gã được yên.

Ngoài ra mèo còn mắc phải một thói xấu khác là thích ăn vụng. Gã nhớ hồi còn bé, mỗi lần bố gã dọn tiệc hay chị gã dọn cơm, thế nào gã cũng được phân công canh chừng, để đuổi ruồi và trông mèo. Có lẽ vì thích ăn vụng và thích được vuốt ve mà mèo được dùng để chỉ... bồ nhí. Tiếng Việt Nam thật là phong phú. Có người yêu thì hoàn toàn khác với có bồ nhí hay có...mèo. Bởi vì có người yêu thường phải công khai và hợp pháp. Trong khi đó có bồ nhí hay có mèo bao giờ cũng phi pháp và thâm lén vụng trộm. Gã thành thật “khẩu phục tâm phục” những đấng đờn ông, vợ con đề huề, thế mà còn can đảm đeo bông thêm tí bồ nhí. Vừa hao tiền tốn bạc, vừa mất thời giờ và chỉ tội đau lưng. Còn địa vị và sự nghiệp thì dễ dàng đi đoong, một sớm một chiều thân bại danh liệt chóng như trở bàn tay. Chiều được một cô bồ nhí quả là một nghệ thuật. Bởi vì cũng giống như mèo, cô bồ nhí nào mà chẳng thích được vuốt ve, cung chiều. Cô bồ nhí nào mà chẳng hay hờn, hay dỗi, hay nhõng nhẽo và hay đỏng đảnh. Biết vậy thế mà khối anh đờn ông vẫn cứ nhào vô như con thiêu thân lao đầu vào lửa.

Ngoài ra, thiên hạ còn thích dùng hình ảnh mèo để so sánh với con gái, bởi vì giữa mèo và con gái có nhiều điểm giống nhau.

Điểm thứ nhất giống nhau đó là cái khoản ăn. Mèo ăn ít mà con gái cũng ăn ít, vì vậy người đời mới bảo: Nam thực như hổ, nữ thực như miu. Nghĩa là đờn ông con giai thì ăn nhiều như hổ, còn đờn bà con gái thì ăn ít như mèo. Ấy là thiên hạ tự giới hạn vào việc ăn chính thức trong bữa cơm, chứ còn ăn lai rai trong ngày hay ăn hàng với đủ thứ quà vật thì khác. Dem cộng và cân tất cả mọi thứ quà vật này vào thì chưa chắc mèo nào thắng mèo nào, vì đờn bà con gái vốn là chúa ăn vặt cơ mà: Đi chợ mất tám tiền quà, chồng thương chồng bảo về nhà đỡ cơm!

Điểm thứ hai giống nhau, đó là chuyện không và có. Con mèo ngoáy đuôi bên trái thì sẽ nhảy qua bên phải, cũng vậy con gái bảo có

thì chắc chắn là không, bảo không thì chắc chắn lại là có, như một bài hát của Ngọc Lễ: Con gái nói một là hai, nói hai là một, con gái nói ghét là thương, nói thương là ghét. Vì thế, đừng nghe những gì con gái nói!

Điểm thứ ba giống nhau. Đó là về thái độ hiền và dữ. Thực vậy, mèo thật hiền lành khi nó nằm dài ngủ yên, khi nó cạ nhẹ vào chân mình. Thế nhưng mèo cũng thật dữ dằn khi nó nhe răng gầm gừ và giơ móng nhọn chiến đấu với chó, hay vồ chuột nhanh như chớp. Con gái cũng vậy, bình thường thì nhỏ nhẹ dễ thương và dễ mến, nhất là khi cô nường nhõng nhẽo hay mằn duyên. Thế nhưng một khi đã nổi cơn tam bành vì bị chạm tự ái hay bị phỗng tay trên mất mối lợi, thì phải biết. Đang là một cô em bác kỳ nhỏ nhỏ bỗng hóa kiếp thành một bà chẳng lửa, chửi đến nơi đến chốn, chửi có bài có bản, chửi có cung có điệu, tay chân thì múa may quay cuồng thiếu điều lăn xả vào người ta như muốn ăn tươi nuốt sống vậy.

Tuy nhiên, có một điều hoàn toàn khác biệt giữa mèo và con gái, đó là mèo thì luôn có râu, bất kể là mèo đực hay mèo cái. Còn đờn bà con gái thì lại chẳng có râu. Họa lắm mới có. Và nếu có, thì quả là hết nước nói.

Tác giả: Chuyện phiếm của gã siêu.

TIẾNG CƯỜI CÓ TẦM MỨC NGHIÊM TRỌNG NHƯ THẾ NÀO?

Trong một bài giảng, linh mục Dòng Tên, thần học gia người Đức Karl Rahner nhận xét trong Mỗi Phúc Thật theo Tin Mừng Thánh Luca, Chúa Giêsu đã có một câu ẩn tượng: “Phúc cho anh em là những kẻ bây giờ đang phải khóc, vì anh em sẽ được vui cười.” Linh mục Rahner gợi ý Chúa Giêsu dạy trạng thái hạnh phúc cuối cùng của chúng ta trên thiên đàng sẽ không chỉ giúp chúng ta thoát khỏi nỗi buồn và lau khô nước mắt, mà còn mang lại tiếng cười, “niềm vui say sưa” cho chúng ta. Tiếng cười là không thể thiếu cho sự ngất ngây cuối cùng.

Hơn nữa, nếu tiếng cười tạo nên hạnh phúc cuối cùng trên thiên đàng, thì điều đó có nghĩa, bất cứ khi nào chúng ta cười, chúng ta đều có quan hệ tốt với thực tại. Theo linh mục Rahner, tiếng cười là một phần của lời ca ngợi vĩnh cửu về Chúa vào ngày tận thế.

Tuy nhiên, điều này có thể đi quá trớn và gây hiểu lầm. Không phải tất cả tiếng cười đều ca ngợi Chúa và không phải tất cả tiếng cười đều cho thấy chúng ta có quan hệ tốt với thực tế. Tiếng cười cũng có thể rẻ tiền, quá trớn và sai trái. Niềm vui cuối cùng của thiên đàng không phải lúc nào cũng được tìm thấy trong căn phòng nơi mọi người ở đó đang cười phá lên.

Có nhiều kiểu cười và không phải kiểu cười nào cũng tốt cho sức khỏe hay về mặt thiêng liêng. Đó là tiếng cười của say xỉn, của che lấp giác quan, của vứt bỏ la bàn đạo đức và nhảy cảm bình thường. Tiếng cười kiểu này sẽ không được nghe dù ở một góc nhỏ thiên đàng. Sau đó là tiếng cười châm biếm, tiếng cười coi thường người khác, thích thú với những vấn đề của

người khác và tự cho mình là cao siêu. Tiếng cười này cũng không được nghe thấy trên thiên đàng. Kế đó là tiếng cười vô cảm và mù quáng trước nỗi đau của người khác, có thể vui cả khi ông Ladarô đang chết đói ngoài cửa. Các sách Phúc âm nói rõ nơi tiếng cười dễ chịu đưa chúng ta đến. Đồng thời, cũng có tiếng cười của đơn thuần hời hợt, chuyện gì cũng cười vì nó thực sự chẳng để ý đến chuyện gì. Tiếng cười như vậy, mặc dù vô hại, nhưng chẳng nói lên được điều gì.

Nhưng cũng có những tiếng cười khác nói về sự lành mạnh và về Chúa. Có tiếng cười của năng lượng tự phát thuần khiết, được thấy rõ nhất trong niềm sôi sục vui vẻ tự nhiên của một quy tắc sống nội tâm nơi một người trẻ tuổi, giống như niềm vui chúng ta thấy nơi một em bé chập chững bước những bước đầu tiên. Đó là tiếng cười của niềm vui tuyệt đối, tiếng cười nói lên: Thật đáng quý khi được sống! Khi chúng ta cười như thế này, là chúng ta đang tôn vinh Chúa và tạ ơn Chúa vì món quà sự sống và năng lượng – vì cách tốt nhất để cảm ơn người tặng quà là tận hưởng món quà cách trọn vẹn và thích thú với nó.

Loại tiếng cười này tự phát nhất là khi chúng ta còn trẻ và đáng buồn thay, chúng ta thường khó cười hơn khi những vết thương, thất bại, áp lực và lo lắng của tuổi trưởng thành bắt đầu làm suy giảm năng lượng tự phát của chúng ta. Chúng ta vẫn cười dù chúng ta không còn cảm thấy vui vẻ tự nhiên trong cuộc sống, dù tiếng cười lành mạnh đã cạn kiệt, dù chúng ta có khuynh hướng chuyển sang loại cười thiếu lành

manh để cố gắng thoát trầm cảm. Vì thế tiếng cười ồn ào, huyền ảo, quá độ chúng ta nghe thấy trong các bữa tiệc của chúng ta thường chỉ là cố gắng để chúng ta ngăn chặn trầm cảm. Nhìn xem, tôi rất hạnh phúc!

Thần học gia tin lành Peter Berger đã viết, tiếng cười là một trong những bằng chứng cho thấy sự tồn tại của Chúa, vì khả năng cười của chúng ta trong mọi tình huống chứng tỏ, trong sâu thẳm, chúng ta nhận thức được không có tình huống nào cuối cùng trói buộc chúng ta. Khả năng cười của chúng ta trong bất kỳ tình huống nào, bất kể nghiêm trọng hay đe dọa đến mức như thế nào, cho thấy ở một mức độ nào đó, chúng ta ý thức được mình vượt qua hoàn cảnh đó. Đó là lý do vì sao một tù nhân bị dẫn đến nơi hành quyết vẫn có thể đùa với đao phủ của mình và vì sao một người sắp chết lại có thể tận hưởng giây phút trớ trêu này. Tiếng cười lành mạnh không chỉ thần thánh. Nó thể hiện sự siêu việt bên trong chúng ta.

Nhưng không phải tiếng cười nào cũng phát sinh như nhau. Có tiếng cười chỉ đơn thuần là hời hợt, nhẹ nhàng gượng gạo, vô cảm, say xỉn hoặc một thứ nguy trang trong nỗ lực mong manh chống trầm cảm. Đó không phải là tiếng cười của thiên đàng. Nhưng có một kiểu cười

khác, được Chúa Giêsu nói đến trong Các Mối Phúc, đó là tiếng cười đơn sơ vui sướng vì được sống, trong niềm vui sướng cảm nhận được sự siêu việt này bằng trực giác. Loại tiếng cười này là thành phần quan trọng trong tình yêu và thánh thiện. Đó sẽ là một trong những “niềm vui say sưa” mà chúng ta sẽ cảm thấy trên thiên đàng.

Nếu điều này là đúng, thì người thánh thiện nhất mà bạn biết sẽ không phải là người không hài hước, người khắc nghiệt, dễ bị xúc phạm, quá mộ đạo mà bạn cho là nghiêm túc, sâu sắc và tâm linh, người mà bạn không nhất thiết muốn ngồi cùng bàn. Người linh thiêng nhất mà bạn biết có lẽ là người mà bạn muốn ngồi cạnh mình trên bàn ăn.

Khi tôi còn là tập sinh mới vào tu, giám đốc phụ tá nhà tập là người rất nghiêm túc, hay sợ hãi, thường cảnh báo chúng tôi về sự nhẹ nhàng và hài hước, cha nói với chúng tôi không có đoạn nào trong các sách phúc âm nói Chúa Giêsu cười. Bây giờ linh mục đã qua đời, tôi nghĩ cha đã ở trên thiên đàng. Tôi cũng nghĩ từ vị trí thuận lợi này, cha sẽ bỏ qua sự thận trọng đó.

By phanxicovn

Ronald Rolheiser, omi 2023-01-16

Giuse Nguyễn Tùng Lâm dịch

TÍN THẾ GIỚI

Mười thảm họa khí hậu đánh dấu năm 2022

Những hình ảnh minh họa các thảm họa khí hậu năm 2022 © AP/Canva

Từ nắng nóng gay gắt kỷ lục ở bán cầu bắc đến những đợt hạn hán tàn khốc gây ra nạn đói ở phía đông châu Phi: năm 2022 lại tiếp tục là một năm xảy ra nhiều thảm họa khí hậu.

Giáo sư Tom Olivier, chuyên gia về sinh thái học tại đại học Reading, Anh Quốc, trả lời Sky News ngày 28/12/2022, cảnh báo rằng tình trạng thời tiết khắc nghiệt sẽ trở nên thường xuyên hơn ở hầu hết các nơi trên thế giới.

Theo hãng tin Thổ Nhĩ Kỳ Anadolu, các thảm họa này khiến nhiều người phải tị nạn khí hậu hơn. Mỗi tương quan giữa xung đột vũ trang và khủng hoảng khí hậu đã được ghi nhận kể từ khi vùng đất canh tác màu mỡ ở Syria bị sa mạc hoá.

RFI xin liệt kê 10 thảm họa khí hậu trong năm 2022.

1. Trận bão tuyết "thế kỷ" ở Mỹ

Hơn 60 người thiệt mạng, trong đó gần một nửa là ở Buffalo, thuộc bang New York. Trận bão tuyết Elliott đã khiến hàng triệu người Mỹ trải qua một mùa Giáng Sinh đầy ác mộng. Tuyết rơi dày, có nơi lên đến 3 mét. Con bão được hình thành do khối khí lạnh ở Bắc Cực tràn xuống đã khiến hàng trăm ngàn người mất điện, giao thông tê liệt, hơn 10 000 chuyến bay bị hủy. Nhiệt độ xuống thấp, có nơi -50°C . Có những người thiệt mạng vì mắc kẹt trong xe ô tô, có người thì mất tại nhà vì không có điện để sưởi hoặc mắc các bệnh lý khác mà không được sơ cứu kịp thời.

Một người đàn ông dọn tuyết ở Buffalo, Hoa Kỳ, ngày 26/12/2022. AP - Joseph Cooke

Hiện lượng tuyết rơi đã suy giảm, nhiệt độ đang tăng dần lên, khoảng 8°C vào Thứ Năm và 12°C vào Thứ Bảy. Cơ quan khí tượng của Hoa Kỳ dự báo rằng băng tan nhanh vào cuối tuần, kèm theo mưa, có thể gây ra lũ lụt.

2. Lũ lụt ở Pakistan

Trận lũ lụt kỷ lục do gió mùa và băng tan ở vùng núi phía bắc Pakistan đã cướp đi sinh mạng của 1400 người trong mùa hè vừa qua. Một phần ba diện tích Pakistan chìm trong nước. Hàng triệu người không có điện và nước sạch.

Những người phụ nữ mang theo những tài sản còn sót lại từ ngôi nhà đã bị lũ nhấn chìm, ở Qambar Shahdadkot, Pakistan, ngày 06/09/2022. AP - Fareed Khan

Theo Chỉ số Rủi ro Khí hậu Toàn cầu (Global Climate Risk Index) Pakistan phát ra ít hơn 1% lượng khí thải toàn cầu làm Trái đất nóng lên nhưng đây là quốc gia dễ bị tổn thương đứng hàng thứ tám trước khủng hoảng khí hậu.

3. Nắng nóng ở Trung Quốc

Từ tháng 6 đến tháng 8/2022, Trung Quốc trải qua đợt nắng nóng tồi tệ nhất từ 60 năm qua với nhiệt độ vượt quá 40 độ C ở một số tỉnh. Nhiệt độ cao đỉnh điểm, liên tục trong hơn 25 ngày ở khu vực tây bắc Tân Cương, phía bắc Thiểm Tây và các tỉnh phía đông Giang Tô. Đợt hạn hán nghiêm trọng đã làm khô cạn các con sông, trong đó có sông Dương Tử, con sông dài nhất châu Á và làm tê liệt hoạt động thủy điện.

Một người đàn ông đi bộ ở bờ sông Gia Lăng, Trùng Khánh, nơi mà mực nước đã xuống thấp kỷ lục, Trung Quốc, ngày 19/08/2022. AP - Mark Schiefelbein

Tình trạng này dẫn đến việc cắt điện tại các khu vực công nghiệp trọng điểm, làm gián đoạn chuỗi cung ứng toàn cầu cho pin lithium, v.v. Hạn hán cũng ảnh hưởng đến sản xuất lương thực tại khu vực sản xuất lúa mì lớn nhất của Trung Quốc là Hà Nam.

4. Bão cát ở Trung Đông

Các quốc gia ở Trung Đông gồm Iran, Iraq và Syria đã phải hứng chịu những cơn bão cát và bụi vào tháng Năm vừa qua, khiến hơn 1000 người phải nhập viện vì các vấn đề về hô hấp và làm gián đoạn nhiều chuyến bay.

Người dân đeo khẩu trang trong cơn bão cát và bụi ở Baghdad, Irak, ngày 22/05/2022. AP - Hadi Mizban

Mặc dù bão cát trong khu vực không phải là hiếm, nhưng chúng đã xảy ra sớm hơn và thường xuyên hơn, bắt đầu sớm nhất vào tháng 3 năm nay và lan rộng trên một khu vực rộng lớn hơn. Các nhà môi trường cảnh báo rằng các cơn bão cát này có khả năng trở nên nghiêm trọng hơn do nhiệt độ toàn cầu tăng lên.

5. Cháy rừng ở châu Âu

Nhiều nước ở châu Âu đã phải trải qua những đợt nắng nóng kỷ lục vào mùa hè qua, nhiệt độ tăng cao từ 40 đến 43 độ C ở nhiều nơi.

Lính cứu hỏa tại rừng Hostens, Bordeaux, Pháp, ngày 23/08/2022. AP - Francois Mori

Tình trạng khô hạn đã gây ra các vụ cháy rừng, thiêu trụi tổng cộng hơn 780 000 hecta rừng ở Pháp, Hy Lạp, Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha và Slovenia. Con số này tăng gấp đôi so với mức trung bình 317 000 hecta từ 15 năm qua. Ít nhất hàng chục người thiệt mạng, hàng nghìn người phải di dời và lượng khí thải carbon tăng cao, phá kỷ lục của năm 2003.

6. Sông ngòi khô cạn ở châu Âu và châu

Mỹ

Do nắng nóng, lượng mưa thấp, Châu Âu cũng đã phải trải qua đợt hạn hán tồi tệ nhất Âu trong khoảng 500 năm. Sông ngòi khô cạn, mùa màng thất bát. Giao thông đường thủy bị ngưng trệ trên sông Rhin ở Đức. Hạn hán làm trầm trọng thêm cuộc khủng hoảng năng lượng

do nước từ các hồ thủy điện bị bốc hơi và cản trở việc làm mát các nhà máy điện hạt nhân.

Sông Po ở Linares, Ý, ngày 27/06/2022. AP - Luca Bruno

Tại Hoa Kỳ, tình trạng hạn hán nghiêm trọng xảy ra ở các bang miền trung, mực nước ở sông Mississippi và các nhánh của sông này giảm mạnh, xuống mức thấp kỷ lục, buộc chính quyền phải xây dựng một con đê rộng khoảng 400 mét để ngăn nước mặn từ Vịnh Mexico tràn vào, ảnh hưởng đến nước sinh hoạt.

7. Con bão “sét” ở Ấn Độ

Ít nhất 50 người ở Uttar Pradesh đã bị thiệt mạng do sét đánh trong mùa gió mùa. Thủ hiến bang của Ấn Độ Yogi Adityanath đã kêu gọi thiết lập hệ thống cảnh báo sấm sét. Theo nhật báo The Independent cho biết tại Ấn Độ có hàng ngàn người chết mỗi năm do bị sét đánh. Nhiều người phải làm việc ngoài trời và nhận thức kém về mức độ nguy hiểm của sét. Nhiều bằng chứng chỉ ra rằng biến đổi khí hậu khiến các cơn bão sét xảy ra thường xuyên hơn.

8. Hạn hán và nạn đói ở Sừng Châu Phi

Tại khu vực Sừng châu Phi, gồm các quốc gia Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Somalia và Uganda, tình trạng hạn hán kéo dài đã gây ra một trong

những cuộc khủng hoảng lương thực nghiêm trọng nhất mà lục địa này từng chứng kiến.

Người dân di chuyển đến trại tị nạn ở Somalia, ngày 20/09/2022. AP - Jerome Delay

Theo số liệu của Carbon Brief, hạn hán và nạn đói đã giết chết 2.500 người ở Uganda và ảnh hưởng đến 8 triệu người ở Ethiopia trong năm nay.

9. Động Đất ở Afghanistan

Ngày 21/6, trận động đất mạnh 5,9 độ Richter xảy ra ở miền Đông Afghanistan, gây lở đất, phá hủy hàng nghìn ngôi nhà và khiến ít nhất 1.036 người thiệt mạng, theo số liệu của Liên Hiệp Quốc. Trận động đất, thảm khốc nhất trong nhiều thập kỷ ở Afghanistan, khiến quốc gia ngày càng phải đối mặt với nhiều thách thức - từ xung đột xã hội đến nạn đói - đã hoành hành đất nước này kể từ khi chế độ Kabul sụp đổ, phe Taliban trở lại nắm quyền năm 2021.

Cô gái Afghanistan thu dọn đồ đạc từ ngôi nhà bị phá hủy sau trận động đất ở Gayan, Paktika, Afghanistan, ngày 26/06/2022. AP - Ebrahim Noroozi

10. Núi lửa Tonga phun trào

Vào tháng Một, núi lửa Hunga Tonga-Hunga Ha'apai phun trào, đã gây ra nhiều trận sóng thần với quy mô nhỏ trên khắp thế giới. Vụ nổ gây

phun trào có thể được nghe thấy ở Alaska, cách đó khoảng 9000 km. Tro bụi bao phủ Tonga, hòn đảo bị cô lập trong nhiều ngày và gây ra nhiều thiệt hại về cơ sở vật chất. Theo các nhà khoa học, vụ phun trào đã thải ra một lượng hơi nước khổng lồ vào tầng bình lưu của Trái đất - đủ để lấp đầy hơn 58.000 bể bơi cỡ Olympic. Các nhà khoa học của NASA cảnh báo rằng lượng hơi nước khổng lồ có thể sẽ góp phần vào sự nóng lên toàn cầu trong vài năm tới.

Hình ảnh vệ tinh cho thấy cảnh núi lửa Hunga Tonga-Hunga Ha'apai phun trào ở Tonga, Thái Bình Dương, ngày 15/01/2022. © AP/Japanese weather satellite Himawari-8

Dầu sao năm 2022 cũng có một vài tia hy vọng. Tại Hội nghị Khí hậu Liên Hiệp Quốc COP-27 tại Ai Cập vào tháng 11, gần 200 quốc gia đã đồng ý thiết lập một quỹ để giúp các quốc gia nghèo, dễ tổn thương ứng phó với các thảm họa khí hậu. Diễn đàn đa dạng sinh học COP 15, tại Montréal, Canada cũng đã thông qua một thỏa thuận mang tính lịch sử, mang tên 'Côn Minh-Montréal', cho phép bảo vệ đa dạng sinh học của 30 % diện tích Trái đất từ nay đến năm 2030.

Nhà khoa học khí hậu Kristina Dahl lại Liên minh các nhà khoa học (Union of Concerned Scientists) trả lời CNN rằng "có một vài hành động về khí hậu đáng khích lệ vào năm 2022 nhưng chúng ta vẫn còn xa mục tiêu giảm lượng khí thải gây nóng lên toàn cầu và hạn chế sự nóng lên của hành tinh trong tương lai. Năm 2023, cần phải có một cam kết tập thể mạnh hơn và tiến bộ hơn trong việc cắt giảm lượng khí thải nếu chúng ta muốn các hiện tượng khí hậu cực đoan không trở nên tàn khốc hơn nữa".

Chi Phương

Mười thảm họa khí hậu đánh dấu năm 2022 (rfi.fr)

Sao chổi xanh bay qua Trái Đất sau 50.000 năm

Sao chổi xanh (green comet) dự kiến tiếp cận gần Trái Đất vào ngày 2/2 và có thể nhìn thấy bằng mắt thường ở một vài nơi trên thế giới.

Sao chổi xanh C/2022 E3. Ảnh: NASA.

Sao chổi sẽ bay cách Trái Đất 45 triệu km vào ngày 2/2, bằng 1/5 lần khoảng cách trung bình từ Trái Đất đến Sao Hỏa, theo Space.

Sao chổi xanh chỉ quay quanh Mặt Trời mỗi 50.000 năm. Do đó, lần gần nhất nó đi qua Trái Đất là vào thời kỳ Đồ Đá.

Mọi người có thể nhìn thấy sao chổi xanh (tên gọi C/2022 E3) ở Bắc bán cầu, tại những nơi ít bị ô nhiễm ánh sáng.

Nó sẽ nằm gần chòm sao Bootes, phía đông chòm sao Bắc Đẩu, vào ngày 1-2/2, và có thể nhìn thấy bằng mắt thường. Dùng kính viễn vọng có thể quan sát sao chổi xanh trong nửa tháng, theo New Scientist.

C/2022 E3 lần đầu được phát hiện bởi các nhà thiên văn tại California vào tháng 3/2022, khi nó đi vào hệ Mặt Trời và qua quỹ đạo Sao Mộc. Đầu sao chổi chứa các đám mây khí bao quanh có màu xanh lục do khí carbon diatomic, loại khí tương đối hiếm.

Các nhà quan sát cho biết sau khi bay qua Trái Đất, quỹ đạo của sao chổi xanh có thể bị

thay đổi do lực hấp dẫn của các hành tinh, khiến nó bay khỏi hệ Mặt Trời và sẽ không quay lại trong hàng triệu năm. Do đó, đây được cho là cơ hội cuối cùng để chứng kiến thiên thể hiếm này (Trần Hoàng)

Sao chổi xanh bay qua Trái Đất sau 50.000 năm - Thế giới - ZINGNEWS.VN

Công bố Sứ điệp của ĐTC cho Ngày Thế giới Truyền thông Xã hội lần thứ 57

Ngày 24/1/2023, lễ thánh Phanxicô đệ Salê, bổn mạng của giới báo chí Công giáo, Vatican đã công bố Sứ điệp của Đức Thánh Cha cho Ngày Thế giới Truyền thông Xã hội lần thứ 57, sẽ được cử hành vào Chúa Nhật ngày 21/5, lễ Chúa Thăng Thiên. Sứ điệp có tựa đề „Nói cách chân thành. Theo sự thật và trong tình bác ái“ (Ep 4,15), trong đó Đức Thánh Cha mạnh mẽ kêu gọi đi ngược dòng với khuynh hướng xã hội để ủng hộ những khát vọng hòa bình theo gương của Thánh Phanxicô đệ Salê.

Đức Thánh Cha viết: «Trong bối cảnh bi kịch của cuộc xung đột toàn cầu mà chúng ta đang trải qua, việc khẳng định một truyền thông không thù địch là điều cấp thiết. Chúng ta cần những nhà truyền thông tham gia vào việc thúc đẩy giải trừ quân bị hoàn toàn và dần dần xóa bỏ chứng ám ảnh gây chiến tranh đang ẩn nấp trong trái tim chúng ta.»

Nói cách chân thành

Chủ đề Sứ điệp năm 2023 được kết nối với chủ đề năm 2022, là chủ đề mời gọi lắng nghe và với chủ đề năm 2021, trong đó khuyến khích „hãy đi và xem“, những điều kiện để làm truyền thông tốt. Lần này Đức Thánh Cha muốn nhấn mạnh đến việc „nói bằng trái tim“, nghĩa là nói cách chân thành. Thật vậy, trái tim là điều thúc đẩy chúng ta đi đến một cách truyền thông cởi mở, chào đón, đối thoại và chia sẻ, khởi động

một động lực mà Đức Thánh Cha định nghĩa là động lực "truyền thông thân tình". Việc đón nhận người khác là điều cho phép, sau khi lắng nghe người khác với tâm hồn trong sáng, chúng ta sẽ có thể „nói theo sự thật trong tình yêu“.

Đức Thánh Cha viết: «Chúng ta đừng sợ công bố sự thật, cho dù đôi khi không thoải mái, nhưng hãy sợ nói sự thật cách không bác ái, không có trái tim. Bởi vì «chương trình của người Kitô hữu - như Đức Biển Đức XVI đã viết - là «con tim biết nhìn»». Một trái tim với nhịp đập của nó tiết lộ sự thật về con người chúng ta và vì lý do này, chúng ta phải lắng nghe. Điều này khiến người nghe điều chỉnh theo cùng một bước sóng, đến mức thậm chí có thể cảm nhận được nhịp tim của người kia trong trái tim của chính mình. Sau đó, điều kỳ diệu của sự gặp gỡ có thể xảy ra, điều khiến chúng ta nhìn nhau với lòng trắc ẩn, tôn trọng đón nhận những yếu đuối của nhau thay vì phán xét bằng tin đồn và gieo rắc bất hòa và chia rẽ.»

Cần trái tim trong sáng

Để thông truyền sự thật trong tình bác ái thì cần có trái tim trong sáng. Đức Thánh Cha nhận định: «Chỉ bằng cách lắng nghe và nói với một trái tim trong sáng, chúng ta mới có thể nhìn xa hơn về bề ngoài và vượt qua sự mơ hồ điều mà, cả trong lĩnh vực thông tin, không giúp chúng ta phân định trong thế giới phức tạp mà chúng ta đang sống. Lời kêu gọi nói cách chân thành thách thức triệt để thời đại mà chúng ta đang

sống, thời đại quá nghiêng về sự thờ ơ và phần nộ, thậm chí đôi khi còn dựa trên nền tảng của thông tin sai lệch, điều làm sai lệch và lợi dụng sự thật.»

Đức Thánh Cha giải thích rằng việc truyền thông cách thành thật có nghĩa là những người đọc hay lắng nghe chúng ta sẽ tiến đến việc chào đón chúng ta tham dự «vào những niềm vui và nỗi sợ hãi, hy vọng và đau khổ của những người nam nữ trong thời đại chúng ta. Những người nói theo cách này yêu thương người khác bởi vì họ quan tâm và bảo vệ quyền tự do của người khác mà không xâm phạm nó.»

Chúa Giêsu, gương mẫu của việc truyền thông chân thành

Gương mẫu của việc truyền thông chân thành chính là Chúa Giêsu khi Người đồng hành cùng hai môn đệ trên đường Emmaus. „Người nói với họ bằng con tim, đồng hành với cuộc hành trình đau khổ của họ cách tôn trọng, giới thiệu chính mình chứ không áp đặt, yêu thương mở lòng trí họ để hiểu ý nghĩa sâu xa của những gì đã xảy ra. Thật vậy, họ có thể vui mừng thốt lên rằng tâm hồn họ bừng cháy khi Người nói chuyện với họ trên đường và giải thích Kinh Thánh cho họ (x. Lc 24,32).“

Kitô hữu được kêu gọi tìm kiếm và nói sự thật và hành động cách bác ái

Và Đức Thánh Cha nhận định: „Trong một giai đoạn lịch sử được đánh dấu bởi những phân cực và tương phản - mà thật không may, ngay cả cộng đoàn Giáo hội cũng không tránh khỏi - cam kết truyền thông „từ trái tim và với vòng tay rộng mở“ không chỉ liên quan đến những người trong ngành truyền thông, nhưng là trách nhiệm của mọi người. Tất cả chúng ta được mời gọi để tìm kiếm và nói lên sự thật và làm điều đó với lòng bác ái.“

Theo Đức Thánh Cha, „lòng tốt không chỉ là vấn đề ‚phép xã giao‘, nhưng còn là liều thuốc

Tín Thê Giới

giải thực sự cho sự tàn ác, điều không may có thể đầu độc trái tim và khiến các mối quan hệ trở nên độc hại.“ Vì thế, „chúng ta cần lòng tốt trong lĩnh vực truyền thông, để truyền thông không gây ra sự gay gắt gây bức tức, tạo ra sự giận dữ và dẫn đến xung đột, mà giúp mọi người suy tư và giải thích một cách hòa bình với tinh thần phê phán nhưng luôn tôn trọng thực tế mà họ đang sống.“

Các Kitô hữu được kêu gọi cách đặc biệt tìm kiếm và nói sự thật và hành động cách bác ái. Đức Thánh Cha nói: «Đặc biệt là các Kitô hữu chúng ta liên tục được khuyến khích canh giữ miệng lưỡi mình đừng nói những lời gian ác điều ngoa (x. Tv 34,13), bởi vì như Kinh Thánh dạy chúng ta, với cùng miệng lưỡi đó, chúng ta có thể chúc tụng Chúa đồng thời nguyên rủa những con người được dựng nên giống Thiên Chúa. (x. Gc 3,9). Chúng ta đừng bao giờ thốt ra lời độc địa, nhưng tốt hơn là „chỉ nói những lời tốt đẹp để xây dựng và mang lại ân sủng cho những người nghe“ (Ep 4,29).

Truyền thông là "sự phản chiếu của tâm hồn" và là biểu hiện của tình yêu

Một trong những ví dụ sống động và hấp dẫn nhất về việc “nói bằng trái tim” là Thánh Phanxicô đệ Salê, Tiến sĩ Hội Thánh, được Đức Piô XI tuyên bố là bổn mạng của các nhà báo Công giáo. Ngài là Giám mục Genève trong những năm được đánh dấu bởi những tranh chấp gay gắt với những người theo Calvin. Đức Thánh Cha nói rằng „thái độ nhu mì, lòng nhân đạo của thánh nhân, sự sẵn sàng kiên nhẫn đối thoại với mọi người và đặc biệt với những người chống đối ngài, đã làm cho ngài trở thành chứng nhân phi thường về tình yêu thương xót của Thiên Chúa“. Đối với thánh nhân, truyền thông là „sự phản chiếu của tâm hồn“ và là biểu hiện của tình yêu. Ngài nhắc nhở chúng ta rằng chúng ta „là những gì chúng ta truyền thông“. Đức Thánh Cha nhận xét rằng giáo huấn của thánh nhân dường như „ngược dòng“ trong thời đại

mà truyền thông thường bị lợi dụng. Đức Thánh Cha trích dẫn những lời của Thánh Phaolô VI nói rằng các tác phẩm của thánh nhân mời gọi một cách độc „rất thú vị, mang tính giáo dục, khích lệ“.

Đức Thánh Cha nhận định thêm: «Nếu chúng ta nhìn vào bức tranh toàn cảnh về truyền thông ngày nay, chẳng phải đây chính xác là những đặc điểm mà một bài báo, một phóng sự, một dịch vụ phát thanh và truyền hình hay một bài đăng trên mạng xã hội phải đáp ứng sao? Xin cho những người trong ngành truyền thông cảm thấy được truyền cảm hứng từ vị thánh dịu dàng này, tìm kiếm và nói lên sự thật với lòng can đảm và tự do, đồng thời từ chối cảm dỗ sử dụng những cách diễn đạt giật gân và gây chiến.

Nói cách chân thành trong tiến trình hiệp hành

Đức Thánh Cha cũng nói kết chủ đề của Sứ điệp năm nay «nói cách chân thành» với tiến trình hiệp hành mà Giáo hội hoàn vũ đang thực hiện trong những năm này. Trong Sứ điệp cho Ngày Thế giới Truyền thông năm 2021 Đức Thánh Cha viết: «Trong Giáo hội cũng vậy, rất cần phải lắng nghe và lắng nghe nhau. Đó là món quà quý giá nhất và mang lại sự sống mà chúng ta có thể trao cho nhau». Đức Thánh Cha giải thích thêm: «Lắng nghe không thành kiến, chú ý và cởi mở, đưa đến việc nói theo phong cách của Thiên Chúa, được nuôi dưỡng bằng sự gần gũi, cảm thương và dịu dàng. Trong Giáo hội, chúng ta có một nhu cầu cấp thiết về sự truyền thông để xoa dịu những trái tim, xoa dịu những vết thương và soi sáng hành trình của anh chị em chúng ta.

Ước mơ của Đức Thánh Cha về truyền thông của Giáo hội

Và ước mơ của Đức Thánh Cha là: „Tôi mơ ước về một nền truyền thông của Giáo hội biết để cho Chúa Thánh Thần hướng dẫn, dịu dàng và đồng thời có tính ngôn sứ, biết tìm ra những

phương cách và phương tiện mới cho việc loan báo tuyệt vời mà nó được mời gọi để thực hiện trong thiên niên kỷ thứ ba. Một truyền thông đặt mối tương quan với Thiên Chúa và tha nhân, nhất là với những người khốn khổ nhất, vào trung tâm và biết cách thấp lên ngọn lửa đức tin hơn là giữ lại đồng tro tàn của một căn tính tự quy chiếu. Một hình thức giao tiếp dựa trên sự khiêm tốn trong việc lắng nghe và thẳng thắn trong lời nói, không bao giờ tách rời sự thật khỏi lòng bác ái.

"Truyền thông không hận thù"

Một lần nữa Đức Thánh Cha nhìn vào bối cảnh của cuộc xung đột toàn cầu mà chúng ta đang trải qua và nhắc lại tầm quan trọng của „truyền thông không hận thù“ để thúc đẩy một „nền văn hóa hòa bình“ có khả năng „vượt qua hận thù và thù địch“. Đức Thánh Cha viết rằng sự leo thang chiến tranh mà nhân loại lo sợ ngày nay „phải được ngăn chặn càng sớm càng tốt, ngay cả ở cấp độ truyền thông bởi vì lời nói thường biến thành hành động hiếu chiến của bạo lực tàn bạo.“ Ngài khẳng định: „Chúng ta cần những nhà truyền thông sẵn sàng đối thoại, tham gia vào việc thúc đẩy giải trừ quân bị hoàn toàn và cam kết phá bỏ chứng ám ảnh gây chiến tranh đang ẩn nấp trong trái tim chúng ta. (...) Phải bác bỏ mọi luận điệu hiếu chiến, cũng như mọi hình thức tuyên truyền bóp méo sự thật, xuyên tạc sự thật vì mục đích ý thức hệ. Thay vào đó, phải thúc đẩy truyền thông ở tất cả các cấp để giúp tạo điều kiện giải quyết các tranh chấp giữa các dân tộc.“

Sứ điệp của Đức Thánh Cha kết thúc bằng cách nhấn mạnh rằng mọi người được yêu cầu nỗ lực „tìm ra những từ thích hợp“ để xây dựng „một nền văn minh tốt đẹp hơn“, nhưng đặc biệt đó là trách nhiệm được giao phó cho những người làm truyền thông để họ thực hiện nghề nghiệp của mình như một sứ mạng.

Đức Thánh Cha cầu nguyện cho các nhà truyền thông:

Xin Chúa Giêsu, Lời tinh tuyền tuôn trào từ trái tim Chúa Cha, giúp chúng ta thực hiện việc truyền thông một cách rõ ràng, cởi mở và chân thành.

Xin Chúa Giêsu, Ngôi Lời nhập thể, giúp chúng ta lắng nghe nhịp đập của con tim, để tái khám phá ra mình là anh chị em, và giải trừ sự thù địch gây chia rẽ.

Xin Chúa Giêsu, Ngôi Lời của sự thật và tình yêu, giúp chúng ta nói lên sự thật trong bác ái, để chúng ta cảm thấy như những người bảo vệ lẫn nhau (Hong Thủy - Vatican News)

Vatican tài trợ cho Ucraina 10,7 triệu USD trong năm 2022

Trong năm 2022, Vatican đã tài trợ 10,7 triệu USD cho Ucraina. Bộ Bác ái của Tòa Thánh đã chi 2,2 triệu USD cho viện trợ nhân đạo ở Ucraina, còn 8,5 triệu USD khác đến từ quỹ bác ái của Đức Thánh Cha.

Trong năm 2022, Đức Hồng Y Konrad Krajewski, Tổng trưởng Bộ Bác ái của Tòa Thánh đã đến Ucraina 5 lần. Trong chuyến đi đầu tiên vào tháng 3/2022, Đức Hồng Y đã tham dự buổi cầu nguyện liên tôn cho hòa bình ở Lviv, và trong chuyến đi thứ hai, ngài đã trao một chiếc xe cứu thương đã được Đức Thánh Cha làm phép cho bệnh viện ở Lviv. Trong chuyến đi thứ ba vào dịp Phục sinh, một chiếc xe cứu thương khác của Đức Thánh Cha đã được tặng cho một

bệnh viện ở Kyiv. Và điều gây chú ý trên toàn cầu trong lần viếng thăm này là bức ảnh Tổng trưởng Bộ Bác ái của Tòa Thánh quỳ cầu nguyện trên những ngôi mộ tập thể mới được phát hiện trước đó ở Bucha.

Trong chuyến đi thứ tư vào giữa tháng 9, Đức Hồng Y đã đến thăm miền đông Ucraina và bị pháo kích nhưng thoát được trong khi phân phát đồ cứu trợ cùng với Đức cha Jan Sobilo, Giám mục phụ tá của giáo phận Kharkiv-Zaporizhzhia của Ucraina. Ngày hôm sau, ngài đến thăm những ngôi mộ tập thể ở thành phố Izyum phía đông.

Chuyến đi cuối cùng mà Đức Hồng Y Krajewski thực hiện trong năm 2022 tới Ucraina là vào dịp Giáng Sinh. Trong lần đó ngài chở các đồ đã quyên được, nhất là các quần áo giữ ấm, các máy phát điện, quyên góp được trong những tuần trước đó, với sự đóng góp của các công ty và những người hảo tâm.

Trong các lần viếng thăm, Bộ Bác ái của Tòa Thánh đã chi 2,2 triệu USD cho viện trợ nhân đạo ở Ucraina. Đức Hồng Y cho biết thêm, vì chiến tranh vẫn chưa chấm dứt nên 2,2 triệu USD khác đang chuẩn bị cho hoạt động cứu trợ tiếp theo.

Trên thực tế, hơn 10 triệu USD được Bộ Bác ái sử dụng cho hoạt động cứu trợ trong năm 2022 là nhờ lòng hảo tâm của những người thiện chí. Chỉ riêng tháng 12/2022, khi Bộ phát động chiến dịch quyên góp với mục tiêu là 100.000 euro, nhưng kết quả thu được là 300.000 euro. Đức Hồng Y rất ngạc nhiên về sự quảng đại này. (Ngọc Yên - Vatican News)

Tuyên bố Abu Dhabi truyền cảm hứng cho đối thoại liên tôn ở Indonesia

Các vị lãnh đạo tôn giáo ở Indonesia nhìn nhận Tuyên bố Abu Dhabi đã truyền cảm hứng

cho đối thoại liên tôn tại quốc gia châu Á có đa số là Hồi giáo.

Đại học Công giáo Atma Jaya vừa tổ chức một diễn đàn liên tôn quy tụ các tôn giáo để thảo luận Tài liệu về Tình Huynh đệ Nhân loại vì Hòa bình Thế giới và sự Chung sống, được ký bởi Đức Thánh Cha Phanxicô và Đại Imam Ahmad Al-Tayyib của đại học Al-Azhar vào ngày 04/02/2019.

Hiện diện tại diễn đàn với chủ đề “Làm thế nào để thực hiện tinh thần của Tài liệu Abu Dhabi trong bối cảnh tôn giáo Indonesia”, về phía Công giáo có Đức Hồng Y Ignatius Suharyo và Đức cha Antonius Subianto Bunjamin, Chủ tịch Hội đồng Giám mục Indonesia.

Phát biểu tại diễn đàn, Đức Hồng Y Suharyo nói: “Sự kiện hôm nay chỉ là một khởi đầu. Cách tiếp cận hoà bình và đối thoại này đã trở thành mối quan tâm và mục tiêu chung của chúng ta để giải quyết các vấn đề nhân loại”. Đối với Đức Hồng Y, điều này là có thể nếu dựa trên hai trụ cột cơ bản: công bằng xã hội và giáo dục đầy đủ. Những giá trị này có thể hỗ trợ những ai quan tâm đến tình huynh đệ, và tôn trọng sự đa nguyên, hoà nhập, công bằng, dân chủ và văn minh.

Linh mục Gomar Gultom, người đứng đầu Thượng hội đồng các hệ phái Tin lành ở Indonesia cũng đồng ý với ý kiến cho rằng Tuyên bố Abu Dhabi đã nâng cao tinh thần của tất cả các cộng đoàn tôn giáo. Bên cạnh đó, vị đại diện tổ chức Nahdlatul Ulama, tổ chức Hồi giáo lớn nhất tại Indonesia, nhắc lại tại diễn đàn rằng: “Hồi giáo

thực sự là tôn giáo của tình thương”. Và vì đứng đầu Matakin, Hội đồng Tối cao về Nho giáo, nhấn mạnh rằng sứ mệnh thực sự của Nho giáo là mang lại hoà bình cho các dân tộc.

Ngoài ra, một số đại diện các tôn giáo khác, như Phật giáo, đã tái khẳng định quyết tâm sống hoà bình và đối thoại với những lời phát biểu: “Mọi khác biệt không quan trọng. Tất cả chúng ta đều có mục tiêu chung, đó là thúc đẩy hoà bình và hoà hợp trong xã hội”; “Một điều chắc chắn là: Một nhân loại, Một trách nhiệm”.

Ông Paulus Tasik Galle, đại diện Bộ Tôn giáo chào mừng sáng kiến của Đại học Công giáo Atma Jaya. Ông nói: “Cuộc gặp gỡ sẽ củng cố nguồn của sự điều độ trong việc giảng dạy bộ môn tôn giáo. Tài liệu Abu Dhabi là một sứ điệp quan trọng đối với người dân Indonesia, bởi vì Tài liệu kêu gọi chúng ta áp dụng tình huynh đệ mặc dù mỗi người có nền tảng tôn giáo khác nhau”.

Trong “Tuyên bố Atma Jaya” được đưa ra cuối buổi gặp gỡ, các lãnh đạo tôn giáo đã nói rằng tất cả các vấn đề ảnh hưởng đến xã hội Indonesia phải được giải quyết qua “hoà bình và đối thoại”, chứ không phải một cách tiếp cận “an ninh” được chính phủ và các cơ quan thực thi pháp luật áp dụng. Tuyên bố đã được trao cho đại diện của Bộ Tôn giáo Indonesia. (Ngọc Yến - Vatican News)

Sơ Kanlaya và chương trình "không còn rác thải", ngăn chặn nạn buôn người

Ở trung tâm Bangkok, một nữ tu được truyền cảm hứng bởi một nhà sư Phật giáo đang biến một trường học thành nơi không rác thải, đồng thời cung cấp việc làm cho những người tị nạn có nguy cơ bị trở thành nạn nhân của nạn buôn người.

Sau 50 năm sống trong đời tu trì, Sơ Agnes Kanlaya Trisopa dần thân vào lãnh vực truyền giáo hoàn toàn mới. Cách đây hơn một năm, sau

khi ngừng hoạt động trong việc đào tạo các thiếu nữ đang tìm hiểu đời sống tu trì, sơ bắt đầu một dự án hướng đến hai mục tiêu mà sơ rất quan tâm: chăm sóc thụ tạo và nạn buôn người

Sơ Kanlaya thuộc Dòng Nữ tu Thánh Tâm Chúa Giêsu Bangkok. Dòng giáo phận này được thành lập vào năm 1897. Các thành viên của cộng đoàn làm giáo lý viên, quản lý trường học, giáo viên và thực hiện các hoạt động khác ở các giáo xứ.

Công dân sinh thái

Sau khi đọc Thông điệp Laudato Si' của Đức Thánh Cha Phanxicô, Sơ Kanlaya đã quyết tâm tạo ra một “hệ thống quản lý phân loại rác thải”. Đoạn 211 về Công dân sinh thái đã truyền cảm hứng đặc biệt cho sơ. Sơ Kanlaya nói, “Trong tài liệu này, Đức Thánh Cha Phanxicô khuyên chúng ta thực hành các hành vi và nhân đức cách kiên trì trong cuộc sống hàng ngày để chăm sóc hành tinh với tư cách là những công dân sinh thái. Phân loại rác là một trong nhiều hoạt động mà Đức Thánh Cha đề nghị”.

Sự cộng sinh liên tôn

Bí quyết cụ thể mà Sơ Kanlaya cần để biến giấc mơ của mình thành hiện thực đến từ nhà sư Phật giáo Pra Ajan suchut Patchoto. Thông qua vị này, Sơ Kanlaya cùng với hàng trăm người khác đã học được cách phân loại rác “cho đến khi rác sạch và không còn là rác nữa”.

Kết nối ngăn ngừa nạn buôn người

Tín Thố Giới

Vậy làm cách nào để ngăn chặn nạn buôn người? Làm việc trong lĩnh vực này từ năm 2005, Sơ Kanlaya biết rằng “nghèo đói và thất nghiệp là lý do chính khiến mọi người” trở thành con mồi của những kẻ buôn người. Vì vậy, sơ đã tạo ra công việc để phân loại và tái chế chất thải.

“Tôi tin rằng mình đang đi đúng hướng khi nhớ đến thông điệp của Đức Thánh Cha Phanxicô gửi cho Talitha Kum: ‘Một nền kinh tế không có nạn buôn người là một nền kinh tế biết quan tâm. Quan tâm có thể được hiểu là chăm sóc con người và thiên nhiên, cung cấp các sản phẩm và dịch vụ vì sự phát triển của lợi ích chung’ (8/2/2021).”

Giai đoạn thử nghiệm

Với bí quyết kỹ thuật và sự tự tin rằng mình đang làm đúng, Sơ Kanlaya quyết định thực hiện thí nghiệm „Không chất thải“ bằng cách sử dụng nhà ăn của tu viện. “Tôi muốn chứng minh rằng dự án này có thể thực hiện được, như tôi đã dự định”. Sơ cũng đã thuê Wanrapa “View” Singwonsa để làm việc với sơ. Sơ Kanlaya nói: “Cô ấy đã chỉ cho chúng tôi cách cô ấy tỉ mỉ làm sạch các loại nhựa khác nhau và bán lại chúng, từ đó kiếm thêm thu nhập cho gia đình mình”.

Nhiệm vụ được hoàn thành

“Sau gần một năm, tôi thấy kết quả thành công không chỉ trong cộng đồng của mình. Tôi đã nhận được phản hồi tích cực và sự hợp tác từ nhiều dòng tu, trường học, cộng đồng Kitô giáo và các tổ chức Giáo hội”. Về người phụ nữ mà sơ đã thuê, Sơ Kanlaya nhận xét rằng cô ấy không chỉ được hưởng lợi từ “số tiền kiếm thêm để hỗ trợ gia đình, cô ấy còn tiếp tục học được kiến thức về phân loại rác.... Hơn thế nữa, cô ấy tự hào về bản thân vì sự kiên nhẫn và siêng năng của mình để giúp hành tinh của chúng ta trở nên tốt đẹp hơn đồng thời kiếm được nhiều tiền hơn từ việc bán và tái chế rác thải. Tôi rất vui vì bằng cách phân loại rác, một người phụ nữ giản dị đã được trao quyền và được tôn trọng. Trong tương

lai, tôi hy vọng sẽ mời cô ấy cộng tác với tôi với vai trò diễn giả để chia sẻ kinh nghiệm nhằm nhân rộng dự án này đến các gia đình có thu nhập thấp ở các cộng đồng nghèo khác”.

Cách tạo thêm thu nhập

Nhưng nó không dừng lại ở đó. Sơ Kanlaya giải thích rằng ngoài việc phân loại rác, làm sạch và bán cho những người tái chế, một cách khác để tạo thu nhập là sử dụng chính rác đó để tạo ra các mặt hàng có thể bán được. Sơ giải thích: “Chúng tôi cũng có thể tái chế chất thải sạch đã được phân loại thành các loại khác nhau. Cô ấy nói với chúng tôi làm thế nào túi nhựa có thể trở thành nhiên liệu diesel, giấy có thể trở thành giấy tái chế, lon nước giải khát có thể được sử dụng để làm túi xách. Một số nhựa có thể được sử dụng để sản xuất gạch sinh thái và các tù nhân tham gia vào quá trình sản xuất chúng. (Sr. Bernadette Mary Reis, fsp)

Bảng xếp hạng hộ chiếu "quyền lực" nhất thế giới 2023, 3 nước châu Á dẫn đầu

Hộ chiếu Nhật Bản, Singapore và Hàn Quốc đứng đầu danh sách những cuốn hộ chiếu quyền lực nhất thế giới năm 2023.

Báo cáo của công ty tư vấn cư trú Henley & Partners (Anh) cho thấy, sau giai đoạn dịch Covid-19, châu Á - Thái Bình Dương đã mở cửa, và làn sóng di chuyển của người dân trong khu vực đang tăng trở lại.

CNN đưa tin, theo Henley Passport Index, chỉ số về hộ chiếu được thiết lập dựa trên dữ liệu độc quyền từ Cơ quan Vận tải hàng không quốc tế (IATA), hoạt động đi lại trên toàn cầu hiện đạt 75% mức trước khi dịch xuất hiện.

Hộ chiếu Nhật Bản đứng số 1 trong danh sách những cuốn hộ chiếu quyền lực nhất trên thế giới. Ảnh minh họa

Henley Passport Index xếp hạng 199 cuốn hộ chiếu trên toàn cầu dựa trên quyền tự do đi lại mà không cần thị thực (visa) của người nắm giữ. Henley Passport Index được cập nhật hàng quý, và được coi là công cụ tham chiếu tiêu chuẩn cho công dân toàn cầu.

Những cuốn hộ chiếu quyền lực nhất thế giới:

1. Nhật Bản (193 điểm miễn thị thực)
  2. Singapore, Hàn Quốc (192 điểm)
  3. Đức, Tây Ban Nha (190 điểm)
  4. Phần Lan, Italy, Luxembourg (189 điểm)
  5. Áo, Đan Mạch, Hà Lan, Thụy Điển (188 điểm)
  6. Pháp, Ireland, Bồ Đào Nha, Anh (187 điểm)
  7. Bỉ, New Zealand, Na Uy, Thụy Sĩ, Mỹ, Cộng hòa Séc (186 điểm)
  8. Australia, Canada, Hy Lạp, Malta (185 điểm)
  9. Hungary, Ba Lan (184 điểm)
  10. Lithuania, Slovakia (183 điểm)
- Những cuốn hộ chiếu kém quyền lực nhất:
103. Nepal, Palestine (38 điểm)
  104. Somalia (35 điểm)
  105. Yemen (34 điểm)
  106. Pakistan (32 điểm)
  107. Syria (30 điểm)
  108. Iraq (29 điểm)
  109. Afghanistan (27 điểm)

Danh sách hộ chiếu quyền lực nhất thế giới năm 2023, 3 nước châu Á đứng đầu (vietnamnet.vn) (Minh Thu)

Hình ảnh gây kinh ngạc từ kính viễn vọng 10 tỷ USD

Hình ảnh mới của kính viễn vọng James Webb hé lộ về sự ra đời của các ngôi sao, giúp các nhà khoa học nghiên cứu lịch sử vũ trụ, hình thành cách đây 13 tỷ năm.

Hình ảnh cụm sao trẻ mới do kính viễn vọng James Webb chụp. Ảnh: NASA.

Theo Guardian, hình ảnh mới chụp ghi lại một cụm sao trẻ, cách Trái Đất hơn 200.000 năm ánh sáng, có tên gọi NGC 346.

“Đây là lần đầu tiên chúng tôi có thể phát hiện toàn bộ chuỗi hình thành sao của cả những ngôi sao có khối lượng thấp và cao trong một thiên hà khác“, tiến sĩ Olivia Jones, thành viên của Hội đồng Cơ sở Khoa học và Công nghệ tại Trung tâm Công nghệ Thiên văn học Anh, chia sẻ.

Các nhà khoa học vốn đặc biệt quan tâm đến cụm sao nằm trong thiên hà Small Magellanic Cloud (SMC), vì nó giống với các đặc điểm của vũ trụ sơ khai khi các ngôi sao được hình thành.

“Điều này có nghĩa là chúng tôi sẽ có thể thu thập nhiều dữ liệu hơn để nghiên cứu ở độ phân giải cao, cung cấp thông tin mới về cách thức

các ngôi sao hình thành và thậm chí hiểu rõ hơn về quá trình hình thành“, bà Jones nhận định.

Kính viễn vọng James Webb, với thiết bị dò hồng ngoại, có thể nhìn thấy phần lớn hiệu ứng tán xạ ánh sáng của bụi trong các cột để kiểm tra hoạt động của những ngôi sao mới hình thành.

Các nhà thiên văn hy vọng rằng việc nghiên cứu khu vực này bằng kính viễn vọng James Webb có thể giúp đưa ra lời giải đáp về cách những ngôi sao đầu tiên hình thành trong „cosmic noon“ - chỉ 2 hoặc 3 tỷ năm sau Vụ nổ lớn (Big Bang).

Hình ảnh "Cột sáng thế" mới nhất chụp bởi kính viễn vọng James Webb. Ảnh: NASA.

James Webb được phóng vào tháng 12/2021, hoạt động chính thức từ tháng 7/2022 sau khi hiệu chỉnh. Đây là bản kế nhiệm của kính viễn vọng Hubble, dùng để phát hiện các ngôi sao, thiên hà cổ đại, phục vụ tìm hiểu lịch sử hình thành của vũ trụ. Những công cụ hiện đại giúp James Webb thu thập nhiều chi tiết hơn so với Hubble.

Một trong những mục đích của kính viễn vọng James Webb là tìm hiểu vòng đời các ngôi sao. Giới thiên văn đều biết giai đoạn hình thành tiền sao từ vật chất, tuy nhiên vẫn cần các nghiên cứu để mô tả chính xác quá trình ấy. Họ cũng đang tìm hiểu các khu vực hình thành sao, lý do sao có xu hướng hình thành theo cụm.

Những phát hiện mới đáng kinh ngạc cũng cho thấy James Webb đang thực hiện chính xác điều giới khoa học mong muốn - hé lộ những thứ mới mẻ, thú vị về vũ trụ, trả lời các câu hỏi cũ và đặt ra các câu hỏi mới.

Hình ảnh gây kinh ngạc từ kính viễn vọng 10 tỷ USD - Thế giới - ZINGNEWS.VN (Hương Vũ)

TIN GIÁO HỘI HOÀN VŨ

Á CHÂU

Thánh Gia đã đi hơn 2.000 cây số, từ Israel sang Ai Cập và về lại Israel

Theo Cayetana H. Johnson, giáo sư tiếng Aramaic và tiếng Do Thái tại Đại học Giáo hội San Dámaso ở Madrid, Chúa Giêsu, Đức Mẹ và Thánh Giuse đã đi hơn 2.000 km từ khi các ngài trốn sang Ai Cập để tránh cuộc tàn sát các bé trai từ 2 tuổi trở xuống theo lệnh vua Hêrôđê, cho đến khi về sống tại Nazareth.

Tin Mừng theo thánh Mátthêu thuật lại rằng sau khi các đạo sĩ rời Bêlem, “một thiên thần Chúa hiện ra với Giuse trong giấc mơ và bảo: ‘Hãy trốn dậy, đem Hài Nhi và mẹ Người trốn sang Ai Cập.’” Họ phải ở lại đó cho đến khi có thông báo mới vì “Hêrôđê sắp truy lùng Hài Nhi để giết” (Mt 2,13).

Theo giáo sư Johnson, “Mặc dù lộ trình mà Thánh gia đã đi không được ghi lại trong Kinh Thánh, nhưng các Kitô hữu đã xác định được khoảng 25 địa điểm mà họ tin rằng Chúa Giêsu, Đức Mẹ và Thánh Giuse đã ở lại trong thời gian các ngài lưu trú ở Ai Cập.”

Tại những địa điểm này, các nhà thờ hay đan viện đã được xây dựng, với những tác phẩm

nghệ thuật được thực hiện, để kính nhớ gia đình Thánh Gia.

Wadi Natrun

Người ta tin rằng “tàn tích của một nhà thờ cổ ở Farma (Pelusium) và bốn đan viện ở Wadi Natrun đánh dấu các giai đoạn trong cuộc hành trình của các ngài qua đồng bằng sông Nile.” Giáo sư Johnson giải thích rằng điều này đã được phản ánh trong một số tác phẩm nghệ thuật: “Ở Deir al-Suriani (Đan viện của người Syria, ở Wadi Natrun), một bức bích họa từ thế kỷ thứ sáu cho thấy Đức Mẹ đang cho trẻ Giêsu bú.”

Núi Dronka

Giáo sư Johnson nói tiếp rằng khi vua Hêrôđê Cả băng hà, sứ thần lại hiện ra với thánh Giuse trong giấc mộng và bảo: “Hãy trốn dậy, đem Hài Nhi và mẹ Người về đất Israel, vì những kẻ tìm giết Hài Nhi đã chết rồi” (Mt 2,20). Do đó, “Thánh gia đã lên đường trở lại Núi Dronka”, nơi một đan viện sau này được xây dựng để vinh danh Đức Mẹ.

Cairo cổ

Từ đó, “các ngài đến Cairo Cổ sau khi đến Matarieh, rồi đi đến Al Mahatma, Sinai, và cuối cùng vào Đất Thánh để định cư tại thị trấn Nazareth ở Galilê.” (Hồng Thủy - Vatican News)

Cụ già Hàn Quốc 90 tuổi viết Kinh Thánh trên giấy truyền thống của Hàn Quốc

Cụ Ahn, 101 tuổi, từ Bắc Hàn đến Nam Hàn vào thời gian chiến tranh. Qua người con gái, cụ đã gặp gỡ Kitô giáo. Ở tuổi 90, cụ bắt đầu viết những câu thơ trên loại giấy truyền thống của Hàn Quốc và thực hiện 700 áp phích thể hiện nghệ thuật này. Cụ đã kể với tuần báo Công giáo

về niềm vui khi cảm nhận lời Chúa trên những ngón tay của mình.

Cụ Ahn sinh năm 1922 tại Nampo, ngày nay thuộc Triều Tiên. Khi còn trẻ, cụ đã dạy tiếng Hàn và tiếng Trung Quốc ở Bình Nhưỡng. Trong cuộc chiến, cụ đã cùng hàng ngàn người ở phía bắc lên một con tàu và cập bến ở Busan, ngày nay thuộc Hàn Quốc. Qua con gái, cụ gặp gỡ Kitô giáo và được lãnh nhận bí tích rửa tội vào năm 1991.

Khi ở tuổi 90, cụ Ahn đã kiên nhẫn chép lại từng chữ trong Kinh thánh trên Hanji, loại giấy truyền thống của Hàn Quốc được làm từ vỏ cây dâu tằm, còn được gọi là „giấy ngàn năm“ do tính chịu lực và độ bền của nó. Việc làm này đánh dấu cuộc sống hàng ngày của cụ trong nhiều năm ở Busan.

Cụ kể: „Tôi dành 7 hoặc 8 giờ mỗi ngày để chép lại Kinh Thánh, vật lộn với bút lông và giấy, với khuỷu tay quần băng. Một cử chỉ mệt nhọc đối với một người lớn tuổi, nhưng kèm theo niềm vui được cảm nhận lời Chúa trên đầu ngón tay. Khi tôi 90 tuổi, tôi nghĩ đến một món quà nhỏ mà tôi có thể dâng lên Chúa trong suốt quãng đời còn lại, nên tôi bắt đầu chép Kinh Thánh. Tôi dồn hết tâm trí vào đầu cọ và tôi rất vui.“

Vào mùa hè năm ngoái, cụ Ahn đã tặng các Hanji của cụ cho Viện Lịch sử Giáo hội Busan; các tác phẩm của cụ sẽ được giới thiệu cho người Công giáo Hàn Quốc.

Nói về tương lai, cụ Ahn nói với niềm tin: "Khi cánh cổng thiên đàng mở ra, tôi muốn là một hoa bồ công anh nhỏ trong một góc vườn hoa của Giáo Hội. Đây là mong muốn duy nhất của tôi." (Hồng Thủy - Vatican News)

Nhà thờ Công giáo lịch sử Chan Thar ở Myanmar bị đốt cháy san bằng

Ngày 15/01/2023, nhà thờ Công giáo lịch sử ở làng Chan Thar, quận Shwe Bo của Myanmar đã bị quân đội Tatmadaw đốt cháy và san bằng.

Gần 500 năm qua kể từ khi các nhà truyền giáo Công giáo đến Giáo phận Mandalay, ngôi làng Chan Thar là nơi sinh sống của nhiều thế hệ người Công giáo Bồ Đào Nha. Và từ khi đất nước châu Á này rơi vào khủng hoảng, ngôi làng đã bị quân đội Tatmadaw đốt bốn lần.

Theo thông tin từ Giáo phận Mandalay, Nhà thờ Đức Mẹ Mông Triệu ở làng Chan Thar được xây dựng cách đây 129 năm (1894), có một giá trị lịch sử dài. Gần đây, nhà thờ, tháp chuông, nhà xứ và tu viện hàng trăm năm tuổi của các nữ tu đã được trùng tu, nhưng ngày 15/01 vừa qua đã bị phóng hỏa và phá hủy hoàn toàn. Đây là hành động phá hủy gần đây nhất của quân đội. Trước đó, quân đội đã thực hiện tấn công ngôi làng bốn lần. Tối 14/01, sau khi phá hủy các ngôi nhà trong làng, quân đội tấn công các khu vực xung quanh nhà thờ và sau đó phóng hỏa san bằng tất cả.

Chan Thar là một ngôi làng lớn với lịch sử lâu đời. Ở đây người dân đa số là Công giáo, nơi con cháu người Bồ Đào Nha sinh ra và lớn lên. Có 800 gia đình giáo dân chung sống hòa thuận với 2 khu phố Phật giáo. Với sự „đi qua“ của quân đội Tatmadaw, toàn bộ ngôi làng đã biến thành tro bụi.

Nhà thờ là niềm tự hào của GHCG Myanmar. Giám mục bản xứ đầu tiên đã được rửa tội tại nhà thờ này. Giáo xứ đã trao cho Giáo hội 3 TGM và khoảng 30 linh mục và nhiều nữ tu.

Trong số 800 căn nhà chỉ còn khoảng 60 căn, số còn lại đã cháy rụi. Mọi người đang chạy trốn. Giáo dân ở đây nói, họ có thể chịu đựng bất cứ điều gì ngoại trừ ngôi nhà thờ lịch sử bị mất.

Trong sứ điệp cuối năm, 31/12/2022, ĐHY Charles Maung Bo, TGM Yangon và là Chủ tịch HĐGM Myanmar đã đưa ra lời kêu gọi hoà bình cho đất nước. Đặc biệt, ngài yêu cầu một “thỏa thuận ngừng bắn trong tháng 01/2023”. ĐHY cũng đề xuất các bên thiết lập và tôn trọng các hành lang nhân đạo trong các khu vực khủng hoảng nhân đạo trầm trọng nhất, cho phép các cơ quan quốc gia và quốc tế tiếp cận tự do. Sau cùng, trong sứ điệp, Chủ tịch HĐGM Myanmar kêu gọi nối lại tiến trình hoà bình đã được bắt đầu trong năm 2020 bởi Hội nghị hoà bình của Panglong và đưa đại diện các nhóm vũ trang dân tộc thiểu số, chính phủ và quân đội Tatmadaw cùng thảo luận. (Ngọc Yến - Vatican News)

Bách hại Kitô giáo ở Á châu được dự đoán sẽ dữ dội hơn trong năm 2023

Theo báo cáo mới nhất của tổ chức nhân quyền Kitô giáo có trụ sở tại Vương quốc Anh, Release International (RI), cuộc đàn áp Kitô hữu ở bảy quốc gia châu Á bao gồm cả Trung Quốc được dự đoán sẽ gia tăng vào năm 2023 do áp lực chính trị và quan điểm tôn giáo cực đoan.

Báo cáo của tổ chức trên có tiêu đề “Xu hướng bách hại năm 2023”, được công bố vào ngày 28 tháng 12 năm 2022, nhấn mạnh

Trung Quốc, Bắc Triều Tiên, Ấn Độ, Pakistan, Afghanistan, Malaysia và Iran trong danh sách các quốc gia mà các Kitô hữu phải đối mặt với sự bách hại.

Trung Quốc

Báo cáo nhấn mạnh sự kiểm soát rộng rãi mà Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đặt ra đối với các Kitô hữu ở quốc gia mà họ bị xem là những công dân “không yêu nước”, khi nói đến việc các nhà lãnh đạo và Kitô hữu bị bắt hoặc bị triệu tập để thẩm vấn liên quan đến các hoạt động của họ ở Trung Quốc.

Bắc Triều Tiên

Tình hình của các Kitô hữu ở nước láng giềng Bắc Triều Tiên cũng được nhấn mạnh trong báo cáo là ngày càng tồi tệ. Ông Andrew Boyd, Giám đốc Đối ngoại của tổ chức Release International, nhận định rằng “Triều Tiên có lẽ là quốc gia bách hại Kitô hữu khốc liệt nhất trên thế giới hiện nay.”

Chế độ do ông Kim Jong-un lãnh đạo xem Kitô giáo là một công cụ được các cường quốc phương Tây sử dụng để xâm chiếm các quốc gia khác. Bên cạnh đó, nhà nước “tiếp tục giáo dục công chúng về ‘sự nguy hiểm’ của các giáo sĩ, các nhà truyền giáo và Kinh Thánh.”

Ấn Độ

Tại Ấn Độ, báo cáo chỉ ra các cuộc tấn công liên tục vào các Kitô hữu trong nước. Các cuộc tấn công nhằm vào các nhà truyền giáo Kitô giáo bởi các nhóm theo chủ nghĩa dân tộc Ấn giáo đã gia tăng kể từ khi Đảng Bharatiya Janata (BJP) lên nắm quyền vào năm 2014.

Diễn đàn Đoàn kết Quốc gia và Hiệp hội Truyền giáo Ấn Độ đã ghi nhận khoảng 500 vụ tấn công được báo cáo nhằm vào các Kitô hữu vào năm 2021, với khoảng 200 vụ được ghi nhận trong 5 tháng đầu năm 2022.

Pakistan

Tại Pakistan, các Kitô hữu phải đối mặt với “các cuộc tấn công và đe dọa thường xuyên, bao gồm các cáo buộc báng bổ Hồi giáo, giết người có chủ đích, bạo lực đám đông, cưỡng bức cải đạo và phá hủy các nơi thờ tự và mồ mả.”

Afghanistan

Báo cáo cũng cho biết, “nhiều Kitô hữu Afghanistan đã rời khỏi đất nước hoặc đang sống tạm thời ở các nước láng giềng như Pakistan hoặc Iran, trong khi những người còn lại đã lần trốn.”

Malaysia và Iran

Các quốc gia có đa số người Hồi giáo như Malaysia và Iran cũng được coi là những địa điểm mà các Kitô hữu phải đối mặt với những hạn chế và khó khăn theo luật nghiêm ngặt cấm thực hành đức tin của họ.

Ông Paul Robinson, Giám đốc điều hành của Release International, nhận định rằng trong năm 2023, xu hướng bách hại Kitô giáo đang gia tăng trong những năm gần đây sẽ tiếp tục. (Hong Thủy - Vatican News)

Bệnh viện Thánh Gia ở Bêthlehem mừng em bé thứ 100.000

Bệnh viện Thánh Gia của GHCG tại Bêthlehem đã mừng hài nhi thứ 100.000, được sinh ra tại đây hôm mừng 06 tháng Giêng vừa qua, với tên là Muhamad.

Cha mẹ của em bé nói trên, ở thành phố Hebron, đã chọn sinh con tại nhà thương Thánh Gia vì chất lượng săn sóc cao cũng như sự nhiệt

tình và tử tế của các nhân viên tại đây, gồm các bác sĩ và y tá vừa Kitô lẫn Hồi giáo.

Bệnh viện Thánh Gia do Hội Hiệp sĩ Malta đảm trách từ 33 năm nay (1990), chuyên về bảo sanh và thai nghén, bảo đảm cho miền nam Palestine, trong đó có tỉnh Bêthlehem và Hebron sự trợ giúp về y tế. Đây là nhà thương duy nhất trong vùng có thể giúp các hài nhi sinh non, vì có một khu điều trị khẩn trương với 18 giường.

Giống như tất cả các cơ sở y tế của Hội Hiệp sĩ Malta, Nhà thương Thánh Gia ở Bêthlehem phục vụ tất cả mọi người, không phân biệt tín ngưỡng và điều kiện xã hội, với phí tổn ít hoặc miễn phí.

Năm 2022 vừa qua, Bệnh viện đã giúp 4.646 hài nhi sinh ra, trong số này có 444 em được điều trị ở khu vực khẩn trương. Từ tháng Ba năm 2020, Bệnh viện Thánh Gia Bêthlehem, đã phải đương đầu với cuộc khủng hoảng kinh tế và càng trầm trọng hơn vì đại dịch Covid-19. Hiện tượng này làm gia tăng con số những vụ sinh non vì tình trạng nghèo khổ, lo lắng và căng thẳng của các bà mẹ.

Tại bệnh viện này, có 191 nhân viên là người Palestine. Vì đây là một nhà thương đại học, nên việc đào tạo và thường huấn cho các nhân viên có tính cách liên tục. Tiêu chuẩn săn sóc, chữa trị, cũng như kết quả tương đương với các nước Tây phương. Tại đây có 25 bác sĩ, kể cả 10 bác sĩ đang trở thành chuyên gia, 53 nữ hộ sinh, 43 y tá và 4 kỹ thuật viên. Bệnh viện có một phòng thí nghiệm và nhà thuốc, hoạt động 24 giờ mỗi ngày. Ngoài ra có các cơ cấu đào tạo nữ hộ sinh,

y tá và trợ y. Năm ngoái, có hơn 200 y tá và nữ hộ sinh được huấn luyện tại đây. Số bệnh nhân tị nạn chiếm 45% và 21% nhân viên nhà thương là người tị nạn, 71% nhân viên là phụ nữ.

(G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Lần đầu tiên Hàn Quốc có một phụ nữ làm đại sứ cạnh Tòa Thánh

Đại sứ thứ 17 của Hàn Quốc cạnh Tòa Thánh là bà Oh Hyun-Joo. Đây là lần đầu tiên Hàn Quốc bổ nhiệm một phụ nữ trong chức vụ này.

Ngày 04/01/2023, Bộ Ngoại giao Hàn Quốc thông báo bà Oh Hyun-Joo từng là phó đại sứ cạnh Liên Hiệp Quốc đã được bổ nhiệm làm đại sứ cạnh Tòa Thánh. Cùng với thông báo, Bộ Ngoại giao cho biết khả năng và kinh nghiệm của bà Oh trong các lĩnh vực ngoại giao đa phương và hợp tác phát triển quốc tế với tư cách là thành viên phái đoàn thường trực của Hàn Quốc tại Liên Hiệp Quốc sẽ là một kho tàng quý trong vai trò mới của bà.

Bà Oh sinh năm 1969 và tham gia vào các hoạt động ngoại giao từ năm 1994. Năm 2003 bà đã được rửa tội trong GHCG tại giáo xứ thánh Giuse Hàn Quốc của Tổng Giáo phận Newark, Hoa Kỳ. Bà Oh đã từng làm lãnh sự tại Thành Đô của Trung Quốc, cố vấn tại Genève, trợ lý đặc biệt cho Chủ tịch Hội đồng Nhân quyền Liên Hiệp Quốc.

Bộ Ngoại giao Hàn Quốc cho biết, năm nay, kỷ niệm 60 năm thiết lập quan hệ ngoại giao giữa Tòa Thánh và Hàn Quốc. Việc bà Oh, một người Công giáo làm đại sứ cạnh Tòa Thánh là điều có ý nghĩa, với kinh nghiệm quốc tế bà có thể quản lý các vấn đề song phương trong quan hệ ngoại giao với Vatican.

Đại sứ đầu tiên của Hàn Quốc cạnh Tòa Thánh là ông Shin Hyun-Joon, được bổ nhiệm trong năm 1974.

Về phía Tòa Thánh, Đại diện Tông toà đầu tiên đến Hàn Quốc là Đức cha Patrick James Byrne. Ngài đã đóng một vai trò quan trọng trong sứ vụ Maryknoll ở Bắc Hàn vào năm 1923. Năm 1947, Đức cha cùng với Đức TGM Montini sau này là ĐGH Phaolô VI và Đức TGM Roncalli sau này là ĐGH Gioan XXIII, Sứ thần Tòa Thánh, tích cực ủng hộ việc Hàn Quốc được công nhận là chính phủ duy nhất của Bán đảo Triều Tiên thông qua các cuộc đàm phán hậu trường với đại diện của mỗi quốc gia. Đức cha Byrne đã bị Bắc Hàn bắt giữ trong cuộc chiến với Nam Hàn vào năm 1950. Ngài qua đời vì kiệt sức và viêm phổi cùng năm tại làng Ha Chang Ri gần biên giới Mãn Châu trong cuộc “hành quân tử thần” với khoảng 700 tù nhân chiến tranh.

Hiện Vatican có khoảng 20 nữ ngoại giao của các nước trên thế giới thiết lập quan hệ ngoại giao với Tòa Thánh. Châu Phi là lục địa đầu tiên gửi nữ đại sứ đến Vatican. (Ngọc Yến - Vatican News)

ÂU CHÂU

Dự án nghiên cứu 15.000 đơn người Do thái xin ĐGH Piô XII giúp

Một dự án mới nghiên cứu 15.000 đơn của những người Do thái trong thời Thế chiến thứ II xin ĐGH Piô XII (1938-1945) trợ giúp, đã được các đại diện của GHCG và cộng đoàn Do thái đề ra, trong một hội nghị ở thành phố Munich, nam Đức.

Trong vòng 10 năm tới đây, chuyên gia giáo sử Hubert Wolf và nhóm của ông sẽ nghiên cứu các đơn xin cứu giúp của những người Do thái trên toàn Âu châu gửi đến ĐGH Piô XII trong thời Đức quốc xã. Kết quả sẽ được trình bày qua một ấn bản phổ biến trên Internet.

Hôm 23 tháng Giêng vừa qua, trong một hội nghị tại thành phố Munich, bà Annette Schavan, cựu Đại sứ Đức cạnh Tòa Thánh, và là Chủ tịch

Tổ chức “Tuồng niệm, Trách nhiệm và Tương lai” cho biết bà hy vọng dự án nghiên cứu, với tựa đề: “Xin ĐGH giúp” sẽ khích lệ nền văn hóa tuồng niệm: “Sự tuồng niệm sẽ soi sáng và kêu gọi chúng ta đối xử với những người trở thành nạn nhân, với tiểu sử và những đau khổ của họ, và lãnh nhận trách nhiệm đối với những gì cần thực hiện ngày nay để phẩm giá của mỗi người tiếp tục không bị xâm phạm”.

Dự án này được sự bảo trợ của nhiều tổ chức, trong đó có Bộ Ngoại giao Đức.

Cách đây khoảng ba năm, Tòa Thánh đã mở Văn khố triều đại ĐGH Piô XII (1939-1945) cho các chuyên gia nghiên cứu. Trong tiến trình này, sử gia Hubert Wolf khám phá thấy những thư của người Do thái xin Đức Piô XII cứu giúp. Ông cho biết dự án nghiên cứu này không quy trọng tâm vào ĐGH, nhưng nhắm “cho thấy rõ ký ức về dân tộc Do thái mà Đức Quốc xã muốn xóa bỏ và đồng thời nêu bật số phận của họ trước công chúng”. Để đạt mục đích đó, cũng cần nghiên cứu các thư của họ gửi ĐGH, và để xem Tòa Thánh đã có thể giúp đỡ và xem có sự khác biệt hay không giữa những người Do thái đã được rửa tội và những người không chịu phép rửa.

Đức cha Joerg Michael Peters, Giám mục phụ tá giáo phận Trier và cũng là vị đặc trách trong HĐGM Đức về quan hệ tôn giáo, cho biết những lá thư đó nói lên sự tuyệt vọng trong một tình cảnh không còn hy vọng. Qua đó, các tác giả đã liên kết hy vọng cuối cùng mong tránh được cái chết. Viễn tượng này, cũng như sự nghiên cứu

về những cơ cấu trợ giúp được cung cấp hay từ khước, cũng là điều quan trọng để hiểu lịch sử và đây là điều quan trọng để chiến đấu chống lại trào lưu bài Do thái hiện nay. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Công bố sứ điệp ĐTC cho Ngày Thế giới Truyền giáo lần thứ 97

Trong sứ điệp công bố hôm 25 tháng Giêng năm 2023, để chuẩn bị cho Ngày Thế giới Truyền giáo lần thứ 97, sẽ được cử hành vào Chúa nhật 22 tháng Mười năm nay (2023), ĐTC Phanxicô cảnh giác về những hiểu lầm đối với tiến trình Thượng HĐGM về sự đồng hành, đang được Giáo hội thực hiện.

Trong tiến trình này, có những cuộc thăm dò ý kiến các tầng lớp dân Chúa trong Giáo hội, và từ đó nhiều người nghĩ đến việc cải tổ các cơ cấu trong Giáo hội như mục tiêu chính. Nhưng trong sứ điệp công bố hôm 25 tháng Giêng vừa qua, ĐTC khẳng định rằng:

“Sự cấp thiết hoạt động truyền giáo của Giáo hội dĩ nhiên bao hàm một sự cộng tác ngày càng chặt chẽ giữa mọi phần tử trên mọi cấp độ. Đây là mục tiêu chính yếu của hành trình Thượng HĐGM mà Giáo hội đang thi hành, với ba từ chủ chốt là “Hiệp thông, tham gia, sứ mạng”. Hành trình này chắc chắn không phải là một sự co cụm của Giáo hội vào mình; nó không phải là một tiến trình thăm dò dân chúng để quyết định xem, - như trong một nghị viện, - đâu là điều cần phải tin và thực hành hay không, theo những sở thích của con người. Đúng hơn, tiến trình này là lên đường như các môn đệ trên đường Emmaus, lắng nghe Chúa Phục Sinh, Đấng luôn đến giữa chúng ta để giải thích ý nghĩa Kinh Thánh và Bẻ Bánh cho chúng ta, để chúng ta có thể thi hành sứ mạng của Chúa trong thế giới với sức mạnh của Thánh Linh”.

Sứ điệp Ngày Thế giới Truyền giáo năm nay có chủ đề là: “Lòng đầy hăng say, chân họ

bước đi”, một câu trích từ Tin mừng theo thánh Luca, đoạn 24 (13-35), thuật lại cuộc gặp gỡ của Chúa Giêsu Phục Sinh với hai môn đệ trên đường Emmaus.

Trong phần đầu của sứ điệp, ĐTC quảng diễn ý nghĩa của giai thoại vừa nói, và nhấn mạnh rằng “Ngày nay cũng như bây giờ, Chúa Phục Sinh ở gần các môn đệ thừa sai và tiến bước cạnh họ, nhất là khi họ cảm thấy mất hướng đi, nản chí, sợ hãi trước mầu nhiệm sự ác vây bủa và muốn bóp nghẹt họ. Vì thế, “Chúng ta đừng để mình bị cướp hy vọng!” (E.G. 86).

Tiếp đến, Chúa Giêsu giải thích Kinh Thánh cho hai môn đệ, làm cho tâm hồn họ nồng cháy. “Chúa Giêsu là Lời Hằng Sống, Lời duy nhất có thể làm nồng cháy, soi sáng và biến đổi con tim”. Vì thế, ĐTC khuyến khích các tín hữu học hỏi, suy niệm và sống Kinh Thánh: “Sự hiểu biết Kinh Thánh quan trọng đối với đời sống Kitô hữu, và càng quan trọng hơn nữa cho việc loan báo Chúa Kitô và Tin mừng của Ngài. Chẳng vậy, ta thông truyền cái gì cho tha nhân, ngoài những ý tưởng và dự phóng của mình? Một con tim lạnh lẽo có bao giờ có thể làm cho con tim người khác nồng cháy được?”.

Trong sứ điệp, ĐTC nói đến hai môn đệ đã nhận ra Chúa Giêsu trong lúc Ngài Bẻ Bánh. Chúa Giêsu trong Thánh Thể là tột đỉnh và là nguồn mạch sứ mạng truyền giáo.

Về vấn đề này, ĐTC cũng nhắc nhở rằng nguyên việc bẻ bánh vật chất chia sẻ với những người đói, nhân danh Chúa Kitô, đã là một hành vi truyền giáo theo tinh thần Kitô giáo. Huống

chỉ việc Bẻ Bánh Thánh Thể, chính Chúa Kitô, càng là hoạt động truyền giáo tuyệt hảo, vì Thánh Thể chính là nguồn mạch và là tột đỉnh đời sống và sứ mạng của Giáo hội”.

Sau cùng, hai môn đệ Emmaus, sau khi nhận ra Chúa, đã mau mắn lên đường, và hân hoan kể lại Chúa Kitô Phục Sinh, chia sẻ với những người khác niềm vui được gặp Chúa. ĐTC khẳng định rằng: “Hình ảnh “Những bước chân đi” một lần nữa nhắc nhở chúng ta về giá trị ngàn đời của sứ mạng truyền giáo cho dân ngoại... loan báo Tin mừng cho mọi người và mọi dân tộc cho đến tận bờ cõi trái đất. Ngày nay, hơn bao giờ hết, nhân loại, bị thương tổn vì bao nhiêu bất công, chia rẽ và chiến tranh, đang cần Tin mừng hòa bình và ơn cứu độ trong Chúa Kitô”.
G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA

Sứ điệp của ĐTC nhân Ngày Quốc tế các bệnh nhân

Ngày 10 tháng Giêng năm 2023, Sứ điệp của ĐTC Phanxicô, nhân Ngày Thế giới các bệnh nhân lần thứ 31, cử hành vào ngày 11 tháng Hai tới đây, đã được công bố, trong đó ĐTC mời gọi toàn thể Giáo hội noi gương người Samaritano, quan tâm săn sóc các bệnh nhân và đặc biệt giúp họ vượt thắng tình trạng cô độc.

Ngày Thế giới các bệnh nhân tới đây có chủ đề: “Hãy săn sóc người này. Lòng cảm thương cùng nhau chữa lành”.

ĐTC ghi nhận Ngày Thế giới các bệnh nhân năm nay diễn ra trong tiến trình toàn thể Giáo hội đang hướng tới Thượng Hội đồng về sự đồng hành và ngài viết rằng: “Tôi mời gọi anh chị em suy tư về điều này: qua kinh nghiệm về sự mong manh và bệnh tật, chúng ta có thể cùng nhau đồng hành theo thể thức của Thiên Chúa, là gần gũi, cảm thương và dịu dàng”.

Nhắc đến dụ ngôn người Samaritano nhân lành, ĐTC nhận xét rằng: “Người bị hành hung, cướp bóc và bị bỏ rơi trên đường, tượng trưng

thân phận bị bỏ mặc của quá nhiều anh chị em chúng ta, trong lúc họ cần được giúp đỡ hơn cả... Điều quan trọng ở đây là nhìn nhận tình trạng cô đơn và bị bỏ rơi của những người bệnh tật, người đau khổ. Đây là một sự tàn khốc có thể được vượt thắng trước mọi bất công khác, vì như dụ ngôn kể lại, để loại bỏ tình trạng này, chỉ cần một lúc quan tâm, một tâm trạng cảm thương. Hai người qua đường, vốn được coi là đạo đức, thấy người bị thương nhưng không dừng lại. Trái lại, người thứ ba, người Samaritano, thường bị coi rẻ, lại cảm thương và săn sóc người xa lạ ấy trên đường, đối xử với người ấy như anh em. Khi làm như thế, dù không nghĩ tới, nhưng họ đang tạo nên một thế giới huynh đệ hơn”.

ĐTC cũng khai triển tâm trạng cô đơn của người lâm bệnh, dễ cảm thấy cay đắng, bị bỏ rơi, và ngài nhấn mạnh rằng: “Điều quan trọng là, đối với bệnh tật, toàn thể Giáo hội cần phải đối chiếu mình với tấm gương của người Samaritano nhân lành và trở nên như một “bệnh viện dã chiến”: thực vậy, sứ mạng của Giáo hội, đặc biệt trong những hoàn cảnh lịch sử, như chúng ta đang trải qua, được biểu lộ qua sự săn sóc, chữa trị. Tất cả chúng ta đều mong manh yếu đuối và dễ bị tổn thương; tất cả chúng ta đều cần sự quan tâm, cảm thương, biết dừng lại, đến gần, chăm sóc và nâng dậy. Tình trạng của những người đau yếu là một lời mời gọi phá vỡ sự đứng đưng, và ngăn lại bước tiến của những người bước đi như thể mình không có anh chị em”.

Sau cùng, ĐTC nhắc nhở rằng Ngày Thế giới các bệnh nhân không phải chỉ mời gọi chúng ta

cầu nguyện và gần gũi những người đau khổ; ngày này đồng thời cũng nhắm gây ý thức nơi dân Chúa, các tổ chức y tế và xã hội dân sự hãy có thể thức mới để cùng nhau tiến bước. Trong lãnh vực này, chính quyền, những người có một quyền bính kinh tế, văn hóa và cai trị trên dân chúng, có một trách nhiệm đặc biệt.

“Lời dẫn dò của người Samaritano nhân lành với chủ quán trọ: “Ông hãy săn sóc người này” (Lc 10,35) cũng là điều Chúa Giêsu tái gửi đến cho mỗi người chúng ta, và sau cùng, Ngài nhắn nhủ chúng ta: “Bạn hãy đi và cũng hãy làm như vậy”. Như tôi đã nhấn mạnh trong Thông điệp “Fratelli tutti”: Dụ ngôn này tỏ cho chúng ta đây là những sáng kiến có thể tái tạo một cộng đoàn đi từ những người nam nữ đón nhận những mong manh yếu đuối của người khác là của mình, không để tạo nên một xã hội loại trừ, nhưng trở nên gần gũi và nâng dậy, phục hồi cho người bị ngã, vì điều thiện ích là điều chung”. (n.67) (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Nữ tu sĩ Pháp, người cao tuổi nhất thế giới, qua đời ở tuổi 118

TOULON, Pháp (NV) – Soeur Andre, người cao tuổi nhất thế giới, qua đời hôm Thứ Ba, 17 Tháng Giêng, hưởng thọ 118 tuổi, tại thành phố Toulon, miền Nam nước Pháp, theo đài CNN.

Ông Hubert Falco, thị trưởng thành phố Toulon, thông báo tin tức sự ra đi của bà trên Twitter: “Tôi vô cùng đau buồn và xúc động khi tôi nay được biết về sự ra đi của Soeur Andre, người già nhất thế giới.”

Soeur Andre, tên thật là Lucile Randon, người lớn tuổi nhất thế giới, vừa qua đời hôm 17 Tháng Giêng, hưởng thọ 118 tuổi. (Hình: Nicolas Tucet/AFP via Getty Images)

Ông David Tavella, đại diện vị nữ tu, cho biết bà qua đời vào lúc 2 giờ sáng 17 Tháng Giêng tại thành phố Toulon: “Đây là một nỗi buồn rất lớn, nhưng bà muốn điều này xảy ra,

để được đoàn tụ với người anh trai yêu quý của mình. Đối với bà, đây là sự tự do.”

Soeur Andre, tên thật là Lucile Randon sinh ra vào ngày 11 Tháng Hai, 1904, đã dành phần lớn cuộc đời cho việc phục vụ tôn giáo, theo Guinness ghi nhận vào Tháng Tư, 2022.

Trước khi trở thành một nữ tu Công Giáo, bà đã chăm sóc trẻ em trong Hệ Nhị Thế Chiến và sau đó dành 28 năm chăm sóc trẻ mồ côi và người già tại một bệnh viện.

Bà cũng là nữ tu sĩ lớn tuổi nhất từng sống, theo Guinness.

Khi bước sang tuổi 118 vào năm 2022, vị nữ tu nhận được bức thư chúc mừng sinh nhật viết tay từ ông Emmanuel Macron, tổng thống Pháp thứ 18.

Cũng đã có 10 vị Giáo Hoàng khác nhau ngự trị GHCG kể từ khi bà được sinh ra.

Soeur Andre trả lời phỏng vấn báo chí tại viện dưỡng lão Saint-Catherine-Laboure ở Toulon, Pháp, hôm 26 Tháng Tư, 2022. (Hình: Christophe Simon/AFP via Getty Images)

“Soeur Andre trở thành người lớn tuổi nhất thế giới sau cái chết của bà Kane Tanaka, một phụ nữ Nhật Bản trước đây được chứng nhận là người già nhất thế giới, qua đời ở tuổi 119 vào ngày 19 Tháng Tư, 2022.

Danh hiệu người cao tuổi nhất từng được ghi nhận cũng thuộc về một phụ nữ Pháp tên là Jeanne Louise Calment, sinh ngày 21 Tháng

Hai, 1875. Cuộc đời của bà Calment kéo dài 122 năm 164 ngày, theo ghi nhận của Kỷ Lục Guinness Thế Giới. (MPL) [qd] (Ngọc Yên - Vatican News)

Khai mạc cuộc gặp gỡ giới trẻ châu Âu lần thứ 45

Trong ngày khai mạc cuộc gặp gỡ giới trẻ châu Âu lần thứ 45, ngày 28/12/2022, thầy Alois, bề trên Cộng đoàn đại kết Taizé bên Pháp nhắc lại rằng “Ánh sáng Chúa Kitô không bao giờ tắt”, và “ngay cả ánh sáng leo lét của vài ngọn nến trong đêm cũng mạnh hơn sự ác và sự tàn phá của chiến tranh”.

Cuộc gặp gỡ ở Rostock, miền bắc Đức lần thứ 45, từ ngày 28/12/2022 đến ngày 01/01/2023, với sự tham gia của hàng ngàn bạn trẻ từ khắp châu Âu ở độ tuổi từ 18 đến 35. Các bạn trẻ được các thành phố và cộng đoàn trong khu vực đón tiếp và lưu lại đó trong suốt thời gian diễn ra sự kiện. Trong những ngày gặp gỡ này, sẽ có những buổi cầu nguyện chung tại HanseMesse Rostock-Schmarl, các buổi thảo luận về các vấn đề linh đạo, xã hội, nghệ thuật, chính trị và kinh tế. Các bạn trẻ trao đổi về sứ điệp của thầy Alois, Tu viện trưởng Cộng đoàn Taizé. Đề tài “Đời sống nội tâm và tình liên đới” không những được đề nghị cho cuộc gặp gỡ này, nhưng còn là đường hướng của các biến cố khác trong các sinh hoạt năm nay.

Trong bài suy niệm của ngày khai mạc, thầy Alois nhắc lại sự liên kết giữa cộng đoàn Taizé và vùng đông bắc nước Đức đã có từ năm 1960. Khi các anh em của Taizé đến đây, Bức màn sắt vẫn còn đang chia cách châu Âu. Chính các Giáo hội đã đóng một vai trò quan trọng trong việc chấm dứt sự chia rẽ châu Âu này. Ngay sau đó, nhiều bạn trẻ ở Mecklenburg-Vorpommern đã đến với Taizé. Các Kitô hữu ở đông bắc chỉ là thiểu số nhưng không bao giờ thu mình, trái lại hoàn cảnh đã khích lệ họ tìm kiếm đối thoại với mọi người. Thầy Alois nhận xét: “Chỉ khi cùng

nhau chúng ta mới có thể đối phó với những thách đố và xây dựng một xã hội trong đó niềm tin được tạo dựng”.

Thầy Alois đề cập đến cuộc viếng thăm Ucraina của thầy trước khi đến Đức. Với những gì đã chứng kiến tại đất nước đang bị chiến tranh, thầy nhấn mạnh rằng: “Chúa Kitô đã đến thế gian. Người đến trong đêm tối. Và trong đêm tối đó, ánh sáng Chúa đã toả sáng, và sẽ không bao giờ tắt”. Thầy khẳng định thêm: “Ngay cả ánh sáng leo lét của vài ngọn nến trong đêm cũng mạnh hơn sự ác và sự tàn phá của chiến tranh”.

Thầy Alois tiếp tục bài suy tư với những suy nghĩ hướng về những người di cư mà thầy đã gặp ở Lampedusa vào lễ Giáng Sinh năm ngoái. (Ngọc Yên - Vatican News)

Đô trưởng Roma trình bày kế hoạch chuẩn bị Năm Thánh 2025 với ĐTC

Ngày 12/01/2023, ông Roberto Gualtieri, Đô trưởng Roma đã được ĐTC đã tiếp kiến. Trong dịp này ông Gualtieri đã trình bày cho ĐTC kế hoạch chuẩn bị cơ sở hạ tầng và đón tiếp khách hành hương để Roma trở nên hiện đại, toàn diện và bền vững hơn.

Nói về buổi tiếp kiến này, ông Gualtieri cho biết cuộc gặp gỡ diễn ra rất cảm động: “Chúng tôi đã nói nhiều điều và là một cơ hội để bàn về Năm Thánh. Thật vinh dự khi được chia sẻ với

ĐTC kế hoạch về các công trình sẽ được thực hiện cho Năm Thánh 2025. Roma đáp lại tình cảm của vị Giám mục của mình và cảm ơn ngài vì sự dẫn thân không mệt mỏi cho hoà bình và những người yếu đuối. ĐTC rất yêu mến Roma, ngài nhắc nhở chúng tôi rằng đây là thành phố độc nhất trên thế giới”.

Ông cho biết thêm, chính quyền Roma có trách nhiệm lớn và cũng là cơ hội để thực hiện các hoạt động phù hợp với ý muốn của ĐTC. Chuẩn bị Năm Thánh có một ý nghĩa thiêng liêng, vì thế trách nhiệm rất lớn đối với khách hành hương và với thành phố để làm sao cho Roma trở nên hiện đại, toàn diện và bền vững hơn.

Ông Gualtieri cho biết chính quyền Roma với sự hỗ trợ của trung ương đã lên kế hoạch cho hàng trăm dự án, chuẩn bị cơ sở hạ tầng và đón tiếp khách hành hương cho Năm Thánh 2025. Tổng số tiền cho các dự án này gần 4 tỷ euro. Bắt đầu năm nay, 2023 có một chương trình cho mỗi công trình, từng quý.

Các công trình được lên kế hoạch trên toàn Roma, bao gồm làm cho các quảng trường trước các đền thờ, nhà ga trung ương Termini được sạch sẽ và đẹp hơn; phục hồi các di sản văn hoá, các công trình cổ; xây dựng đường hầm dành cho người đi bộ từ Vatican đến Bảo tàng Vatican; trung tâm đón tiếp người vô gia cư, nhà vệ sinh công cộng.

Trong cuộc họp báo sáng thứ Năm 12/01/2023, liên quan đến việc chuẩn bị Năm Thánh, bà Giorgia Meloni, Thủ tướng Ý tuyên bố: “Cần

phải thực hiện các công trình thiết yếu cho Năm Thánh 2025 của GHCG. Roma và toàn nước Ý đang chuẩn bị cử hành một sự kiện gắn bó chặt chẽ với chính căn tính của Thành phố Vĩnh cửu, là thánh đô của Kitô giáo và Quốc gia Thành Vatican. Còn rất nhiều việc phải làm nhưng trong sự phối hợp chặt chẽ với Tòa thánh, chúng tôi sẽ đảm bảo sự hợp tác và cam kết đảm bảo thủ đô và quốc gia sẵn sàng đón tiếp hàng triệu khách hành hương từ khắp nơi trên thế giới và trải nghiệm một sự kiện lịch sử như Năm Thánh”. (Ngọc Yên - Vatican News)

MỸ CHÂU

Các giám mục Hoa Kỳ tổ chức cuộc thi sáng tác nhạc cho Đại hội Thánh Thể 2024

Các nhà thơ, nhà soạn nhạc và nhạc sĩ Công giáo được mời gọi tham gia một cuộc thi trong đó tác phẩm đoạt giải có thể được trình diễn trước 80.000 người tại Đại hội Thánh Thể Toàn quốc năm 2024.

Phục hưng lòng yêu mến Thánh Thể

Cuộc thi sáng tác âm nhạc này, được bảo trợ bởi Ủy ban Loan báo Tin Mừng và Giáo lý của HĐGM Công giáo Hoa Kỳ, là một phần của chiến dịch toàn quốc nhằm canh tân lòng yêu mến Bí tích Thánh Thể.

Chiến dịch toàn quốc này được bắt đầu từ ngày 19/6/2022, lễ Minh Máu Chúa Kitô, và kết thúc với đỉnh điểm là Đại hội Thánh Thể Toàn quốc vào năm 2024. Trang web của chiến dịch nói rằng sứ vụ của cuộc phục hưng là “đổi mới Giáo hội bằng cách khơi dậy mối quan hệ sống động với Chúa Giêsu Kitô trong Bí tích Thánh Thể”.

Cuộc khảo sát năm 2019 của Pew cho thấy chỉ có 31% người Công giáo tin rằng Minh và Máu của Chúa Kitô thực sự hiện diện trong Bí tích Thánh Thể. Do đó, tại cuộc họp thường niên

vào mùa thu năm 2021, các giám mục Hoa Kỳ đã quyết định bắt tay vào một cuộc phục hưng lòng yêu mến Thánh Thể trên toàn quốc nhằm khôi phục và thúc đẩy sự hiểu biết cũng như lòng sùng kính Bí tích Thánh Thể.

Cuộc thi sáng tác nhạc thánh ca và bài hát chủ đề Đại hội Thánh Thể

Các nghệ sĩ Công giáo có thể gửi bài dự thi cho một trong hai hạng mục: sáng tác thánh ca hoặc bài hát chủ đề. Một bài dự thi sẽ được chọn trong mỗi hạng mục và sẽ được giới thiệu tại Đại hội Thánh Thể toàn quốc, sẽ diễn ra tại Indianapolis từ ngày 17 đến ngày 21/7/2024. Các giáo phận trên toàn quốc sẽ được khuyến khích sử dụng các tác phẩm đoạt giải trong các sự kiện tập trung vào việc phục hưng Thánh Thể.

Những bài dự thi được khuyến khích công bố giáo huấn về sự hiện diện thực sự của Chúa Giêsu trong Bí tích Thánh Thể và bày tỏ sự hiệp nhất của chúng ta trong thân thể Chúa Kitô. Các bài hát cũng có thể là đa ngôn ngữ.

Các tác phẩm, phải mới và nguyên gốc, sẽ được đánh giá về thơ ca, âm nhạc, tính sáng tạo, tính đúng đắn về mặt thần học và giáo lý, vẻ đẹp, sự phù hợp để sử dụng trong phụng vụ và sự thể hiện mục đích phục hưng Thánh Thể.

Thời hạn nộp các bài dự thi là từ ngày 13/1 đến 21/4/2023. Các tác phẩm đoạt giải sẽ được công bố vào ngày (Hồng Thủy - Vatican News)

Tổng thống Biden đến Toà Sứ thần ở Hoa Kỳ để kính viếng Đức Biển Đức XVI

Hôm thứ Năm ngày 5 tháng 1 năm 2022, Tổng thống Joe Biden của Hoa Kỳ đã đến Toà Sứ thần Toà Thánh hay Đại sứ quán của Vatican ở thủ đô Washington và ký vào sổ tưởng niệm Đức cố Giáo hoàng Biển Đức XVI.

Tổng thống Biden viết trong sổ tưởng niệm: “Cùng với các tín hữu Công giáo trên khắp Hoa Kỳ, tôi cùng bày tỏ lòng tiếc thương trước sự ra đi của Đức nguyên Giáo hoàng Biển Đức.”

“Ngài là một học giả lỗi lạc và thực sự là một Thánh nhân. Tôi sẽ luôn trân trọng thời gian chúng tôi gặp nhau ở Vatican khi ngài còn là Giáo hoàng và thảo luận về thần học Công giáo. Ngài là một nhà thần học vĩ đại và tôi đã học được nhiều điều trong vài giờ. Xin cho linh hồn ngài được nghỉ yên bên Chúa muôn đời.”

Tổng thống Biden không tham dự Thánh lễ an táng Đức cố Giáo hoàng Biển Đức. Thay vào đó, ông Joe Donnelly, Đại sứ Hoa Kỳ cạnh Toà Thánh đã đại diện Hoa Kỳ tham dự Thánh lễ.

Hôm ngày 4 tháng 1, Tổng thống Biden đã chia sẻ với phóng viên Owen Jensen của Mạng lưới Truyền hình Lời Vĩnh cửu về cuộc gặp gỡ với Đức Biển Đức XVI rằng: “Tôi đã có cơ hội gặp ĐGH Biển Đức, trong vài giờ, và ngài là một người tuyệt vời... Và nhắc tôi quay lại lớp thần học.” “Chúng tôi đã nói về thánh Tôma

Aquinô và về Summa Theologica - Tổng luận Thần học.”

Ông Biden nhận định: “Tôi thấy ngài là người cởi mở, rất lý trí và có quan điểm bảo thủ trong lĩnh vực Công giáo hơn tôi. Tôi gần gũi hơn với giáo hoàng hiện tại về triết lý và quan điểm.”

Ông nói thêm: “Nhưng tôi ngưỡng mộ ngài, tôi nghĩ ngài là một người tốt.” (Hong Thủy - Vatican News)

Các giám mục Mỹ phê bình việc cho bán thuốc phá thai

Các giám mục Mỹ phê bình việc chính phủ nước này cho các tiệm thuốc tây bán thuốc phá thai tới tuần lễ thứ 10.

Hôm mừng 03 tháng Giêng vừa qua, Cơ quan Chính phủ Mỹ về lương thực và thuốc men, gọi tắt là FDA, loan báo việc nói lỏng những đòi hỏi về an ninh, để cho phép các tiệm thuốc tây được bán thuốc phá thai RU-486 cho những người xuất trình toa bác sĩ.

Phản ứng về việc này, Đức cha Michael Burbidge, Giám mục giáo phận Arlington, Chủ tịch Ủy ban Giám mục Mỹ về các hoạt động bảo vệ sự sống, đã ra thông cáo nói rằng:

“GHCG vẫn hành động phù hợp với giáo huấn về việc bảo vệ phẩm giá của mọi sinh mạng, và trong đó có cả việc săn sóc phụ nữ và con cái họ. Chúng tôi lên án sự tiếp tục đẩy mạnh việc tiêu diệt những sinh mạng vô tội của con người và việc nói lỏng các tiêu chuẩn an ninh quan trọng đối với các phụ nữ dễ bị tổn thương. Hoạt động trong tuần này của cơ quan FDA không những đẩy mạnh thảm trạng tởn tượng phá hủy sự sống của các thai nhi chưa sinh ra, nhưng còn có hại cho phụ nữ đang ở trong tình trạng cần được giúp đỡ. “Tỷ lệ những biến chứng nghiêm trọng sau khi phá thai bằng thuốc cao hơn nhiều so với phá thai bằng phẫu thuật.

Việc đảo ngược các qui trình an ninh liên quan đến các loại thuốc gây sảy thai để cho các tiệm thuốc tây được phép bán thuốc này mà không đòi phải có sự giám sát y tế trực tiếp, tạo điều kiện dễ dàng cho việc cách ly các phụ nữ mang thai dễ bị tổn thương, và đồng thời tạo nên nhiều rủi ro, đau đớn và chấn thương hơn”.

“Việc làm của cơ quan FDA có thể đưa tới những vi phạm mới đối với lương tâm của các nhân viên các tiệm thuốc tây không thể bán những thuốc phá thai như thế. Cơ quan FDA phải bảo vệ sự sống và sức khỏe của người mẹ lẫn con cái, không nới lỏng các tiêu chuẩn dưới sức ép của công nghệ hoặc chính trị. Chúng tôi kêu gọi cơ quan này hãy điều chỉnh các ưu tiên về chính sách và đứng về phía các bà mẹ đang gặp khó khăn. Họ xứng đáng được giúp đỡ nhiều hơn”. (USCCB 6-1-2023)

Hồi năm 2020, thuốc phá thai được sử dụng cho hơn một nửa những vụ phá thai ở Mỹ, theo Các trung tâm kiểm soát và phòng ngừa bệnh tật. Nay mặc dù cơ quan FDA cho phép bán thuốc phá thai cho người có thai tới tuần lễ thứ 10, nhiều nhà thương phá thai cho dùng thuốc này cho tới tuần lễ thứ 12 hoặc 13. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

HĐGM Brazil lên án các vụ tấn công bạo lực

HĐGM Brazil lên án vụ tấn công bạo lực vào toà nhà quốc hội, dinh tổng thống và toà án hôm 08/01/2023, đồng thời kêu gọi mọi người bình tĩnh, tôn trọng nền dân chủ.

ám đông ủng hộ cựu tổng thống Brazil Jair Bolsonaro hôm 08/01 tràn vào quốc hội, dinh tổng thống và tòa án tối cao của đất nước gây náo loạn, nhằm phản đối việc công nhận chiến thắng của ông Luiz Inacio Lula da Silva. Khoảng ba tiếng sau khi có thông tin ban đầu về vụ gây rối, lực lượng an ninh Brazil đã tái kiểm soát ba tòa nhà. Cảnh sát nước này cho biết đã tiến hành 170 vụ bắt giữ.

Tân tổng thống Brazil lên án các vụ tấn công phá hoại và ra lệnh cho lực lượng an ninh can thiệp cho đến ngày 31/01. Đây là những quyết định đầu tiên được ông Lula đưa ra. Ông nói: “Những vụ tấn công này chưa bao giờ xảy ra trong lịch sử của đất nước. Tất cả những người bạo loạn sẽ phải chịu trách nhiệm về các hành động khủng bố. Họ sẽ được xác định và phải chịu trừng phạt”.

Trong một tuyên bố, HĐGM Brazil bày tỏ bối rối trước các sự kiện nghiêm trọng và bạo lực ở Brazil, kêu gọi mọi người bình tĩnh, và chấm dứt ngay lập tức các cuộc tấn công tội phạm nhằm vào nền dân chủ. Các Giám mục nhấn mạnh: “Các cuộc tấn công này phải được ngăn chặn ngay lập tức và những người tổ chức cũng như những người tham gia phải chịu trách nhiệm trước pháp luật. Công dân và nền dân chủ phải được bảo vệ”.

“Những gì xảy ra hôm 08/01 ở Brasilia là không thể chấp nhận được!”, ĐHY Odilo Scherer, TGM của Sao Paulo nói, đồng thời khẳng định các hành động như thế không có trong sự chung

sống của nền dân chủ. Mọi người phải bình tĩnh. Ai muốn được tôn trọng thì phải tôn trọng người khác. (Ngọc Yến - Vatican News)

PHI CHÂU

Chủ tịch HĐGM Burkina Faso cảnh báo: Hồi giáo đã kiểm soát 50% quốc gia

Đức cha Laurent Dabiré, Giám mục của Dori và Chủ tịch HĐGM Burkina Faso lên tiếng báo động về sự gia tăng của các nhóm Hồi giáo trong đất nước, đồng thời cho biết Hồi giáo đã chiếm đóng và kiểm soát 50% lãnh thổ quốc gia.

Đức cha Laurent Dabiré nói với Tổ chức Trợ giúp các Giáo hội Đau khổ (ACS) rằng, 50% lãnh thổ của Burkina Faso đã bị các nhóm khủng bố chiếm đóng và kiểm soát. Một số nhóm tuyên bố rõ ràng ý định của họ, một số nhóm khác thì hỗ trợ Hồi giáo. Điều này cho thấy họ muốn áp đặt Hồi giáo trên toàn lãnh thổ quốc gia Tây Phi này, và để đạt mục đích, họ sử dụng cả khủng bố.

Theo Đức cha Laurent Dabiré, từ năm 2015, hoạt động của các nhóm khủng bố gia tăng chưa từng có, năm 2023 bắt đầu dưới sự bảo trợ tài trợ nhất với vụ sát hại một linh mục vào ngày 02/01 ở phía tây bắc đất nước. Ngài nhận định: “Sự gia tăng của các nhóm khủng bố cho thấy sự đàn áp xã hội đa tôn giáo, đặc trưng bởi đối thoại và cùng chung sống. Những kẻ khủng bố muốn loại trừ xã hội tự do này và tất cả những

ai không tự nhận thuộc về nhà nước Hồi giáo tự xưng, kể cả người Hồi giáo. Điều này có nghĩa là chủ nghĩa khủng bố hiện đang nhắm vào toàn xã hội. Như báo cáo của Tổ chức Trợ giúp các Giáo hội đau khổ, hiện tượng khủng bố có tác động mạnh mẽ đến đời sống của Giáo hội”.

Giám mục Dori cho biết thêm về hậu quả của làn sóng bạo lực tàn ác này trong bảy năm qua, mà theo ngài thật khủng khiếp từ cái nhìn mục vụ. Ngài nói: “Chúng tôi không thể di chuyển như trước. Phạm vi hành động của chúng tôi nhỏ hơn nhiều, vì những kẻ khủng bố chiếm 2/3 lãnh thổ của Sahel. Thực tế chỉ còn lại các thủ phủ của tỉnh. Giáo phận Dori có sáu giáo xứ, ba giáo xứ đã bị đóng cửa, và chúng tôi sắp phải đóng cửa một giáo xứ khác vào mùa hè này, trong khi giáo xứ thứ năm vẫn bị phong tỏa”.

Chủ tịch HĐGM giải thích các lý do đưa đến quyết định đóng cửa nhà thờ: Do sự hiện diện của những kẻ khủng bố, giáo dân yêu cầu đưa các linh mục của họ đến một nơi an toàn; Ở một số nơi không có thực phẩm và thông tin liên lạc bị gián đoạn, các mục tử chỉ có thể gửi một số sứ điệp nhờ tổ chức của Liên Hiệp Quốc có phương tiện, như đài phát thanh.

Trong nỗ lực loan báo Tin Mừng, hiện tại Giáo hội ở Burkina Faso đã tổ chức một hoạt động mục vụ cho những người di cư trong nước, con số khoảng hai triệu người. Nhờ các đoàn xe quân sự, thỉnh thoảng Giáo hội có thể mang lương thực và đồ tiếp tế đến những khu vực bị cô lập. Giáo hội cố gắng thích nghi với hoàn cảnh theo cách tốt nhất có thể. (Sir. 11/01/2023) (Ngọc Yến - Vatican News)

Một linh mục Nigeria bị chết cháy sau một cuộc tấn công

Rạng sáng Chúa nhật 15/01/2023, tại bang Niger của Nigeria, một nhóm cướp đã tấn công, đốt nhà xứ của giáo xứ thánh Phêrô và Phaolô

ở Kafin-Koro, vùng Paikoro, làm cho cha Isaac Achi bị chết cháy và cha Collins bị thương.

Cảnh sát xác nhận vụ tấn công bạo lực diễn ra khoảng 3 giờ sáng Chúa nhật. Những kẻ cướp đã tìm cách đột nhập vào nhà xứ nhưng không được nên phóng hỏa đốt ngôi nhà. Cha Isaac Achi không chạy kịp nên đã bị chết cháy. Cha Collins bị thương do bị bắn vào chân, được đưa đến bệnh viện để chăm sóc.

Thống đốc bang Niger, Alhaji Sani Bello Abubakar, nơi xảy ra vụ tấn công mô tả vụ tấn công là “vô nhân đạo” và ra lệnh cảnh sát địa phương mau chóng truy bắt thủ phạm. Ông nói: “Đây là một thời điểm đáng buồn, đối với một linh mục bị giết theo cách như vậy, có nghĩa là tất cả chúng ta đều không an toàn, cần phải hành động quyết liệt để chấm dứt cuộc tàn sát đang diễn ra này”.

Trong một thông báo, Giáo phận Minna nơi giáo xứ thánh Phêrô và Phaolô thuộc về cho biết, cha Achi là linh mục chánh xứ, và là chủ tịch chi nhánh địa phương của Hiệp hội Kitô Nigeria. Thông báo viết: “Cầu xin linh hồn cha Achi và linh hồn của tất cả các tín hữu được nghỉ yên muôn đời”.

Trong một cuộc tấn công vài giờ sau đó, những kẻ cướp đã đột nhập vào nhà của một Kitô hữu ở làng Dan Tsauni ở bang Katsina, bắt cóc năm người khi họ đang chuẩn bị đi tham dự Thánh lễ tại một nhà thờ gần đó.

Mất an ninh là một vấn đề lớn ở quốc gia đông dân nhất châu Phi nơi các cuộc tổng tuyển cử được lên kế hoạch vào tháng tới.

Mặc dù các băng nhóm tội phạm chủ yếu được thúc đẩy bởi lợi ích tài chính từ các khoản thanh toán tiền chuộc, một số đã củng cố mối quan hệ với các chiến binh thánh chiến từ phía đông bắc Nigeria, nơi họ đang tiến hành một cuộc nổi dậy kéo dài 14 năm để thành lập một lãnh thổ riêng. (Ngọc Yến - Vatican News)

Chứng tá của cha Michael, linh mục mù đầu tiên của Kenya

Lần đầu tiên, tại Giáo hội Kenya, vào ngày 14/01/2023, thầy phó tế Michael Mithamo bị mù bẩm sinh được phong chức linh mục. Đây là một niềm vui và sự khích lệ lớn cho Giáo hội địa phương cũng như cho những người khuyết tật.

Đức TGM Anthony Muheria của Nyeri đã cử hành Thánh lễ phong chức linh mục cho thầy Michael cùng với 5 phó tế khác tại trường tiểu học thánh Gioan Bosco ở Kiamuiru, cách thủ đô Nairobi 150 km về phía bắc. Ngoài Đức TGM, Thánh lễ còn có sự tham dự của Đức nguyên TGM Peter Kairu, nhiều linh mục, tu sĩ nam nữ và đông đảo giáo dân.

Đức TGM Anthony Muheria nhận định rằng phong chức linh mục cho một người mù đầu tiên ở Kenya sẽ giúp cho mọi người hiểu rõ hơn về khả năng của những người khuyết tật. Ngài nói: “Cha Michael, tân linh mục bị mù này sẽ giúp chúng ta nhìn nhận đúng, theo một cách mới khả năng của những người mà thực tế có thể thiếu một điều gì đó do bị khuyết tật. Thánh lễ phong chức cho cha Michael là một niềm vui lớn cho Giáo hội địa phương. Bởi vì mặc dù bị giới hạn, nhưng cha đã vượt qua tất cả. Cha đã đến được với chức linh mục để làm chứng rằng khuyết tật không phải là không có khả năng đáp lại tiếng Chúa. Trái lại, những người sống với những khuyết tật đặc biệt có khả năng phát triển

những ân ban mới và có thể làm cho xã hội trở nên phong phú”.

Nhân dịp lễ phong chức này, vị chủ chăn của Tổng Giáo Phận Nyeri đã trao cho các tín hữu một sứ điệp đặc dành cho những người khuyết tật và những người thân của họ. Ngài nói: “Các gia đình có con cái, người thân khuyết tật, thường hay bị bỏ quên. Họ rất cần được trợ giúp về mặt tài chính. Chúng ta phải đón nhận thách đố này. Chúng ta phải thường xuyên đến thăm các gia đình có người khuyết tật và các trường học dành cho người khuyết tật. Chúng ta đến với họ không chỉ hỗ trợ vật chất, nhưng còn đồng hành với họ, mang lại cho họ những màu sắc mới. Chúng ta phải hiện diện với họ, bởi vì Chúa Kitô kêu gọi chúng ta đến những người kém may mắn”.

Những lời của Đức TGM hôm nay như muốn lặp lại những gì ĐTC đã bày tỏ khi tiếp một nhóm người khuyết tật tại Vatican vào ngày 03/12/2022 nhân ngày quốc tế người khuyết tật.

Trong ngày đó, trước sự hiện của khoảng 100 người khuyết tật, trích lời thánh Giáo hoàng Gioan Phaolô II, ĐTC nói: “ngay cả khi tâm trí hoặc khả năng giác quan và trí tuệ của một người bị tổn thương, thì họ vẫn là một chủ thể con người toàn vẹn, với các quyền thánh thiêng và bất khả xâm phạm của mọi thụ tạo con người”. Đây là cái nhìn của Thiên Chúa dành cho mỗi người. Vì vậy, việc Giáo hội đón tiếp và gần gũi những người khuyết tật là thi hành sứ mạng ngôn sứ của mình.

ĐTC còn nhấn mạnh thêm rằng bảo vệ quyền con người của họ thôi thì chưa đủ, nhưng còn cần phải dần thân để đáp ứng những nhu cầu hiện sinh của họ nữa về các chiều kích khác nhau, thể chất, tâm linh, xã hội và thiêng liêng. Bởi vì, mọi người nam người nữ, trong bất kỳ hoàn cảnh nào của họ, ngoài các quyền, họ còn có những nhu cầu sâu xa hơn, như nhu cầu thuộc về, tương quan và nuôi dưỡng đời sống tâm linh. Điều này cũng bao gồm việc xóa bỏ mọi phân biệt đối xử và đáp ứng một cách cụ thể nhu cầu của những người khiếm khuyết về thể chất và tinh thần để họ cảm thấy được công nhận và được tham gia.

ĐTC diễn tả ước mong tất cả các cộng đoàn Kitô hữu là những nơi mà sự “thuộc về” và “hòa nhập” không còn là những từ được nói trong một sổ trường hợp, nhưng phải trở thành một mục tiêu của các hoạt động mục vụ thông thường. ĐTC nói rằng ngài xúc động khi Chúa kể câu chuyện về người cha đã tổ chức tiệc cưới cho con trai mình và khách mời không đến. Ông đã gọi các đầy tớ và nói: “Hãy đi ra các ngã đường và mời hết mọi người: già, trẻ, bệnh tật, khỏe mạnh, người tội lỗi, người không tội.... Tất cả mọi người, không loại trừ ai.” Do đó, ĐTC ước mong Giáo hội là nhà của mọi người, không trừ một ai. (Ngọc Yến - Vatican News)

Các Giám mục Bắc Phi nhóm họp lần đầu tiên tại Marseille

Trong năm ngày, từ ngày 10 đến 15/01/2023, lần đầu tiên các Giám mục Bắc Phi nhóm họp tại Marseille. Các vị mục tử đã thảo luận các vấn đề địa phương và suy tư về cảm thức thuộc về cùng một lưu vực văn minh, nhằm hướng tới một cuộc gặp gỡ mới, rộng lớn hơn giữa các Giám mục của Địa Trung Hải.

Trong thông cáo báo chí cuối cuộc họp, ĐHY Cristobal Lopez Romero, TGM của Rabat ở Maroc, Chủ tịch HĐGM Bắc Phi cho biết,

các Giám mục đã thảo luận về tình hình địa phương và suy tư về ơn gọi và đối thoại về ơn cứu độ, nhằm giúp mọi người có cuộc sống phong phú hơn.

Các Giám mục đã giao cho ủy ban thần học vừa được thành lập, đào sâu tài liệu do HĐGM Bắc Phi đưa ra vào cuối Hội nghị giai đoạn cấp giáo phận của thượng hội đồng về hiệp hành.

ĐHY Romero nhận định cuộc gặp gỡ được đánh dấu bằng một cách tiếp cận đặc biệt, đó là thuộc về thế giới Địa Trung Hải, nơi ba lục địa gặp nhau. Điều này mời gọi các vị mục tử dẫn thân cho một sự năng động trao đổi tình huynh đệ và đối thoại.

Thông cáo viết: “Chúng tôi muốn các Giáo hội tham gia vào sự năng động này để có thể chia sẻ với nhau tốt hơn những vấn đề dành riêng cho chúng ta. Marseille được đánh dấu bởi quan điểm này qua địa lý, lịch sử, nhân khẩu học và định hướng giáo phận. Đó là lý do tại sao chúng tôi chọn gặp nhau ở đây và làm việc với ĐHY Jean-Marc Aveline. Thực tế, Địa Trung Hải đưa các Giáo hội Bắc Phi đào sâu và cùng tìm cách làm thế nào để mặc dù chỉ là thành phần nhỏ bé và yếu đuối nhưng cũng là nguồn sinh hoa trái”.

Sau các cuộc họp của các Giám mục từ khắp Địa Trung Hải được tổ chức ở Bari (2020) và Firenze (2022), cuộc họp diễn ra vào mùa thu tới ở Marseille là một bước quan trọng đối với các Giám mục Bắc Phi. (Ngọc Yến - Vatican News)

ÚC CHÂU

Giáo hội Úc cảm thấy 'sốc', đau buồn trước tin ĐHY Pell qua đời

Bản tin CNA, ngày 10 tháng 1 năm 2023 / 18:17 chiều, cho hay: GHCG ở Úc đã phản ứng một cách ngạc nhiên và đau buồn trước tin cái chết của ĐHY George Pell, với một cựu thủ tướng nói rằng đất nước đã “mất đi một người con tuyệt vời và Giáo hội đã mất đi một nhà lãnh đạo vĩ đại.”

ĐHY Pell, nguyên bộ trưởng Văn phòng Kinh tế của Vatican, đã qua đời hôm thứ Ba (10.01) tại Rôma ở tuổi 81 do ngừng tim. “Tin tức này đến như một cú sốc lớn đối với tất cả chúng ta,” Đức TGM Anthony Fisher của Sydney cho biết trong một phản ứng đầu tiên trên Facebook. “Xin hãy cầu nguyện cho linh hồn của ĐHY Pell được yên nghỉ, xin sự an ủi và ủi an cho gia đình của ngài cũng như cho tất cả những người yêu mến ngài và đang thương tiếc ngài vào lúc này.”

Đức TGM Peter Comensoli của Melbourne đã phản ứng “rất buồn” trước tin này; ngài viết trên Twitter: “Xin ánh sáng vĩnh cửu giờ đây là của ngài, người đã kiên định tin vào Thiên Chúa của Chúa Giêsu Kitô.”

Đức Giám Mục Richard Umbers, Giám Mục Phụ Tá ở Sydney, viết trên Twitter: “Hơn hẳn nhiều người, ĐHY Pell là một người rất thông minh và quảng bác, người thực sự quan tâm đến mọi người xung quanh mình. “Một người tiên phong trong nhiều điều tốt đẹp ở Sydney, Australia và toàn bộ Giáo Hội. Xin cùng tôi cầu nguyện cho linh hồn ngài được yên nghỉ. Mong ngài được nghỉ yên.” Nhiều tín hữu đã thêm thông điệp cá nhân trên phương tiện truyền thông xã hội, với một người tiếc thương viết: “Hãy yên nghỉ, ĐHY thân mến, trong vòng tay của Chúa. Dẫn cho hồn

xác suy tàn, thì nơi ẩn náu, kỷ phần lòng con, muôn đời là Chúa cao tôn. Thánh vịnh 73:26.” Một nhà bình luận khác nói: “Tôi tin chắc ĐHY George Pell sẽ chăm sóc giáo hội của chúng ta trong suốt những ngày sắp tới.”

Được bổ nhiệm vào năm 2014 làm bộ trưởng đầu tiên của Văn phòng Kinh tế của Vatican, ĐHY Pell từng là TGM của Sydney từ năm 2001 đến 2014. Trước đó, ngài là TGM của Melbourne từ năm 1996 đến 2001. Cựu Thủ tướng Tony Abbott đã viết trong một tuyên bố đăng trên Twitter rằng Úc đã “mất đi một người con tuyệt vời và Giáo hội đã mất đi một nhà lãnh đạo vĩ đại.” Abbott, người được đào tạo một thời gian ngắn như là một chủng sinh Công Giáo, đã ca ngợi ĐHY Pell là “người cam kết bảo vệ tính chính thống của Công Giáo và là người ủng hộ trung thành cho các đức tính của Nền văn minh phương Tây.” Sinh năm 1941 tại thị trấn Ballarat, ĐHY Pell được thụ phong linh mục tại Vương Cung Thánh Đường Thánh Phêrô, Rôma, năm 1966. Ngài học cả tại Đại Học Giáo Hoàng Urbaniana và Đại Học Oxford. Là vị giáo phẩm cao cấp nhất của Giáo hội Úc và là một nhân vật công ăn nói thẳng thắn, ĐHY Pell được mô tả là “cấp tiến trong nhiều vấn đề xã hội” nhưng thường gây chia rẽ dư luận khi nói đến đạo đức và đức tin.

Cựu thủ tướng Úc viết: “Là một người bảo thủ về văn hóa và giáo hội, ngài đã thu hút được cả lời khen và chê từ mọi phía”. “Thật ra, ngài là một linh mục rất mực vụ, người hiểu rõ vết nhơ của con người và thừa khả năng

đồng cảm với tội nhân trong khi vẫn tư vấn chống lại tội lỗi.”

Đề cập đến thời gian ĐHY Pell ở tù vì bị cáo buộc lạm dụng tình dục, Abbott nói thêm: “Việc giam giữ ngài với những tội danh mà Tòa án Tối cao cuối cùng đã bác bỏ một cách gay gắt là một hình thức đóng đinh hiện đại; ít nhất nổi tiếng là một kiểu chết sống. “Theo cách riêng của mình, bằng cách giải quyết một cách điềm đạm một cáo buộc quái dị, đối với tôi ngài như một vị thánh của thời đại chúng ta.” (Vũ Văn An)

Giáo hội châu Đại Dương bắt đầu giai đoạn suy tư về Thượng Hội Đồng giai đoạn châu lục

Trong tuần vừa qua, đại diện các Giáo hội địa phương trên khắp châu Đại Dương đã quy tụ tại thành phố Melbourne của Úc để suy tư về Tài liệu Làm việc cho Giai đoạn Lục địa của Thượng Hội Đồng về tính hiệp hành.

Trong các buổi gặp gỡ, các đại diện cố gắng đưa cái nhìn đặc biệt của châu Đại Dương vào tiến trình Thượng Hội Đồng, với mục tiêu nhìn sự kiện toàn cầu qua cái nhìn của người dân lục địa. Tài liệu Làm việc cho giai đoạn châu lục, do Ban Thư ký Thượng Hội Đồng công bố vào tháng 10/2022 đã được mọi người suy tư và thảo luận.

Chủ tịch lực lượng đặc nhiệm của Thượng HĐGM châu Đại Dương, thành viên của uỷ ban phương pháp toàn cầu, Susan Pascoe cho biết, cuộc gặp gỡ tuần qua tập trung vào những gì bà đã thấy trong các cuộc họp khác ở các nơi trên thế giới. Bà nói: “Một trong những đáp ứng thú vị đối với Tài liệu cho giai đoạn châu lục là các tín hữu ở châu Đại Dương nhận ra điểm chung lớn trong Giáo hội hoàn vũ. Có một mức độ tương đồng cao giữa các câu trả lời đến từ bốn HĐGM và các Giáo hội Đông phương”.

Đức TGM Peter Loy Chong của Giáo phận Suva thuộc quần đảo Fiji, chủ tịch Liên HĐGM châu Đại Dương, giải thích: “Chúng tôi muốn khẳng định những nội dung của tài liệu làm việc và kết quả suy tư của bốn hội nghị của châu Đại Dương, để xác định những khoảng trống, những căng thẳng và thậm chí xác định những tiếng nói còn thiếu. Công việc này rất quan trọng đối với Liên HĐGM châu Đại Dương”.

Tiến sĩ Theresa Kiely đang tham dự cuộc họp ở Melbourne với tư cách là một trong ba đại diện của New Zealand, nhấn mạnh tầm quan trọng của việc trình bày kinh nghiệm sống của người Công giáo ở Thái Bình Dương. Bà hy vọng tài liệu xuất hiện sẽ “thực sự đại diện cho người dân châu Đại Dương. Chúng tôi không quên người dân ở các ngôi làng không được tiếp cận với công nghệ và cả những người cảm thấy bị bỏ rơi trong Giáo hội”. Bà muốn rằng bản báo

cáo thay mặt người dân châu Đại Dương là “một đại diện trung thực và xác thực cho tiếng nói của họ, để chúng ta có thể thành thật nhìn nhận mình với tư cách là một Giáo hội và quyết định cách chúng ta muốn tiến tới tương lai”.

Trong khi đó, bà Grace Wrakia, đại diện cho HĐGM Papua New Guinea và Quần đảo Solomon, nói rằng việc Giáo hội ngày càng nhấn mạnh đến tính hiệp hành là điều rất tự nhiên đối với bà. Bà nói: “Tôi nghĩ toàn bộ khái niệm về hiệp hành, phân định và lắng nghe, rất giống Melanesia, Papua New Guinea, bởi vì đó là điều chúng tôi luôn làm”.

Bà nói thêm: “Hiệp hành là một khái niệm đẹp, một phong trào tràn đầy Thần khí mà tôi hy vọng và cầu nguyện để tiếp tục hiện diện trong Giáo hội. Tinh thần hiệp hành là một tinh thần đẹp phải tồn tại lâu dài sau này”. (Ngọc Yến - Vatican News)

NGHỀ IN Ở VIỆT NAM VÀ VAI TRÒ CỦA ẢN PHẨM TRONG CÔNG CUỘC TRUYỀN GIÁO

Lịch sử in ấn ở Việt Nam rất ít được biết đến, mà có biết được điều gì thì cũng không có nghiên cứu nào chuyên sâu về đề tài này để lần tìm về một khởi điểm khả tín dựa vào các tài liệu và những chứng cứ xác thực. “Thư mục của Việt Nam ngày xưa mà trong đó lịch sử và nguồn gốc in ấn liên kết chặt chẽ với nhau dường như không có nhiều. Chiến tranh, những biến động nội bộ, những cuộc xâm lăng ở xứ sở này có khí hậu nhiệt đới ẩm thấp chắc chắn đã giải thích phần nào sự biến mất của những cuốn sách đã được nhất trí ghi nhận từ lâu, kèm theo sự tiếc nuối. Tuy nhiên, sự hiện hữu và đôi khi nội dung của những cuốn sách bị mất đã được nhìn nhận qua nội dung của những tác phẩm được soạn thảo sau này. Đó có phải là sách in hay không? Ta hiếm biết được điều đó.[...] Các yếu tố cho phép lần tìm sự tiến triển của ngành in lên đến tận những chứng cứ đầu tiên quả thật không có gì chắc chắn”.[1]

1. Nghề in mộc bản

Dù rằng nghề in ấn ở Việt Nam được đề cập đến từ năm 1299 trong các thư tịch,[2] vài tác giả chắc chắn dựa vào truyền thuyết để cho rằng nó có trước thời điểm này. Một đoạn ngắn nói về cuộc đời thiền sư Trí Học, được trích dẫn trong tác phẩm cổ nhất của Phật giáo là Thiền uyển tập anh ngữ lục (có lẽ vào khoảng năm 1134), theo đó vị thiền sư này có nghề in khắc gỗ hay mộc bản gia truyền đến ông là đời thứ ba. Dựa vào thông tin này, nhiều người cho rằng nghề in ở Việt Nam đã có từ một thời điểm sớm hơn. Tuy nhiên, dù chưa xác định được thời điểm nào thì cũng có thể nói được rằng kỹ thuật in lúc này

là in mộc bản. “Nghề in ở Việt Nam không biết bắt đầu chính xác từ lúc nào, song các ấn bản mộc bản (xylograph) được đề cập đến vào năm 1255 và 1299, và truyền thống gán công lao phổ biến việc in ấn cho nỗ lực của một danh sĩ tên là Lương Như Hộc. Nghề làm giấy cũng không biết từ lúc nào. Lịch sử đầy biến động của Việt Nam và khí hậu nhiệt đới ở đây đã góp phần làm hỏng và phá hủy những cuốn sách khiến cho rất ít tác phẩm thưở ban đầu còn lưu giữ được ấn bản nguyên thủy cho đến ngày nay. Vì tình trạng thiếu may mắn này, dường như phần lớn những ấn bản đầu tiên không xuất hiện sớm hơn hậu bán thế kỷ XVII. Thật vậy, tác phẩm có niên đại xác định là ấn bản năm 1697 của bộ đại chính sử: Đại Việt sử ký toàn thư. Mãi cho đến thế kỷ XIX, kỹ thuật in ở Việt Nam là mộc bản; các con chữ rời mặc dù được biết đến nhưng không sử dụng. In mộc bản là một nghệ thuật hạn chế, phần lớn giới hạn trong vài chùa chiền hay làng mạc ở phía Bắc Việt Nam chuyên làm giấy, mực và nghệ thuật khắc gỗ. Vì thế, những sách in rất hiếm và phương tiện chính để phổ biến các bản văn vẫn là các bản chép tay. Những ấn bản khắc gỗ cổ xưa chỉ mang một dòng chữ như “do thợ khắc gỗ của làng (làng này hay làng kia)”, không có tên người xuất bản.”[3]

Khi các nhà truyền giáo đến Việt Nam, các ngài đứng trước một dân tộc có hai hệ thống chữ viết: chữ Hán của những người học thức mà họ phải dành đến cả nửa đời để học và chữ Nôm của ngôn ngữ phổ thông hằng ngày nhưng xem ra còn phức tạp hơn.[4] Và đại đa số người dân đều không biết viết ngôn ngữ của mình. Vì thế, các

nhà truyền giáo mới nảy sinh ý tưởng dùng mẫu tự Latinh để ghi lại âm tiếng Việt: chữ Quốc ngữ. Chữ Quốc ngữ trước hết được các nhà truyền giáo dùng để phục vụ cho công cuộc rao giảng và sau đó dần dần được các ngài dạy cho giáo dân Việt Nam. Hẳn nhiên, khi học và dần tìm cách sáng tạo chữ Quốc ngữ, các ngài vẫn cần có sự giúp đỡ của cư dân bản địa, nhất là những người thường có học thức cao như các thầy dạy học hay thầy giảng. Riêng cha Francisco de Pina lựa chọn các cộng tác viên của mình một cách khá độc đáo và có mục đích. Ngài chọn những người trẻ tuổi bình thường ở chung quanh mình. Lý do là vì những người trẻ tuổi sẵn sàng chấp nhận sự mới lạ của chữ viết mới khác với chữ Hán và không sùng bái hệ thống giáo dục theo khuôn mẫu Trung Hoa như các bậc trí thức thời bấy giờ, và như thế sẽ dễ dàng tách rời khỏi nền văn hóa Trung Hoa. “Trong khi các nhà truyền giáo khác đi tìm những giáo viên có học và có kinh nghiệm để giúp mình, cha Pina quyết định mời những người trẻ xung quanh mình. Lý do sâu xa là như thế này: để cho phép nền văn hóa Việt Nam tiến bộ một cách độc lập, tách khỏi nền văn hóa Trung Hoa, và để có năng lực sáng tạo, cần có những người trẻ, dám cởi mở để chấp nhận sự mới lạ này. Các bạn trẻ này sẽ hoàn toàn thoải mái với cả hai hệ thống chữ viết; như cha Pina viết: “với chữ của họ lẫn chữ của chúng ta”. Ngài còn sợ rằng tâm lý của các bậc thầy hoàn toàn khác: sau khi đã dành nhiều năm nhiều tháng ôn thi để làm quan, họ đã đánh giá quá cao, một cách cứng nhắc, vào sự vượt trội của chế độ giáo dục truyền thống ấy”.[5]

Dù sao, các cộng tác viên giáo dân người Việt vẫn là yếu tố không thể thiếu trong việc hình thành những văn bản đặt nền tảng cho chữ Quốc ngữ và đóng góp tích cực cho công cuộc Phúc âm hóa. “Các văn bản gốc Majorica là dự án tập thể có sự đóng góp của giáo dân người Việt. Hầu như chắc chắn những cộng tác viên của các văn bản này là các thầy giảng, như Peter Phan đã viết trong nghiên cứu của mình về cuốn giáo lý của cha Alexandre de Rhodes. Thầy giảng là những người có học thức, thường có vị trí cao trong cộng đồng trước khi cải đạo. Họ có trách nhiệm dạy giáo lý, thăm bệnh nhân, hướng dẫn các nghi thức phụng vụ khi không có linh mục. Trong khi có vài thầy giảng có thể tham gia cộng tác trong các văn bản Majorica thì chỉ có một người được ghi lại tên tuổi là thầy Phanxicô”[6]. Nhưng đây không phải là công việc duy nhất mà ta có thể ghi nhận về thầy giảng Phanxicô. Trong trường hợp này, ngoài việc dạy các thừa sai học tiếng, thầy Phanxicô còn dùng nghề tay trái của mình để giúp các thừa sai soạn thảo và in ấn các sách giáo lý. “Phanxicô, chỉ được biết bằng tên thánh, đã cải đạo vào cuối thập niên 1620 và tiếp tục phụ tá cho Majorica trong công việc mục vụ, sống và cộng tác với ngài trong công việc ghi chép các bản văn.[7] Phanxicô là tu sĩ Phật giáo cấp cao tại Chùa Thành Pháo trong vòng 17 năm,[8] và theo vài truyền thống, ông cũng là quan văn trong triều.[9] Ông chính thức được phong làm một trong ba thầy giảng đầu tiên của Đàng Ngoài vào năm 1630 và phục vụ miền truyền giáo ít nhất là một thập niên sau đó.[10] Hầu như chắc chắn rằng ông cũng là thầy giảng mà Gaspar d’Amaral đề cập đến trong tường trình thường niên về Đàng Ngoài năm 1632, khi ngài nói rằng một thầy giảng người Việt tên là Phanxicô chịu trách nhiệm “in ấn (empressão) những cuốn sách thông dụng và sách giáo lý cho những người quan tâm tìm hiểu luật thánh của chúng ta”. Theo d’Amaral[11] thì Phanxicô là người “hay chữ” và thành thạo kỹ thuật in mộc bản”.[12]

2. Vai trò của ấn phẩm trong việc truyền giáo

Trong giai đoạn tiền hình thành chữ Quốc ngữ, chữ “Hán” vẫn được xem là chữ “thánh hiền”, đặc biệt được coi trọng ở Đàng Ngoài. Những tờ số được viết bằng chữ Hán dù rằng ít người đọc được thứ chữ này. Những người không viết được đôi câu đối trong nhà ngày tư ngày tết phải đi “xin” chữ. Rõ ràng chữ Hán được sùng bái cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng. “Các nhà truyền giáo Dòng Tên rõ ràng đã ý thức được sự thần kỳ của các tác phẩm được viết bằng chữ “Hán”, chữ viết này được đặc biệt sùng bái ở Đàng Ngoài. Vào năm 1632, cha Majorica và Bernardino Reggio đã lập một nhà in ở Đàng Ngoài để in sách giáo lý của cha Matteo Ricci và cuốn hộ giáo của cha Francesco Buzomi.[13]

Năm 1630, Antonio Cardim thuật lại rằng các thầy giảng Phanxicô và Inhaxiô đã chinh phục một tu sĩ Phật giáo khi đưa cho ông cuốn giáo lý của cha Ricci. Cardim mô tả “thẩm quyền” của các sách chữ Hán ở Đàng Ngoài và đề nghị in thêm các cuốn giáo lý của cha Ricci và João Soeiro.[14] Ông giải thích rằng: “Đôi khi những người ngoại giáo nói với các giáo dân rằng họ không có sách vở gì để chứng minh cho luận thuyết và lẽ luật mà họ tuyên xưng, nhưng khi đưa cho họ sách vở từ Trung Hoa thì họ không nói gì nữa. Nhiều trí thức đã trở thành Kitô hữu chỉ vì xem sách vở từ Trung Hoa”.[15] Đôi khi, dường như những bản văn như thế lại có tầm quan trọng như bùa chú hay biểu tượng cho thẩm quyền tâm linh hơn là những chữ nghĩa chứa đựng trong đó. Chẳng hạn, cha Alexandre de Rhodes thuật lại chuyện một tu sĩ Phật giáo ở Đàng Ngoài đã có một cuốn sách Kitô giáo.

Cha của ông đã có được nó khi tháp tùng một quan sứ đến triều đình Trung Hoa.[16] Và cuốn sách này đã được để lại cho ông sau khi người cha qua đời. Mặc dù không hiểu nội dung cuốn sách, nhưng cả hai đều giữ nó cẩn thận trong “hòm”.[17] Cha Peter Phan còn xác định thêm rằng: “Mặc dù cha de Rhodes không nói tên tác giả cũng như tựa đề cuốn sách, nhưng không nghi ngờ gì đó là cuốn Thiên Chủ Thực Nghĩa (T’ien-chu Shih-i) của cha Ricci.[18] Vị tu sĩ Phật giáo này đã giữ cuốn sách trong ba mươi năm trước

khi đưa nó cho cha de Rhodes xem vào khoảng năm 1629/1630, điều này cho phép xác định rằng cha của ông ấy đã nhận được cuốn sách vào thập niên đầu tiên của thế kỷ XVII. Cuốn giáo lý của cha Ricci[19] được xuất bản lần đầu tiên vào năm 1603 ở Bắc Kinh, sẽ là quà tặng quý giá cho thành viên của đoàn sứ Việt Nam”.[20]

Soạn thảo những bản văn để dạy giáo lý là một nhiệm vụ tể nhị đối với các nhà truyền giáo vì dù có tài năng về ngôn ngữ đi nữa thì họ cũng không diễn tả trọn vẹn tư tưởng phương Tây bằng ngôn ngữ phương Đông. Vì thế các nhà truyền giáo thường dựa vào các tác phẩm viết bằng tiếng Trung Hoa trước đó, dịch hoặc sửa đổi lại để thích ứng. Thật dễ dàng hơn khi chuyển từ một ngôn ngữ phương Đông này sang một ngôn ngữ phương Đông khác hơn là chuyển từ tiếng Pháp hay tiếng Latinh sang một tiếng phương Đông khác. Đó là điều đã xảy ra ở Hàn Quốc và Nhật Bản. Người ta cũng cho rằng cuốn “Phép giảng tám ngày” của cha Đắc Lộ được viết dựa theo cuốn Thiên Chủ Thực Nghĩa của cha Matteo Ricci, xuất bản năm 1603.

Trong công cuộc truyền giáo, các thừa sai đã chú trọng rất nhiều vào vai trò của những văn bản hay đơn giản là sách, từ các sách giáo lý, Phúc âm, Hạnh các thánh cho đến Gương Chúa Giêsu.... Sách có tầm quan trọng trong cuộc canh tân Công giáo vào thế kỷ XIX và khẳng định vai trò của mình trong việc truyền giáo của các thừa sai đầu tiên ở Trung Hoa và Nhật Bản. Một phần quan trọng không nhỏ được dành cho các sách hộ giáo để tự biện minh trước các tôn giáo của phương Đông, chẳng hạn như cuốn Biện phân tà

chánh hay Hội đồng tứ giáo .... Nhiều phương pháp hộ giáo đã được sử dụng: phương pháp của cha Ricci là tìm xem Công giáo có điểm gì chung với Đạo Khổng và như thế làm cho cuộc đối thoại trở nên dễ dàng, nhưng nó có nguy cơ làm lu mờ đi các tín điều Kitô giáo và dễ dẫn đến khuynh hướng tổng hợp tôn giáo (syncretisme). Một phương pháp khác là tự chứng minh bằng những lý thuyết Kitô giáo. Phương pháp thứ ba có tính tấn công và phản bác những niềm tin sai lạc. Tuy nhiên, một thừa sai và một bản văn có thể sử dụng cả ba luận chứng chứ không hẳn chỉ một phương pháp bài bác. Ngoài ra, “Sách là một phương thể hữu hiệu đáp ứng được ba mục đích của Hội truyền giáo hải ngoại Paris: thành lập hàng giáo sĩ bản xứ, chăm sóc các tân tông và cải đạo lương dân. Nó cung cấp cho các chủng sinh miền truyền giáo nền tảng đào tạo cần thiết. Nó được dùng để dạy giáo lý và nuôi sống đời sống thiêng liêng cho giáo dân. Cuối cùng, nó cho phép quảng bá giáo lý ở những nơi mà các thừa sai không thể đến được. Tầm quan trọng của nó càng lớn hơn khi mà người phương Đông tôn thờ chữ nghĩa. Như vậy, sách là phần chính yếu trong công việc tông đồ và truyền giáo, có một vai trò quan trọng.”[21]

Để xuất bản các tác phẩm, ban đầu các thừa sai gửi in ở những nơi khác khi chưa tổ chức được những cơ sở in riêng của địa phận. Đối với các cơ sở in mộc bản thì hệ thống tổ chức đơn giản hơn nhiều, chỉ cần những tay thợ khắc lành nghề, còn nguyên vật liệu thì có thể tìm kiếm được ở bất kỳ nơi đâu. Hệ thống này rất hiệu quả và uyển chuyển nên dễ dàng xoay sở trong những cơn bách hại và có thể tái lập được ngay sau bách hại.

Mặc dù rất bận rộn với công việc mục vụ, mỗi bận tâm ưu tiên của các chủ chăn là giáo huấn những chân lý cứu rỗi bằng sách vở, nhất là sách giáo lý dành cho giáo dân. Thời Đức cha Jacques-Benjamin Longer Gia (1752-1833), ở Tây Đàng Ngoài, sách giáo lý chỉ là những bản viết tay đầy những lỗi do bất cẩn của người sao chép. Đức cha de Gortyne, nhờ sự giúp đỡ và ý kiến của các thừa sai khác, đã soạn thảo một

cuốn giáo lý. “Ở Đàng Ngoài lúc này chỉ có một nhà in của lương dân, và tất cả ấn phẩm từ nhà in này chất lượng rất kém. Đức cha de Gortyne sai các thầy giảng in sách của mình. Thay vì những tấm mộc bản mà trên đó người Hoa và người Đàng Ngoài khắc những gì họ muốn, ngài bảo các thầy giảng đeo và khắc những con chữ rời và di động, có thể dùng lại để in những tác phẩm khác. Công việc này gặp khó khăn trong ngôn ngữ không được viết bằng mẫu tự alphabet. Các con chữ khắc trên gỗ cứng như hoàng dương (bluis). Thế nên ấn phẩm rõ ràng sắc nét hơn nhà in của lương dân. Từ đó, với phương pháp in ấn này, Đức cha de Gortyne đã cho in nhiều sách khác.”[22]

Nhà in hiện đại chỉ được lập tại Việt Nam thời Pháp thuộc. “In typô kiểu phương Tây được đưa vào Đàng Trong năm 1862 và Đàng Ngoài năm 1883 với các công báo (Bulletin officiel de l’Expédition de la Cochinchine, Bulletin du Comité d’Etude Agricole, Industrielle et Commerciale de l’Annam et du Tonkin ...). Nhưng chính sự cất cánh của chữ Quốc ngữ mới đưa đến sự phát triển của kỹ nghệ in ấn phát hành sách báo. Một trong những nhà xuất bản đầu tiên của Việt Nam đương như là ông Đình Thái Sơn, một cựu nhân viên của Nhà in Tân Định (Saigon). Cuối thế kỷ XIX, người ta mở nhà sách Phát Toàn rồi đến ông Lê Phát An mở Imprimerie de l’Union để cạnh tranh với các nhà xuất bản Pháp ở Saigon như Rey et Curisol, Claude, etc... Nhà xuất bản đầu tiên ở miền Bắc là Schneider, hoạt động từ năm 1883, và sau này nhận được sự cộng tác của ông Nguyễn Văn Vĩnh....Về lãnh vực xuất bản báo

chí, con số 428 tờ báo xuất hiện từ năm 1932 đến 1945, so với 97 tờ trong khoảng từ 1865-1930, đủ đã nói lên rất nhiều.”[23]

Lm. Phaolô Nguyễn Minh Chính

Nguồn: gpquinhon.org

[1] Christiane Pasquel-Rageau, “L’imprimerie au Vietnam: de l’impression xylographique traditionnelle à la révolution du quốc-ngu (XIIIe–XIXe siècle)”, *Revue Française D’histoire Du livre*, n°43, 1984

[2] “Năm 1299, vua Trần Nhân Tông truyền in các tài liệu Phật giáo pháp sư, Đạo trường tân văn và Công văn cách thức”, *Annales Complètes du Vietnam*, tome II, éd. Académie vietnamienne des Sciences sociales, Hanoi 1998, tr. 78.

[3] Nguyễn Thế Anh, “Vietnam”, trong Patricia Herbert, Anthony Crothers Milner, *South-East Asia: Languages and Literatures: a Select Guide*, University of Hawaii Press, tr. 82

[4] Vài nhà nghiên cứu cho rằng người Việt đã có chữ viết trước thời kỳ xâm lược của Trung Hoa. Những hình ảnh trên trống, trên rìu đồng, trên mu rùa, văn bia ... Đây có thể là những ký hiệu quy ước mà người Việt cổ dùng để viết ngôn ngữ của mình. Loại chữ tượng ý giống hình con nòng nọc này gọi là “Khoa đầu tự”. Tuy nhiên, giả thiết này thiếu chứng cứ lịch sử nên ít nhận được sự đồng tình của các nhà nghiên cứu. Xem thêm Lê Trọng Khánh, *Sự hình thành và phát triển chữ Việt cổ*, Viện văn hóa, 1986.

[5] Roland Jacques, “Vài suy niệm về Francisco de Pina và những bước đầu tiên trong việc hình thành chữ Quốc ngữ”, Bài tham luận tại Hội thảo “Di sản do (những giáo sĩ) Dòng Tên Bồ Đào Nha để lại ở Việt Nam”, Museu São Roque – Lisboa, 24.10.2019, (Bản tiếng Việt của chính tác giả).

[6] Brian Ostrowski, “The rise of Christian Nôm literature in seventeenth-century Vietnam: Fusing European content and local expression”, trong Wynn Wilcox, *Vietnam and the West: New Approaches*, Ithaca, New York: Cornell University, Southeast Asia Program, 2010. tr. 27-28

[7] Có sự bất đồng ý kiến trong các nguồn nói về việc Phanxicô cải đạo ra sao và khi nào. Theo Philipê Bình, “Truyện Nước Annam Đàng Ngoài chí Đàng Trong, Quyển thứ I, Nói sự Đàng Ngoài”, tr. 28-30, thì Majorica đóng vai trò quan trọng trong việc cải đạo của Phanxicô. Philipê Bình viết rằng Majorica khi còn ở Hà Nội, ngài được Chúa Trịnh gọi đến triều đình để tham gia tranh luận với 10 nhà sư Phật giáo của vương quốc. Phanxicô, “Sư hòa thượng thứ nhất”, được cho là đã bị các lý luận của Majorica thuyết phục nên đã học đạo và được rửa tội. Tuy nhiên, Alexandre de Rhodes, trong *Histoire du Royaume de Tunquin* (Lyon: Jean Baptiste Devenet, 1651), tr. 188-89, nói rằng Phanxicô đã cải đạo sau khi dự một trong các khóa giảng thuyết của ngài ở Đàng Ngoài khoảng từ năm 1628 đến 1630, trước khi Majorica đến. Nhìn câu chuyện này dưới truyền thống văn chương Kitô giáo Việt Nam, dường như câu chuyện tranh luận ở triều đình chúa Trịnh có lẽ là một ngụ ý tạo. Vào thế kỷ XVII, nhiều truyền thuyết về tài năng của các nhà giảng thuyết Kitô giáo phản bác được sự công kích của các đối thủ Phật giáo và Khổng giáo đã trở nên phổ biến trong giới văn nhân Kitô giáo. Tác phẩm phổ biến nhất trong mạch này là cuốn “Hội đồng tứ giáo” thuật lại cuộc tranh luận giữa các thủ lĩnh Phật giáo, Kitô giáo, Khổng giáo và Đạo giáo. Tuy nhiên, câu chuyện này trước hết có tính bút chiến và dường như không có nền tảng trong sự kiện lịch sử. Câu chuyện cuộc tranh luận của các cha Dòng Tên ở cung chúa Trịnh vào đầu thập niên 1630 có lẽ chỉ là dị bản sơ thời của câu chuyện này. (chú thích của Brian Ostrowski)

[8] Alexandre de Rhodes, *Histoire du Royaume de Tunquin*, tr. 189.

[9] Chi tiết này chỉ có trong Philipê Bình, “Truyện Nước Annam Đàng Ngoài chí Đàng Trong, Quyển thứ I, Nói sự Đàng Ngoài”, tr. 28-30, trong khi cha Alexandre de Rhodes không nói ông phục vụ trong bộ máy quan lại Đàng Ngoài.

[10] Alexandre de Rhodes, *Histoire du Royaume de Tunquin*, tr. 255-56; Trương Bá Cần, “Lịch sử phát triển Công giáo Việt Nam”,

chương IX, Công giáo và Dân tộc 56 (8/1999): 116.

[11] Gaspar d'Amaral, bản thảo chưa xuất bản của Biblioteca da Ajuda, bộ sưu tập Jesuítas na Ásia, vol. 49/V/31, fol. 219v, được trích dẫn trong Roland Jacques, *Portuguese Pioneers of Vietnamese Linguistics* (Bangkok: Orchid Press, 2002), tr. 78-79.

[12] Brian Ostrowski, "The rise of Christian Nôm literature in seventeenth-century Vietnam: Fusing European content and local expression", trong Wynn Wilcox, *Vietnam and the West: New Approaches*, Ithaca, New York: Cornell University, Southeast Asia Program, 2010. tr. 27-28

[13] Ruiz-de-Medina, "Vietnam" trong *Diccionario Historico de la Compania de Jesus*, 4:3957, Rome: Institutum Historicum Societas Jesu, 2001. Tuy nhiên, cơ sở in này đã bị phá hủy ngay trong năm đó.

[14] Antonio Cardim, "Annua de Tunkim do anno de 1630," May, 1630, Biblioteca da Ajuda, Lisbon (BA), Jesuítas na Ásia (JnÁ), 49-V-31, ff. 31r

[15] Antonio Cardim, Sdd.

[16] Matteo Ricci đã nói đến món quà là cuốn sách giáo lý bằng tiếng Hán tặng cho quan sứ Đại Việt đi sứ Trung Hoa vào năm 1585. Xem Ricci, *Storia dell'Introduzione dell Cristianesimo in Cina*, ed. Pasquale M. D'Elia (Rome, 1942-9), 1:262

[17] Tara Alberts, "Catholic Written and Oral Cultures in Seventeenth-Century Vietnam", trong *Journal of Early Modern History*, 16 (2012) 383-402, tr. 391

[18] Tác giả Nguyễn Hồng cho rằng đó là cuốn giáo lý của Michel Ruggieri. Xem Nguyễn Chí Thiết, *Le Catéchisme du Père Alexandre de Rhodes et l'âme Vietnamienne*. Nhưng tôi (Peter Phan) cho rằng đó là cuốn của Matteo Ricci.

[19] Một khó khăn khi đồng hóa cuốn sách của vị tu sĩ Phật giáo với tác phẩm của cha Ricci là lời dẫn "tên thánh Giêsu viết bằng đại tự trên trang đầu tiên (không phải trên trang bìa) của cuốn sách". Tựa đề cuốn sách của Ricci là T'ien-

chu Shih-i và không có chữ Giêsu. De Rhodes không nói rằng từ Giêsu được in (printed) trên trang đầu nhưng được "ghi dấu" và vẽ bằng đại tự trên đó. Có thể là người tặng sách của Ricci cho cha của vị tu sĩ kia đã "ghi dấu" hay "vẽ" từ Giêsu lên trang đầu cuốn sách như là một phần của lời đề tặng. Dù sao, tôi không biết được có cuốn sách giáo lý nào bằng tiếng Trung Hoa xuất bản trước năm 1600 mà có từ "Giêsu" trong tựa đề. Pietro Braido ghi chú rằng cuốn T'ien-chu Shih-i không phải là cuốn giáo lý đúng nghĩa, cuốn giáo lý được sử dụng ở Trung Hoa là bản dịch cuốn Doutrina, do Joao da Rocha, S.J. dịch, nhưng không cho thông tin về tựa đề đầy đủ của nó bằng tiếng Trung có chứa từ Giêsu (xem *Lineamenti di storia della catechesi e dei catechismi*, 129). Thật ra, da Rocha truyền giáo ở Nam Kinh vào năm 1600, và dịch sang tiếng Trung cuốn giáo lý của Marco Jorge, S.J., và xuất bản năm 1619. Trong trường hợp này thì cuốn sách xuất hiện khoảng 20 năm sau khi đoàn sứ Việt Nam đến Bắc Kinh. (chú thích của cha Peter Phan)

[20] Phan, Peter C., *Mission and Catechesis: Alexandre de Rhodes & Inculturation in Seventeenth-Century Vietnam*, Orbis Books, 2015

[21] Véronique Delcourt, *L'apostolat par le livre dans l'Extrême-Orient des missions-étrangères au XIXe siècle, d'après la correspondance*, thèse de doctorat, École national des chartes, Université PSL (Paris Sciences & Lettres), 2003.

[22] *Annales de la propagation de la foi*, tập 6, 1833, tr. 38-39.

[23] Nguyễn Thế Anh, "Introduction à la connaissance de la Péninsule Indochinoise: Le Vietnam", trong tạp chí *Dòng Việt*, California, 1993, tr. 128.

TÍN GIÁO HỘI VIỆT NAM

Hành trình rước hài cốt của Đức cha Lambert từ Thái Lan về Việt Nam và trở về với Đất Tổ Kiên Lao

Ban Truyền thông

Hội dòng Mến Thánh Giá Kiên Lao-Bùi Chu

Hồng ân Thiên Chúa bao la Muôn đời con mãi ngợi ca ơn Người

1. Từ Thái Lan về Việt Nam

Thể theo quyết định của ĐHY Francis Xavier Kriengsak Kovithavanij, HD.MTG Chanthaburi đã trao Bình Hài cốt của Đức cha Lambert cho Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, trưởng ban án phong thánh, trực thuộc HĐGMVN Bình hài cốt số 1 vào lúc 10h30, ngày 01.11.2022 ngay sau thánh lễ mừng kính Các Thánh Nam Nữ. Bình này là một trong 4 bình Hài cốt của Đức cha Lambert (Bình số 1 có mảnh xương cổ tay và một răng hàm nhỏ; Bình số 2 có miếng xương cổ tay và chân răng cửa; Bình số 3 có đốt ngón chân và răng tiền hàm; Bình số 4 có hai xương

ngón tay của ĐC Lambert) đã được niêm phong kẹp kèm trước lúc 13h ngày 06.9.2003.

- Ký Biên bản Trao - Nhận

Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, lập Biên bản và ký nhận Bình Hài cốt Đức cha Lambert.

Vào lúc 14h00 cùng ngày, nghi thức ký bàn giao giữa Sr Tổng Phụ trách HD.MTG Chanthaburi và Đức cha trưởng Ban án phong thánh diễn ra trong bầu khí âm cúng tại phòng lưu trữ kỷ vật của những Sr đã khuất.

Sau khi ký nhận, Đức cha Giuse trao bình Hài cốt cho Di Anna Thanh, phó Ban án phong thánh đem về Việt Nam.

Kể từ giây phút này Bình Hài cốt số 1 của Đức cha Lambert thuộc về Việt Nam và sẽ theo phái đoàn Việt Nam về đến Hội dòng MTG Gò Vấp và ngài được kính viếng tại đây cho đến 10h00 ngày 28.12.2022, Hài cốt Đức cha Lambert được Đức cha Giuse, trưởng ban án phong thánh cùng quý di trong ban đưa ra Giáo phận Bùi Chu, mà điểm đến đầu tiên là Hội dòng Mến Thánh Giá Kiên Lao-Bùi Chu.

2. Trở về vùng đất Kiên Lao - Bùi Chu

Có thể nói hai từ “Tạ On” chính là tâm tình của tất cả các chị em trong gia đình Hội dòng Mến Thánh Giá Kiên Lao-Bùi Chu muốn dâng lên Thiên Chúa trong hành trình đón Hải Cốt Đức cha Lambert de La Motte - Đáng Sáng Lập trở về với đất tổ Kiên Lao - nơi đầu tiên Ngài khai sinh Dòng Mến Thánh Giá.

Ngày thứ nhất:

15h30 ngày 28.12.2022, chị Tổng Phụ trách cùng quý chị trong Ban Tổng Cố vấn đã có mặt tại sân bay Nội Bài để đón Đức Cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng và quý Di trong Ban Án Phong Thánh.

Vào lúc 21h00, ngày 28.12.2022, dù trong giá rét, chị em quy tụ đông đủ tại cổng Hội dòng để chờ đón đoàn đưa Hải cốt Đức cha Lambert từ sân bay Nội Bài trở về.

Xe đón Hải cốt Đức cha Lambert về tới Hội dòng lúc 21h35 phút. Sau đó Đức cha Giuse cùng với chị em rước Hải cốt Đức cha Lambert lên nguyện đường của Hội dòng, đặt Ngài trước cung thánh, nơi trang trọng nhất để chị em trong Hội dòng đều có thể chiêm ngắm và tưởng nhớ về Người Cha khả kính.

Nén hương trầm được thắp lên, kính dâng lên Cha để tỏ tấm lòng thảo hiếu của những người con chờ mong Cha suốt bao năm dài.

Ngày thứ hai:

Vào lúc 8h00 ngày 29.12.2022, chị em Hội dòng Mến Thánh Giá Kiên Lao Bùi Chu hân hoan

chào đón quý chị Tổng Phụ trách và quý chị em trong đại gia đình Mến Thánh Giá giáo tỉnh Miền Bắc trở về với Đất Tổ Kiên Lao để dâng lễ tạ ơn và kính viếng Hải cốt Đáng Sáng Lập.

Đúng 9h00 Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, Giám mục Giáo phận Phan Thiết, Trưởng ban Án Phong Thánh Đức cha Lambert chia sẻ với cộng đoàn về tiến trình phong thánh cho Đức cha Lambert.

Thánh lễ tạ ơn được cử hành vào lúc 10h15 phút. Trong thánh lễ, Đức cha Giuse nhấn nhủ mỗi chị em Mến Thánh Giá hãy luôn là những người con gái yêu dấu của Đức cha Lambert, noi gương các nhân đức của Cha, để trở thành những cánh tay nối dài và trung gian của Đáng Cứu Thế trong thế giới hôm nay. Đặc biệt, hãy luôn cầu nguyện cùng Chúa, để tiến trình phong thánh cho Đức cha Lambert sớm được hoàn tất.

Sau phép lành của Đức cha Giuse, chị Tổng Phụ trách, đại diện cho toàn thể chị em trong đại gia đình Mến Thánh Giá giáo tỉnh Miền Bắc, cách riêng là chị em trong Hội dòng Mến Thánh Giá Kiên Lao-Bùi Chu, gửi tới Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, quý Di trong ban Án Phong Thánh Đức Cha Lambert, quý chị Tổng Phụ

trách, quý chị em cùng toàn thể cộng đoàn hiện diện lời cảm tạ tri ân.

11h30 phút, Hội dòng tiếp đón Đức Cha Giuse, quý Dì trong ban Ân Phong Thánh, quý chị Tổng Phụ trách, quý chị em và quý khách trong bữa tiệc tạ ơn tại hội trường của hội dòng.

Ngày thứ ba:

Ngày 30.12.2022, sau thánh lễ ban sáng, chị Tổng Phụ trách mở cửa Nhà Tạm để chị em trong Hội dòng thay phiên nhau châu Chúa Giêsu Thánh Thể và ở lại bên Người Cha kính yêu.

Đúng 15h30, Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng niêm phong hũ Hải cốt Đức cha Lambert, tiếp đó là Nghi thức Tưởng niệm và Tiễn đưa. Chị em thính lặng nghe lại từng lời nhắn nhủ của Cha qua bức tâm thư chính tay Cha viết cho hai nữ tu tiên khởi Anê và Paula.

Sau những giây phút đầy xúc động, chị Tổng Phụ trách Maria ôm bình Hải cốt Đức cha Lambert lên xe, rời khỏi Hội dòng, khởi đầu cho việc chuyển giao cho Giáo phận Bùi Chu. Đoàn

xe của chị em di chuyển sang Tòa Giám mục Bùi Chu.

Chị em di chuyển đến cổng Tòa Giám mục để cùng các thầy Đại Chủng viện Đức mẹ Vô Nhiễm Bùi Chu đứng hàng danh dự đón Hải cốt Đức cha Lambert.

Đúng 16h30, chị Tổng Phụ trách trao bình Hải cốt cho Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng tại cổng Tòa Giám mục Bùi Chu.

Đức cha Giuse ôm bình Hải cốt dẫn đầu đoàn rước tiến vào nhà nguyện Tòa Giám mục. Tới cuối nhà nguyện, Đức cha Giuse trao Bình Hải cốt cho Đức cha Tôma Vũ Đình Hiệu, Giám mục Giáo phận Bùi Chu để ngài đặt Hải cốt Đức cha Lambert vào tòa trang trọng bên trái cung thánh.

Đức cha Tôma và Đức cha Giuse ký Biên bản Trao và Nhận Hải cốt Đức cha Lambert trước sự chứng kiến của Dì Anna Nguyễn Thị Thanh-phó ban phong thánh và chị Tổng Phụ trách Maria Nguyễn Thị Phương Hạnh. Đức cha Tôma trao một bản cho Đức cha Giuse-đại diện Hội đồng Giám mục Việt Nam, một bản cho Dì Anna-đại diện ban phong thánh, một bản cho chị Tổng Phụ trách dòng MTG Kiên Lao và một bản cho cha Vinhson Đỗ Huy Hoàng chánh văn phòng Tòa Giám mục Bùi Chu.

Sau Nghi thức trao - nhận Hải cốt là Nghi thức Tưởng niệm.

Cha Giuse Trần Thiện Tĩnh, Trưởng ban Phụng vụ của Giáo phận giới thiệu sơ lược về

Đức cha Lambert và hành trình truyền giáo của Ngài. Tiếp đến, Cha Đaminh Trần Ngọc Đăng trang trọng đọc Di Chúc của Đức cha Lambert để một lần nữa, những người con tinh thần của Cha hiểu được những hy sinh âm thầm và tình yêu mãnh liệt Cha dành cho công cuộc truyền giáo tại Giáo hội Việt Nam. Phần cuối của Nghi thức Tưởng niệm: Đức cha Tôma Vũ Đình Hiệu, Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, quý cha và cộng đoàn niệm hương trước Hải cốt Đức cha Lambert.

Thánh lễ tạ ơn được Đức cha Tôma Giám mục Giáo phận Bùi Chu cử hành trang trọng vào lúc 17h cùng với Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, quý cha Đại Chủng viện và quý cha Tòa Giám mục cùng quý Thầy Đại Chủng viện và chị em Hội dòng Mến Thánh Giá Kiên Lao-Bùi Chu.

Trong bài giảng, Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng, Giám mục Giáo phận Phan Thiết, Trưởng Ban Án Phong Thánh một lần nữa chia sẻ cho cộng đoàn về những hy sinh và những đóng góp to lớn của Đức cha Lambert cho miền truyền

giáo Viễn Đông: phong chức cho những thầy giảng đầu tiên của Giáo hội Việt Nam, thành lập Dòng nữ Mến Thánh Giá và Hiệp hội Tín hữu Mến Thánh Giá. Trong bài giảng, Đức cha Giuse cũng chia sẻ về hành trình đưa Hải cốt Đức cha Lambert từ Thái Lan, cùng sự ưu ái mà Giáo hội Thái Lan dành cho Giáo hội Việt Nam.

Kết thúc thánh lễ, Đức cha Tôma Vũ Đình Hiệu gửi lời cảm ơn sâu sắc tới Giáo hội Thái Lan. Đặc biệt ngài cảm ơn Đức cha Giuse Đỗ Mạnh Hùng và quý Dì trong Ban Án Phong Thánh đã không quản ngại đường xá xa xôi, thời tiết lạnh giá, để đến với Giáo phận Bùi Chu thân yêu. Các ngài đã đem đến cho Giáo phận Bùi Chu một món quà vô giá, đó chính là Hải cốt của Đức cha Lambert, Vị Giám mục tiên khởi của Giáo hội Việt Nam, Người Cha kính yêu đã dành cả cuộc đời cho Tin Mừng được gieo vãi và cắm sâu trên mảnh đất thân thương này.

WHĐ (03.01.2023)

Tổng Giáo phận Sài Gòn: Thánh lễ truyền chức Giám mục Giuse Bùi Công Trác ngày 03-01-2023

Tác Giả Video & Ảnh: Media TGP Sài Gòn

WGPGS (03.01.2023) - Câu slogan “Tôi biết tôi đã tin vào ai” và khẩu hiệu “Christus Vivit - Chúa Kitô đang sống” trên khán đài đã nói lên sự xác quyết của Đức tân Giám mục Giuse Bùi Công Trác trong lễ Truyền chức Giám mục của ngài được cử hành vào lúc 8g30, thứ Ba 3-1-2023, tại Trung tâm Mục vụ TGP Sài Gòn.

Hiện diện trong Thánh lễ Truyền chức này có Đức TGM Marek Zalewski, Đại diện Toà Thánh không thường trú tại Việt Nam, Đức TGM Giuse Nguyễn Năng, quý Giám mục, quý Bề trên, quý Viện Phụ, quý linh mục, tu sĩ, các thân nhân, ân nhân, khách mời và đại diện các đoàn thể trong TGP Sài Gòn.

Đúng 8g30, đoàn đồng tế tiến lên lễ đài để tiến hành Thánh lễ tấn phong Giám mục gồm Đức TGM Marek Zalewski, Đức TGM Giuse Nguyễn Năng chủ phong, hai ĐGM phụ phong: ĐGM Louis Nguyễn Anh Tuấn Giám mục Phụ tá Giáo phận Sài Gòn kiêm Giám quản Tông Toà giáo phận Hà Tĩnh và ĐGM Matthêu Nguyễn Văn Khôi, Giám mục Chính toà giáo phận Quy Nhơn, các ĐGM thuộc HĐGMVN, quý Lm Tổng Đại Diện, quý Lm trong Ban Tư vấn, quý Viện phụ, Đức ông và Linh mục đoàn TGPSG.

Mở đầu nghi thức, Lm Tổng Đại diện Giáo phận Sài Gòn Ignatio Hồ Văn Xuân đã chào mừng Đức TGM Marek Zalewski, Đức TGM Giuse Nguyễn Năng, và giới thiệu các ĐGM thuộc các giáo tỉnh, các Viện phụ...

Sau phần phụng vụ Lời Chúa Nghi thức Truyền chức Giám mục gồm 3 phần:

1. Dẫn nhập: Giới thiệu ứng viên và Tông sắc Bổ nhiệm của Đức Thánh Cha - Bài giảng và Lời hứa của tiến chức và lời khẩn cầu cùng Chư Thánh.

2. Chính yếu: Đặt tay và lời nguyện truyền chức.

3. Diễn nghĩa: Vị tân Giám mục được xức Dầu Thánh trên đầu, cùng nhận Sách Tin Mừng, Mũ Giám mục và Gậy Mục Tử nhằm diễn tả chức năng Mục tử của Giám mục. Nghi thức được kết thúc bằng việc ôm chúc bình an của các Giám mục hiện diện để đón nhận vị tân chức vào Giám mục Đoàn

1. Dẫn nhập:

Đức TGM Giuse chủ phong, hai ĐGM phụ phong tiến ra ngồi tại ghế trước bàn thờ. Hai linh mục trợ tá cùng tiến chức đến trước Đức TGM Giuse chủ phong, một Lm trợ tá giới thiệu tiến chức cho Đức Tổng Giuse.

Lm Chương án Phêrô Kiều Công Tùng trình và công bố Tông sắc Bổ nhiệm Lm Giuse Bùi Công Trác, đang làm Giám đốc Đại Chủng Viện Thánh Giuse Sài Gòn, được tiến cử làm Giám mục phụ tá Giáo phận Sài Gòn, do Đức Thánh Cha Phanxicô ban hành tại Rôma, nơi Tòa Thánh Phêrô, ngày 1-11-2022.

Khi Lm Chương án đọc xong, hai Lm trợ tá cùng tiến chức trở về chỗ ngồi.

Trong bài giảng, ĐHY Phêrô Nguyễn Văn Nhơn dẫn giải trích đoạn về Bí tích Truyền Chức: “Để sứ vụ cứu độ Chúa Giêsu trao cho các Tông đồ được tiếp tục cho tới khi Người lại đến trong vinh quang.” Giám mục tân cử đã chọn ba bài đọc: Bài đọc 1 vị tiên tri Isaia nói về sứ mạng ngôn sứ. Bài đọc 2, thư Phaolô gửi Timôthê về việc đặt tay trao ban Thánh Thần để làm người rao giảng, tông đồ và thầy dạy. Bài Tin Mừng theo Thánh Matthêu nói về việc Chúa chọn Phêrô xây Hội Thánh của Ngài. Giám mục tân cử đã dứt khoát chọn khẩu hiệu Christus

Vivit - Chúa Kitô đang sống, Đức Kitô trẻ trung và đầy sức sống.”

2. Chính yếu

- Đặt tay: Vị tiến chức quý, Đức TGM chủ phong đặt tay trên đầu tiến chức, tất cả các Giám mục lần lượt tiến lên đặt tay.

- Lời nguyện truyền chức

Đức Tổng Giuse nhận sách Tin Mừng đặt trên đầu tiến chức, dang tay đọc lời nguyện truyền chức, xin ơn Chúa Thánh Thần giúp ngài chu toàn nhiệm vụ.

3. Diễn nghĩa:

Đức Tổng Giuse lần lượt cử hành:

- Xức dầu thánh trên đầu tân chức, xin Chúa ban sức thiêng cho ngài

- Trao sách Tin Mừng cho tân chức để ngài luôn rao giảng Lời Chúa cách kiên trì

- Trao nhẫn cho tân chức như dấu ấn của đức tin

Tín Giáo Hội Việt Nam

- Đội mũ Mitra xin cho tân chức không ngừng thánh hóa bản thân

- Trao gậy mục tử để tân chức chăm lo cho đoàn chiên

- Ngồi ghế Giám mục để cai quản, giảng huấn

Nghi thức được kết thúc bằng việc ôm chúc bình an của các Giám mục hiện diện để đón nhận vị tân chức vào Giám mục Đoàn

Thánh lễ tiếp tục với phần Phụng vụ Thánh Thể.

Kết thúc:

- Phép lành của tân Giám mục

Sau lời nguyện hiệp lễ, vị tân Giám mục đội mũ, cầm gậy theo hai Giám mục phụ phong đi một vòng ban phép lành đầu tay cho cộng đoàn tham dự Thánh lễ trong khi ca đoàn hát “Te Deum”.

- Chúc mừng tân Giám mục: Các bài chúc mừng từ Đức TGM Marek Zalewski; Đức TGM Giuse Vũ Văn Thiên, TGP Hà Nội thay mặt HĐGMVN và Lm TĐD Ignatio Hồ Văn Xuân đại diện TGP Sài Gòn.

Đáp từ, vị tân Giám mục bày tỏ tâm tình tạ ơn Thiên Chúa, cảm ơn Đức Thánh Cha, Đức TGM Marek Zalewski, các vị đã chúc mừng và tất cả những ai đang tham dự Thánh lễ hoặc xem trực tuyến.

Ngài cảm ơn tất cả các ĐHY, các ĐGM, các Viện phụ, các Linh mục trong và ngoài giáo phận, các Lm Khóa 3, các tu sĩ, chủng sinh, các ân nhân, thân nhân cùng tất cả các ban ngành đoàn thể đã đóng góp công sức cho buổi lễ diễn ra tốt đẹp. Xin Chúa trả công bội hậu cho tất cả. Sau cùng, ngài chúc mọi người một Mùa Giáng Sinh An Lành và một Năm Mới nhiều phúc lành Thiên Chúa.

Thánh lễ kết thúc lúc 11g. Các ĐGM đồng tế đã chụp hình lưu niệm với nhau trước khi rời lễ đài.

TIỂU SỬ ĐỨC GIÁM MỤC TÂN CỬ GIUSE BÙI CÔNG TRÁC

Sinh ngày 05/05/1965 tại Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng - thuộc giáo xứ Chánh Tòa, Giáo phận Đà Lạt.

1993-1999: Học tại Đại Chủng Viện Thánh Giuse Sài Gòn.

30/06/1999: Chịu chức linh mục tại nhà thờ Chánh Tòa Sài Gòn do ĐHY GB Phạm Minh Mẫn, thuộc linh mục đoàn Sài Gòn.

1999-2003: Phụ tá Giáo xứ Thủ Thiêm, Tổng Giáo Phận Sài Gòn.

2003-2004: Phục vụ tại Đại Chủng Viện Thánh Giuse Sài Gòn.

2004-2010: Du học tại Ý. Văn bằng Tiến sĩ ngành Giáo huấn xã hội Công giáo tại Đại học Giáo Hoàng Gregoriana - Rôma (The Pontifical Gregorian University).

2010-2016: Phó Giám Đốc Học Viện Quốc tế Truyền giáo Thánh Phaolô Tông Đồ (The Pontifical International Missionary College of St. Paul the Apostle), trực thuộc Bộ Truyền Giáo - Rôma.

2010-2013: Phó chủ Tịch Hội Liên Tu Sĩ Việt Nam tại Rôma.

2013-2016: Chủ Tịch Hội Liên Tu Sĩ Việt Nam tại Rôma.

2016 đến nay: Giám đốc Đại Chủng Viện Thánh Giuse Sài Gòn, Tổng Giáo phận Sài Gòn.

01/11/2022: Được bổ nhiệm làm Giám mục Phụ tá Tổng Giáo phận Sài Gòn, hiệu tòa Arsennaria.

Nguồn: tgpsaigon.net

Thánh lễ tấn phong giám mục cho Đức Cha Đa-minh Đặng Văn Cầu

Chín Kiếm

WGPTB (01.01.2023) - Ngày 31/12/2022, ngày cuối cùng của năm dương lịch, chuẩn bị bước sang năm mới 2023, tại quảng trường Nhà chung, Giáo phận Thái Bình hân hoan cử hành thánh lễ với nghi thức Tấn phong Giám mục cho Đức cha Đa-minh Đặng Văn Cầu. Đây là hồng ân rất lớn lao Chúa đã dành cho chiến đoàn quê lúa Thái Bình – Hưng Yên.

Trước khi bước vào Thánh lễ, Đức cha Phê-rô Nguyễn Văn Độ có lời chào mừng quý đức tổng, quý đức hồng y, quý đức cha, quý đức ông, quý cha, quý bề trên các hội dòng, quý tu sĩ, quý viên chức hội đồng các xứ họ; quý ân thân nhân, quý khách và toàn thể cộng đoàn.

Sau phần Phụng vụ Lời Chúa là Nghi thức Phong chức Giám mục. Cha Phanxicô Assisi Nguyễn Tiên Tâm đọc bản giới thiệu tiên chức và long trọng công bố Tông sắc về việc tuyển

chọn cha Đa-minh vào hàng giám mục của Đức thánh cha. Tông sắc của Đấng kế vị Tông đồ Phê-rô đem đến cho toàn thể cộng đoàn tham dự niềm xúc động vì tình yêu quan phòng của Chúa với chiến đoàn Giáo phận Thái Bình, cùng với đó là niềm tin yêu và hy vọng nơi Tiến chức Giám mục Đa-minh của vị đứng đầu Giáo Hội Công giáo tại Rô-ma.

Sau Nghi thức Tuyển chọn, Đức cha Giu-se Vũ Văn Thiên – TGM Tổng GP. Hà Nội, Phó Chủ tịch HĐGMVN - ban lời huấn dụ cộng đoàn. Bài giảng của Đức Tổng Giu-se giúp cộng đoàn nhận ra sự nối kết và thống nhất giữa lịch sử với hiện tại, giữa quá khứ với tương lai, tính chân lý và duy nhất của Lời Chúa từ Cựu ước đến Tân ước. Lần đầu tiên sau 43 năm, kể từ Lễ tấn phong Giám Mục của Đức cha Đình Bình ngày 8/9/1979, hôm nay gia đình GP. Thái Bình lại được hân hoan vui mừng chứng kiến người con của Giáo phận quê hương là Đức cha Đa-minh được xúc dầu tấn phong, được lãnh nhận chức linh mục tròn đầy, được tràn đầy Thần khí, để trở nên đồng hình đồng dạng với Đức Ki-tô mục tử và trở nên người kế vị các Tông đồ. Đức cha Đa-minh đã mặc lấy tâm tình của Chúa Giê-su và mẹ Ma-ri-a, luôn sẵn sàng tìm kiếm và thực thi ý Chúa trong cuộc sống cũng như trong sứ vụ. Khẩu hiệu mà ngài chọn “Ecce Venio - Nay con xin đến!” thể hiện sự sẵn sàng, sự vâng phục và lòng tín thác cậy trông với trái tim yêu mến và quảng đại.

Đức Tổng Giu-se cũng dành thời gian xứng đáng để chia sẻ về sự nhiệt huyết hy sinh quên mình của Đức nguyên Giám mục Giáo phận Phê-rô Nguyễn Văn Độ - người đã để lại cho Giáo phận Thái Bình những công trình to lớn về vật chất cũng như tinh thần. Mỗi người tín hữu Thái Bình – Hưng Yên đều muốn bày tỏ tấm lòng yêu mến, cảm phục và tri ân Đức cha – Người mục tử nhân lành của Chúa.

Bài giảng lễ của Đức Tổng Giu-se khép lại, các nghi thức tiếp theo được thực hiện theo

Giáo luật. Sau phần thẩm vấn, nghi thức chính yếu của Bí tích Truyền chức Thánh được thực hiện bằng cử chỉ đặt tay và lời nguyện truyền chức. Khi Đức Giám mục Chủ phong đọc Lời nguyện Truyền chức, Sách Phúc Âm được đặt trên đầu tiến chức cho thấy nhiệm vụ chính của giám mục là rao giảng Lời Chúa.

Kế đó, Đức Giám mục Chủ phong xúc Dầu thánh trên đầu Đức Tân Giám mục, trao Sách Phúc Âm, trao nhẫn Giám mục, mũ mitra và gậy mục tử cho Tân chức.

Tự thời điểm này, Đức cha Đa-minh chính thức trở nên giám mục, chính thức là chủ chăn của đoàn chiên Giáo phận Thái Bình.

Đức Tân Giám mục nhận chúc bình an của các Đức Giám mục như một cử chỉ đón nhận vị Tân chức vào hàng ngũ Giám mục đoàn.

Thánh lễ được tiếp tục với phần Phụng vụ Thánh Thể do Đức Tân Giám mục chủ tế.

Cuối Thánh lễ là phần chúc mừng Đức Tân Giám mục của Đức Tổng Giu-se Nguyễn Năng – Chủ tịch HĐGM Việt Nam, Đức TGM Marek

Zalewski - đại diện Đức Thánh Cha; cha Giuse Trần Xuân Chiêu - Thư kí Hội đồng Linh mục Giáo phận, và quý vị đại diện mọi thành phần dân Chúa trong Giáo phận.

Giáo xứ Thụy Phương Hà Nội: Gói trọn yêu thương trong 4000 chiếc bánh chưng

Trong không khí chuẩn bị đón mừng Xuân Quý Mão 2023, với sự hướng dẫn và cộng tác của cha xứ Antôn Trần Duy Lương, giáo xứ Thụy Phương đã tổ chức gói bánh chưng làm quà Tết gửi tới anh chị em có hoàn cảnh khó khăn nhằm mang đến niềm vui, cũng như diễn tả sự chia sẻ, cảm thông và yêu thương. Cứ mỗi dịp Tết đến xuân về, giáo xứ Thụy Phương vẫn giữ truyền thống chia sẻ tình yêu thương bác ái với tha nhân trong và ngoài Giáo xứ không phân biệt lương giáo. Hòa cùng niềm vui đó, ngay từ Chúa Nhật ngày 08/01/2023 (tức 17/12 âm lịch), cộng đoàn dân Chúa trong Giáo xứ đã cộng tác nhiệt tình vào việc gói bánh chưng từ những khâu chuẩn bị nguyên liệu: lá dong, gạo nếp, thịt lợn, đậu xanh và lạt buộc. Ngày hôm sau (09/01), mọi người cùng nhau bắt tay vào việc gói bánh chưng. Mỗi người một việc, người thì xếp lá, người thì gói bánh, người buộc dây lạt,... Cứ thế, những chiếc bánh xanh mướt đã được xếp gọn trong nôi và đem đi luộc nối tiếp vào ngày sáng hôm đó. Liên tục như vậy, đến ngày thứ Tư (11/01), 4000 chiếc bánh chưng đã được hoàn thành trong sự quan phòng của Thiên Chúa.

4000 chiếc bánh chưng sẽ được gửi tới Cha xứ, quý Cha, quý Sơ và quý Hội đồng Mục vụ để trao tận tay những người già cả, bệnh tật, khó khăn và các gia đình không phân biệt lương giáo. Giá trị vật chất tuy không lớn, nhưng có thể nói, trong từng chiếc bánh đã gói ghém thật nhiều tình cảm, chứa đựng thật nhiều sự sẻ chia nơi giáo xứ Thụy Phương. Nguyên xin Chúa chúc lành và ban hồng ân

xuống trên quý Cha, quý Thầy, quý Sơ, quý Ân nhân và toàn thể cộng đoàn dân Chúa đã cộng tác để tạo nên một dịp ý nghĩa này. Xin cho mỗi thành viên trong giáo xứ Thụy Phương luôn biết đem tình yêu thương của Chúa đến với tất cả mọi người. (BTT Gx. Thụy Phương)

Liên tu sĩ TGPSG chúc mừng Năm mới 2023

TGPSG - Liên Tu Sĩ (LTS) Tổng Giáo phận Sài Gòn (TGPSG) đã tổ chức buổi họp mặt để sinh hoạt và chúc mừng năm mới Đức TGM Giuse Nguyễn Năng, Đức Giám mục Phụ tá Giuse Bùi Công Trác và ĐHY Gioan Baotixita (GB) Phạm Minh Mẫn tại hội trường của Trung tâm Mục vụ lúc 8g30 ngày 6-1-2023.

Ngoài ra còn có sự hiện diện của linh mục (Lm) Giuse Phan Quốc Văn, OP. Chủ tịch LTS TGPSG, Phó Chủ tịch LTS và quý Lm đặc trách LTS; quý Bề trên các cấp, quý Lm, và khoảng 300 tu sĩ thuộc 186 hội dòng, tu đoàn, tu hội, hiệp hội trong gia đình LTS của TGPSG.

Lúc 8g30, Liên Tu Sĩ sinh hoạt, Lm Chủ tịch LTS đã báo cáo về những sinh hoạt và về việc đào tạo. Rất nhiều những chia sẻ, ưu tư, nhận định, và đóng góp ý kiến về việc đào tạo.

Lúc 9g30, Đức TGM Giuse đã ban huấn từ. Trước tiên ngài bày tỏ niềm vui được gặp gỡ LTS; sau đó, ngài đề cao sức mạnh hiệp lực của LTS, cụ thể qua mùa dịch Covid năm 2021: hàng ngàn tình nguyện viên (TNV) là những Lm tu sĩ tham gia nơi các bệnh viện đã chiến, đã tạo uy

tín, tạo chứng từ rất thuyết phục trong xã hội, với chính quyền. Đức TGM đã cảm nhận hồng ân Thiên Chúa ban qua tất cả những việc làm bác ái của các thành phần trong Giáo hội sống điều Chúa Giêsu đã nói: “Không có tình yêu nào lớn hơn tình yêu của người thí mạng vì bạn hữu mình”. Các anh chị em TNV đã liều mạng sống với cung cách của chính Chúa Giêsu phục vụ người bệnh. Đức TGM nói: “Tôi cảm ơn anh chị em và tôi muốn anh chị em tiếp tục sống tinh thần đó!”

Đức TGM xác định rằng các dòng tu có học viện rồi vẫn rất cần duy trì tổ chức của LTS trong TGP, để chia sẻ, liên kết hiệp thông làm tông đồ. Việc đào tạo không chỉ về kiến thức mà còn về linh đạo của nhà dòng và đời sống thiêng liêng, cầu nguyện; củng cố việc đào tạo sao cho người được đào tạo cảm thấy hạnh phúc, sống đúng đặc sủng, linh đạo, đời sống cầu nguyện.

Đức TGM nhắc đến Đức Bênêdictô XVI (hôm qua Giáo hội cử hành lễ an táng cho Ngài) - mẫu gương về cầu nguyện, bận tâm về Chúa Giêsu, suy tư về Chúa, hành động vì Chúa và đã viết về Chúa trong nhiều tác phẩm.

Đức TGM nhắn nhủ LTS: đừng để vương vào đời sống “chia ô” (phân mảnh); hoạt động thiếu chiều sâu; tránh lợi dụng danh nghĩa người nghèo để nổi tiếng, không xuất phát từ tình thương của Chúa; cần tập luyện để được biến đổi, tránh những tiêu cực trong nhà dòng về tiền bạc, chức vị, sự vinh danh, không hòa hợp với anh chị em.

Đức TGM nhấn mạnh: Hội Thánh không phải là tổ chức xã hội mà là thân thể Chúa Kitô, phải làm chứng cho Chúa; vào nhà dòng để sống và thực hành Lời Chúa và hy sinh, phục vụ.

Đức TGM ưu tư về cuộc sống đời tu trong bối cảnh văn hóa ngày nay rất khó đối với giới trẻ: ngại hy sinh, sống chủ nghĩa cá nhân, chủ nghĩa tối thiểu (làm tối thiểu, giữ đạo tối thiểu). Ít cố gắng thì phẩm chất kém, khó thắng các

cám dỗ. Ngược lại, đời sống yêu mến Chúa dẫn đến sứ vụ loan báo Tin mừng (LBTM), sứ vụ bác ái; lo cho mình thăng tiến đời tu nhưng còn phải nhiệt thành truyền giáo và làm bác ái. Bản chất của ơn gọi thánh hiến là LBTM; đời sống tu sĩ ra đi (phục vụ, rao giảng) và trở về (cầu nguyện) vì vậy có niềm vui nơi Chúa, niềm vui Tin mừng và kể cho mọi người biết.

Kết thúc huấn từ, Đức TGM nhắn nhủ: “Cơ bản việc đào tạo làm sao trở thành người tu sĩ có đời sống thánh hiến.” Và ngài cầu chúc anh chị em LTS được đầy thần khí của Chúa để ra đi và trở về.

Sau đó, Lm Micae Thân Văn Duy đã đại diện LTS cảm ơn huấn từ của Đức TGM và Lm Chủ tịch LTS đã đại diện LTS chúc Tết cùng với lời cầu xin Chúa ban ơn lành cho Đức TGM, Đức Cha phụ tá và ĐHY GB.

Đáp từ, Đức TGM cảm ơn LTS và cầu chúc năm mới mọi người có sức khỏe, thể xác, tinh thần, lớn lên trong ơn gọi.

Đức Cha phụ tá đã cảm ơn tất cả mọi người đã cầu nguyện cho ngài trong Lễ nhận sứ vụ Giám mục, ngài tặng mọi người bài thơ chúc mừng năm mới và kể câu chuyện rất dí dỏm; ĐHY chúc tân Giám mục những điều tốt lành, ngài xin mọi người cầu nguyện cho ngài có sức khỏe và sống Lời Chúa dạy: “Mến Chúa, yêu người”, và cầu chúc mọi người cũng có được ơn này.

Buổi họp mặt LTS 2023 khép lại với phép lành của Đức TGM lúc 11g; sau đó, mọi người tham dự bữa tiệc trà trong bầu khí thân thiện. (Tiền Hương (TGPSG) Ảnh: Vĩnh Thân Nguồn: TGP Sài Gòn)